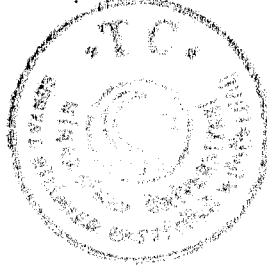

T.C.
MİMAR SINAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SANAT TARİHİ ANA BİLİM DALI
BATI SANATI VE ÇAĞDAŞ SANAT PROGRAMI

101830

BAUHAUS'UN TÜRKİYE'DEKİ SANAT EĞİTİMİNE ETKİLERİ
VE
YANSIMALARI

(Yüksek Lisans Tezi)

101830

Hazırlayan
9960012 Solmaz Bunulday

Danışman
Yrd. Doç. Dr. Sinan Güler

İSTANBUL – 2001

Dr. YÜNERÇİFTİN KURULU
BOKÜMANİSTON MERKEZİ

Solmaz BUNULDAY

tarafından hazırlanan

Bauhaus'un Türkiye'deki Sanat Eğitime Etkileri ve Yansımaları

adlı bu çalışma jürimizce

Yüksek Lisans

Tezi / Eser Metni olarak kabul edilmiştir.

Kabul (Sınav) Tarihi : 16 / 07 / 2001

(Jüri Üyesinin Ünvanı, Adı, Soyadı ve Kurumu) :

İmzası :

Jüri Üyesi Prof. Dr. Semra GERMANER

Jüri Üyesi Doç. Dr. Necla ARSLAN SEVİN
(Çan. 18 Mart Üniv. Öğr. Üyesi)

Jüri Üyesi Yrd. Doç. Dr. Sinan GÜLER (D)

Jüri Üyesi

Jüri Üyesi

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa no.</u>
ÖNSÖZ	III
ÖZET	IV
SUMMARY	VI
SEMBOLLER LİSTESİ	VIII
RESİMLER LİSTESİ	IX
TABLO LİSTESİ	XX
BÖLÜM 1. GİRİŞ	XXI
1.1. Çalışmanın Amacı	1
1.2. Çalışmanın Kapsamı	1
1.3. Çalışmanın Yöntemi	1
BÖLÜM 2. BAUHAUS'UN TARİHSEL GELİŞİMİ VE TASARIM KAVRAMININ OLUŞUMU	3
2.1. Bauhaus'u Doğuran Ortam	3
2.2. Bauhaus'un Kuruluşu ve Tarihsel Gelişimi	5
2.2.1. Bauhaus'un Kuruluşu	5
2.2.2. Bauhaus'un Tarihsel Gelişimi	7
2.2.2.1. Weimar Dönemi: 1919-1925	7
2.2.2.2. Dessau Dönemi: 1925-1932	12
2.2.2.3. Berlin Dönemi: 1932-1933	16
2.3. Tasarım Kavramı ve Sanat-Zanaat İlişkisi	17
2.3.1. Sanat-Zanaat İlişkisi	17
2.3.2. Tasarım- Endüstri Tasarımı ve Temel Tasarım Kavramları	19
BÖLÜM 3. TÜRKİYE'NİN SOSYO-EKONOMİK DİNAMİKLERİNİN OLUŞUMU VE SANAT EĞİTİMİNE ETKİLERİ	22
3.1. Türkiye'nin Sosyo-Ekonomik Dinamiklerinin Oluşumu	22
3.2. Sanat Eğitimindeki Gelişmeler	26
3.2.1. Üniversite Reformu ve Sanat Eğitimi	26

3.2.2. Sanat Eğitimi ve Endüstri Tasarımı Sorunu	30
BÖLÜM 4. BAUHAUS'UN TÜRKİYE'DEKİ YANSIMALARI	32
4.1. İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu ve Öğretim Programı	32
4.1.1. İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu'nun Tarihçesi	32
4.1.2. Ders Programı ve Sanat Eğitime Yaklaşımı	34
4.2. Bauhaus Mirası: Temel Sanat Eğitimi ve İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi	39
4.2.1. Sanat Eğitime Bakışın Değişimi ve Temel Sanat Eğitimi	39
4.2.2. İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi, Temel Sanat Eğitimi Kursüsü	42
4.2.2.1. İ.D.G.S.A. Temel Sanat Eğitimi Kursüsünün Kısa Tarihçesi	42
4.2.2.2. İ.D.G.S.A.'da Temel Sanat Eğitimi Derslerindeki Yöntem ve Uygulamalar	44
4.3. Uygulamalı Endüstri Sanatları Yüksek Okulu	49
5. SONUÇ	50
6. RESİMLER	52
7. TABLOLAR	126
8. KAYNAKLAR	130
9. EKLER	139
EK 1. İstanbul Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu Eğitim ve Öğretim Programı	140
EK 2. İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Uygulamalı Endüstri Sanatları Yüksek Okulu Eğitim ve Öğretim Programı	169
10. ÖZGEÇMİŞ	195

ÖNSÖZ

Bu çalışmanın oluşmasında bana yol gösteren danışmanım Yrd. Doç. Dr. Sinan GÜLER'e, İ.D.G.S.A. Temel Sanat Eğitimi Kültürü hakkında bilgi edinmek konusunda yardımlarını sakınmayan Prof. Ali Teoman GERMANER ve Prof. Dr. Nuri TEMİZSOYLU'ya, tez yazma aşamasında gösterdiği anlayıştan dolayı Doç. Dr. Necla Arslan SEVİN'e, çalışmanın kurgusu ve yayın kuralları konusunda desteğini esirgemeyen Yrd. Doç. Dr. Nuran GÜLENDAM'a ve Yrd. Doç. Dr. Mehmet ÜSTÜNİPEK'e ayrı ayrı teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Ayrıca Bauhaus Archive görevlisi Ines HİLDEBRAND'a, yardım aşamasındaki sıkıntılarımı benle paylaşan ve kaynaklara ulaşmam konusunda bana yardımcı olan Yrd. Doç. Dr. Mehmet HASGÜLER'e ve göstermiş oldukları anlayış ve destekten dolayı aileme teşekkür ederim.

ÖZET

Sanayi Devrimi ile birlikte endüstrileşmenin getirdiği yeni yaşam biçimi sorgulanmaya başlamış ve toplum yeni ihtiyaçlar doğrultusunda örgütlenmeye çalışılmıştır. 19. yüzyıldan itibaren kültür, sanat, eğitim gibi alanlarda yapılan tartışmalar sonuçta giderek bir senteze ulaşacaktır.

Sanat ve eğitim alanındaki tartışmaların odağında sanat eğitiminin nasıl olması gerektiği ile sanat ve zanaat arasındaki ikiliğin ortadan nasıl kalkacağı soruları vardır. Bu konuda çözüme varabilmiş bir okul olarak Bauhaus, dönemi içinde devrimci fikirleriyle toplumun değişen ihtiyaçları doğrultusunda teori ile pratiği, sanat ile yaşamı bir bütün olarak ele almış ve böylece bilim ile sanat arasında bir köprü kurmak istemiştir.

Türkiye’de ise Bauhaus’un yansıması olarak kabul edebileceğimiz bir takım gelişmeler olmuştur. Bu yansımalar, endüstri devrimini yaşayamamış sadece bu konuda sanayileşme çabaları olmuş ülkemizde geç bir tarihte görülmüştür. Bauhaus’un doğrudan yansıması olarak kabul edilen İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu 1957 yılı gibi geç bir tarihte kurulmuştur. İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu doğrudan yansıması olmasıyla birlikte Bauhaus tarzı bir eğitim verememiştir. Bunun nedeni Bauhaus’da entelektüel bir çaba da söz konusu iken, Türkiye’deki okulun tamamen bir ihtiyacın giderilmesi doğrultusunda gelişmiş olmasıdır. Bunun yanı sıra yerel özellikler, toplumsal ve ekonomik koşullar ile kültürel değerlerin farklı olması gibi etkenler, Almanya’daki uygulamadan farklı bir gelişimin oluşmasına yol açmıştır.

Bu çalışmada Bauhaus’un Türkiye’deki sanat ve eğitim alanındaki doğrudan ve dolaylı yansımaları ele alınmaya çalışılmıştır. Bu amaçla birinci bölümde; çalışmanın amacı, ikinci bölümde; Bauhaus Okulu ve sanat-zanaat ve tasarım kavramları, üçüncü bölümde; Türkiye’nin Sosyo-ekonomik dinamiklerinin oluşumu

ve sanat eğitimine etkileri, dördüncü bölümde; Bauhaus'un Türkiye'deki yansımaları incelenmiş ve değerlendirilmiştir.

ANAHTAR KELİMELER: Endüstrileşme, Bauhaus, Eğitim, Zanaat, Tatbiki.

SUMMARY

As a result of Industrial Revolution, a new manner of life has risen which has been questioned in the course of time and which has obligated the re-organisation of society through the new necessities. The discussions in the fields like culture, art and education that had been lasting since the 19th century, would finally reach to a synthesis.

There were two main problems in the focus point of the discussions over art and education: How must be the art education and how would the duality between art and craft be eliminated. As a school which could reach to a solution in these problems, Bauhaus with its revolutionary ideas of the period, has taken up theory and practice, art and life in a whole, through the changing needs of society. And thus, it has tried to establish a connection between science and art.

In Turkey, there have been some developments reflecting the ideas of Bauhaus. In a country which has not experienced the Industrial Revolution but has only worked through industrialisation, these reflections have appeared in a later period. Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu (High School of Applied Arts) has been established as late as 1957. Although it was a direct reflection of Bauhaus, İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu couldn't provide the education system of this school. When there was an intellectual background in Bauhaus education, in Turkey the school has entirely developed as a response to a necessity. There are also some other reasons for an other kind of development process from the German example, like local features, social and economical conditions and different cultural values.

In this study, it has been taken up the direct and indirect reflections of Bauhaus on the art and education fields of Turkey. For that reason; in the first part, the goal of the study; in the second part, Bauhaus School and the concepts of art-craft and design; in the third part, the evolution of social- economical dynamics of

Turkey and its effects on art education; in the fourth part, the reflections of Bauhaus in Turkey have examined and evaluated.

KEY WORDS: Industrialization, Bauhaus, Education, Craft, Applied.

SEMBOLLER**Kısaltmalar**

1. A.g.e. Adı Geçen Eser
2. A.g.k. Adı Geçen Kaynak
3. A.g.m. Adı Geçen Makale
4. Çev. Çeviren
5. Der. Derleyen
6. Ed. Editör
7. İ.D.G.S.A. İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi
8. İ.D.T.G.S.Y.O. İstanbul Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu
9. T.S.B. Temel Sanat ve Bilimler Bölümü
10. T.S.E. Temel Sanat Eğitimi
11. U.E.S.Y.O. Uygulamalı Endüstri Sanatları Yüksek Okulu

RESİM LİSTESİ

Resim 2.1.	Marcel Breuer, “Bir Bauhaus Filmi”, Bauhaus Dergisi’nden İllüstrasyon, BHA, 1926	53
Resim 2.2.	Johannes Itten, “Oniki Ton ve Yedi Işık Derecesi İçinde Renk Atmosferi”, Ütopya D., Litografi, BHA, 1921	54
Resim 2.3.	Johannes Itten, “Eski Ustaların Analizi” adlı kitabından, (Master Francke, “Kralların Secdesi”), Ütopya D., Litografi, BHA, 1921.	55
Resim 2.4.	Josef Albers. “İsimsiz”, Cam Assamblaj, The Josef Albers Foundation Coll., C.1921.	56
Resim 2.5.	Josef Albers, “Suda”, Cam Resmi İçin Desen, Kağıt Üzerine Guaj, BHA, 1927-1928.	57
Resim 2.6.	Josef Albers, Hazırlık Kursundaki Çalışmaların Değerlendirilmesi, The Josef Albers Foundation Coll., 1928-1929	58
Resim 2.7.	Bella Ullmann-Broner “Kontrast Çalışması” (Albers’in Hazırlık Kursundan) Yumsak Gri Kağıt Üzerine Uygulanmış Doku Parçaları, BHA, 1929-1930	59
Resim 2.8.	Erich Krause, “Malzeme Kompozisyonu” (Albers Hazırlık Kursundan) Siyah Karton Üzerine Selüloz, Kağıt, Metal Kırıntıları ve Lehimden Oluşan Kolaj, SBD, Archive Coll., 1928	60

Resim 2.9.	Laszl Moholy-Nagy “6 Bauhaus Ustasının Walter Gropius’un Doğum Gününe İthaf Ettikleri “1924 18/V” Portfolyosundan Bir Yaprak, Suluboya Kağıdı Üzerine Karakalem ve Hint Mürekkebi, BHA, 1924.....	61
Resim 2.10.	Laszlo Moholy-Nagy, “Kompozisyon AXXI”, Tual Üzerine Yağlı Boya ve Karışık Malzeme, Museum Moderne Kunst, 1922.....	62
Resim 2.11.	Paul Klee, “Büyük Kapalı Hayaletsi Oda” Suluboya, Sprey boya ve Yağlı Boya, The Berggruen Klee Collection, 1925.	63
Resim 2.12.	Paul Klee, “Statik-Dinamik Yükselme”, El Yapımı Kağıt Üzerine Yağlı Boya ve Guaj, The Berggruen Klee Collection, 1923.	64
Resim 2.13.	Gertrud Arndt, “Mantıklı Olarak / Her Biri Bir Diğèrinin Üzerinde” (Klee’nin Hazırlık Kursundan) Suluboya ve Karakalem, BHA 1923-1924	65
Resim 2.14.	Gertrud Arndt “Bir Biçim İçindeki Üç Biçim” (Klee’nin Hazırlık Kursundan) Karton Üzerine Suluboya, Hint Mürekkebi ve Karakalem, BHA, 1923-1924.	66
Resim 2.15	Karl Hermann Haupt, “Kolaj”. (Moholy-Nagy’nin Hazırlık Kursundan), Karton Üzerine Renkli Kağıt, SBD, Collection Archive, 1923.	67
Resim 2.16.	Wassily Kandinsky, “Soğuk Derinliklerden” Kağıt Üzerine Suluboya ve Hint Mürekkebi, Norton Simon Museum, 1928.....	68

Resim 2.17.	Wassily Kandinsky, “İşaretler Dizisi” Kağıt Üzerine Hint Mürekkebi ve Tempera, 1931.	69
Resim 2.18.	Wassily Kandinsky, “Gri Üzerine”, Suluboya Kağıdı Üzerine Suluboya ve Sprey boya, Kunstmuseum, Bern, 1928.	70
Resim 2.19.	Reinhold Rossig, “Kırmızı, Siyah, Mavi, Sarı ve Beyaz’ın Gerilimi”, (Kandinsky’nin Hazırlık Kursundan), Hint Mürekkebi ve Kara kalem, SBD Archive Collection, 1929	71
Resim 2.20.a	Oskar Schlemmer’in Çizimlerinden, 1924.	72
Resim 2.20.b	Oskar Schlemmer’in Çizimlerinden, 1924.	72
Resim 2.21.	Oskar Schlemmer, “Sırık Cambazları” İp Dansı İçin Ön Çalışma, Suluboya Kağıdı Üzerine Suluboya ve Karakalem, Oskar Schlemmer Theater Archive, 1927..	73
Resim 2.22.	Oskar Schlemmer, “Son Derece Yalınlaştırılmış Baş”, Kareli Kağıt Üzerine Kara Kalem, Renkli Kalemler ve Hint Mürekkebi, BHA, 1928	74
Resim 2.23.	Friedl Dicker, “Renkli Kompozisyon” Rigveda’dan Yaratılışın Kutsallığının Açıklanması, Kısmen Üzeri Boyanmış Renkli Kağıtlar ve Parlak Folyolardan Yapılmış Kolaj, BHA, C.1929	75
Resim 2.24.	Gunta Stölzl, “5 Akord” Pamuk, Yün, İpek ve Jakard Malzeme, Musseum Für Kunst und Kulturgeschichte der Hansastadt Lübeck, 1928.....	76

Resim 2.25.	Gunta Stölzl, “5 Akord” Kareli Kağıt Üzerine Suluboya ve Karakalem, BHA, 1928.....	77
Resim 2.26.	Gunta Stölzl, “Kırmızı-Yeşil Goblen” Pamuk, Yün, İpek ve Keten Malzeme, BHA, 1927-1928.....	78
Resim 2.27.	Marianne Brandt, Kahve ve Çay Servisi MT50-55a, Gümüş, Abanoz Kulplu, BHA.....	79
Resim 2.28.	Marianne Brandt ve Hans Przyrembel, Tavan Lambası ME105a, Pirinç Üzeri Nikel Kaplama, BHA, 1926.....	80
Resim 2.29.	Marianne Brandt, Duvar Lambaları, Alüminyum, Özel Koleksiyon. Bremen, C. 1927.....	81
Resim 2.30.	Otto Lindig Atölyesi Çalışmalarından Örnekler, BHA, C.1931....	82
Resim 2.31.	Margurite Friedlaendler, Berlin Devlet Porselen Fabrikası İçin Kahve Servisi Takımı, 1929-1930	83
Resim 2.32.	Marcel Breuer, Dessau Bauhaus Binasının Toplantı Salonu İçin İskemleler, 1927	84
Resim 2.33.	Tasarımcısı bilinmiyor, Toplanabilir Sandalye “TI206”, BHA C. 1928	85
Resim 4.1.a.	İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Tekstil Sanatları Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971	86

Resim 4.1.b.	İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Tekstil Sanatları Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.....	87
Resim 4.1.c.	İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Tekstil Sanatları Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.....	88
Resim 4.1.d.	İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Tekstil Sanatları Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.....	88
Resim 4.1.e.	İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Tekstil Sanatları Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.....	89
Resim 4.1.f.	İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Tekstil Sanatları Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.....	89
Resim 4.2.a.	İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Seramik Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.....	90
Resim 4.2.b.	İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Tekstil Sanatları Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.....	91
Resim 4.2.c.	İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Tekstil Sanatları Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.....	92

Resim 4.2.d.	İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Tekstil Sanatları Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.....	93
Resim 4.2.e.	İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Tekstil Sanatları Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.....	94
Resim 4.2.f.	İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Tekstil Sanatları Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.....	95
Resim 4.3.a.	İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Dekoratif Resim Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.....	96
Resim 4.3.b.	İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Dekoratif Resim Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.....	96
Resim 4.3.c.	İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Dekoratif Resim Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.....	97
Resim 4.3.d.	İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Dekoratif Resim Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.....	98
Resim 4.3.e.	İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Dekoratif Resim Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.....	99

Resim 4.3.f.	İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Dekoratif Resim Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.....	100
Resim 4.4.a	İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Grafik Sanatları Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.....	101
Resim 4.4.b.	İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Grafik Sanatları Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.....	102
Resim 4.4.c.	İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Grafik Sanatları Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.....	103
Resim 4.4.d.	İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Grafik Sanatları Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.....	104
Resim 4.4.e.	İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Grafik Sanatları Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.....	105
Resim 4.4.f.	İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Grafik Sanatları Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.....	106
Resim 4.5.a.	İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, İç Mimarlık Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.....	107

Resim 4.5.b.	İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, İç Mimarlık Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.....	107
Resim 4.5.c.	İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, İç Mimarlık Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.....	108
Resim 4.5.d.	İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, İç Mimarlık Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.....	108
Resim 4.5.e.	İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, İç Mimarlık Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.....	109
Resim 4.5.f.	İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, İç Mimarlık Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.....	110
Resim 4.5.g.	İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, İç Mimarlık Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.....	111
Resim 4.6.a.	İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Temel Sanat Eğitimi Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.....	112
Resim 4.6.b.	İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Temel Sanat Eğitimi Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.....	113

Resim 4.6.c.	İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Temel Sanat Eğitimi Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.....	114
Resim 4.6.d.	İstanbul Tatbiki-Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Temel Sanat Eğitimi Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.....	115
Resim 4.6.e.	İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Temel Sanat Eğitimi Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.....	116
Resim 4.6.f.	İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Temel Sanat Eğitimi Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.....	117
Resim 4.7.a.	İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi, Uygulamalı Endüstri Sanatları Yüksek Okulu, Endüstri Tasarımı Bölümü Çalışmalarından, U.E.S.Y.O. Broşürü, 1974.....	118
Resim 4.7.b.	İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi, Uygulamalı Endüstri Sanatları Yüksek Okulu, Endüstri Tasarımı Bölümü Çalışmalarından, U.E.S.Y.O. Broşürü, 1974.....	119
Resim 4.7.c.	İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi, Uygulamalı Endüstri Sanatları Yüksek Okulu, Endüstri Tasarımı Bölümü Çalışmalarından, U.E.S.Y.O. Broşürü, 1974.....	119

Resim 4.7.d.	İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi, Uygulamalı Endüstri Sanatları Yüksek Okulu, Endüstri Tasarımı Bölümü Çalışmalarından, U.E.S.Y.O. Broşürü, 1974.....	120
Resim 4.7.e.	İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi, Uygulamalı Endüstri Sanatları Yüksek Okulu, Endüstri Tasarımı Bölümü Çalışmalarından, U.E.S.Y.O. Broşürü, 1974.....	120
Resim 4.8.a.	İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi, Uygulamalı Endüstri Sanatları Yüksek Okulu, Tekstil Bölümü Çalışmalarından, U.E.S.Y.O. Broşürü, 1974.....	121
Resim 4.8.b.	İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi, Uygulamalı Endüstri Sanatları Yüksek Okulu, Tekstil Bölümü Çalışmalarından, U.E.S.Y.O. Broşürü, 1974.....	122
Resim 4.8.c.	İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi, Uygulamalı Endüstri Sanatları Yüksek Okulu, Tekstil Bölümü Çalışmalarından, U.E.S.Y.O. Broşürü, 1974.....	122
Resim 4.9.a.	İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi, Uygulamalı Endüstri Sanatları Yüksek Okulu, Grafik Sanatları Bölümü Çalışmalarından, U.E.S.Y.O. Broşürü, 1974.....	123

Resim 4.9.b.	İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi, Uygulamalı Endüstri Sanatları Yüksek Okulu, Grafik Sanatları Bölümü Çalışmalarından, U.E.S.Y.O. Broşürü, 1974.....	123
Resim 4.9.c.	İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi, Uygulamalı Endüstri Sanatları Yüksek Okulu, Grafik Sanatları Bölümü Çalışmalarından, U.E.S.Y.O. Broşürü, 1974.....	124
Resim 4.9.d.	İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi, Uygulamalı Endüstri Sanatları Yüksek Okulu, Grafik Sanatları Bölümü Çalışmalarından, U.E.S.Y.O. Broşürü, 1974.....	124
Resim 4.9.e.	İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi, Uygulamalı Endüstri Sanatları Yüksek Okulu, Grafik Sanatları Bölümü Çalışmalarından, U.E.S.Y.O. Broşürü, 1974.....	125

TABLO LİSTESİ

Tablo 1. Bauhaus Eğitim Programının Diagramatik Sunumu, 1922.....	127
Tablo 2. Hazırlık Kursu'nun Programı, 1924 Yaz Yarıyılı.....	128
Tablo 3. Dessau Dönemi Sömestre Planı, 1927.....	129

GİRİŞ

Endüstri devrimi sonucunda toplumsal yaşamda bir takım köklü değişmeler olmuştur. Endüstri ve teknik alanındaki bu değişimler, sanat, kültür ve eğitim gibi üst yapı kurumlarını da etkilemiştir.

Geleneksel üretim biçiminden kapitalist üretim biçimine geçişte geleneksel el sanatlarında belirli bir değer kaybı olmuştur. Geçişte ortaya çıkan krizi aşmak için neler yapılabileceği tartışılmaya başlamıştır. Bununla birlikte bu tartışmaların diğer bir yanını kapitalist sistemin insanı kendisine ve topluma yabancılaştıran yapısı ile disiplinler arası parçalanmaya sebep olan yaklaşımı oluşturmaktadır. Bütün bu tartışmaların sonucunda bir takım yeni kavramlar ortaya çıkmıştır. Bu kavramlardan sanat eğitiminin payına düşenlerden biri uygulamalı güzel sanatlar kavramıdır.

Tartışmanın ilk başladığı ülke olan İngiltere'den sonra Almanya'da soruna çözüm olarak uygulamalı güzel sanatlar okullarının kurulması gündeme gelmiştir. Bu okullardan Almanya'da 1919-1933 yılları arası dönemde varlığını sürdürebilmiş olan, Bauhaus Okulu'nun sanat eğitimine ilerici ve yenilikçi bir yaklaşımı vardır. Okulun amacı bilim-sanat ve tekniği birleştirmek böylece disiplinler arası duvarları yıkarak yeni çağın ihtiyaçlarına uygun bir yaklaşım geliştirmektir.

1933'te Nazilerce kapatılan Bauhaus Okulu'nun fikirleri daha sonra dünyanın bir çok yerine yayılmıştır. Türkiye'de ise Bauhaus'un doğrudan yansıması olarak İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu kurulmuştur. Hazırlıklarına 1935'lerde başlanan okul, günün ekonomik, sosyal ve siyasal yapısı nedeniyle ancak 1957'de kurulabilmiştir.

1.1. Çalışmanın Amacı

Dünyadaki sanat eğitiminde yeni bir ekol oluşturan yenilikçi ve ilerici Bauhaus Okulu'nun sanat eğitimine yaklaşımının Türkiye'deki sanat eğitimi kurumlarında ne derece uygulanabildiğini araştırmak.

1.2. Çalışmanın Kapsamı

İkinci bölümde dönemin ekonomik, sosyal, kültürel ortamı hakkında tarihsel bir bakış açısıyla bilgi verildikten sonra Bauhaus Okulu ve eğitime yaklaşımı ile ilgili genel ve temel bilgiler verilecektir. Daha sonra tasarım, sanat ve zanaat kavramlarına açıklık getirilmeye çalışılacaktır.

Üçüncü bölümde Türkiye'de sanat eğitimi ile ilgili olarak reform hareketinden bahsedildikten sonra 1936 yılında kurulan Köy Enstitüleri'nin "iş içinde eğitim, eğitim içinde iş" yaklaşımı ile Bauhaus Okulu'nun eğitime yaklaşımı arasında benzerlikler aranacaktır.

Dönemin ihtiyacına bağlı olarak ortaya çıkan İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu ise dördüncü bölümde incelenecektir. Bu bölümde incelenecek diğer konular ise Bauhaus mirası olarak kabul edilen İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisinin Temel Sanat Eğitimi dersleri ve özel bir girişim tarafından kurulan ancak 1971'den sonra devletleştirilerek İ.D.G.S.A.'ya devredilen Uygulamalı Endüstri Sanatları Yüksek Okulu'ndan söz edilecektir.

1.3. Çalışmanın Yöntemi

Dönemin siyasal, ekonomik, sosyal ve kültürel ortamı göz önünde bulundurulmuş ve buna bağlı olarak olgular açıklanmaya çalışılmıştır. Bu konuyla

ilgili birincil kaynaklara ulaşılmaya ve Türkiye'deki eēitim kurumları ile herhangi bir şekilde ilişkisi olan eēitimcilerle kişisel görüşmeler yapılarak bir sentez oluşturulmaya çalışılmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

BAUHAUS'UN TARİHSEL GELİŞİMİ VE TASARIM KAVRAMININ OLUŞUMU

2.1. Bauhaus'u Doğuran Ortam

19. yüzyılın sonu 20. yüzyılın başı itibariyle Endüstri Devrimi'nin getirdiklerine paralel olarak eğitim, kültür ve sanat alanında bir takım değişimler olmuştur. Bu dönemde nüfus artışına bağlı olarak ortaya çıkan talep artışı ve beraberinde seri üretime olan gereksinme gibi gelişmeler, sistemin kendini yeniden örgütlemesi gerektiği fikrini ortaya koymuştur.

Makine üretimi mallar, artık o zamana kadar alışlagelmiş, aynı kişi tarafından tasarım ve yapımının gerçekleştirildiği üretim biçiminin yerini almıştı.¹ Üretilen mallar standarttır ve estetik kaygı ile kaliteden uzaktır. Bununla birlikte el yapımı ürünler oldukça yüksek fiyatlara satılır hale gelmiştir. Üstelik, “ o çağın kapitalistleri, sanatın ticari bir faktör olduğunun farkına varmışlardır.”²

Endüstri Devrimi'nin ilk başladığı ülke olan İngiltere'de tüm bu gelişmelere ve gereksinmelere bağlı olarak ilk önce 1847'de Art Manufactures'i kurarak makine ürünlerine estetik bir yön kazandırmak gerektiğini düşünen Henry Cole'ün (1808-1882), daha sonra Arts and Crafts Akımı'nın öncülerinden sanatçı ve eleştirmen John Ruskin (1819-1900) ve William Morris'in (1834-1896) seri üretim sonucu ortaya çıkan estetik ve kaliteden uzak ürünlerden dolayı bir kaygıları oldu. Ruskin “ Teknoloji, güzelliği, kaliteyi, ahlaki boyutu ve samimiyeti yok ediyor. Oysa zanaatçı, yaptığı işten baştan sona zevk almalıdır.” diyordu.³ “W. Morris,

¹ İnci N. ARSLANOĞLU, “Bauhaus'a Kadar Endüstriyel Tasarım- Mimarlık İlişkileri” ,12.

² Herbert READ, *Sanat ve Endüstri, Endüstriyel Tasarımın İlkeleri*, Çev. Dr. Nigan Bayazit, 19.

³ Frank WHITFORD, *Bauhaus: Masters and Students by Themselves*, 12.

çağındaki parçalanmaya çare olarak, geçmiş devirlerin sanatsal bütünleşmesine dönülmesini öneriyordu. Sanatın, politika, din, ahlak ilkelerinden ayrı tutulmadığı kültürel bir bütünleşmenin yeniden gerçekleştirilebileceğine inanmakta idi. Bütün sanatçıların esnafça el ele verip oluşturdukları Gotik Katedral onun idealiydi. W. Morris, gerçekte geriye dönük bir romantikti. El sanatlarının yeniden canlandırılması yanlısıydı.”⁴ Endüstrileşmenin getirdiği yeni biçim ve yaşam tarzı sonucu W. Morris, sanatın yeni gereksinmelere cevap verebilmesi için mevcut sanat eğitiminin değişmesi gerektiğini savunuyordu. Böylece W. Morris’in fikirlerinin ileriye dönük yönleri doğrultusunda endüstriyel ürünlerin tasarıma ihtiyacı olduğunu ve iyi tasarlanmış bir ürünün hem göze hoş görüneceği hem de ekonomik olacağını düşünen devlet tarafından İngiltere’de uygulamalı güzel sanatlar eğitimi veren okullar açılır ve orta dereceli okullara da iş eğitimi dersleri konur. İngiltere’deki bu gelişmeler Avrupa kıtasında özellikle de hızla endüstrileşen Almanya’da etkili olur. Almanya’daki endüstrileşme süreci diğer ülkelerden daha geç başlamasına rağmen 1871’den sonra büyük bir hız kazanır.⁵ İngiltere’deki bu gelişmeleri hızla kendi ülkelerine getirmek, gerekli olan yenilikleri desteklemek amacıyla, 1896-1903 yılları arası Londra’da ataşe olarak bulunan Hermann Muthesius (1861-1927) öncülüğünde mimarlar, yazarlar, sanatçılar, tasarımcılar ve işadamları bir araya gelerek 1907 yılında “Deutscher Werkbund” yani Alman Zanaatçılar Birliği’ni kurarlar.

I. Dünya Savaşı’nın sonlarına doğru endüstri alanındaki sorunlar giderek daha da önem kazanmaya başlar. Alman Zanaatçılar Birliği bu sorunlara çözüm bulmaya çalışmaktadır. Birliği meydana getiren entelektüel çevrenin, endüstrileşmenin getirdiği değişimlere olumlu bir yön vermeyi deneyen ilerici ve yapıcı bir tutumları vardı.⁶ Bununla birlikte, Henri van de Velde’nin (1863-1957) savunduğu sanatçının yaratıcı bireyselliği fikri ile Hermann Muthesius’un savunduğu endüstrinin gereksinmesine bağlı olarak tasarım sorununun ele alınması

⁴ Özer KABAŞ, **Tüm-Çevresel Gerçekçilik: Bildirişim ve Siberetik Kuramları Açısından Plastik Sanatların Oluşumuna Bir Bakış**, 97.

⁵ Siegfried GIEDION, **Walter Gropius- Work and Teamwork**, 5.

⁶ A.g.k., 20.

ile kurumsallaştırılması ve bu yolla Almanya'nın dış ticaret ve kültür alanında öncü olabileceği fikri iki ayrı görüşü temsil ediyordu.⁷

Savaştan sonraki yıllarda gelişmeler Muthesius'tan yana olur. Alman Zanaatçılar Birliği'nin bir üyesi ve o yıllarda AEG firmasının tasarım danışmanı olan Peter Behrens'in (1869-1940) bürosunda çalışan mimar Walter Gropius (1883-1969) da Muthesius gibi standartlaşmaya gidilmesini, böylece daha ekonomik ve daha kaliteli ürünlerin ortaya konacağını yanı sıra konut açığının da kolayca çözülebileceğini düşünmektedir.⁸

2.2. Bauhaus'un Kuruluşu ve Tarihsel Gelişimi

2.2.1. Bauhaus'un Kuruluşu

Bu tartışmalar arasında ve savaş sonrası Almanya'nın yeniden yapılandırılmasının ön plana çıktığı bu dönemde uygulamalı sanatlar eğitimi veren kurumlar görülmeye başlanmıştır. Bunlardan bir tanesi de Henri van de Velde'nin Weimar'da 1906 yılında kurmuş olduğu Saksonya Grandüklüğü Tatbiki Sanat Okulu'dur. Henri van de Velde savaşın başlamasıyla birlikte okuldan ayrılmak zorunda kalmış ve yerine Walter Gropius'u önermiştir. Gropius, birliğin genç bir üyesidir ve başlangıçta Behrens geleneğinde endüstriyel binalar yapan bir mimardır.⁹ Bu eserlerinde teknolojinin olanaklarını sanatsal bir yaklaşım ile kullanabilmiştir. 1916 yılında Gropius'a okulun yöneticiliği önerilir. Mimar, bir öneri raporu hazırlayarak Weimar Devlet Bakanlığı'na sunar. Gropius, raporda dönemin endüstriyel ve sanatsal gereksinimler ile buna bağlı sorunları ortaya koyduktan sonra ancak kültürel bir bütünleşmenin bu ihtiyaçları gidereceğini savunur. Bunun yolu da mimar, heykeltıraş ve ressamların hep birlikte el ele

⁷ Ulrich CONRADS, 20.Yüzyıl Mimarisinde Program Ve Manifestolar, Çev. Sevinç Yavuz, 16.

⁸ Yüksel BİNGÖL, "Bauhaus ve Endüstriyel Gelişiminin Sanat Eğitimine Etkileri", 25.

⁹ J. M. RICHARDS-Elizabeth B. MOCK, Modern Mimarlığa Giriş, Çev. Aptullah Kuran, 40.

zanaatlara dönebildikleri eğitim ve öğretimin yapıldığı bir okulun kurulmasıdır. Bu okul, hem endüstrinin ortaya koyduğu sorunları çözecektir hem de ekonomiye büyük katkı yapacaktır.

1919 yılında Gropius, okulun yönetimi ve gerekli gördüğü değişiklikleri de yapmak üzere Weimar'a davet edilir ve böylece "Staatliches Bauhaus", daha önceki Grandükalık Saxon Sanat Akademisi ile Grandükalık Saxon Uygulamalı ve Güzel Sanatlar Okulu'nun birleşmesi ve yeni bir mimarlık bölümünün katılması ile kurulur.

Bauhaus ismini sadece "bauen"e yani binaya gönderme yaptığı için değil "bauhütte" kelimesine benzerliğinden ötürü seçilmişti. Bu kelime ortaçağda inşaat ve duvar ustaları loncasının ismiydi. Dolayısıyla, Gropius, Bauhaus'u, içerisinde zanaatçıların ortak projeler üretecekleri ve en önemlisi de kendi bünyesinde zanaat ve sanatı buluşturan binalar yapan bir tür modern Bauhütte olarak düşünmüştü.¹⁰

"...W. Gropius ile Bruno Taut herkesin önüne geçerek, Devrimci Sanat Konseyi'nin önde gelen üyeleri olarak, son derece önemli temel bir program hazırladılar. Bu programın temel ilkeleri Weimar'da kurulmak istenen Bauhaus'a çok uygun geldiği için onu izleyen aylarda, Gropius, okulun programını da ona göre hazırladı."¹¹

Gropius, 1919'da yayınladığı Bauhaus bildirgesinde,

"Tüm görsel sanatların en büyük amacı yapının bütünüdür. Yapıları süslemek bir zamanlar güzel sanatların en soylu işleviydi. Bugünse birbirinden kopmuş, ayrılmış durumda; Ancak tüm sanatçıların bilinçli ortak çabasıyla bu durumdan kurtarılabilir..."

¹⁰ WITHFORD, 32.

¹¹ KABAŞ, 101

Eski sanat okulları bu birliği yaratamadı; sanat öğretilmeyeceğine göre, nasıl yapabilirlerdi ki. Bunlar yeniden işliklerde birleşmeli...

Mimarlar, heykeltıraşlar, ressamlar, hep birlikte zanaatlara geri dönmeliyiz! Çünkü sanat bir meslek değildir. Sanatçı ve zanaatçı arasında önemli bir ayırım yoktur. Sanatçı yüceltilmiş bir zanaatçıdır... O halde, zanaatçı ve sanatçı arasında kibir engelleri yükselten sınıf ayrımının olmadığı yeni bir zanaatçı loncası kuralım! Mimarlık, heykel ve resmi tek bir bütün olarak kucaklayacak ve bir gün, bir milyon işçinin ellerinde yeni bir inancın kristal simgesi gibi göğe doğru uzanacak olan geleceğin yeni yapısını hep birlikte arzulayalım, kavrayalım ve yaratalım.” diyordu.¹²

2.2.2. Bauhaus'un Tarihsel Gelişimi

Bauhaus'un tarihini faaliyet gösterdiği kentlere göre ele almaya çalışacağız. Bu yöntem aynı zamanda Bauhaus'un serüvenini anlamaya yardımcı olacak bir yol olduğu için seçilmiştir. Bu üç kent arasına sıkıştırılmış Bauhaus'un tarihini “kopuş-süreklilik” ilişkisini anlamak açısından da bu sınıflamanın yapılması uygun bulunmuştur.

2.2.2.1. Weimar Dönemi: 1919- 1925

Weimar, Bauhaus gibi yenilikçi bir okul için pek uygun bir yer değildi. Okulun sanat ve zanaatı birleştirme çabaları yerel esnafı ve zanaatçıları rahatsız etmişti. Okulun mevcut zanaat okulunu içine alması ise ressam ve heykeltıraşların hoşuna gitmemişti. Milliyetçiler de personel ve öğrencileri arasında pek çok yabancı olan okulun Alman değerlerine zarar vereceği düşüncesini taşıyorlardı. Bütün bunlar, 1919'da sosyal demokratların hakim olduğu Thuringia eyaletinde radikal sağcıların iktidara gelmesi ile daha tehlikeli bir hal alır. Bauhaus'un başlangıçta dayandığı tek şey eğitim sistemidir.¹³ “...zanaat ağırlıklı olan program

¹² CONRADS, 36.

¹³ KABAŞ, 104.

için Gropius, Morris'in fikirlerini benimsemiş, ortaçağ lonca düzeni ve anlayışında çalışmayı öngörmüştü...Zanaat eğitiminin seri üretim için tasarıma hazırlık niteliğinde görülmesi gerektiğini söylüyordu. Öğrenciler hem yaparak öğrenmeli, hem de makine üretimine yakınlıkları olmalıydı.Fikirlerini görsel olarak ifade edebilmeleri için de formla ilgili tüm sorunları bilmeliydiler.”¹⁴

Gropius'un kurduğu okul birçok açıdan diğer sanat ve zanaat okullarından farklıydı. Öğretmen ve öğrencilere farklı adlarla hitap ediliyordu. Öğretmenlere “master” yani usta, öğrencilere ise başarılarına göre “çırak” veya “kalfa” deniyordu. Sınavlar ise çıraklara kalfa veya usta payesi verme yetkisine yasal olarak sahip loncalara aitti. Okul atölyeler şeklinde düzenlenmişti ve her çırak belli bir zanaatı öğrenmek için aynen geleneksel lonca sisteminde olduğu gibi gerçek projeler üzerinde çalışılan bir atölyeye katılmak zorundaydı. Atölyelerin kuruluş yıllarında her atölyenin iki ustası vardı.

Gropius, okulda bugünkü tasarım çalışmalarının temeli sayılan bir “temel eğitim” yöntemini uygulamaya çalışıyordu. Bauhaus'daki eğitim- öğretim programı üç ana bölümden oluşmaktaydı: Hazırlayıcı Öğretim (Temel Sanat Eğitimi), Teknik Öğretim (Mesleki Temel Sanat Eğitimi), Strüktürel Öğretim (Mesleğe Yönelik Çalışmalar, Proje Çalışmaları).

Okulun programı şöyle idi:

“1. Taş, ahşap, maden, kil, cam, boyalar, tekstil malzeme ile çalışmak üzere pratik bilgiler. Malzeme ve aletlerin kullanımını öğreten dersler, defter tutma ve teklif krokileri çizmek ve

2. Aşağıdaki esasları ihtiva eden teorik bilgiler:

a. Görünüş

Tabiat Bilgisi

Malzeme Bilgisi

¹⁴ ARSLANOĞLU, 15

b. Tersim

Düzlem Geometri Bilgisi

Yapı Bilgisi

Çizim Bilgisi

Modelaj

c. Proje

Hacim Etüdüleri

Renk Etüdüleri

Kompozisyon Etüdüleri

d. İlave olarak eski ve modern sanatlar üzerine Sanat Tarihi, Biyoloji ve Sosyoloji gibi bilim dersleri.”¹⁵

Temel Sanat Eğitimi (Vorkurs) derslerini, pedagojik ilkelerini Adolf Hölzel (1853-1934) ve Franz Cizek’in eğitim metodlarından alan Johannes Itten (1888-1967) yönetiyordu. Itten’in başlatmış olduğu bu dersleri 1923’ten sonra Joseph Albers (1888-1976) ve Laszlo Moholy-Nagy (1895-1946) daha da ileriye götürürler. Temel Sanat Eğitimi bütün öğrenciler için zorunlu olan ve başarılması gereken iki dönemlik kurstan oluşuyordu. Bu dönemdeki derslerden Johannes Itten, Paul Klee, Vasily Kandinsky’nin verdiği dersler zorunlu, yazı ve desen çalışmaları ise tamamlayıcı derslerdi.

Itten’in Temel Sanat Eğitimi derslerinde strüktür analizleri, ağaç, metal, cam, alçı, kağıt, artık gibi değişik maddelerle araştırmalar ve renk çalışmaları yapılırdı. Strüktür analizlerinde, eski ustaların yapıtları, “eseri algılama, anlama, çizgisel ve kompozisyonel değerleri verebilme, plastik öğelerin mekanlardaki yerlerini ve ilişkilerini kavrama, siyah-beyazların ilişkileri ve dağılışı incelenerek, öğrencilerin gözlem ve görsel algılama yetilerinin geliştirilmesi” yönünde incelenmekteydi.¹⁶ Renkler üzerine yapılan çalışmalarda ise Goethe, Hölzel gibi sanatçıların renk teorileri incelenmekte, “...ana renkler, kontrast ve tamamlayıcı

¹⁵ Walter GROPIUS, *Yeni Mimari ve Bauhaus*, Çev. Özgönül Aksoy-Erdem Aksoy, 39-42.

¹⁶ A.g.k., 26.

renklerle bunların siyah ve beyaz etkileri araştırılmaktaydı. Renklerin sosyolojik, psikolojik ve etnolojik anlam ve ifadeleri” etüd edilmekteydi.¹⁷ Amaç, eser ile öğrenci arasında bir ilişki kurmak, görsel algılama yetilerini geliştirmek, yeni fonksiyonlara uygun yeni biçimler aramak kısacası öğrencinin gizli kalmış yaratıcı gücünü ortaya çıkarmaktı.¹⁸ Itten’in eğitime yaklaşımında “1825’te Fröbel’in yuva çocuklarının silindir, koni, küp ve kürelerle oynayarak yaratıcılıklarını geliştirmeyi amaçlayan çalışmalarının, Pestalozzi’nin benzer yöntemlerinin, Montessori’nin “yaparak öğrenme” metodunun, ve nihayet “çocuk sanatı”nı keşfeden Franz Cizek’in izleri” görülmektedir.¹⁹

J. Itten, 1923’te Bauhaus’dan ayrılınca yerine Moholy-Nagy ve öğrencisi Albers getirildi. Albers, ilk yıllarda öğrencilere makine ve el aletlerini tanıtır, kullanmayı öğretiyordu. Moholy-Nagy ve Albers, sanatsal yaratıcılığı, esnek bir yaklaşımla malzemelerin fonksiyonel ve rasyonel bir şekilde birçok tekniğe özellikle de fotoğrafçılık gibi nispeten yeni bir tekniğe uygulamayı tercih ediyorlardı.²⁰ Moholy-Nagy’nin, yeni malzemeler (pleksiglas gibi), fotomontaj ve fotogram gibi yeni teknikleri, hareket, ışık, saydamlık gibi görsel olanakları çalışmalarında kullanarak okulun öğretimine ve felsefesine katkıları büyük olmuştur.²¹ 1928’den sonra Temel Sanat Eğitimi derslerini tümüyle üstlenen Albers “...malzemenin biçimini değiştirerek yeni özellikler kazandırma yöntemlerini deniyordu.... J. Albers öğrencilerini ilk haftalarda kağıt ve kartonla çalıştırır, kağıdı katlayarak, keserek, hiç arttırmadan üç boyutlu olarak biçimlendirme yollarını denetirdi. Bu çalışmalarla biçim değiştiren malzemenin özellikleri de değişiyordu. Çok yumuşak bir kağıt parçası katlanarak öyle biçimlendirilebiliyordu ki, bir insanı tartabilir yeni bir özellik kazanıyordu.”²²

¹⁷ BİNGÖL, 26.

¹⁸ KABAŞ, 104.

¹⁹ Selen AKHUY, *Sanat, Tasarım ve Bauhaus*, 59.

²⁰ WITHFORD, 35.

²¹ Dilek BEKTAŞ, *Çağdaş Grafik Tasarımının Gelişimi*, 56.

²² BİNGÖL, 27.

Temel Sanat Eğitimi derslerine katkı yapan diğer ikisi Wasily Kandinsky ve Paul Klee idi. Kandinsky'nin dersi, soyut resmin temelini oluşturan "Nokta, Çizgi ve Alan" kuramının toplamından oluşmaktaydı.²³ Öğrenciler kompozisyonları oluşturan elemanlar arası ilişkilerden yola çıkarak karmaşık soyut düzenlemelere gidiyorlardı. "Kandinsky bazı renklerin, biçimlerle ilişkisi olduğu fikrindeydi. Ana renklerle, ana geometrik biçimlerin arasında şöyle bir ilişki kuruyordu; sarı üçgene, kırmızı kareye, mavinin ise daireye denk olabileceğini savunuyordu."²⁴

Klee'nin "Modüler Teoriler" adlı dersinde ise "...çizgi ve çizginin varyasyonları üzerine yaptığı araştırmalarla, anlatımsal, hareketsel, ilişki, denge, dengesizlik, zıtlık fenomenleriyle oldukça iyi görsel ifadeler ulaştırmıştır. Klee'nin dersleri doğa etüdüleri ile başlamış ve resimsel anlatımlara ulaşmıştır. Klee o derece doğa etüdüleri ve doğa yasaları ile uğraşmıştır ki cisimlerde bulunan enerji, denge, yoğunluk gibi değerleri görsel olarak ifade yollarını denemiştir."²⁵

Gropius, 1920 yılı sonu itibariyle kurulalı henüz 18 ay olmuş iken sanat ve zanaat konusundaki fikirlerini tekrar gözden geçirir. Okulun eğitim ile ilgili şekillendirilmemiş düşünceleri De Stijl grubunun öncüsü Theo van Doesburg'un 1922'de Weimar'a taşınmasıyla netleşir. De Stijl'in etkisi atölye ürünlerinde daha fazla rasyonalite, fonksiyonalizm ve makinenin olanaklarının kullanımıyla kendini belli eder olmuştur. Fakat Gropius, van Doesburg'un geometriye olan bağlılığı ve kişisel olmayan bir tarz yaratmadaki ısrarını fazla dogmatik bularak öğretmenlik önerisini reddeder.

Atölyeler ise 1922'de çalışmaya başlamışlardı ve dışarıdan iş alarak gelir elde edebiliyorlardı. Bu gelirler ile okulun bütçesine kaynak oluşturmuşlardı. Mobilya Atölyesini Gropius, Metal Atölyesini Christian Dell ve Moholy-Nagy,

²³ KABAŞ, 105,108.

²⁴ BİNGÖL, 27.

²⁵ A.g.m., 27.

Seramik Atölyesini Gerhard Marcks ve Max Krehan, Baskı Atölyesini Lionel Feininger, Bauhaus Tiyatrosu'nu Oscar Schlemmer yönetiyordu.

Başlangıçta hedeflenen Mimarlık Bölümü henüz yoktu. Gropius'a göre, mimarlık bölümü açmak için henüz uygun koşullar oluşmamıştı. Ancak, mimarlık ve statik ile ilgili konferanslar veriliyordu.²⁶

1923 yılı yazında çoğu yabancı ülkelerden en az on beş bin kişinin ziyaret ettiği, Bauhaus'un dört yıllık bütün ürünlerinin sergilendiği ve Gropius'un " sanat ve teknik, yeni bir birlik" sloganını ön plana çıkardığı "Bauhaus Haftası" gerçekleştirilir. Sergilenen ürünlerin yanı sıra, konferanslar düzenlenir ve Oscar Schlemmer tarafından Triadic Bale ile Mekanik Bale'nin gösterimi yapılır. Serginin başarısına rağmen, sorunlar bitmez, Berlin'de yeni bir milliyetçi hükümetin iktidara gelmesi, ülke genelinde olduğu gibi Weimar'ı da etkiler. 1924 yılı başlarında Thuringia Eyaleti'nde Nasyonalistler çoğunluğu alınca tepkiler yoğunlaşır ve mali destek giderek azalır. Bütün bu ekonomik, politik sebepler Bauhaus'un Dessau'ya taşınmasına neden olur.

Bauhaus'un bu dönemini Özer Kabaş, "...aşağı yukarı sonuna kadar bir 'el sanatı' biçimciliği kendini duyurmuştur. Fakat bu devrenin sonunda endüstri ile sıhhatli ilişkiler kurulduktan sonra, toplu üretim sorunları çözümlenmeğe başlanmıştı." diye tanımlar.²⁷

2.2.2.2. Dessau Dönemi: 1925- 1932

1919'a kadar bir prenslik kenti olan Dessau, Weimar gibi bir başkenttir. Dessau, 1920'lerde önemli bir endüstri kentidir. Kömür madenciliğinin yanı sıra Almanya'nın kimya endüstrisinin % 25'e yakınının kaynağı ve aynı zamanda

²⁶ KABAŞ, 113

²⁷ A.g.k., 109

Junkers adlı bir ağır sanayi ve uçak fabrikasının bulunduğu bu yer, Bauhaus'un endüstri ile işbirliği içinde olma hedefi için oldukça uygun bir yerdir.

Dessau, politik açıdan da farklı bir yer; yıllarca sosyal demokratlar tarafından yönetilen ve milliyetçilere verilen destek büyüdüğü zaman bile sosyal demokratları destekleyen bir halk kitlesine sahip bir kenttir. Bauhaus'un buraya taşınmasında etkili olan Dessau Belediye Başkanı Fritz Hesse de sosyal demokratların desteğini alan bir liberaldir. Belediye başkanının sayesinde ayrılan fonlarla okulun binası ve ustalar için evler inşa edilir.

1926'da Bauhaus, Tasarım Enstitüsü adını alır. Okulun sadece adı değil, tüzük ve müfredatı da değişir. Artık hocalara "usta" yerine "profesör" denmeye başlanmıştır. Her atölyede bulunan iki usta sistemi de terk edilmiş, zanaatçılar artık profesörlere bağlı olarak çalışır duruma gelmişlerdi. Gropius, zaten baştan beri ikili (tandem) öğrenim sistemini pek istememektedir. Fakat, okul kurulduğunda hem yaratıcı yeteneği olan hem de zanaat becerisi olan öğretmenler bulmak zor olduğundan, buna mecbur kalmıştır. Albers, Marcel Breuer, Herbert Bayer, Gunta Stölzl, Joost Schmidt gibi "Genç Ustalar"ın yetişmesi ile bu amacına ulaşmış oldu. Weimar'dan mezun olan bu öğrenciler, artık biçim ve teknik sorunları bir arada çözebilecek yetenektedirler ve atölyelerin başına geçebilirlerdi. Sadece eskiden kullanılan "genç usta" unvanı korunmuştur ve 1928'den sonra ise öğrencilere Bauhaus diploması verilir olmuştur.²⁸

Gropius, değiştirilmiş öğretim esaslarını ise şu şekilde ifade ediyordu:

"Artık geçmişin giysilerini değil modern giysileri giyen modern insan, modern gündelik kullanım araçlarıyla donatılmış, kendisine ve zamanına uygun modern bir eve de ihtiyaç duyuyor.

Bir nesnenin doğası ne yaptığıyla belirlenir. Bir kabin, bir sandalyenin ya da bir evin uygun olarak iş görebilmesi için önce onun doğası incelenmelidir,

²⁸ A.g.k., 116.

çünkü nesne amacına kusursuzca hizmet etmelidir; başka bir deyişle işlevini pratik olarak yerine getirmeli, ucuz olmalı, dayanıklı olmalı ve “güzel” olmalıdır.”²⁹

Bauhaus, okul binasına 1926’da taşınır. Gropius ve Adolf Meyer tarafından tasarlanan okul binası pim- çarkı bir plana sahipti. Atölye kanadı ile dersaneler, yemek salonu ve öğrenci konutları arasında bir köprü oluşturan fakülte ofisleri yer almaktadır. Atölye kanadının duvarları tümüyle camdandır. Okulun diğer bölümlerinin yüzeyi ise cam ya da düzgün alçı sıva ile kaplanmıştı. Bina, tüm mimarinin olması gerektiği gibi bir model olarak tasarlanmıştı.³⁰ Bina yapılırken, öğrenciler için deneysel bir laboratuvar görevi görmüştü. Öğrenciler burada Gropius’un denetiminde standardizasyon ve prefabrikasyon üzerinde çalışmalar yapmışlardı.³¹

Bu dönemde kapatılan ve birleştirilen atölyelerin yanı sıra yeni açılan atölyeler de olmuştur. Örneğin Reklam Atölyesi ve Fotoğraf Atölyesi’nin açılışı bu dönemdedir. Okula katkı yapması amacıyla, ürün tasarımlarının ve patentlerinin pazarlanması amacıyla Bauhaus GmbH kurulması, “Dizayn ve Çağdaş Sanat Üzerine” adlı kitapların ve “Bauhaus” adlı bir derginin çıkarılması Dessau döneminin etkinlikleridir. 1927 yılında ise, başına Hannes Meyer’in getirildiği Mimarlık Bölümü açılır. Cenevre’deki Birleşmiş Milletler Binası için projeler hazırlamış olan bu mimar, 1928’de Gropius’un istifası üzerine okulun yöneticiliğini üstlenir. Meyer için, ekonomik, fonksiyonel, akılcı ve bütünsel olan önemlidir. Estetiğe pek önem vermemektedir. Bir konutun yapımında mimarın, sadece konutun yapısı hakkında bilgilere değil aynı zamanda sağlık, iklim gibi bilgilere de sahip olması gerektiğini düşünmektedir. “Bina yapımı, biyolojik bir süreçtir,estetik bir süreç değildir.”demektedir.³² Meyer’in bu düşünceleri bazı

²⁹ Leland M. ROTH, *Mimarlığın Öyküsü: Öğeleri, Tarihi ve Anlamı*, Çev. Ergün Akça, 617.

³⁰ A.g.k., 619.

³¹ ARSLANOĞLU, 16.

³² WITHFORD, 201.

hocalarla arasında çatışmaların olmasına ve sonunda Moholy-Nagy, Bayer ve Breuer'in, Gropius'tan sonra okuldan istifa etmelerine sebep olur.

Meyer Dönemi'nde okulun ekonomisi daha iyi işlemeye başlamıştır. Endüstriyel sergiler düzenlenir, atölyeler arası kolektif çalışma teşvik edilir ve ürünlerin ortalama insanın günlük yaşamında kullanacağı türden olmasına dikkat edilirdi.

Meyer en çok mimarlık bölümü ile ilgilenmiştir. Dışarıdan aldığı işlerin tüm aşamalarına öğrencileri katmış, ilk ihale mektubundan son muhasebe işine kadar hepsini öğrencilerin yapmalarını istemiştir. Sanatçı, öğrencileri ile birlikte normal geliri insanların ihtiyaçlarını karşılayabilecek biçimde projeler gerçekleştirmiştir.³³

Mimarın Sovyetler Birliği modeline duyduğu yakınlık onun sonunu getirir. Meyer, Gropius'tan farklı olarak Bauhaus'un politika ile ilgilenmesinde herhangi bir sakınca görmemekteydi. Bu durum, öğrencilerin Marksistler ve Nasyonalistler olarak siyasi gruplar kurmalarına yol açmıştı. Siyasi gruplaşmalar giderek okulun zayıflamasına sebep olur ve bunun sonucu olarak Dessau belediye başkanı 1930 yılı yazında Meyer'i istifa etmeye zorlar. Sol düşünceli bir eleştirmene göre; okul "sanat okulu değildi, her ne ise yine de iyiydi, fakat şu an için anakronikti."³⁴

Meyer'den boşalan yöneticiliğe yine Gropius tarafından önerilen mimar Ludwig Mies van der Rohe getirilir. Mies'in okulda yaptığı ilk iş katı bir disiplin getirmek olur. Komünist olmayanlar nezdinde okulun yeniden itibar kazanmasını amaçlamaktaydı. Komünist olan ve protestoya katılan herkesi okuldan atar. Böylece Bauhaus artık geleneksel bir yüksek okula benzer bir hal alır.

³³ KABAS, 121.

³⁴ Siegfried GIEDION, *Space, Time and Architecture*, 489.

Mies de mimarlık eğitimini Bauhaus müfredatının eksenini olarak görmekteydi. Bu dönemde teorik çalışmalar artar fakat pratik azalır. Eşya üreten atölyeleri, mimariye dönük “iç tasarım departmanı”, diğer atölyeleri ise “dış tasarım departmanı” olarak tek isim altında toplar. Kursun uzunluğunu dokuz sömestreden yedi sömestre indirir. Sonuç olarak okulun ilk yıllarından kalan personeli de istifa etmek zorunda kalır. Sadece Klee ve Kandinsky kalmıştır. Daha sonra temel görüş ayrılıkları nedeniyle Klee de Düsseldorf Sanat Akademisi'ne gider.³⁵

1931'de Dessau kentinin parlamentosunda çoğunluğu sağlayan Naziler, 1932 yılında Bauhaus'u kapatmak üzere önce personel sözleşmelerini fesheder. Mali desteği kalkan okul, Berlin'e taşınmak zorunda kalır.

2.2.2.3. Berlin Dönemi: 1932-1933

Okul kapanmadan birkaç gün önce öğrencilere okulun Berlin'de devam edileceği duyurulur. Okul, 1932 Ekimi'nde faaliyete başlar. Mies, Berlin'in güneybatısındaki Steglitz'de kullanılmayan bir telefon fabrikasını kiralamıştı. Burası sakin bir yerdir ve merkeze ulaşma açısından sorun yoktur. Berlin'in büyük bir şehir olmasından dolayı daha özgür olabileceklerini düşünmektedirler. Fakat bütün bunlar, okulun korunmasına yetmez ve Almanya'nın üç yıllık ekonomik çöküntüsünün ardından Hitler'in başa geçmesi ile saldırılar başlamış olur. Naziler, Bauhaus'u Yahudi- Marksist sanat konseptinin en son açık sığınağı olduğunu ve hatta burada yapılanların sanatsal açıdan değil ancak patolojik açıdan yargılanabileceğini söyleyerek 11 Nisan 1933'te kapatmaya karar verirler. Bauhaus'un etkileri, kapanmasına rağmen, öğrenci ve hocaları sayesinde tüm dünyada özellikle ABD'de görülür.

Mies van der Rohe, 1953'te okul için “Bauhaus, bir fikirdi ve Gropius bu fikri büyük bir kesinlikle formüle etmişti. ‘ sanat ve teknoloji – yeni birlik’

³⁵ WITHFORD, 202-203

demmişti. ...dediğim gibi, bu bir fikirdi. Sanırım, Bauhaus'un dünyadaki her ilerici okul üzerinde yaptığı büyük etkinin sebebi de budur. Bunu bir organizasyonla yapamazsınız, propagandayla yapamazsınız. Sadece bir fikir bu kadar yayılabilir.”der.³⁶ Yıllar sonra Mies van der Rohe'un söylediklerini doğrular gelişmeler olmuştur.

Almanya'nın içinde bulunduğu politik durum sonucu okulun da kapatılması ile Almanya'dan ayrılan Bauhaus öğretim elemanları ve öğrencileri, okulun öğretim yöntemini ve programlarını dünyanın birçok yerine yayarlar.

2.3. Tasarım Kavramı ve Sanat- Zanaat İlişkisi

2.3.1. Sanat-Zanaat İlişkisi

Geç Antik Çağ'dan itibaren Rönesans'a kadar olan devrede, her türlü faaliyet, bir hüner sayılırdı ve Latince “ars”, Fransızca ile İngilizce “art” kelimesi ile karşılığını bulurdu. Yunanlılar ise bu kelimeye karşılık “techne” kelimesini kullanmaktaydılar. Bugün kullanılan “teknik” kelimesinin kökeni bu kelimeye dayanır.

Özgür hünerler ve mekanik hünerler olarak ikiye ayrılan bu faaliyetlerden özgür olanlar, zihne hitap ettiklerinden dolayı liberal sayılırlar ve kişiyi daha ileri bir eğitime hazırlayan temel disiplinler olarak kabul edilirlerdi.³⁷

Özer Kabaş, sanatçının 16. yüzyıldan önceki durumu hakkında, “sanatçıların karmaşık kişilikleri yoktur. ‘Neden’leri fazla araştırmazlar. Mimari, el sanatlarından ve diğer sanat dallarından henüz kopmamıştır, sanatçının kişiliğinde henüz bu ikilem belirmemiştir. Bir cins ‘esnaf’ terbiyesi, sanatın bütün

³⁶ GIEDION, 17-18.

³⁷ Bülent ÖZER, *Yorumlar, Resim, Heykel, Mimarlık*, 31.

katmanlarına hakimdir. Bugünün sanatçısının sorduğu soruları, o devirde bilim adamları sorardı” açıklamasını yapar.³⁸

Rönesans’la birlikte lonca sisteminin yerini akademilerin alması sonucu, resim, heykel ve mimari “en güzel sanatlar” sınıfına yükselir. Böylece sanat ve zanaat arasına bir duvar örülmeye başlanır. Bu ayrım, aynı zamanda “güzel-faydalı” ikiliğinin de başlangıcıdır. Geline bu noktada sanatçı, önceden ihtiyaca göre herhangi bir yönde çalışırken artık bu uğraşlardan birinde ihtisaslaşmaya mecbur kalacaktır.³⁹ Rönesans döneminde sanatçı, artık “küçük kent soylu kökenli zanaatçılıktan özgür tinsel emekçilerden oluşan bir kesime” yükselmiştir.⁴⁰

Sanat ile zanaatın ayrılması ve akademilerin kuruluşu hakkındaki bilgiyi Bülent Özer şu şekilde verir: “Resim sanatı ile ilgili ilk akademinin, Vasari tarafından 1562 yılında Floransa şehrinde kurulan Accademia del Disegno olduğu kabul edilmektedir. Venturi, “Sanat Eleştirisi Tarihi” adlı ünlü eserinde gelişimi şöyle açıklar: “...Resim, heykel ve mimariyi nitelendiren terimler de değişmiş, Vasari desene (disegno’ya) birlik, bütünlük tanıyarak, bunların tümüne desen sanatları, Arti di Disegno adını takmıştır. Aynı şekilde “en güzel sanatlar” (bellissime arti) deyimini de kullanmış; Baldunicci bunları “desenin esas alındığı güzel sanatlar” diye isimlendirmiş, Scamozzi de “güzel sanatlar” olarak adlandırmıştır. Bu terim esas Paris Akademisi’nde genellikle geçerli olmaya başlayıp kendini kabul ettirecektir. Böylece başlangıçtaki desen birliği anlayışı da giderek yerini güzellik ülküsü anlayışına terk edecekti.” Venturi’nin değindiği Paris Akademisi bir resim ve heykel akademisi olarak 1648’de kurulmuş, 1671 yılında da Mimarlık Akademisi ile birleşme yoluna gitmiştir.”⁴¹

³⁸ KABAS, 93.

³⁹ READ, 26.

⁴⁰ Arnold HAUSER, “Rönesans Döneminde Sanatçının Toplumsal Konumu” Çev. Ahmet Cemal, 118.

⁴¹ ÖZER, 32-33.

2.3.2. Tasarım-Endüstri Tasarımı ve Temel Tasarım Kavramları

Yaklaşık 1530'dan itibaren, ressam, heykeltıraş, mimar kimliklerini bir arada taşıyan Michelangelo, Giulio Romano gibi sanatçılar, o dönemin tasarımcıları olarak kabul edilebilir. Büyük sarayların ihtiyaçlarını tanıyan ve böylece tasarımcıların örgütlenmesi ile eğitimleri için bir model ortaya koyabilen uzman tasarımcılar hiyerarşisini az yada çok yaratmış olmaları ile önemlidirler.¹⁶ ve 17. yüzyıllarda tasarım sorunu ile heykeltıraş ve ressamlar ilgili iken, 18. yüzyılda mimarlar hakim figür olmaya başladılar.⁴² Tasarım kavramı zamanla değişim geçirerek "endüstri koşulları için tasarım"a dönüşecektir.⁴³

19. yüzyıla gelindiğinde Endüstri Devrimi sonucu Batı dünyasındaki toplumsal yaşayış alt üst olur. O güne kadar var olan kilise ve soylu sınıfının yanına bir sınıfın yani burjuva sınıfının eklenmesi, bu devrimin sonuçlarındandır. Bu sınıf, Aydınlanma ilkelerine bağlı olarak yeni bir toplumsal örgütlenmeye gider. Bunlardan biri lonca sisteminin kaldırılarak, el zanaatlarının yerine endüstri kurumlarının ikame edilmesidir. Fakat, bu kurumlarda üretilen ürünler, el ile üretilen ürünlerin kalitesine ulaşamamaktadır. Bu durum hakkında Herbert Read, "Yüz yıl önce imalatçılarımız sanata ihtiyaçları olduğu için bunu da diğer bir mal gibi satın alıp ürünlerine ve hatta doğrudan doğruya makinelere uygulamaya karar vermişlerdi. Her cins ve her devirden sanatı alıp uyguladılar; stilleri karıştırıp devirleri bozdular, buna orijinallik dediler; halka parasının karşılığını vermek için sanatı mümkün olduğu kadar istismar ettiler." der.⁴⁴ Böylece yeni ekonomik ve sosyal koşullara bağlı olarak sanatın, "alışıla gelen görevi, fonksiyonu ve uygulanma sistemi" tartışılmaya başlanır.⁴⁵ Zanaat ile sanatın yani faydalı ile güzelin arasında yeniden Orta Çağ'da olduğu gibi bir bağ kurulması yoluna girilir. Bunun sonucu olarak, 19. yüzyılın ikinci yarısında önce İngiltere'de daha sonra Almanya gibi ülkelerde uygulamalı sanatlar alanında reformlara gidilir. "Zanaat,

⁴² Simon JERVIS, *The Penguin Dictionary of Design and Designers*, 13-14.

⁴³ Önder KÜÇÜKERMEN, "Endüstri Tasarımı Olgusu ve Türkiye 1973", 48.

⁴⁴ READ, 20.

⁴⁵ ÖZER, 54.

artık geleneksel anlamda el işçiliğinin canlandırılması değil, büyük ölçüde çağdaş teknolojinin yönlendirdiği uyum ve uygulama tekniklerini öngörmekteydi. Biçimlerin yalınlığı ve araç- gereç zenginliği çağdaş zanaatçılığın ön koşulu oldu.”⁴⁶1920’li yıllarda çağa uyum sağlayabilmiş her sanatçı, “teknige karşı değil teknikle beraber” sloganını benimseyerek ürünler tasarlamaya başlar.⁴⁷

16. yüzyılın ortalarından itibaren daha önce elit bir tabakaya hitap eden bilim, tekniğe dönüşmüş, 1760’lardan sonra ise, teknik endüstri olarak ortaya konmaya başlanmıştır. “Endüstri Dizaynı” kavramı ise, eklektisizme tümüyle karşı olan ve bununla birlikte dizaynlama metodu sorunu ile uğraşmış olan Bauhaus’un ortaya attığı bir kavramdır.⁴⁸ 20. yüzyılda ilk defa sanat, toplum, endüstri ve el sanatları bir bütün oluşturmaya çalışmaktadırlar.

Sanat ve makineyi barıştıran endüstri dizaynı, iki temel ilkedен yola çıkar. Birincisi, makinenin, tekniğin, endüstrinin ve dolayısı ile seri üretim ilkesinin çağdaş uygarlık için kaçınılmaz olduğu, ikincisi ise sanat ve zanaat bütünlüğünü benimseyecek tasarımcıların toplum karşısındaki görev ve sorumluluğudur.⁴⁹ Doğan Hasol ise, endüstri tasarımı kavramını, “makineye ya da endüstri mamülüne süsler eklemek sanatı değildir. Buna karşılık, sanatı, makinenin işleyişine kadar nüfuz ettirmek demektir” olarak açıklar.⁵⁰ Buradan yola çıkarsak endüstri tasarımının, “sanatı müzeden sokağa çıkarma, evlere sokma ve güncel yaşantıya estetik bir boyut kazandırarak estetik kavramını değiştirme” gibi bir yanının olduğu görmemiz mümkündür.⁵¹

Tasarım, sadece ürünün görsel yönüyle ilgili, tasarımcı da görsel biçimci değildir. Tasarımlama, “tümüyle çevremizdeki nesnelerin görünüşlerini

⁴⁶ Kaya ÖZSEZGİN, “Çağdaş Sanatlar ve Teknoloji İlişisine Bir Bakış”, 163-164.

⁴⁷ Adem GENÇ, “Makine Uygarlığı ve Plastik Sanatlar” 97.

⁴⁸ Doğan HASOL, “Endüstri Dizaynı ve Mimarlığımız”, 44.

⁴⁹ Bülent ÖZER, “Bauhasu, Dizaynlamada Rasyonalist Felsefe Üzerine Bir Deneme”, 22.

⁵⁰ HASOL, 44.

⁵¹ Jale Nejdet ERZEN, “Sanat, Sosyal Yapı ve Çevre İlişkileri ve Türkiye’de Sanat Eğitimi İçin Yeni Yöntemler” 5.

biçimlendirmek değil, aynı zamanda yaşayışımızı şekillendirmek”, tasarımcı ise, çevrenin düzenlenmesine yeni bir takım öneriler getiren ve biçimlenmede karar veren, programlayan kişidir.⁵²

Endüstri dizaynı ile yakın ilişkili “temel dizayn” (basic design) kavramı için Bülent Özer, “endüstri dizaynı kavramını etkin kılan yolun “temel dizayn”dan başka bir şey olmadığı”nı söyler.⁵³ Bütüne ve senteze ulaşma arzusunun ortak paydası olan temel dizayn sorununda, “dizaynleme eyleminin özüne, mikrokosmosuna inerek sanatçılar fikir birliğine varabilmişler ve realiteye hangi açıdan bakılırsa bakılsın, bütün eğilimlerin “temel”de birleştiğini ispatlamışlardır.” Görüldüğü gibi temel dizayn, her sanat ve zanaat alanı için aynı derecede öneme sahiptir.⁵⁴

Türkiye’de ise Temel Dizayn kavramı, Temel Eğitim veya Temel Tasarım kelimeleri ile karşılığını bulmaktadır. Kavramın içeriği, “belirli bir sanat dalında (sözcüğü mimaride, heykelde, seramikte, kumaş desenleri tasarımında) somut verilerle belirlenmiş işlevlere cevap verecek yapıtları tasarlayıp biçimlendirecek sanatçıları, bu çalışmalarında karşılaşılabilecekleri çeşitli hallere hazırlama” olarak doldurulmuştur.⁵⁵ Bu amaçla bütün sanatlar için geçerli olan bir takım elemanları (nokta, çizgi, düzlem gibi) ve nitelikleri (uyum, karşıtlık, simetri, ritim gibi) tanıtmak ve “ o sanat dalında ona esas karakterini kazandıran asal öğenin” ne olduğunu bilmek” ön planda olmalıdır.⁵⁶

⁵² Sümer SALDIRAY, “ Çağdaş Tasarım Olgusu ve Tekstil”, 63.

⁵³ ÖZER, *Yorumlar ...*, 169.

⁵⁴ A.g.k., 176-177.

⁵⁵ A.g.k., 181.

⁵⁶ A.g.k., 182, 186.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE'NİN SOSYO-EKONOMİK DİNAMİKLERİNİN OLUŞUMU VE SANAT EĞİTİMİNE ETKİLERİ

3. 1. Türkiye'nin Sosyo-Ekonomik Dinamiklerinin Oluşumu

Bauhaus gibi çağın ihtiyacına cevap verebilmiş bir okulun Türkiye'de gelişmemesinin sebeplerine bakacak olursak; bunları Türkiye'nin ekonomik, siyasi ve toplumsal yapısında aramamız gerekecektir.

Avrupa'daki sanayinin gelişmesi bir sermaye birikiminin sonucu olmuştur. Oysa Türkiye'de böyle bir durumla karşılaşmıyoruz. Osmanlı İmparatorluğu'nda Batı uygarlığı anlamında bir özel mülkiyetin olmayışı bir burjuva sınıfının oluşmasına dolayısı ile bir sermaye birikiminin yaratılmamasına sebep olmuştur. Büyük ölçüde insan gücüne dayanan Osmanlı sanayisi, Avrupa'da bu gelişmeler olurken, kendine bir yer edinememiştir. Türkiye'de sanayinin doğuşu ile gelişimi ve bunun zaman olarak daha geç bir dönemde oluşması batıdakinden farklı olmuştur.

Ancak Osmanlı, batılılaşma hareketi ile çağa ayak uydurmak istemişse de batının parametrelerine uygun toplumsal, ekonomik ve siyasal dinamiklere sahip olmamasından dolayı bu konudaki başarısı tartışmalı hale gelmiştir.

19. yüzyılın ortalarına doğru gelindiğinde geleneksel Osmanlı sanayisinin bir gerileme dönemine girdiğini görüyoruz. Bu durumu Rifat Önsoy şu şekilde açıklar;

“19. yüzyılın başlarına kadar Osmanlı sanayi iç pazar ihtiyacını büyük ölçüde karşılayabilecek güçteydi. Napolyon savaşları esnasında

Avrupa'da pazar bulabilen İngiliz malları, müteakip yıllarda yeni pazarlar aramak zorunda kaldı. Avrupa devletleri ucuz ve kaliteli İngiliz mallarının rekabetine karşı çeşitli tedbirler alınca, İngiliz tüccarları nispeten müsait şartlar ihtiva eden Avrupa dışı pazarlara, bu arada Osmanlı pazarlarına geldiler. Ne var ki, 1820'li yıllardan itibaren gittikçe çoğalan İngiliz ihracatına ve ithalatına karşı Osmanlı pazarlarında uygulanan dahili gümrükler ve inhisar usulü, önemli sayılacak engeller teşkil etmekteydi. Başka bir deyişle, İngiliz malları Osmanlı pazarlarında bir takım vergilere tabi tutulmaktaydı ki, bu da onların rekabet gücünü zayıflatmakta ve sürümünü azaltmaktaydılar. Diğer taraftan yine İngiliz tüccarları istedikleri malı satın alamamaktaydılar. Bu engeller, Sultan II. Mahmut'un Mehmet Ali Paşa ile mücadele ettiği bir zamanda, yani Sultan'ın yardıma muhtaç olduğu bir sırada İngiliz desteğine karşı imzalanan 1838 Osmanlı-İngiliz Ticaret Antlaşması'yla ortadan kaldırıldı. Bu antlaşma ile ithal gümrüğü %5, ihracat gümrüğü %12 olarak belirlendi. Böylece Osmanlı toprakları yabancı mallar için adeta açık pazar haline getirildi. Yabancı rekabetine dayanacak gücü olmayan Osmanlı sanayi bir dağılma dönemine girdi. Bu gerileme önce imparatorluğun Avrupa topraklarıyla büyük şehir ve ticaret merkezlerinde görüldü. Yabancı rekabetine daha çok Osmanlı sanayisinin esasını teşkil eden pamuklu sanayi maruz kaldı. Bunu yünlü ve ipekli dokumalar takip etti. İç pazarlara yerli sanayi bir süre daha egemen olduysa da, 1860'lı ve 1870'li yıllarda bilhassa demiryolları inşası ile buralar da Avrupa mallarının istilasına uğradı. Neticede ticaret dengesi büyük ölçüde imparatorluk aleyhine değişerek, Osmanlı ekonomisi kapitalist dünya ekonomisinin tam bir uydusu durumuna geldi.”⁵⁷

Osmanlı İmparatorluğu, geleneksel tarım ürünleri ve el sanatları ile ⁵⁸ katıldığı ve Walter Benjamin tarafından “mal denen fetişe yönelen hac ziyaretleri”

⁵⁷ Rifat ÖNSOY, *Tanzimat Dönemi Osmanlı Sanayii ve Sanayileşme Politikası*, 25.

⁵⁸ A.g.k., 63.

ve “malların evrenini kuran”⁵⁹ olarak tanımlanan uluslararası sergiler yoluyla Batı’nın gelişimi hakkında bilgi sahibi olmuş ve bu konuda bir takım önlemler almak istemiştir. Örneğin, Tanzimatçıların, 1860’lı yıllardan başlayarak esnafın durumunu iyileştirmeye yönelik olarak aldıkları tedbirler önemlidir. Bu tedbirlerden bir diğeri de “iş piyasasında gereksinim duyulan kalifiye elemanı yetiştirebilmek amacıyla sanayi mekteplerinin açılması”dır. Daha sonra Sergi-i Umumi-i Osmani adında, Avrupa’daki sergilere benzer bir sergi düzenlemiş olan Osmanlı, yeni icat edilen alet ve makineleri sergileyerek, halkı bunları kullanma konusunda teşvik etmek istemiştir.⁶⁰ Fakat, bu durum “sanayi tesislerinin kurulması, daha doğru bir deyimle teşviki açısından yeterli olmamıştır. Çünkü Türkiye’nin sanayileşme yönünden en büyük sorunu ‘sermaye birikimi’dir.”⁶¹ Osmanlı’daki bu gelişmeler, bir bütün olarak ele alındığında bunların sadece bir sanayileşme çabasından ibaret olduğu görülebilir.⁶²

20. yüzyılın ilk yıllarında, Osmanlı İmparatorluğu’nun tarihe karışması ile yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti milli bir kapitalizme yönelir. Bu amaçla 1923’te İzmir Milli İktisat Kongresi yapılır. Henüz Lozan Barış Antlaşması yapılmadan böyle bir kongrenin toplanmasının altındaki sebep, siyasal ve hukuksal sınırlar belirlenmeden, ülkenin ekonomik sorunlarının ele alınmasıdır.⁶³

Kongre sonrası bir burjuva sınıfının yaratılması amacıyla özel girişimcilere bir takım kolaylıklar sağlanır: Mekan verilmesi, vergiden muaf tutulmaları gibi kolaylıklar. Ayrıca İzmir İktisat Kongresi, yabancı sermayeye davetkar bir tavidir. Korkut Boratav bu dönemi değerlendirirken şu bilgiyi vermektedir: “İzmir İktisat Kongresi’ni açış nutkunda Mustafa Kemal, Osmanlı İmparatorluğu’nun çöküş sebeplerinin başında yabancılara tanınan ve ülkeyi bir yarı-sömürge haline getiren kapitülasyon tipi hukuki ayrıcalıkları sıraladıktan

⁵⁹ Walter BENJAMIN, “Paris XIX. Yüzyılın Başkenti” Çev. Tefik Turan, 36-37.

⁶⁰ ÖNSOY, 71.

⁶¹ Tefik ÇAVDAR, *Milli Mücadeleye Başlarken Sayılarla Durum ve Genel Görünüm I*, 48.

⁶² A. Sinan GÜLER, “Sanayi Devrimi, Osmanlı Sanayi Mimarisi ve Feshane Üzerine Bir Ön Değerlendirme”, 389.

⁶³ Yalçın KÜÇÜK, *Türkiye Üzerine Tezler:1908-1978*, 30-42.

sonra, ‘kanunlarımıza riayet şartıyla ecnebi sermayelerine lazım gelen teminatı vermeye hazırız.’ demekte idi.”⁶⁴ Ayrıca 1927 tarihli Teşvik-i Sanayi Kanunu, sanayiye yatırım yapacak işletmelere geniş imtiyazlar ve teşvikler sağlamaktaydı.⁶⁵

1930-1939 yılları arası ise korumacılık ve devletçilik politikalarının etkin olduğunu görüyoruz. Bu dönem ilk sanayileşme dönemi olarak kabul edilebilir. 1929 Dünya Ekonomik Bunalımı’na rağmen Türkiye ekonomisi devlet eliyle bir milli sanayi yaratabilmiştir. 1940-1945 arası dönemde ise II. Dünya Savaşı sebebi ile iktisadi bir gerileme olmuştur. Bu gerilemeye rağmen Cumhuriyet Halk Partisi’nin bir kanadı ekonomik ve kültürel alanlarda bazı kalıcı reformlara gitmişlerdir.⁶⁶

1946 yılına geldiğimizde ülkede bir takım değişikliklerin olduğunu görüyoruz. Çok partili sisteme geçilmiş ve böylece 1950’de seçim yoluyla Demokrat Parti iktidara geçmiştir. Demokrat Parti, dört temel görev hedeflemişti: “Bunlar, a) yerli burjuvaziye ve toprak sahiplerine destek olmak ve bu amaçla serbest piyasa koşullarını yerleştirmek; b) dış ticarete liberalizasyonu gerçekleştirmek; c) dış yardıma ve yabancı sermaye yatırımlarına dayalı bir kalkınma projesini yürürlüğe koymak; d) A.B.D. ile politik, ideolojik, askeri Soğuk Savaş entegrasyonunu tamamlamak idi.”⁶⁷ İlk yıllarda ekonomik başarı, endüstri alanından çok tarım alanında olmuştur. 1950-1954 yılları arası hızlı bir ekonomik gelişme sağlanmışsa da daha sonraki yıllar bu temponun sürdürülmeye çalışılması bir takım zorluklara neden olmuştur. Hem ekonomik sıkıntılar hem de Demokrat Parti’nin baskıcı tutumu, onun iktidarının sonunu getirmiştir.⁶⁸

Türkiye sanayisinin giderek önem kazanmaya başlamasını 1950’lerden ve özellikle 1960’lardan sonraki gelişmelerde izlemek mümkündür. Server Tanilli, bu

⁶⁴ Korkut BORATAV, “İktisat Tarihi (1908-1980)”, 281.

⁶⁵ A.g.m., 285.

⁶⁶ A.g.m., 291,305.

⁶⁷ Haluk GERGER, **Türk Dış Politikasının Ekonomi Polisiği: “Soğuk Savaş”tan “Yeni Dünya Düzeni”ne**, 64.

⁶⁸ Mete TUNÇAY, “Siyasal Tarih (1950-1960)”, 180-183.

dönemi “Türkiye’de gelişen kapitalizmin niteliği sonucu, “dışarıya bağımlı” da olsa, sanayi, Türk ekonomisinde, tarıma oranla, birinci kesimdir.” diye açıklar.⁶⁹

3.2. Sanat Eğitimindeki Gelişmeler

3.2.1. Üniversite Reformu ve Sanat Eğitimi

Türkiye’de 1933’te üniversite reformu kapsamında Batı’dan Türkiye’ye birçok değerli bilim adamı gelmiştir. “ Bu reformla, yüksek öğretimimizde eğitim-öğretim ve araştırma çalışmalarının çağdaş Batı ülkeleri düzeyine çıkarılması ve bu ülkelerde uygulanan üniversite yönetim düzeninin, o günün gereksinim ve koşulları da dikkate alınarak ülkemize getirilmesi hedeflenmiştir.”⁷⁰ Böylece “...daha çok Hitler Almanyası’nın aynı yıllarda memleketten çıkardığı bir çok değerli ilim adamı” sayesinde, bundan önce pek bilinmeyen birçok yeni fikir ile tanışılmış olunuyordu.⁷¹

Güzel Sanatlar Akademisi’ne de Bruno Taut, Rudolf Belling, Leopold Lévy gibi sanatçılar gelmiştir. Devrimci Sanat Konseyi’nin üyesi Bruno Taut’un, Gropius’la birlikte daha önce hazırlamış oldukları temel programın Bauhaus’ta da kullanılması gibi bir katkısı olmuştur. Akademi’deki mimarlık derslerinde “modern mimari estetiği doğuran modern yapı teknikleri ve malzemenin yanı sıra yöresel ve geleneksel yapı tekniği, malzemesi ve estetiğinin geçmişi aynen yinelemeden ve özellikle belli bir üsluba bağlanmadan yeni, taze bir mimari estetiğin nasıl olacağını göstermek istemiştir. Bu yolda en etkili katkıyı da Milli Eğitim Bakanlığı mimari bürosu yolu ile projelendirdiği ‘eğitim yapıları’ ile yapmıştır.”⁷² Taut, öğrencilerinden resmi bir kurumda görevli personel için dört

⁶⁹ Server TANILLI, *Uygarlık Tarihi*, 275.

⁷⁰ Aydoğan ATAÜNAL, *Türkiye’de Yükseköğretim (1923-1998): Siyasal Düzenlemeler ve Değerlendirmeler*, 229.

⁷¹ Hilmi Ziya ÜLKEN, *Türkiye’de Çağdaş Düşünce Tarihi*, 457.

⁷² Hamit K. SÖYLEMEZOĞLU, “Ünlü Bir Sanatçının Anılması” 70.

yüz lojmanlık bir yerleşme projesi tasarımlarını istemiştir.⁷³ Öğrencilerle birlikte bir proje tasarlama onun Akademi'ye getirdiği yeniliklerdendi.⁷⁴

Taut'un mimarlık derslerine ilişkin olarak, Bernd Nicolai şunları söylemektedir: “ amacı, beş yıllık eğitimin sıkılaştırılması ve daha etkin kılınmasıydı; bunun için öğrenciler yararsız çalışmalardan kurtarılacak, mimarlık uygulamasıyla olan ilişkileri de farklı kılınacaktı. Taut bu amaçla ve Bauhaus'un ön kursun esinlenerek, örneğin malzeme bilgisini ve serbest çizimi içeren bir temel kurs koydu. Ayrıca, 1937 yılında ilk kez okul dışından ilgi duyanlar için bir yaz kursu düzenledi. Taut, yürürlükteki eğitimin bütününe çok katı ve esneklikten uzak buluyor, diploma çalışmalarını yeni konulan proje seminerleri ile daha çok çeşitlendirmek istiyordu. Sorun, Taut'a göre, öğrencilerden çok tek tek ihtisas dallarının birbirine bağlanma biçiminden kaynaklanmaktaydı.”⁷⁵

Ayla Ödekan, Taut için, “Mimarlığı bir orantı sanatı olarak yorumlayan Bruno Taut'un, tarihi üslupların etkisi altında kalmadan mimarlığın kendi çağı içinde bulunduğu bölgenin koşullarında biçimlenmesi gerektiğini belirten ve yöresel öğelere önem veren görüşleri, dönemin ulusal mimarlığını biçimlendirmeyi amaçlayan yerli mimarlar üzerinde etkili olmuştur.” der.⁷⁶

Cumhuriyetin ilk yıllarında yurt dışına gönderilmiş öğrencilerin, Bauhaus'un o dönemdeki etkinliğine rağmen aktardıkları pek bir şeyle karşılaşmıyoruz. Yine bu döneme ilişkin olarak önemli bir şeyden söz edebiliriz; 21.04.1902, İstanbul doğumlu Seif Naki Halil Bey adlı bir Bauhaus öğrencisine okulun Dessau Dönemi kayıtlarında rastlıyoruz.⁷⁷ 125 kayıt numaralı ve 001 numaralı diploma sahibi Halil Bey, Bauhaus'ta 1926 yılının kış semestrinde,

⁷³ İnci ARSLANOĞLU, “1936-38 Yılları Türkiye'sinde Eğitici ve Mimar Olarak Bruno Taut”, 27.

⁷⁴ Bernd NICOLAI, “Bruno Taut'un Akademi Reformu ve Türkiye İçin Yeni Bir Mimariye Uzanan Yolu” Çev. Ahmet Cemal, 33.

⁷⁵ A.g.m., 33.

⁷⁶ Ayla ÖDEKAN, “Mimarlık ve Sanat Tarihi (1908-1980)” 530-531.

⁷⁷ Hans M. WINGLER, *Das Bauhaus 1919-1933 Weimar Dessau Berlin und die Nachfolge in Chicago seit 1937*, 558.

Temel Öğreti derslerini almış, 1927 yaz s0mestrinde Yapı Esasları dersine dinleyici olarak katılmış, yine aynı yılın kış ile 1928 yılının hem kış hem de yaz ve 1929 yılının kış s0mestrlerinde Yapı Tamamlama B0lümü'nde 0ğrenci olmuş, 10.09.1929 tarihinde de Yapı B0lümünden mezun olmuştur. 1934 yılında İstanbul'da bir mimarlık bürosu sahibi olan Halil Bey yine kendisi gibi bir Bauhaus mezunu Yugoslav Selman Selmanagic ile bu büroda birlikte çalışmışlardır. Ayrıca, Halil Bey'in, 1937 yılında İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi'nde profesör olarak çalıştığını biliyoruz. Fakat O'nun Türkiye'de yaptığı çalışmalarda Bauhaus'ta 0ğrendiklerini uygulamaları konusu aydınlatılmış değildir.⁷⁸

1935 sonrasında kültürel alanda, Milli Eğitim Bakanlığı'nın insancıl ve aydınlanmacı bir kültür politikası gütmesi gibi önemli gelişmelerin sonuçlarından biri Köy Enstitüleri'nin kurulması olmuştur. Bu dönemde kurulan Köy Enstitüleri'ndeki iş eğitimi ve üretim içerikli programı ile " halkı bulma, halka inme, halkla ilişki kurma" amacında olan Bauhaus'un kolektif iş eğitimi arasında bağ kurmak mümkündür.⁷⁹

Köy Enstitüleri'nin, ders programına koyduğu "Teknik Dersler ve Çalışmaları" adlı derslerle o dönemde makineyi tanımayan, teknikle ilgili hiçbir şey bilmeyen köy çocuklarının bilgilenmelerine katkısı büyük olmuştur. Çünkü daha önce eğitim içinde, teknik ve araç kullanma konusunda bu tür uygulamalar yoktu. Batı'dan Bauhaus gibi bir okul geçmişken, Türkiye'de daha makineyle karşılaşmamış insanların varlığı söz konusudur.

Pakize Türkoğlu, bu ders ve programların amacını "Öğrenciyi seçtiği sanatı ve işi, iş yaşamı içinde ve işin yöntemini kullanarak yapabilecek duruma getirme disiplini ve töresini kazandırmak. Bu yetkinliği kazanan 0ğrenciye teknolojideki değişiklikleri sürekli izleme alışkanlığı vermek. Enstitüde edindiği sanatı, gittiği

⁷⁸ Bauhaus Archive görevlisi Ines HILDEBRAND ile 15 Mayıs 2001 tarihinde yapılan kişisel yazışmadan derlenmiştir.

⁷⁹ Nazan- Mazhar İPŞİROğLU, *Sanatta Devrim*, 90.

çevrenin özelliklerine, gereksinimine uygun olarak kullanarak halkı yararlandırmak.” olarak açıklamaktadır.⁸⁰ Yine halkla ilişki kurarak ve halkın yararına çalışmak amacıyla eğitimini herkese açmış olan Bauhaus ile de Köy Enstitüleri arasında ilişki kurulabilir. Sonuçta Köy Enstitüleri, tarım ve sanayi alanında nitelikli eleman yetiştirmek için temel eğitimi öngörmekteydiler. Sabahattin Eyüboğlu, Köy Enstitüleri’nden “Türkiye’nin ve dünyanın gidişini göz önünde tutan ve bundan ötürü bilimsel olan bu görüşten, işletme ve üretmeyle eğitim ve öğretimi birleştiren, kendi kendini kuran, besleyen yeni bir okul tipi” olarak bahseder.⁸¹

1918 yılında öğrenim için yurt dışına gönderilen öğrenciler arasında daha sonra Köy Enstitüleri’nin kuruluşu ve işleyişine büyük katkıları olmuş, İsmail Hakkı Tonguç da vardır. Almanya’ya aralıklı olarak giden Tonguç’un, burada almış olduğu kurs, konferanslar ve yaptığı çalışmaların, onun daha sonraki dönemde şekillendireceği “iş eğitimi” çalışmalarına katkısı büyük olmuştur.

Engin Tonguç babası İsmail Hakkı Tonguç’un Almanya’da bulunduğu yıllarda Bauhaus Okulu’na ilişkin olarak, “...endüstrileşen Almanya’da sanat eğitimi konusu bir çok araştırma ve incelemelere, arayışlara konu olmuştu. Sonuçta canlı, yenilikçi bir sanat eğitimi hareketi doğmuştu. Yeni Toplum, gelişmesine uygun bir sanat eğitimi almış bireyleri gerektiriyordu. Bu hareketlerin içerisinde en önde geleni Bauhaus Ekolü idi.” der. Tonguç’un, Almanya’daki incelemeleri sırasında Bauhaus Ekolü’nü tanıdığını ise şu cümlelerle açıklar: “...yalnız sanatçı olacaklar için değil tüm halkın sanat eğitiminden geçmesi gerektiğine inanıyorlardı. Bunun için ilk ve orta öğretimde sanat eğitimi önemli bir yer alıyordu...Tonguç... Almanya’da incelemeler yaparken Bauhaus Ekolü’nü tanıdı.” der.⁸² Tonguç’un, Bauhaus’un halkın eğitimi amacıyla çıkarılan fakat

⁸⁰ TÜRKOĞLU, 239.

⁸¹ Sabahattin EYÜBOĞLU, *Köy Enstitüleri Üzerine*, 37.

⁸² Engin TONGUÇ, *Bir Eğitim Devrimcisi: İsmail Hakkı Tonguç (Yaşamı, Öğretisi, Eylemi)*, 103.

ondan farklı olarak örgütlenmenin köylerden başlatılması görüşü arasında benzerlik söz konusudur.

İsmail Hakkı Tonguç 1935 yılında Gazi Eğitim Enstitüsü, Resim-Elişi Bölümü öğrencilerinden Sait Yada, Ferit Apa ve Emin Barın'ın daha sonra kurulacak olan Tatbiki Güzel Sanatlar Okulu'na öğretmen olarak yetiştirilmek üzere Almanya'ya gönderilmelerinde etkisi büyük olmuştur.⁸³

3.2.2. Türkiye'de Endüstri Tasarımı Sorunu

Sanayileşme ve buna paralel olarak kentleşmeyle birlikte toplum yapısı değişen Türkiye'de bu değişimler sonucu yeni ihtiyaçlar doğrultusunda bir takım gelişmelerle karşılaşmaktayız. Fakat şunu da gözden kaçırmamak gerekmektedir. Bu değişimler olurken Türkiye'de insanların eğitim, bilgi, kazanç gibi durumları henüz talep etme konusunda yeterli düzeyde gelişmemiştir. 20. yüzyıl başından beri "endüstri çirkinliği" ile yapılan bilinçli savaşın olduğu yılları göz önünde bulunduracak olursak Türkiye'de bu yıllarda eski ile yeni arasında bir kopuşun varlığından bahsetmek mümkündür. Osmanlı İmparatorluğu'ndan modern Türkiye'ye geçişte Batı uygarlığı göz önünde tutularak "batılılaştırma" kavramının yerini "çağdaştırma" kavramının aldığını görürüz. Bunun gereği olarak Batı'ya özgü bir takım kurumların devrimler yoluyla Türkiye toplumuna benimsetilmesi söz konusudur. Bunun yanı sıra Batı'daki bilim, teknik ve sanat alanındaki gelişmeler de alınmaya çalışılmıştır. Batı toplumuna ait bu gelişmeler ile kendi değerleri arasında sıkışan ve bununla birlikte yeni dünya düzenine uygun olarak, "endüstri toplumu" yoluna giren Türkiye'nin durumunu Mustafa Aslıer "Uluslar arası yaşama düzeyinde bir yer alabilmek için, uluslar arası büyük pazara sürececek bilim, sanat ve endüstri ürünlerimizin bulunması zorunluluğu vardır." diyerek endüstri tasarımına olan ihtiyacı açıklamaya çalışır. Bu konudaki rekabet sorununu ise, "Uluslar arası ekonomik yarışmada, ürünlerin güzellik kalitesi, onların ucuzluğu ve teknik kalitesi kadar önemlidir. Rasyonel çalışmanın gerektirdiği

⁸³ TONGUÇ, 189.

üretim metotları ile pek çok toplumun eşdeğer fiyatta ve eşdeğer teknik kalitede ürünler üretmeleri olağandır. Bu durumda fark ancak biçim, renk ve desen karakteri ile sağlanabilir. Ürünlerin fonksiyonlarına, maddelerine, çağdaş zevke en uygun görünüşte ortaya konmasına...” bağlar.⁸⁴

Endüstri tasarımına olan ihtiyaç, başlangıçta Devlet Güzel Sanatlar Akademisi, 1923 yılında kurulan Süsleme Bölümü’nde iç mimarlık ile birlikte yürütülerek giderilmeye çalışılmıştır. Daha sonra giderek konular bağımsızlaşmış ve Seramik, İç Mimarlık, Grafik ve Afiş Atölyeleri ayrı birimler haline gelmişlerdir.⁸⁵ Örneğin, tekstilde dokuma sanayisinin daha da gelişmesi ile birlikte ortaya çıkan dokuma tasarımcısı ihtiyacını gidermek üzere ilk eğitim atölyesi, 1940’ta Devlet Güzel Sanatlar Akademisi’nde kurulan Kumaş Desenleri Bölümü’dür.⁸⁶

1957 yılında İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu kuruluncaya kadar tasarımcı eksikliği geçici tedbirlerle giderilmeye çalışılır. Ancak giderek artan sanayi üretimi ile sanat arasında bir ilişki kurmak ve ülkeye özgü olmakla birlikte modern tasarımlar yapmak amacıyla Bauhaus eğitim ilkelerini hedefleyen bir okul kurulur.

⁸⁴ Mustafa ASLIER, “Dizaynın Oluşması”, 36.

⁸⁵ Sezer TANSUĞ, *Çağdaş Türk Sanatı*, 235.

⁸⁶ ÖDEKAN, 583.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BAUHAUS'UN TÜRKİYE'DEKİ YANSIMALARI

4.1. İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu ve Öğretim Programı

4.1.1. İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu'nun Tarihçesi

1955 yılında Milli Eğitim Bakanlığı'nın o dönemki Mesleki ve Teknik Öğretim Genel Müdürü Ferit Saner tarafından hazırlıklarına başlanan okulun, 1 Kasım 1955 tarihli Bakanlar Kurulu kararı ile kurulması yolunda çalışmalara başlanmıştır.

23 Temmuz 1956 yılında Stuttgart Güzel Sanatlar Akademisi'nde görevli Prof. Dr. Adolf G. Schneck (1883- 1971) okulu kurmak üzere davet edilir. A. G. Schneck, Türkiye'ye gelerek koşulları incelemiş ve okulun programı için taslaklar hazırlamıştır.

Okulun öğretime başlayış tarihi ise 1957 yılının Ekim ayıdır. Yer olarak Beşiktaş, Dolmabahçe Sarayı, Baltacılar Dairesi uygun görülmüştür. Müdür olarak da o dönem İstanbul Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi Profesörü Sabri Oran atanmıştır. Prof. Sabri Oran ve Prof. Dr. A. G. Schneck Almanya'dan gelecek ve Türkiye'den katılacak olan öğretim görevlilerini birlikte belirlerler. Başlangıçta dokuz olan yabancı eğitimci sayısı, sonra yirmiye yükselir. Bölümlere ve farklı dönemlere göre okulda görev almış yabancı hocaların listesi şöyledir:

Mobilya- İç Mimarlık Bölümü : Friedrich Rommel, Dieter Jacob, Gottfried Unterberger, Astrit Vollmer,

Grafik Sanatları Bölümü : Frank Metzger, Anton Lehmden, Boris Niemann,
 Dekoratif Resim Bölümü : Walter Schimph, Helmut Hungerberg, Hans
 Baeurle, Herwig Schubert, Erhard Schiller, Ludwig Von Winterfeld,
 Tekstil Sanatları Bölümü : Harald Schmidt, Hermine Ruland, Harald Bohmer,
 Edith Blümel,
 Seramik Sanatları Bölümü : Ralf Busz, Jan Grove
 Temel Sanat Eğitimi : Karl Schlamminger, Elizabeth Berger.

Bu yabancı hocaların verdiği öğretim sayesinde, öğrencilerin diğer ülkelerdeki okullarda verilen eğitim ve dizayn kalitesi konusunda bilgilenmeleri sağlanmıştır.⁸⁷

Okulun öğretime başlama hazırlıklarını tamamlayan Sabri Oran iki yıl sonra tekrar eski görevine döner. Daha sonra Hayrullah Örs müdürlüğe getirilir. Bu dönemde öğretim kadrosu yerli elemanlarla genişletilmiş ve okulun derecesi yüksek okul olarak belirlenmiştir.

1961 yılında ise İç Mimarlık Bölümü öğretim üyesi Cevdet Koçak müdürlüğe atanmış ve bu dönemde okul, ilk mezunlarını vermiştir. Öğrenciler arasında iyi derecede mezun olanlar okula asistan olarak alınmıştır. Bu uygulama ile Bauhaus Okulu'ndaki uygulama arasında bir benzerlik kurmak mümkündür.

1965'te Prof. Safa Ş. Erkün'ün müdürlüğe atanması sonrası yönetmelik ve öğretim planları yeniden hazırlanır ve okul tam bir yüksek okul olarak öğretimine başlar. 1967'de ise Seramik Sanatları Bölümü Kurucu Üyesi Hakkı İzet, yapılan bir seçimle müdürlük görevine getirilir.⁸⁸ 1971-1977 yılları arasında Grafik Sanatları Bölümü Öğretim Üyesi Mustafa Aslier, 1977-1980 yılları arasında Dekoratif Resim Bölümü Öğretim Üyesi Erol Eti, 1980-1982 yılları arasında da Seramik

⁸⁷ Mustafa ASLIER, " Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu", 36.

⁸⁸ İstanbul Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu Broşürü, 1971.

Sanatları Bölümü Öğretim Üyesi Tankut Öktem müdürlük görevini üstlenmişlerdir.

20 Temmuz 1982 tarihli 41 sayılı Yüksek Öğrenim Kurumları Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 14. maddesi gereği ile okul, Güzel Sanatlar Fakültesi adı ile Marmara Üniversitesi'ne bağlanmıştır.

4.1.2. Ders Programı ve Sanat Eğitime Yaklaşımı

02 Haziran 1966 tarihinde Sait Yada, tatbiki güzel sanatlar okullarının amaçlarını şöyle özetler: “Bu okullar birinci derecede, milli endüstrileri kalkındırmak ve dış rekabetlerden korumak için düşünülmüş bir sistemin ocaklarıdır. Bu maksatla okullarda, kabiliyetli gençlerin şekil verme ve teknik yetkilerini geliştirmek suretiyle onlar el sanatları ve endüstri hayatında verimli olacak şekilde yetiştirilirler.” Bu amaca göre okulların programını, bütün bölümler için aynı olmak üzere ;

“1. Malzemeyi şekillendirme: Malzemeyle form araştırmaları.

2. Teknik ile form güzelliğini birleştirme: Yaratıcı şekillendirme, konstrüksiyon formları.

3. Endüstriyel şekillendirme: Endüstriye tatbik, çoğaltma, uygulama.” şeklinde açıklar.⁸⁹ Buradan da anlaşılacağı gibi, bu okullarda öğrencilere “artistik formasyon yanında teknolojik ve bilimsel formasyon” da verilmeye çalışılmaktadır.⁹⁰

Mustafa Asher ise bu okulun amacını yalın bir dil ile, “Var olan malzeme ve tekniklerle, resmetme ve biçim verme öğelerinin gücünü ortaya çıkaracak,

⁸⁹ Sait YADA, “Tatbiki Güzel Sanatlar Okullarının Doğuş Sebepleri ve Fonksiyonları” 35.

⁹⁰ Safa Ş. ERKÜN, “Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu”, 23.

öğrencinin yaratıcı güçlerini uyarıp geliştirecek araştırmalar yapmak” olarak açıklamaktadır.⁹¹

Öğrenciler, lise ve sanat okulu mezunları arasından sınavla seçilmiştir. Haftada 44 saatlik dersin 30-35 saati mesleki derslere, diğer saatler ise kültür derslerine ayrılmıştır. İki devreli (her öğrenim süresi iki yıl) okulun ilk iki sönestri deneme dönemidir. Bu dönemdeki çalışmalardan yola çıkarak yetenekli bulunmayanlar diğer dönemlere devam edememekteydiler. Okulda gündüz öğretiminin yanı sıra gündüz ve gece kursları vardır. Diğer yandan okul, sergiler, seminerler, konferans ve yayımlar yoluyla öğretimini zenginleştirmeye çalışmaktadır.

Okulda beş bölüm bulunmaktaydı. Bunlar, Mobilya- İç Mimarlık, Dekoratif Resim, Grafik Sanatları, Seramik Sanatları ve Tekstil Sanatları bölümleri idi. Bu bölümlerin yanında Edebiyat, Hukuk, Sanat Tarihi, Estetik, Kültür Tarihi, İngilizce, Fabrika Organizasyonu, Endüstri ve Ticaret Muhasebesi gibi dersler de verilmekteydi. Sait Yada'nın da “ Bauhaus'tan kalan en kıymetli miras” olarak gördüğü⁹² Temel Sanat Eğitimi çalışmalarında ise, “öğrencinin her çeşit özel yaratıcı kuvvetlerini geliştirecek geniş artistik ve insani temeller kurulur. Onun sanat yeteneklerinin yön ve kudreti meydana çıkarılır. Öğrencinin sanat yönündeki korkaklık ve tutukluğu, sahte zevk alışkanlıkları atılır, yaratılışında mevcut şekillendirici ve bulucu kuvvetler uyandırılır. Belli bir sanat dalında mesleki çalışmalara başlamadan önce öğrenciye, şekil ve renklerin çok yönlü ifade imkanları tanıtılır”dı.⁹³

⁹¹ Mustafa ASLIER, **Varolmayana Biçim Vermek**, 91.

⁹² YADA, 37.

⁹³ İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulunun Amacı ve Kuruluşu, 27.

Temel Sanat Eğitimi derslerinde genellikle serbest ve tabiattan resim çalışmaları yapılırdı. Bu konu, “ Burada objeler her türlü çizim ve anlatım olanakları kullanılarak gösterilir. Objeler içinde kitle bağıntıları araştırılır. Maddelerin teorik, geometrik form yapıları bulunmak istenir.

Bu kol içerisindeki anlatımlardan biri de tekniğe dönüştürülmüş çizi şeklidir. Perspektifi ve serbest bir modellemeyi öngörür.” şeklinde açıklanmaktadır.⁹⁴

Okuldaki eğitim, iki safhada gerçekleştirilirdi. İki yukarıda bahsedilen temel sanat eğitimi, diğeri ise mesleki şekillendirme çalışmalarıdır. Bu çalışmalar beş ayrı bölümde yapılırdı. Okulun 1971 yılı broşüründe bu çalışmalarla ilgili olarak,

“ bölümlerdeki çalışmalar, bölümdeki mesleki çalışmaları ilgilendiren maddeleri işleme tekniklerinin imkanlarını denemek, araştırmak ve öğrenmekle başlar. Teknik bilgi ve becerisini geliştiren öğrenci, temel sanat eğitimi ile geliştirdiği yaratıcı güçlerini mesleki çalışmalar alanında kullanmağa başlar. Serbest buluş ve kompozisyonların yanı sıra belli bir fonksiyona uygun dizaynların yaratılması çalışmalarına geçilir. Kişi, yaratıcı fantezisi ile rasyonel düşünceyi birleştirici, daha disiplinli bir yaratıcı çalışma yoluna girer. Gerçekten bir yaratıcı güce sahip ise, bilinçli ve konsantre çalışmayı devam ettirmek şartı ile, öğrenciyi yeni ve çağdaş zevke uygun dizaynlara götüreceğ çalışmaya başlamış olur” denmektedir.⁹⁵

Okul, kuruluşunun ilk yılında, tüm dönemleri içerecek bir eğitim programı yapmamıştır. “Çalışmalar genişleyip, alınan sonuçlar zenginleştikçe, izlenceler sağlanan başarının gösterdiği yönde oluşturulmuştur.”⁹⁶ Mustafa Asher’in de söylediği gibi, okul, programı başarılı olan deneyimlere bağlı olarak kendini

⁹⁴ İ. D.T.G.S.Y.O. Broşürü.

⁹⁵ A.g.m. ,(s.n. y.)

sürekli yenilemiştir. Okulun eğitim ve öğretim programı, ilk yirmi yıl içinde beş kez değiştirilerek yenilenmiştir.

Mustafa Asher okulun ilk yıllarındaki eğitimine, “ eğitimcilerimiz genellikle, ileri batı kültürü ürünlerinin veya geçmişte kalmış eski kültür değerlerimizin büyüğü ve hayranlığı içinde, tutulacak yolu seçmekte kararsızdılar. Bu yeni ve eski ürünlerin nasıl oluştuğuna bakmadan onları dış görünüşleri ile yineleyebilme eğiliminde idiler.” eleştirisini yapmaktadır.⁹⁷ Başlangıçta “başkalarının ne yaptığı” sorunu geçerli iken daha sonra eski ile yeni, ulusal ile evrensel olan değerlere yönelme ve araştırma yoluna girilmiştir.⁹⁸

İlk yaratma çalışmalarının ise “ kurşun kalem ile ambalaj kağıdı üzerine nokta ve çizgi çizerek” başlanması ve giderek bunun yeni malzeme ve tekniklerle zenginleşmesi söz konusudur. Okulun yeniliklere açık olmasını yanı sıra “insana kişilik kazandırmak” gibi bir amacı vardır. Bu konuyla ilgili olarak,

“İzlencelerde, yer alan derslerin nicelik ve nitelikleri, sıralanış ve uygulanış yöntemleri, öğrenci kişiliğinin doğal güçlerini uyarıcı, geliştirici bir çalışma dizgesine göre ayarlanmıştır. Öğrenci birikmiş bilimsel, teknolojik ve sanat değerlerinin çokluğu ve büyüğü karşısında ürkmeyecek bir yere konmuştur. Ona bir şeyler yapma ve yaratmanın en yalın şekli gösterilerek, araştırma yolu açılmaktadır. Kısa bir sürede yeni bir şey bulabilmenin bilincine vardırılmakta, kendisine olan güven duygusu uyandırılıp geliştirilmektedir. Öğrenci, öğrenim süresi içinde elinin altındaki malzeme ve tekniklerle yeni ve kendisinin olan yapıtlar vermenin mutluluğunu duyabilmektedir. İşte bu mutluluk ve güven, kendisine ve başka insanlara olan saygısını artırmaktadır. Bizce kişiliğin oluşması budur.” denmektedir.⁹⁹

⁹⁶ ASLIER, 91.

⁹⁷ A.g.k., 91.

⁹⁸ A.g.k., s.92.

⁹⁹ A.g.k., 92.

Okulun bir diğ er önemli yanı ise, deneyimlere bağı lı olarak geliş en, asistanların ve öğrencilerin yön etime katılması olayıdır. Böylece bu demokratik ortam sayesinde herkes etkin olma hakkına sahip olmaktadır.

Yıl sonunda bütün bir yıla ait malzemelerini de kendilerinin hazırladığı öğrenci çalışmaları arasından seçilen ürünler sergilenirdi. Bu sergiler, iş adamları ve piyasa için önemli bir kaynak niteliğinde olurdu. Bu ürünler o dönem için gerekli olan ihtiyaçlar doğrultusunda şekillenirdi. 18 Temmuz 1965 tarihli Yeni Gazete'nin ekinde bu sergilerden biri için şöyle denmektedir: "Serginin en büyük özelliği, ise, sanatı sanat için icra etmekten ziyade, hayat için uğraşmak esasına dayanıyor. Eserlerin büyük kısmı, günlük yaşayışımızın estetik ihtiyacına verecek tarzda. Mesela, Prof. Friedrich Rommel'in yönettiği Mobilya ve İç Mimarlık bölümünün eserlerinde sanat üstünlüğü kadar sağlamlık da hakim. Öğrenciler, hem ucuza mal olacak durumda, hem de göze çok hoş görünen çeşitli sandalyeler, koltuklar ve buna benzer eşya modelleri yaratmış, mesela kullanışlı olduğu kadar ferah mutfak, salon, oturma odası, yatak odası maketleri vücuda getirmişler."¹⁰⁰

Genel olarak okulda, dünya pazarındaki ürünlerle rekabet edebilecek, estetik kaygının olduğu, fonksiyonel, basit, kaliteli, ucuz ve bununla birlikte Türkiye'ye özgü motiflerin modern bir anlayışla kullanıldığı ürünlerin ortaya konulduğunu görmekteyiz. Çünkü, bu dönemde Türkiye için dünya pazarında yer almak önemlidir. Örneğin, yine 18 Temmuz 1965 tarihli Yeni Gazete'nin ekinde okulun amaçları sıralanırken daha çok ekonomi açısından bir değerlendirme ile karşılaşıyoruz. Burada amaçlar " el ve halk sanatlarının gelişmesi, halkın meslek ve kazanç gücünün artması, endüstri ürünlerinde kalite üstünlüğü ve orijinalite sağlanması, istihsalde rekabet gücünün artırılması ve ortak Pazar ürünlerinin seviyesine erişmek" şeklinde sıralanmaktadır.¹⁰¹

¹⁰⁰ Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, 18 Temmuz 1965 tarihli Yeni Gazete Eki

¹⁰¹ A.g.m., (s. n. y.)

Böyle baktığımızda yeni insan sorunu ile ilgilenen ve yeni bir toplum için yeni bir sanat anlayışını taşıyan entelektüel bir çabanın sonucu ortaya çıkmış Bauhaus ile bu okul arasındaki benzerlik sadece öğretim tekniğinin alınması gibi görünmektedir. Çünkü yola çıkışta ve amaçta bir takım farklılıklar vardır. Böyle olunca da bu okulu Bauhaus'un bir yansıması olarak kabul etmek daha doğru görünmektedir. Kuşkusuz, içinden çıktıkları dönemin ve ülkenin kültürel, ekonomik, sosyal koşulları göz önünde bulundurulmalıdır.

4.2. Bauhaus Mirası: Temel Sanat Eğitimi ve İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi

4.2.1. Sanat Eğitime Bakışın Değişimi ve Temel Sanat Eğitimi

19. yüzyılın ikinci yarısından sonra, ilk önce endüstrileşen ülkelerden başlayarak, sanat eğitiminin alışlagelen görevi, fonksiyonu ve uygulanma sistemi üzerine şüpheler artmaya başlayacaktır. “İlk İngiltere’de kendini gösteren tecimsel sanat eşyasında yapılacak yenilikler için el sanatları ile ilgili olarak izlenen girişimler” daha sonra diğer ülkelere de yayılacaktır.¹⁰²

Eğitim alanında, makineleşme ile “ ezberi, bilgi yığını yapılarında barındıran ‘bilgi okulu’ yerine, çocuğa ‘insan’ olarak bakan, onu geliştirmeyi amaçlayan ‘iş ve yaşam’ okulu”nun önem kazanmaya başladığını görüyoruz.¹⁰³ Bu amaçla, ilk olarak sanayileşebilmiş ülkelerden başlayarak, bir takım çabalarla karşılaşırız. Örneğin, Almanya ‘da 1887’lerden itibaren genel eğitim reformuna gidilmiş, “kültürel çöküş ve insanın kendine yabancılaşması” konusunda önlemler alınmaya ve “ en başta güzel sanatlar, edebiyat, yaratıcı etkinlikler ile estetik zevkin eğitime gerekli önemin verilmesine ve bu dalların eğitim ve öğretimin öz

¹⁰² İnci SAN, *Sanat Eğitimi Kuramları*, 63.

¹⁰³ Meral PAZAR, *Demokratik Eğitimde Bir Anıt Kurum: Köy Enstitüleri*, 10.

alanı haline gelmesine” çalışılmıştır.¹⁰⁴ “Çocuktan yola çıkan” bir sanat eğitimi anlayışı söz konusu olmuştur.¹⁰⁵

19. yüzyılda “süsleme öğelerinin, geometrik desenlerin çizimi, kalıp kullanılarak yapılan çalışma ve çizimler, kareler çizilerek yapılan kopya ve perspektif çalışmalarından” oluşan Almanya’daki sanat eğitiminde, daha sonraları “sanat eğitimi hareketi” olarak adlandırılan bir reform çalışması başlar.¹⁰⁶

Sanat pedagojisi ile ilgili olarak, 1900’de Paris, 1904’te Bern, 1908’de Londra, 1912’de Dresden’de uluslar arası kongreler düzenlenir. Reformlarla birlikte “giderek atölye ve iş eğitimine kayan yeni bir sanat anlayışının” sorgulanması söz konusudur. Bu kongrelerden, Paris ve Bern Kongresi, tümüyle resim öğretimi sorunuyla ilgilenmiştir. Ayrıca bu dönemle ilgili olarak, çocuktan yola çıkan sanat eğitimi görüşünü yansıtan, 1898’de Carl Götze tarafından düzenlenen “Bir Sanatçı Olarak Çocuk” ve 1902’deki “Çocuğun Yaşamında Sanat” adlı sergiler diğer önemli olaylar olmuşlardır. Çünkü, bu yıllarda “çocuk ve çocuk resmi keşfedilmiş, böylece sanat derslerinin bilimsel temellere oturtulması çabaları, çocukların özgürce çizimleri isteminin yenilgisine uğramıştır.”¹⁰⁷

20. yüzyılın ilk çeyreğinde, sanat eğitimi konusunda, Pestalozzi, Fichte, Montessori, Read gibi uluslar arası etkinlikleri olan eğitimci ve kuramcılarının yanı sıra yine etkinlikleri uluslar arası olarak kabul edilmiş dönemin sanatçılarının da katkısı büyük olmuştur. Bu eğitimcilerden Johannes Pestalozzi’nin (1746-1827),

“öğretisi ve ilkeleri çerçevesinde öğretim programlarında yer alan temel çizim dersleri, belli aşamalar içinde çocuğun etkin olmasını ve çocuktaki karanlık ve karmaşık görünüşlerin açık seçik, berrak kavramlara dönüşmesini sağlaması için konmuştu. Temel gereçler sayı, form ve dildir. İkinci sırada

¹⁰⁴ SAN, 63-64.

¹⁰⁵ A.g.k., 67.

¹⁰⁶ A.g.k., 59.

¹⁰⁷ A.g.k., 63-65.

yer alan form, ölçülere dayanarak geliştirilir. Dörtgenlerin kullanımıyla ölçme kolaylaştırılır. Yatay ve dikey çizgiler, açılar ve eğriler arasındaki ilişkiler üzerinde durulur. Resim derslerinin gözü ve eli eğittiğine inanılmaktadır. Dörtgenler yoluyla yapılan saptamalar, kurs ve derslerin ilerlemesi ile ortadan kalkar, artık göz ölçmeye alışmıştır, serbest çizimle yetkin bir doğrulukta çizimler yapabilmektedir...sanatsallıktan arınmış, kavramsallaşan bu çizim yöntemi, daha önceki 'anlamadan taklit' yoluyla, kopya resim yapma işlemine tam bir karşıtlık göstermekte"¹⁰⁸

olması, Bauhaus'un eğitim anlayışında şu şekilde yansımaları bulacaktır:

“ Görme duyusu, form bilinci ve el becerisi geliştirilmeli, oyun biçiminde fark ettirmeden 'bilinçli işe' yönelten bir tarz ile icat etme, deneyler yapma sağlanmalı, serbest biçimlendirme alışkanlığı kazandırmalı, teknik bilgi verilmelidir.”¹⁰⁹ Gropius'un bu şekilde açıkladığı eğitim anlayışı, okulun Temel Sanat Eğitimi derslerinin içeriğini oluşturacaktır.

Temel Sanat Eğitimi ile ilgili genel bir tanım olarak İnci San “çocuk ve ergenin, izlenim, algılama, gözlem, araştırma, bellek, çağırışım, imgelem, biliş, buluş, bilgi, düşünme, usavurma, değerlendirme gibi, duyu ve duyumlardan başlayarak tüm duygusal ve düşünsel süreçlerini çalıştırarak, görsel ve optik alanda, madde ile yapıcı-kurmacı iletişim ilkelerine girmesi, yeni düzenlemeler, biçimlendirmelerle bir takım formlara ulaşması süreçlerinden oluşur” tanımını kullanmaktadır.¹¹⁰ Sanat eserinin “psşik ve sezgisel serüvenini doğa-yaşam-sanat bütünselliği içerisinde öğrenci tarafından yaşanmasına olanak hazırlamak ve koşullanmışlıklardan arınma” amacının olduğunu söyleyen Zafer Gençaydın ise, bu derse yüklediği işlevleri şu şekilde açıklar:

¹⁰⁸ A.g.k., s.57-58.

¹⁰⁹ A.g.k., 99.

¹¹⁰ SAN, 26.

“1. Yaratıcı güçlerin özgür bir ortam içerisinde ortaya çıkarılmasını sağlamak

2. Öğrenciyi eğilimlerine göre yönlendirerek, imgelem ve yaratıcılıktan kaynaklanan güven duygusu kazandırmak.

3. Yeri geldikçe ve gereksinim duydukça, nesnel ve öznel sorunların çok yönlülüğünün sezdirilmesi yoluyla, plastik biçimlendirmenin temel yasalarını ve olanaklarının sonsuzluğunu kavratmak.

Bu üç ilkenin ışığında, öğrenciye, ilgi duyduğu her tür araç gereç ve konular yoluyla çalışmalar yaptırarak, doğa-insan-toplum ilişkilerinin düzenini ve bütünlüğünü sezdirmek; böylece onları soyut düşünebilmeye ve özgürce anlatıma yönlendirmek.”¹¹¹

4.2.2. İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi, Temel Sanat Eğitimi Kürsüsü

4.2.2.1. İ.D.G.S.A. Temel Sanat Eğitimi Kürsüsünün Kısa Tarihçesi

Temel Sanat Eğitimi dersleri, 1968 yılında bilimsel özerkliğine kavuşmuş Akademi’de eğitim reformunun sonuçlarından biri olarak 1969-1970 öğretim yılında yalnızca Yüksek Heykel Bölümünde,

“ Çağdaş insanın yaşamında koşullar ve olanaklar sürekli değişkenlik içermektedirler. Buna karşın bireyin sağlıklı bir biçimde yaşamını sürdürebilmesi, ortamıyla diyalogunu kurup koruyabilmesi çevresindeki kesintisiz dinamik dengeye uyartılabilmesine bağlıdır.

Bu da, onun açık seçik, sağlıklı ayrıştırıcı ve birleştirici yeteneğine, toplumsal kişiselliğinin gerektiği gibi gelişmişliğine, toplumdan kopuk ona ters düşen bireyci kişiliğinin erimesine temellenen yaratma ve tasarlama yeteneğine dayalıdır.

Sanatsal eylemdeki tasarım ilke ve elementleri yaşam içerisindeki somut ilke ve elementlerden kesinlikle ayrıcalıklı değildir. Bu alandaki öğelerin denkleri

¹¹¹ Zafer GENÇAYDIN, “Temel Sanat Eğitiminin Düşünsel Temelleri”, 41-42.

tüm uğraş dallarında da vardır. Amaç, insan beynini doldurmak değil, oluşturmak ve geliştirmektir. Aradığını bulur, bulduğundan amaçladığı yönde bir başka şeyi üretebilir düzeye ulaştırmaktır.

Kişinin yaşam içinde kendine güven duygusu, yaşam sevinci büyük ölçüde, kendi bulma ve yaratabilme, kendi emeği ile erişebilme yeteneğinden kaynaklanır.”¹¹²

düşüncesini taşıyan İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi, Yüksek Heykel Bölümü, Temel Sanat Eğitimi Kürsüsü öğretim üyeleri tarafından, uygulanmaya başlanmıştır.

Temel Sanat Eğitimi Kürsüsü, “1 Aralık 1969’da Y. Heykel Bölümü Profesörler Kurulu’nun 10/69 sayılı, ‘Temel Sanat Eğitimi Kürsüsü’nün bölümde kurulmasının oy birliği’ kararı ile” kurulmuştur.¹¹³

Akademi’de 1967 yılında tartışılmaya başlanan bu kavram reformu takiben ele alınmış ve bu konuda araştırma yapmak üzere Nuri Temizsoylu ve Saim Bugay yurt dışına gönderilmişlerdir. 1969-70 yılında Öğretim Görevlisi Ercüment Kalmık ve Asistan Altan Gürman tarafından ders, yerleştirilmeye ve oturtulmaya çalışılmıştır. Bu ders yılında, sadece Yüksek Heykel Bölümü’nün 12 öğrencisine verilen temel sanat eğitimi, 1970-71 ders yılında kadroya Heykeltıraş Doç. Ali Teoman Germaner, Y. Mimar Erkal Güngören’in katılması ile okulun bütün bölümleri için haftalık 12 saat olmak üzere uygulanmaya başlanır.

Kürsü başkanı Ercüment Kalmık’ın vefatı üzerine 1971-72 ders yılında başkanlığa Heykeltıraş Zühtü Müridoğlu getirilir. Yine aynı yıl Ressam Öğretim Görevlisi Özer Kabaş öğretim kadrosuna katılır. Ressam Nuri Temizsoylu yurt dışından dönerek 1972-73 ders yılında kürsüye asistan olarak atanır. 1973-74 yılında Doç. Altan Gürman kürsü başkanlığına getirilir, fakat Gürman’ın 1976

¹¹² Ali Teoman GERMANER, Özer KABAS, Nuri TEMİZSOYLU, “Plastik Sanatlar Eğitiminin Toplumsal Gelişim Perspektifi İçinde Yöntem Olasılıkları”, (s.n.y.)

¹¹³ Nuri TEMİZSOYLU, İ.D.G.S.A. Temel Sanat Eğitimi Kürsüsü İçin Yeni Bir Yöntem Önerisi, (yayınlanmamış doktora tezi.), 105.

yılındaki vefatı nedeniyle daha sonra kürsü başkanlığına Ali Teoman Germaner getirilir. 1977-78 ders yılında kuruluşundan beri iki katına çıkan öğrenci sayısı göz önünde bulundurularak, kadro genişletilir. Bu dönem asistan olarak, Ressam Serap Murathanoğlu, Ressam Seyit Bozdoğan, Heykeltıraş Bihret Mavitan, Heykeltıraş Saim Bugay, Heykeltıraş Erol Kınalı ve Heykeltıraş Tülay Baytuğ katılır.

Kürsü, 1978 yılında “bilime yakınlık duyulmaya başlanması, Akademi’de ilk defa sanatla beraber bilimsel alanda da öğretim yapacak bir bölüm”¹¹⁴ olarak kurulan Temel Sanat ve Bilimler Bölümü’ne katılır.

4.2.2.2. İ. D. G. S. A.’da Temel Sanat Eğitimi Dersleri’ndeki Yöntem ve Uygulamalar

Her iki yılda bir düzenlenen sergilerden 1974 Sergisi’nde salona asılı bildiride şunlar söylenmektedir:

“Bu sergi Temel Sanat Eğitimi Kürsüsü öğrenci çalışmalarından bazı örnekleri kapsamaktadır.

Nokta, çizgi, biçim, değer ve renk elemanlarıyla; dokusal ve strüktürel oluşumlar üstüne yapılan çalışmalar, insanın görsel algılama ve görsel anlatım gerekleri üstüne temellendirilmiştir.

Çalışmaların her biri başlı başına resim, heykel ya da mimari bir eser olma iddiası taşımamakta; ancak alan ve mekan organizasyonu yolu ile görsel iletişim kurallarına yaklaşım sağlamayı amaçlamaktadır.”

Başlangıçta fiziki şartların elverişsizliği, çağdaş bir eğitim düşüncesini oturtmaktaki zorluğun yanı sıra bazı çevrelerin kuşkulu yaklaşımları söz konusudur.¹¹⁵ Eğitim açısından devamlı bir yenileşme içinde olan kürsü, ilk üç-

¹¹⁴ Mustafa CEZAR, “Yüzyıllık Bir Sanat Eğitimi Kurumu”, 15.

¹¹⁵ TEMİZSOYLU, 7.

dört yıl yöntem değişiklikleri yaşamış ancak bu dört yılın sonunda programını oturtabilmiştir.

Temel Sanat Eğitimi Kürsüsü'nde, "tasarımsal yöntem olarak amaçlanan, bir işe başlamadan önce başlangıç noktasını belirtmek, gidilecek olan yolu planlatmak ve yönteme uymayan, amaç dışı çalışmaları dışta bıraktıran, kapsamlı bir düşünme yeteneğini kazandırmaktır. Görsel sanatlar eğitiminde irdelenecek olan, tasarım sırasında kullanılacak olan görsel elemanlar ve onların bir arada kullanılmasını yönlendiren prensipler" in verilmesi amaçlanmıştır. Önemli olan kalıplaşmış bilgi değil, bilgiye gidecek yolu ve yöntemi vermektir.¹¹⁶

İlk yıl 12 öğrencisi olan kürsünün eğitimi tek tek öğrencilerle ilgilenebilmeden dolayı bireysel nitelikte olmuştur. Çalışmalar, haftanın 12 saati, öğreticinin gözetiminde yapılmaktadır. Diğer zamanlar ise, serbest atölye ve ev çalışmalarına ayrılmıştır.

Uygulama programına baktığımızda,

"İlk yarı yılda;

- a) Doğadan ve doğal nesnelere çizim çalışmaları (yedi hafta)
- b) Biçimsel yapı araştırması (bir hafta)
- c) Doğal nesnelere çizim (iki hafta)
- d) Biçim araştırması (bir hafta)

Çalışmaları yanı sıra, yapay nesne çizim ve yapı araştırmalarından meydana geliyordu.

İkinci yarıyılda, görsel sanat elemanlarının inceleme ve uygulamaları yanı sıra, model ve doğadan çizim çalışmalarıyla, heykel malzemesi ile araştırmalar yapıldı. İşlenen konular sırası ile:

I- Görsel elemanlarla yapılan çalışmalar:

- a) Değer çalışması (iki hafta)

¹¹⁶ A.g.e., 14.

- b) Renk-değer çalışması (iki hafta)
- c) Renk çalışmaları (üç hafta)
- d) Biçim ve renk düzeni çalışmaları (iki hafta)
- e) Çevre renk çalışmaları (iki hafta)
- f) Doku çalışmaları (üç hafta)

Bu yarıyıld, yukarıdakiler yanı sıra şu tür çalışmalar daha yer aldı:

II- Çizim çalışmaları:

- a) Doğa ve modelden çizimler
- b) Değişik malzemeler ve çamur kullanarak biçim, ışık-gölge, doku araştırmaları ile zaman, mesafe, mimari anlayışı içinde renk kuramlarının araştırmaları yapıldı.

Her iki yarıyıld da öğrencilere seminerler verildiğini, fakat bunların serbest konularda değil, özellikle ikinci devrede görsel elemanlara ilişkin kuramlarda yapıldığı”

ile karşılaşıyoruz. Daha önce genellikle antik heykellere bakılarak yapılan kurşun kalem desen çalışmalarına dayanan “Galeri” eğitiminin yerine temel sanat eğitimi derslerinde artık doğadan çizim çalışmaları yapılmaktadır.¹¹⁷

İkinci yarıyıl Temel Sanat Eğitimi disiplini Akademi'nin diğer bölümlerindeki öğrencilere de ortak ders olarak konur.

Bu yılın programı,

“ortak bir disiplin olarak uygulanan bu dersin birinci yarıyıl programına bakarsak, genellikle ağırlığın görsel sanatların tanıtılmasında ve elemanların niteliksel irdelenmesinde olduğunu görürüz. Bunda,

- a) Sanat ve dizayn elemanlarının tanıtılması (üç hafta)
- b) Çizgi elemanı ve nesnenin yapısal ve boyutsal nitelikleri (iki hafta)
- c) İki boyutlu görsel sanat prensipleri ve düzenlemeleri (beş hafta)

¹¹⁷ A.g.e., 34-36.

- d) Koyu-açık, ışık-gölge düzenlemesi (iki hafta)
- e) Dinamik- statik, vb. prensipler (bir hafta)
- f) Serbest çalışma ve genel eleştiri (bir hafta)

şeklinde” özetlenebilir.¹¹⁸

İkinci yarıyılıda ise;

- “a) Ton çubuğu (koyu açık değer çubuğu) ve siyah-beyaz alansal çalışmalar (iki hafta)
- b) Renk nitelik ve sistemlerinin incelenmesi (altı hafta)
- c) Rengin, mimari ve çevre içindeki uygulama alanlarının incelenmesi (iki hafta)
- d) Doğal ve yapay doku araştırmaları ve uyarlamaları (dört hafta)”¹¹⁹

yapılarak öğretim yılı tamamlanmıştır.

Üçüncü yıl Özer Kabaş’ın kadroya katılması ile yaptığı katkılar sonucu artık program ve uygulamalar belli bir oturganlığa kavuşur ve artık yeni programlar değil mevcut olanın geliştirilmeye çalışıldığını görüyoruz.

1976-77 ders yılında, diğer bölümlerde verilen “Desen” dersi de programa katılmış ve böylece kürsü başlangıçtaki kurulma amacına daha da yaklaşmıştır. Bu dönemle ilgili olarak Nuri Temizsoylu, “bir yere kadar istenilen eğitimsel bütünlüme gidildi ise de ilk Y. Heykel Bölümü’nde yapılmış olan eğitim programı rahatlığına varılamamıştır” şeklinde açıklar.¹²⁰

Bu uygulamadan sonra, Temel Sanat Eğitimi disiplini, on iki saatlik Temel Tasarım ve altı saatlik Temel Çizim dersleri adı altında verilmeye başlanır. “Temel Tasarım planlaması, elemanları birbirinden ayırarak incelemek yerine, yavaş yavaş, görsel araştırma yöntemlerine göre guruplanmış ayırım ve birleştirmelere yönelmiştir.

¹¹⁸ A.g.e., 43.

¹¹⁹ A.g.e., 44.

¹²⁰ A.g.e., 59.

Temel Çizim dersi ise, doğaya yönelik yorumlama olarak tanımlanmış ve Temel Tasarım derslerine yakın ve destekleyici türde oluşturulmak istenmiştir.”¹²¹

6/11/1976 tarih ve 17/2 sayılı temsilciler kararı ile oluşturulan Bölümler Arası İnceleme Komisyonu, Temel Sanat Eğitimi dersinin gerekliliğini şu şekilde ortaya koymuştur:

“ Bu gereklilikler;

- a) Orta eğitimle Akademi yüksek öğretimi arasında bir köprü gereği,
- b) Güzel Sanat türleri arasında büyük alış verişin ortak temelde oluşturulması,
- c) Sanat türlerinin ortak öğelerinin, kurallarının bulunduğu ve bunların ortak olarak ele alınmaları gereği,
- d) Öğrenciye Akademi bölümlerini tanıtıcı, elemanter nitelikte esnek bir sanat eğitimi başlangıcı gereği olarak belirlenmiştir.”¹²²

Bauhaus'un mirası olarak kabul edebileceğimiz Akademi'deki Temel Sanat Eğitimi derslerinde, “öğrencide asıl geliştirilmek istenen şeyin, düşünce yoluyla geliştirilmiş, duyu ve sezgilere dayalı görsel yorum yapabilme yeteneği”¹²³ olduğunu görüyoruz. Bu amacıyla birlikte Bauhaus'da olduğu gibi bir hedefle karşılaşmıyoruz. Kısacası amaçlarıyla Bauhaus'tan farklı bir yoldadır.

Bu derslerde Ali Teoman Germaner'in de dediği gibi “görsel sanatların bir bileşkesini kurmak, meslekler arası duvarları yıkmak ve eksik yetişmiş insanı mesleğine intibak ettirmeye çalışmak” istenmiştir.¹²⁴ Buradan yola çıkarak Akademi'deki Temel Sanat Eğitimi Kürsüsü'nün bir ihtiyacın karşılığı olarak kurulmuş olduğunu görürüz.

¹²¹ A.g.e., 77.

¹²² A.g.e., 72-73.

¹²³ A.g.e., 56.

¹²⁴ Ali Teoman GERMANER'le 27/04/2001 tarihinde yapılan kişisel görüşme.

4.3. Uygulamalı Endüstri Sanatları Yüksek Okulu

Özel bir girişim tarafından kurulan Uygulamalı Endüstri Sanatları Yüksek Okulu, 1971'den sonra özel okulların devletleştirilmesi ile Devlet Güzel Sanatlar Akademisi'ne devredilir. Akademi'nin eğitim alanına uygun olduğu için mimarlık ve uygulamalı güzel sanatlarla ilgili olanlar kabul edilmiştir.

1971-80 yılları arasında Devlet Güzel Sanatlar Akademisi'ne bağlı ve lisans düzeyinde dört yıllık eğitim yapan bu okul, daha sonra İ.D.G.S.A., Mimar Sinan Üniversitesi'ne dönüşünce, üniversitenin bünyesi içinde eritilir.¹²⁵

Okul tanımını, "Bilim, teknik ve sanat öğretimi veren, Endüstri ve el sanatlarımızın istihdam politikasına uygun vasıflı insan gücü ihtiyaçlarını karşılamak amacı güden, tasarlama ve biçimlendirmeye yetkili ve uygulama yetenekleri özellikle geliştirilmiş yaratıcı ve yapıcı sanatçıları yetiştiren yüksek dereceli bir öğretim ve geliştirme kurumu" olarak yapar.¹²⁶

Okul beş bölümden oluşmuştur. Bunlar; Mobilya-İç Mimarlık, Tekstil Sanatları, Dekoratif Resim, Grafik Sanatları ve Seramik Sanatları Bölümleri'dir. Bunların yanı sıra Temel Sanat Eğitimi veren atölyeler vardır. Mobilya-İç Mimarlık Bölümü, daha sonra Endüstri Tasarımı Bölümü'ne dönüşmüştür.

Dersler bölümlerin yapı ve özelliklerine göre üç grupta işlenmektedir;
 Birinci Grup: Temel Dersler,
 İkinci Grup: Tamamlayıcı Dersler,
 Üçüncü Grup: Kültür Dersleri.¹²⁷

¹²⁵ Feridun AKOZAN, "Mimar Sinan Üniversitesi'nin Anlamı" 40.

¹²⁶ İ.D.G.S.A., Uygulamalı Endüstri Sanatları Yüksek Okulu 1974 yılı Broşürü.

¹²⁷ İ.D.G.S.A., Uygulamalı Endüstri Sanatları Yüksek Okulu 1974 yılı Broşürü.

SONUÇ

Kuruluş hazırlıklarına 1935’lerde Almanya’ya öğrenciler göndererek başlanan uygulamalı güzel sanatlar okullarının pratiğe geçirilmesi ancak 1957’de olmuştur. İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Okulu endüstrileşmenin getirdiği ihtiyaçlar doğrultusunda Almanya’dan Bauhaus Okulu’nu iyi tanıyan Adolf Schneck’in tecrübelerinden yararlanılarak kurulmuştur. İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu’na Bauhaus’dan alınan şeyin sadece temel sanat eğitimi dersleri olduğunu söyleyebiliriz. İki okul arasında yola çıkışta bazı yönler çakışsa da amaçlarda bir takım farklılıklar vardır. Okul, ilk yıllarda Bauhaus’u tanıyan öğretim kadrosu sayesinde Bauhaus’un eğitime olan yaklaşımını uygulamaya çalışabilmişse de sonuçta giderek bir sanat okulu olma yoluna girmiş ve bu günkü Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesine dönüşmüştür.

Bauhaus Okulu, sanat, bilim ve tekniği, dönemin ihtiyaçlarına uygun olarak bir araya getirip, bu sentezle yeni bir çevre yaratmaya katkıda bulunmaya çalışmış bir okuldur. Bauhaus sanatçıları / öğretim üyeleri ise, “çağdaş gelişmeleri ve sanatı analiz edebilen, bir kuram üretebilecek, bir akım başlatabilecek düzeyde sanat ve bilgi birikimine sahiptirler.”¹²⁸ Oysa İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Türkiye’deki bir birikimin sonunda ve devrimci bir yapıyla değil dönemin ihtiyacına bağlı olarak ortaya çıkmıştır. Bütün bunların sebeplerine bakacak olursak ülkelerin farklı dinamiklere sahip olmalarının, şekillenmelere sebep olduğunu görebiliriz. Aslında Bauhaus okulunun yıllardan Türkiye’ye bakacak olursak Türkiye’de bir Kurtuluş Savaşı’nın olduğunu görürüz ve buna rağmen Avrupa’daki gelişmeleri takip etmek için yurtdışına öğrenciler gönderildiği ile karşılaşırız. Bu öğrencilerden biri de İsmail Hakkı Tonguç’tur.

¹²⁸ ÇEKİL, “Sanat Eğitimi ve Temel Sanat Eğitimi”, 21-22.

İsmail Hakkı Tonguç ve arkadaşları tarafından 1936 yılında kurulmuş olan Köy Enstitüleri'nin iş eğitimi ve üretim içerikli programları ile Bauhaus'un kolektif iş eğitimi arasında bir bağ kurmak mümkündür. İsmail Hakkı Tonguç, aralıklarla Avrupa'ya gönderildiği yıllarda Bauhaus Okulu'nu tanımış ve 1935'de Sait Yada, Emin Barın, Ferit Apa gibi öğrencileri, ileride uygulamalı güzel sanatlar okullarının kurulması amacıyla Almanya'ya gönderilmelerinde etkili olmuş biridir.

İsmail Hakkı Tonguç'un, Bauhaus'un halkın eğitimi amacıyla çıkarılan fakat ondan farklı olarak örgütlenmenin köylerden başlatılması görüşü arasında bir benzerlik kurmak mümkündür. Köy Enstitüleri, tarım ve sanayi alanında nitelikli eleman yetiştirmek için temel eğitimi öngören kurumlardır. Çünkü bu okulun kurulduğu yıllarda Türkiye'de daha makineyle karşılaşmamış insanların varlığı söz konusudur ve öncelikli olan halkın eğitimi sorunudur. İsmail Hakkı Tonguç, o yıllarda bunu öngörebilmiş ve bir alt yapı oluşturmaya çalışmıştır.

Son olarak, İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi, Temel Sanat Eğitimi dersleri, Sait Yada'nın da dediği gibi Bauhaus'un tüm dünyaya bıraktığı miraslardan biridir.¹²⁹ Bu dersler de yine dönemin ihtiyaçları doğrultusunda verilmiştir. Amaç, görsel sanatlar arasında ve meslekler arasında örülmüş olan duvarları yıkmak ve eksik yetişmiş insanı mesleğine intibak ettirmeye çalışmaktır.

Görüldüğü gibi, Türkiye'deki sanat eğitimi, bütün dünyada olduğu gibi dönemin ihtiyacı doğrultusunda yeniden örgütlenmektedir. Avrupa'daki gelişmeleri Türkiye'deki gelişmelerle karşılaştırmak istediğimizde karşılaştığımız tablo bu gelişmelerin ithal edilmesi şeklindedir. Bu durum alınan şeylerin ayaklarının yere basmamasını sebep olmakta ve istenilen sonucu vermemektedir. Yapılması gereken ülkenin gerçeğinden yola çıkarak daha rasyonel projeler üretmektir.

¹²⁹ YADA, 37.

RESİMLER

ein bauhaus-film

fünf jahre lang

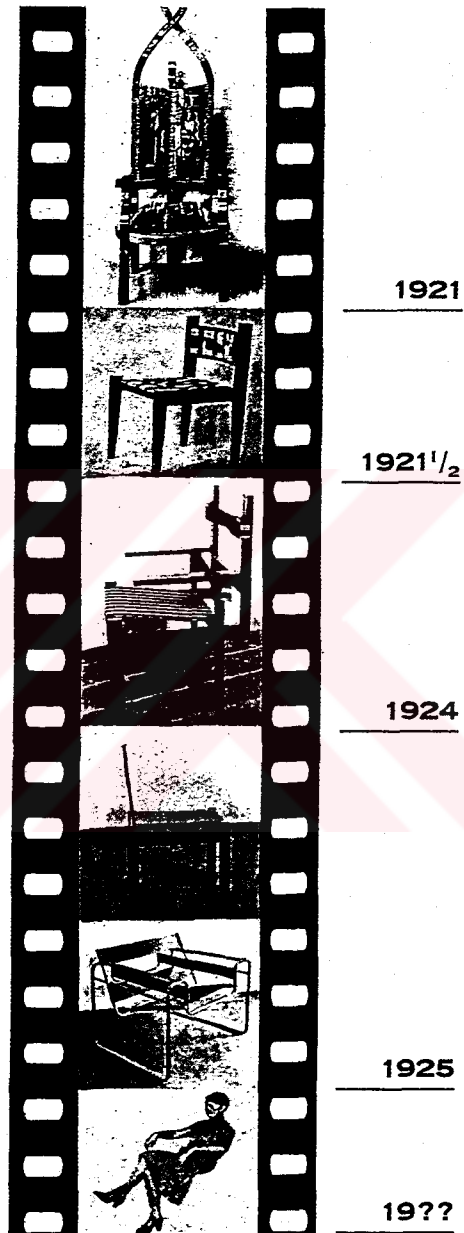
autor:

das leben, das seine rechte fordert

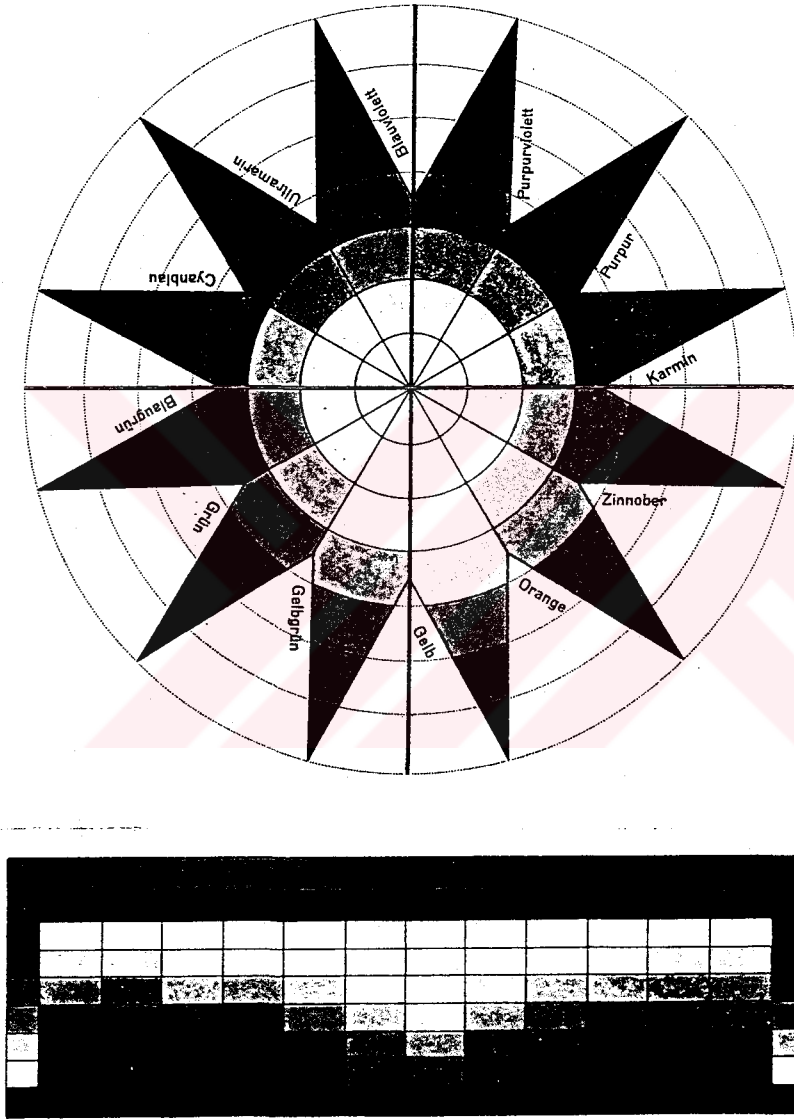
opérateur:

marcel breuer, der diese rechte anerkennt

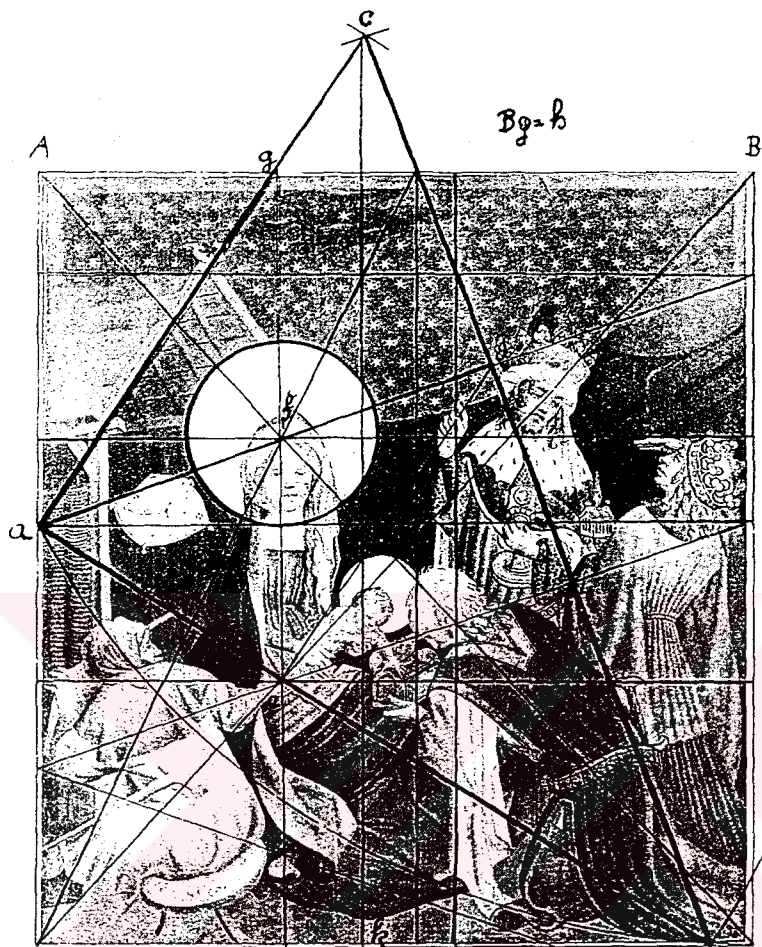
es geht mit jedem jahr besser und besser.
am ende sitzt man auf einer elastischen luftsäule

Resim 2.1. Marcel Breuer, "Bir Bauhaus Filmi", Bauhaus Dergisi'nden İllüstrasyon, BHA, 1926

Resim 2.2. Johannes Itten, "Oniki Ton ve Yedi Işık Derecesi İçinde Renk Atmosferi", Ütopya D., Litografi, BHA, 1921

$\triangle abc$ ist das Pythagoräische \triangle

$ac:ab:bc=$

3:4:5

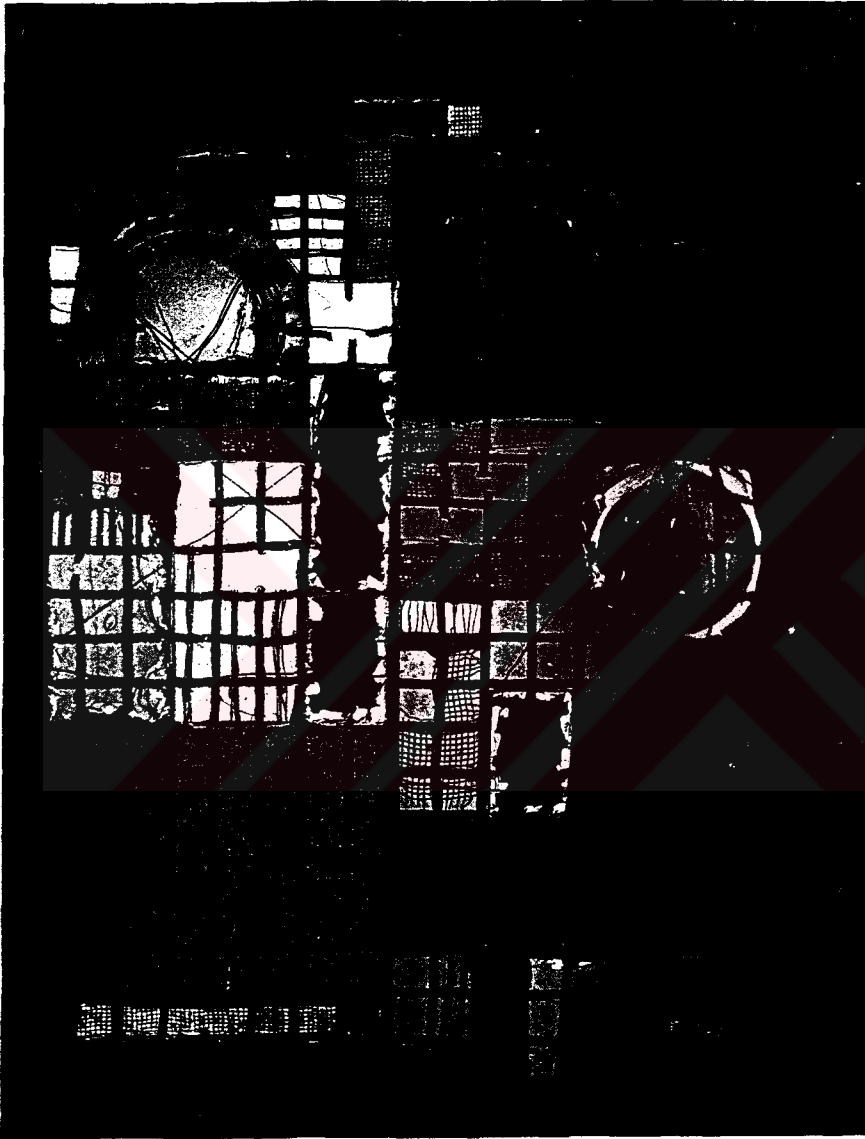
$ad=h$ = Höhe d. \triangle

Schnittpunkt $Ad=d=f$ = Centrum
der Gloriole deren Radius
 $\frac{Df}{4}$

$AC = \frac{1}{2} h$
 $AB = \frac{3}{2} h$

Resim 2.3.

Johannes Itten, "Eski Ustaların Analizi" adlı kitabından, (Master Francke, "Kralların Secdesi"), Ütopya D., Litografi, BHA, 1921.

Resim 2.4. Josef Albers. "İsimsiz", Cam Assamblaj, The Josef Albers Foundation Coll., C.1921.

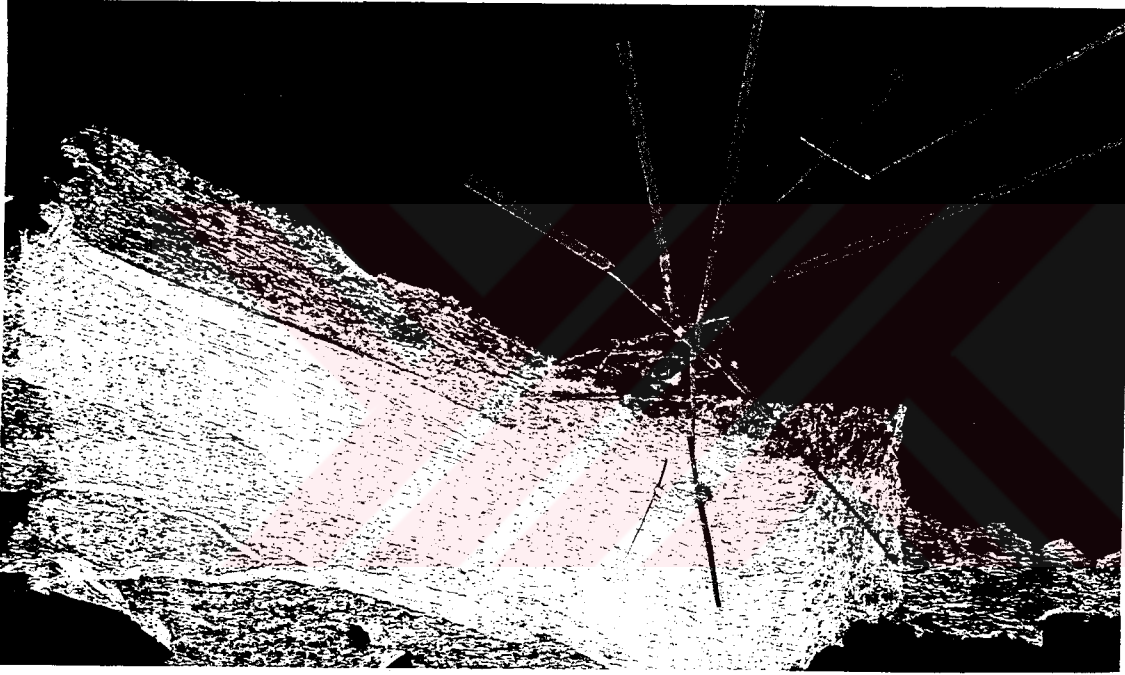
Resim 2.5. Josef Albers, "Suda", Cam Resmi İçin Desen, Kağıt Üzerine Guaj, BHA, 1927-1928.

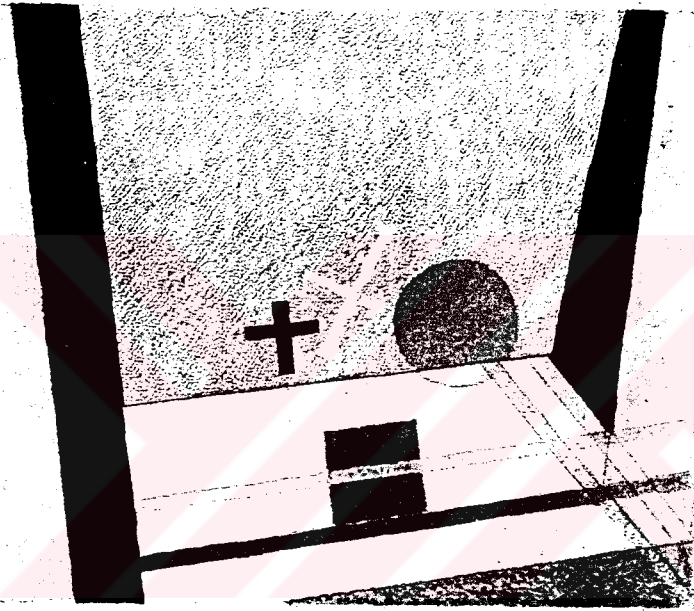
Resim 2.6. Josef Albers, Hazırlık Kursundaki Çalışmaların Değerlendirilmesi, The Josef Albers Foundation Coll., 1928-1929

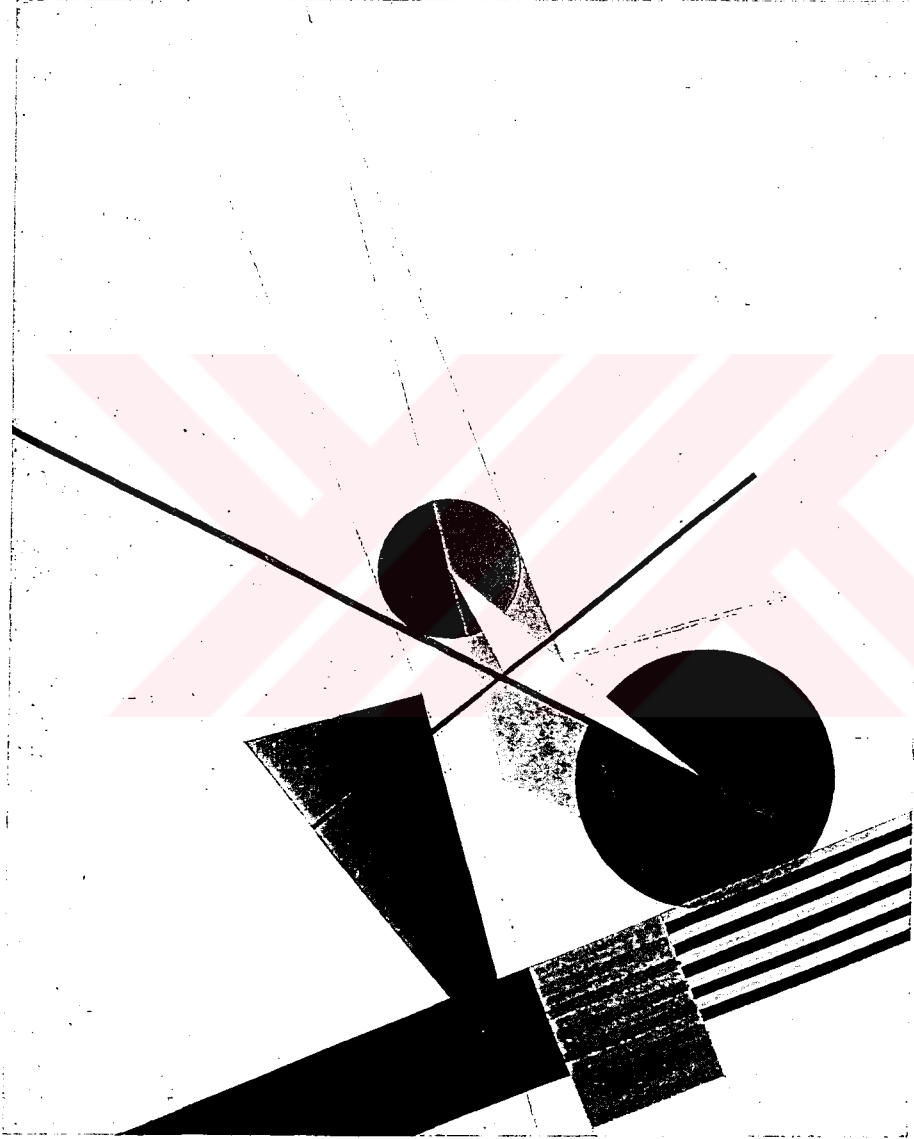
Resim 2.7. Bella Ullmann-Broner "Kontrast Çalışması" (Albers'in Hazırlık Kursundan) Yumsak Gri Kağıt Üzerine Uygulanmış Doku Parçaları, BHA, 1929-1930.

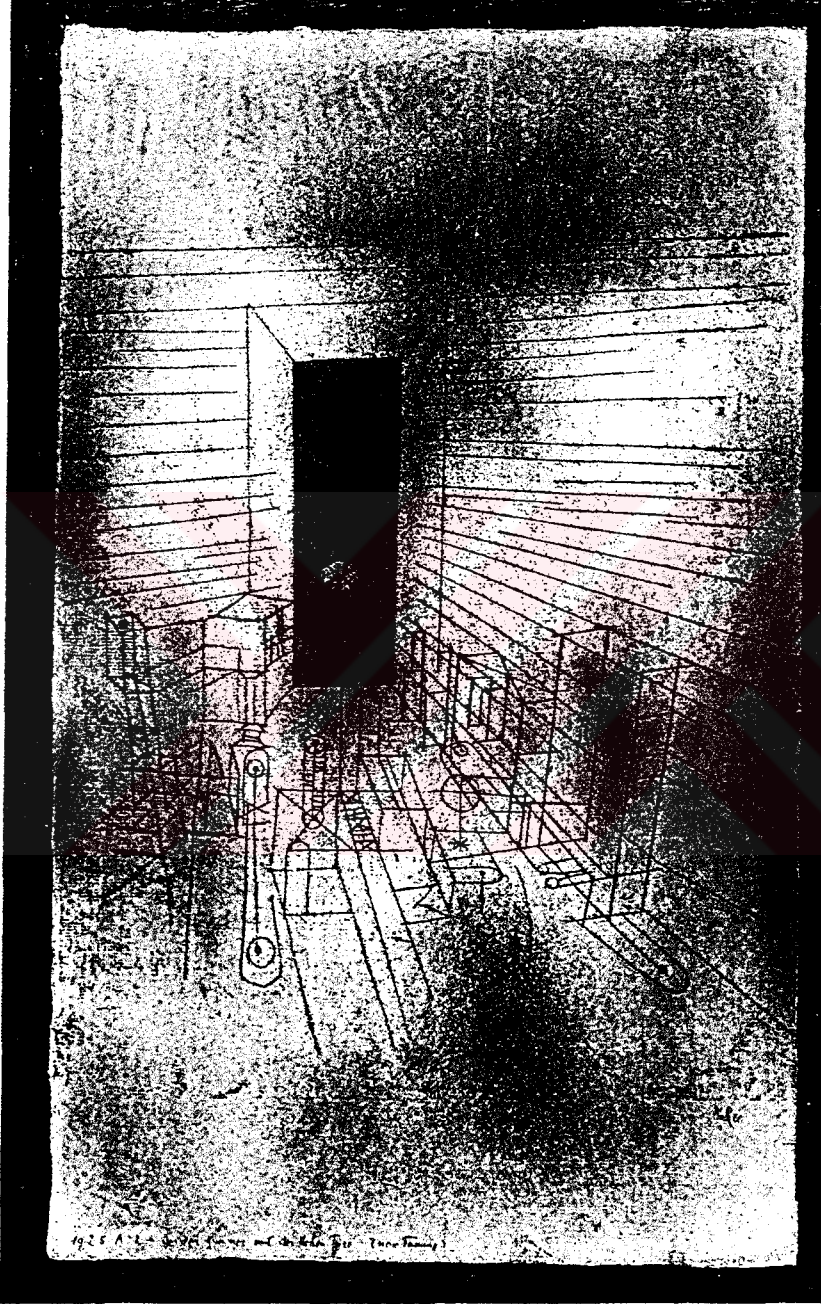
Resim 2.8. Erich Krause, “Malzeme Kompozisyonu” (Albers Hazırlık Kursundan)
Siyah Karton Üzerine Selüloz, Kağıt, Metal Kırıntıları ve Lehimden
Oluşan Kolaj, SBD, Archive Coll., 1928

Resim 2.9. Laszl Moholy-Nagy “6 Bauhaus Ustasının Walter Gropius’un Doğum Gününe İthaf Ettikleri “1924 18/V” Portfolyosundan Bir Yaprak, Suluboya Kağıdı Üzerine Karakalem ve Hint Mürekkebi, BHA, 1924.

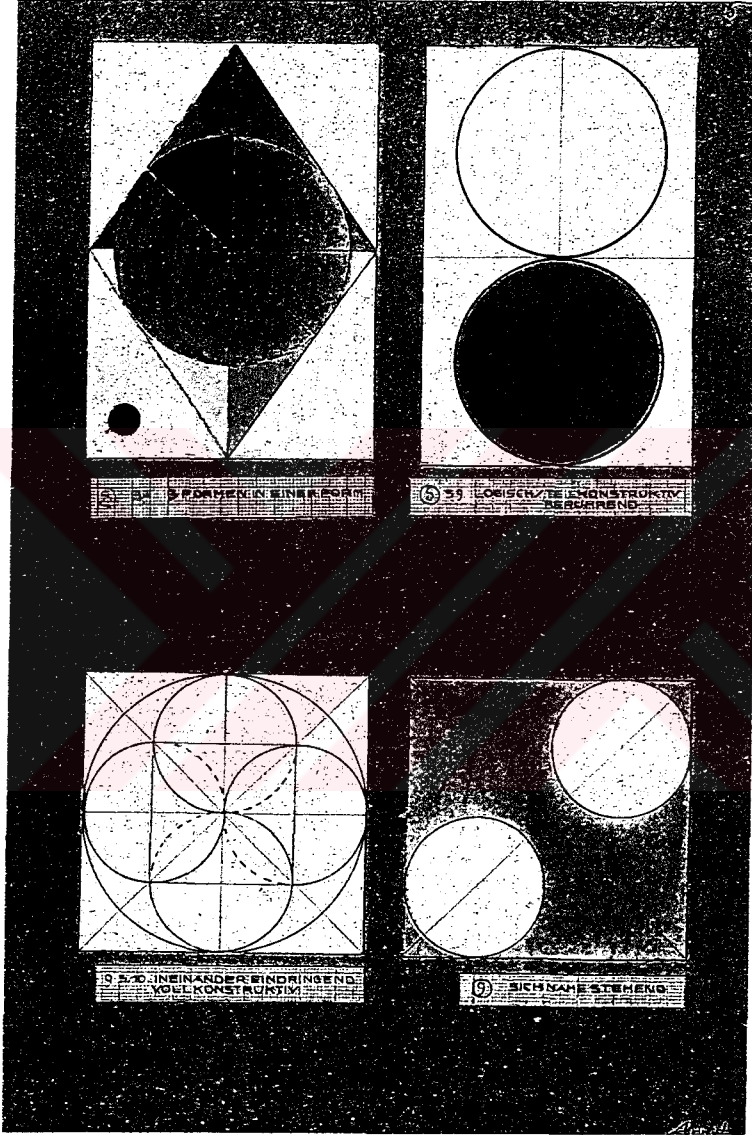
Resim 2.10. Laszlo Moholy-Nagy, “Kompozisyon AXXI”, Tual Üzerine Yağlı Boya ve Karışık Malzeme, Museum Moderne Kunst, 1922.

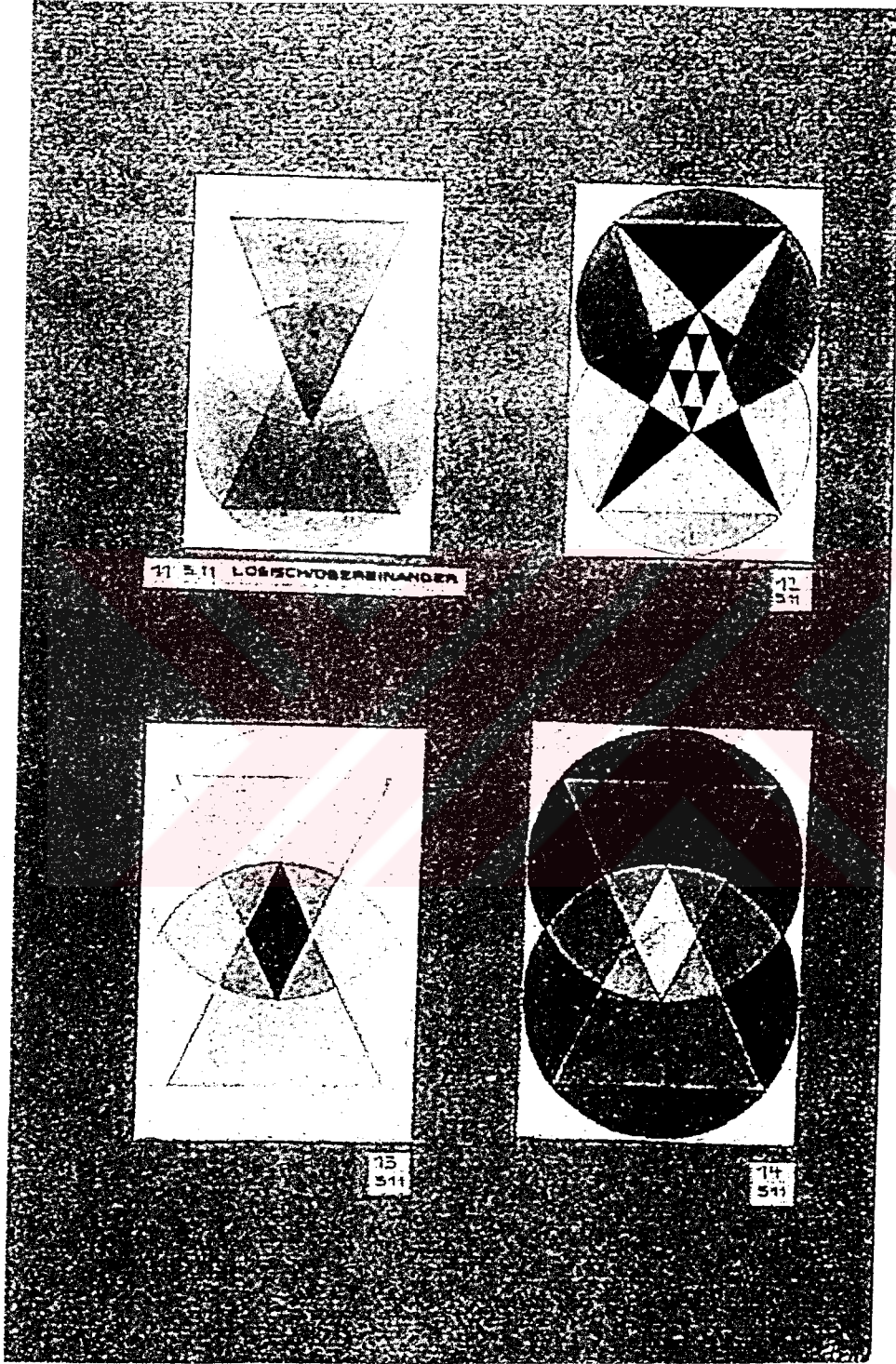
Resim 2.11. Paul Klee, “Büyük Kapalı Hayaletsi Oda” Suluboya, Sprey boya ve Yağlı Boya, The Berggruen Klee Collection, 1925.

Resim 2.12. Paul Klee, “Statik-Dinamik Yükselme”, El Yapımı Kağıt Üzerine Yağlı Boya ve Guaj, The Berggruen Klee Collection, 1923.

Resim 2.13. Gertrud Arndt, “Mantıklı Olarak / Her Biri Bir Diğeri Üzerinde” (Klee’nin Hazırlık Kursundan) Suluboya ve Karakalem, BHA 1923-1924.

Resim 2.14. Gertrud Arndt "Bir Biçim İçindeki Üç Biçim" (Klee'nin Hazırlık Kursundan) Karton Üzerine Suluboya, Hint Mürekkebi ve Karakalem, BHA, 1923-1924.

Resim 2.15 Karl Hermann Haupt, "Kolaj". (Moholy-Nagy'nin Hazırlık Kursundan), Karton Üzerine Renkli Kağıt, SBD, Collection Archive, 1923.

Resim 2.16. Wassily Kandinsky, “Soğuk Derinliklerden” Kağıt Üzerine Suluboya ve Hint Mürekkebi, Norton Simon Museum, 1928.

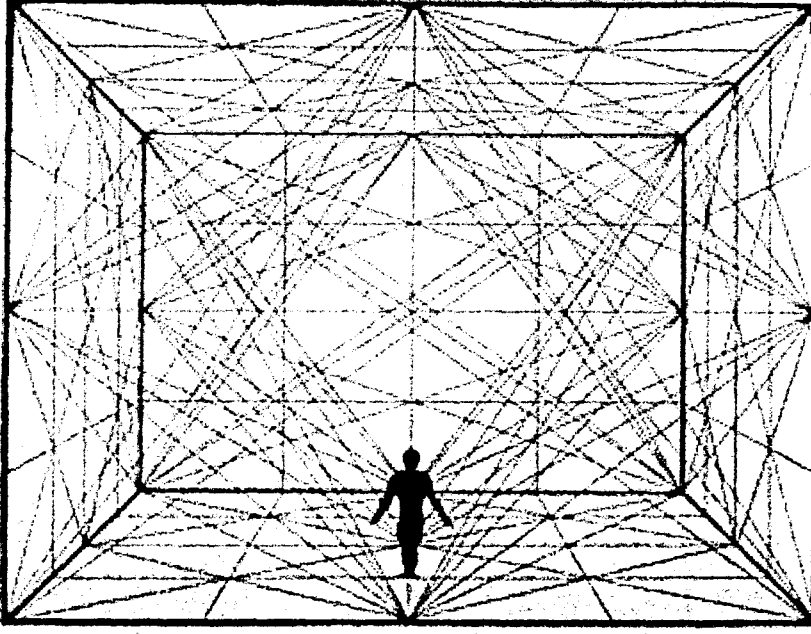
Resim 2.17. Wassily Kandinsky, "İşaretler Dizisi" Kağıt Üzerine Hint Mürekkebi ve Tempera, 1931.

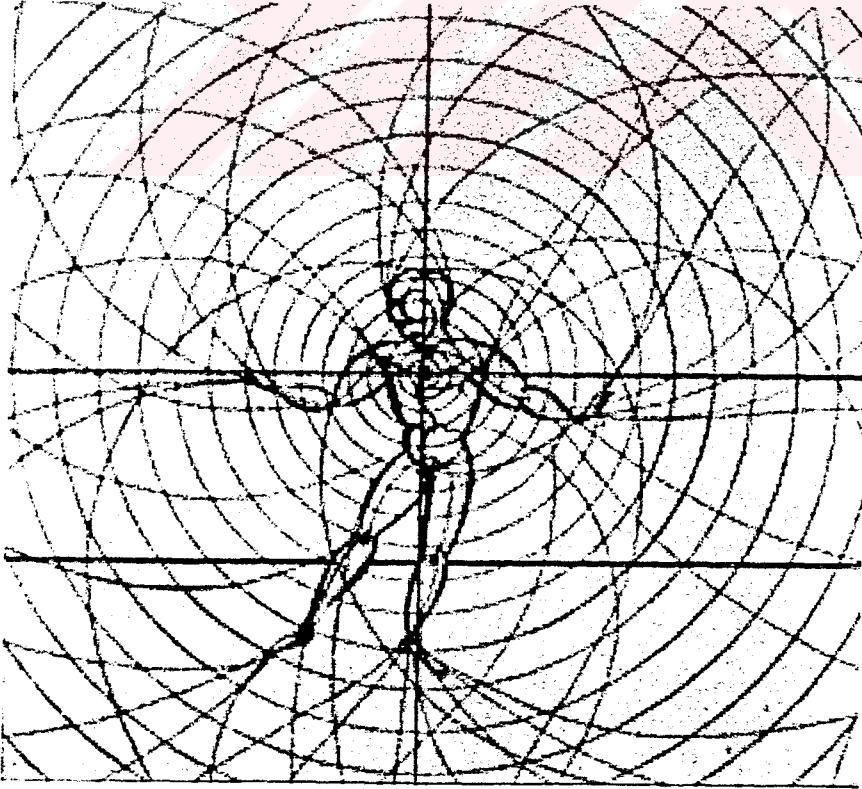
Resim 2.18. Wassily Kandinsky, “Gri Üzerine”, Suluboya Kağıdı Üzerine Suluboya ve Sprey boya, Kunstmuseum, Bern, 1928.

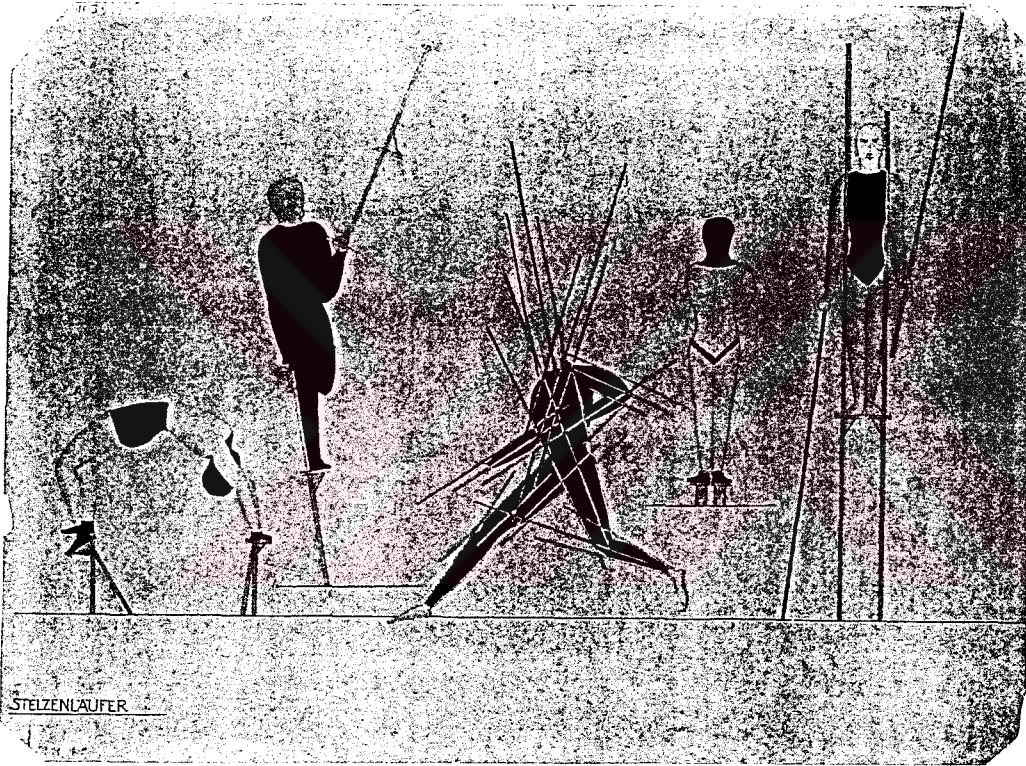
Resim 2.19. Reinhold Rossig, “Kırmızı, Siyah, Mavi, Sarı ve Beyaz’ın Gerilimi”, (Kandinsky’nin Hazırlık Kursundan), Hint Mürekkebi ve Kara kalem, SBD Archive Collection, 1929.

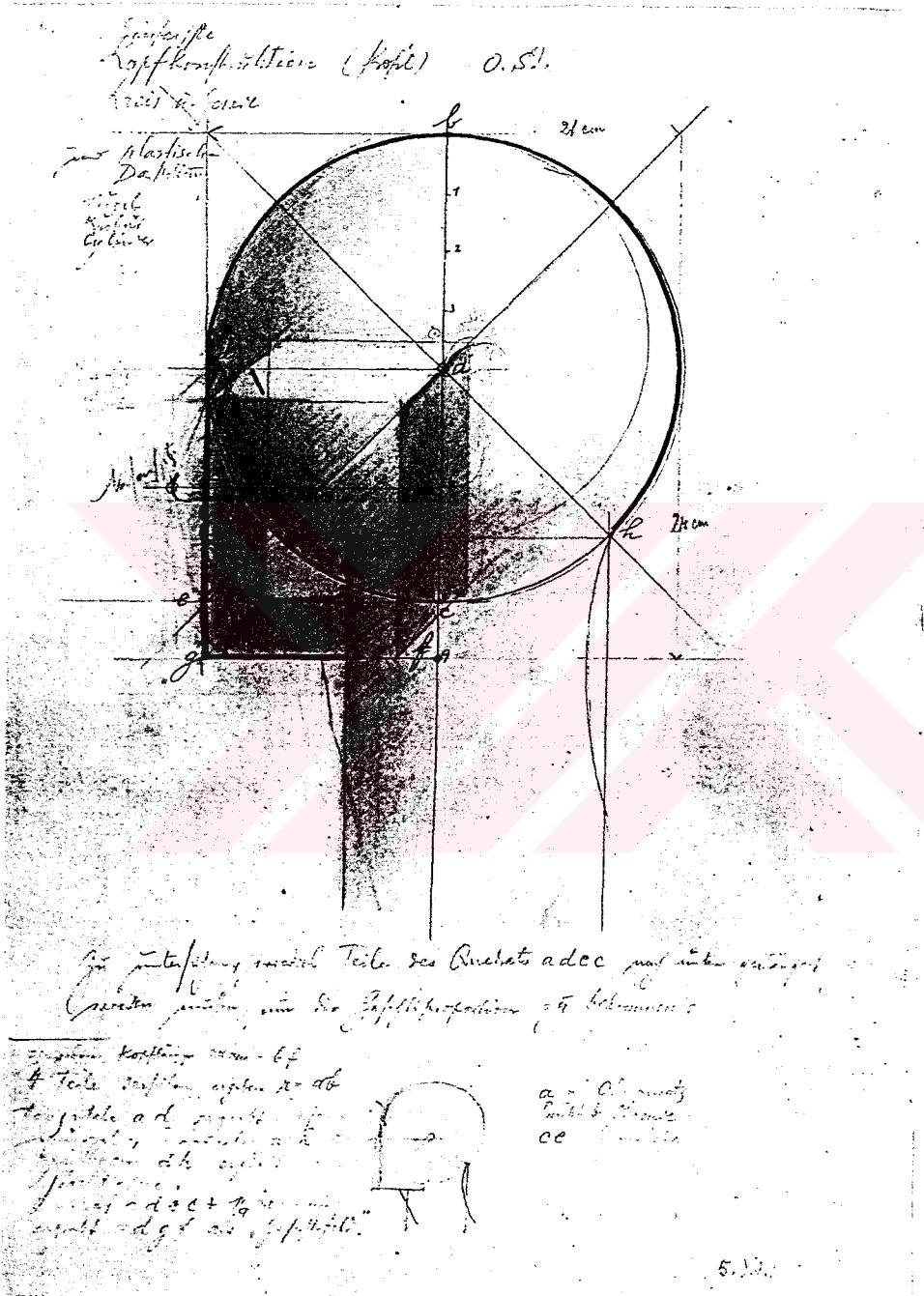
Resim 2.20.a Oskar Schlemmer'in Çizimlerinden, 1924.

Resim 2.20.b Oskar Schlemmer'in Çizimlerinden, 1924.

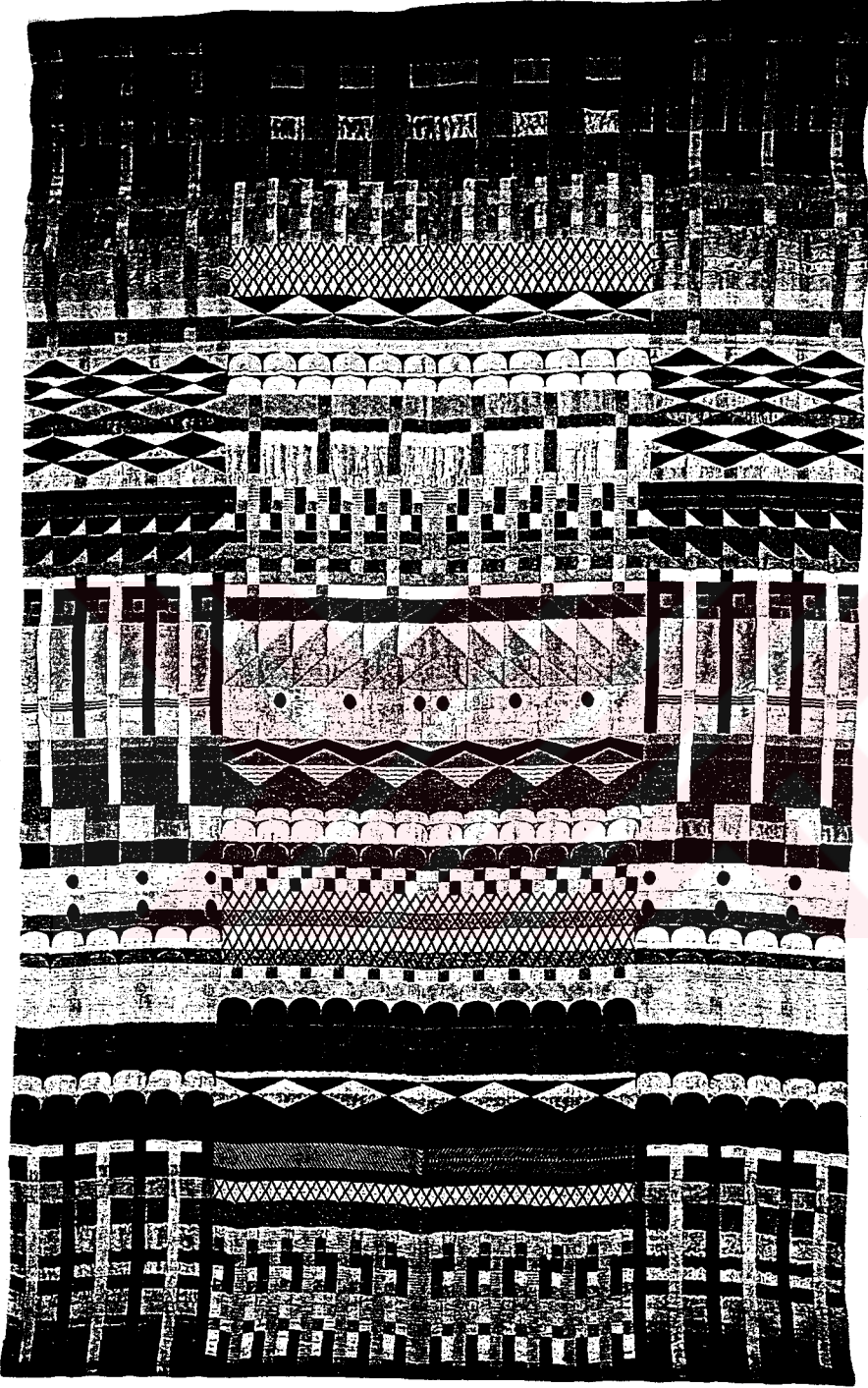
Resim 2.21. Oskar Schlemmer, "Sırık Cambazları" İp Dansı İçin Ön Çalışma, Suluboya Kağıdı Üzerine Suluboya ve Karakalem, Oskar Schlemmer Theater Archive, 1927.

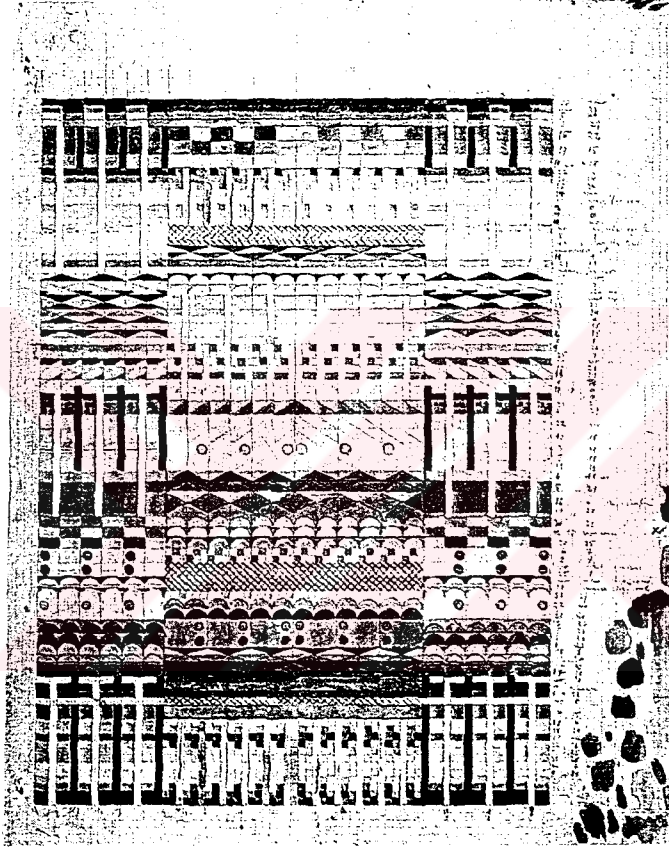
Resim 2.22. Oskar Schlemmer, “Son Derece Yalınlaştırılmış Baş”, Kareli Kağıt Üzerine Kara Kalem, Renkli Kalemler ve Hint Mürekkebi, BHA, 1928.

Resim 2.23. Friedl Dicker, “Renkli Kompozisyon” Rigveda’dan Yaratılışın Kutsallığının Açıklanması, Kısmen Üzeri Boyanmış Renkli Kağıtlar ve Parlak Folyolardan Yapılmış Kolaj, BHA, C.1929.

Resim 2.24. Gunta Stölzl, "5 Akord" Pamuk, Yün, İpek ve Jakard Malzeme, Museum Für Kunst und Kulturgeschichte der Hansastadt Lübeck, 1928.

Resim 2.25. Gunta Stölzl, "5 Akord" Kareli Kağıt Üzerine Suluboya ve Karakalem, BHA, 1928.

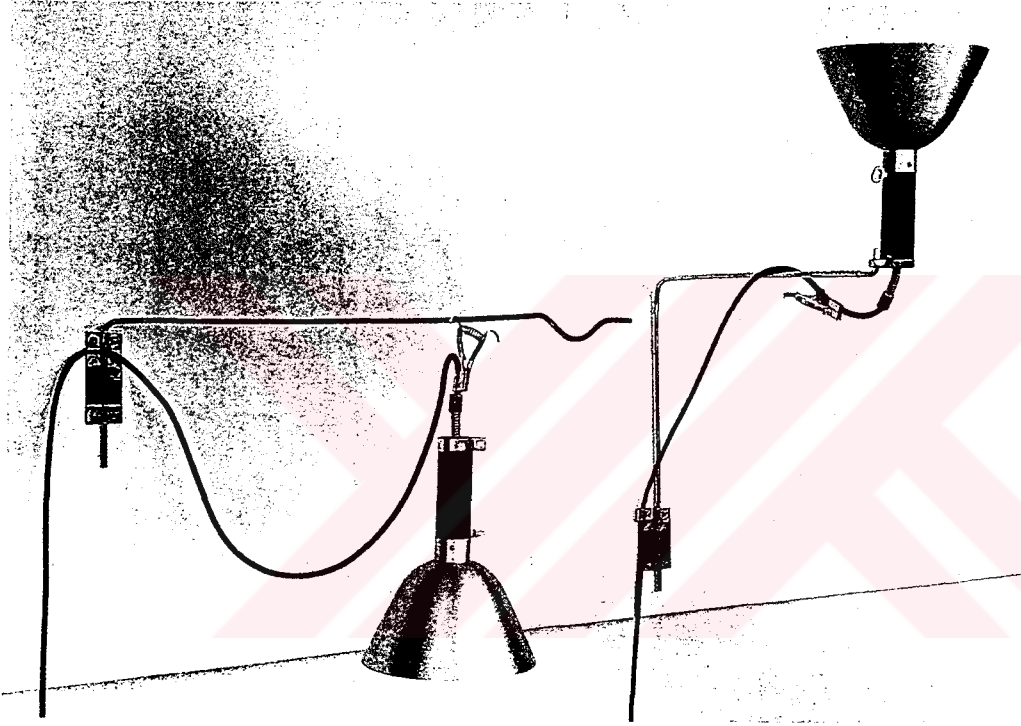
Resim 2.26. Gunta Stölzl, "Kırmızı-Yeşil Goblen" Pamuk, Yün, İpek ve Keten Malzeme, BHA, 1927-1928.

Resim 2.27. Marianne Brandt, Kahve ve ay Servisi MT50-55a, Gümüş, Abanoz Kulplu, BHA.

Resim 2.28. Marianne Brandt ve Hans Przyrembel, Tavan Lambası ME105a, Piriç Üzeri Nikel Kaplama, BHA, 1926.

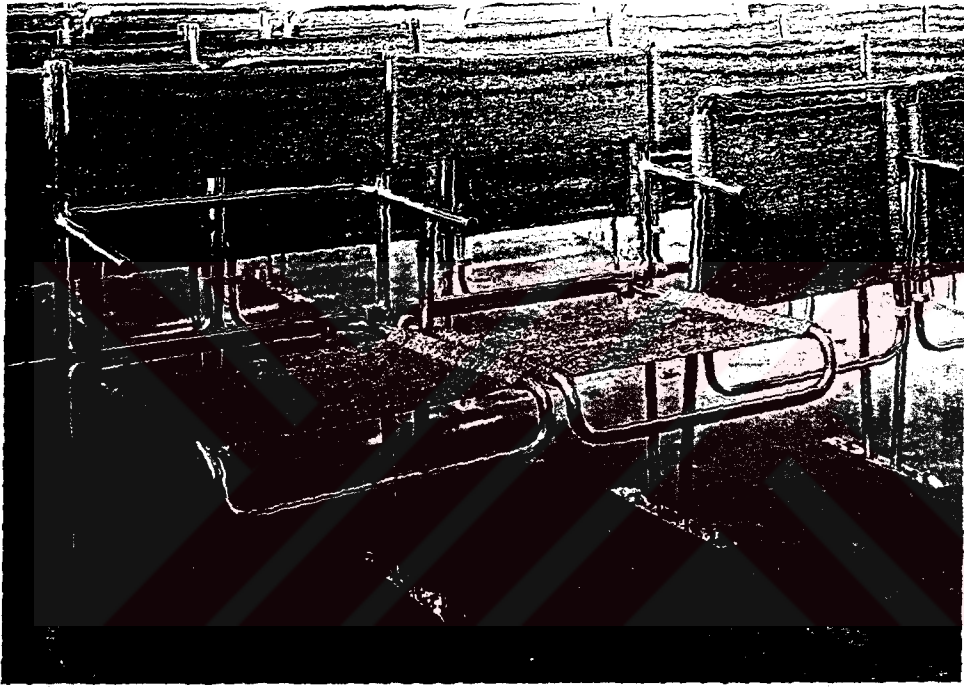
Resim 2.29. Marianne Brandt, Duvar Lambaları, Alüminyum, Özel Koleksiyon.
Bremen, C. 1927.

Resim 2.30. Otto Lindig Atölyesi Çalışmalarından Örnekler, BHA, C.1931.

Resim 2.31. Margurite Friedlaendler, Berlin Devlet Porselen Fabrikası İçin Kahve Servisi Takımı, 1929-1930.

Resim 2.32. Marcel Breuer, Dessau Bauhaus Binasının Toplantı Salonu İçin İskemleler, 1927.

ges. gesch.

bauhaus dessau

ges. gesch.

bauhaus dessau

ti 206

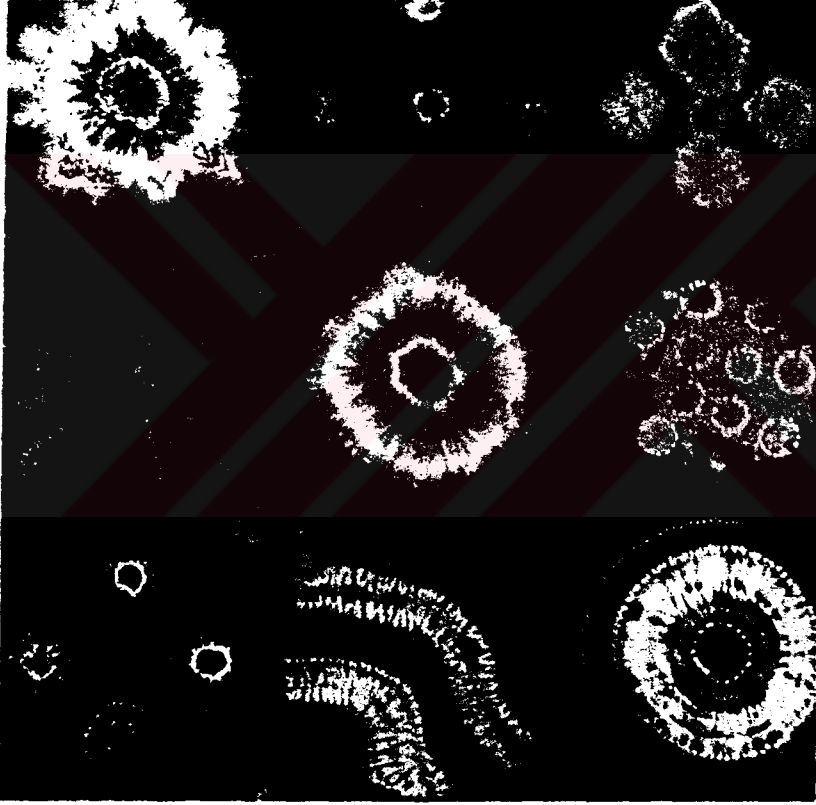
klappstuhl, stoffrückenlehne, stoffsitz
ausführung: buche oder eiche
gebeizt und mattiert

rm 65,-

ti 206

zusammengeklappt 7 cm breit

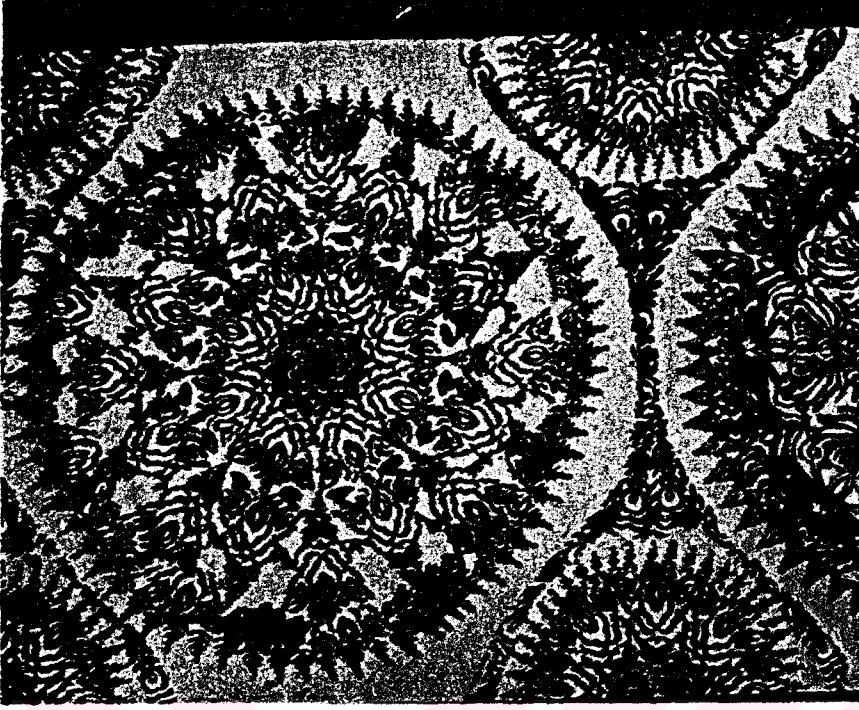
Resim 2.33. Tasarımcısı bilinmiyor, Toplanabilir Sandalye "TI206", BHA C. 1928.

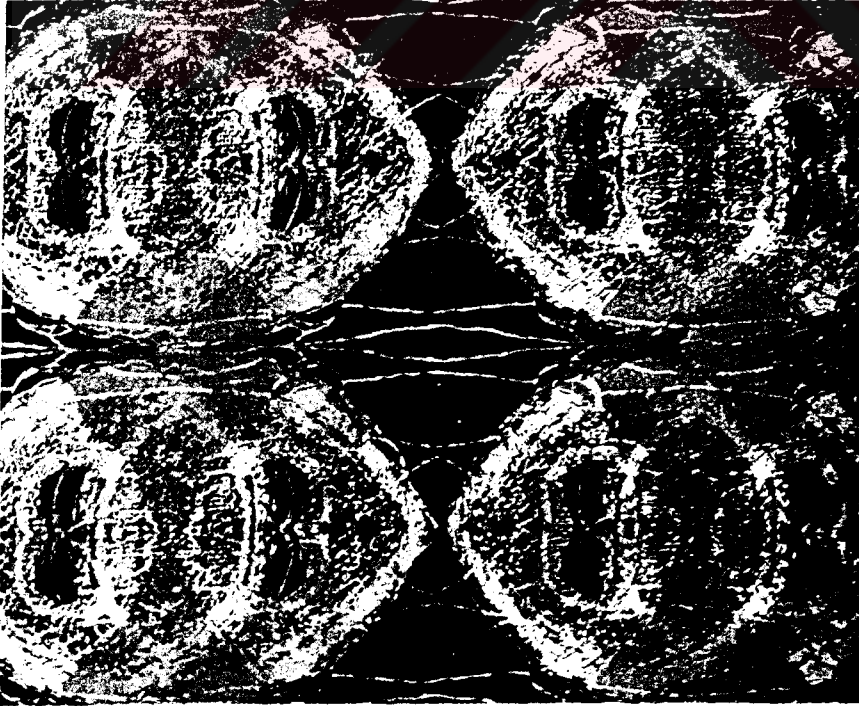
Resim 4.1.a. İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Tekstil Sanatları Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.

Resim 4.1.b. İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Tekstil Sanatları Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.

Resim 4.1.c. İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Tekstil Sanatları Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.

Resim 4.1.d. İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Tekstil Sanatları Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.

Resim 4.1.e. İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Tekstil Sanatları Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.

Resim 4.1.f. İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Tekstil Sanatları Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.

Resim 4.2.a. İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Seramik Bölümü
Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.

Resim 4.2.b. İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Tekstil Sanatları Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.

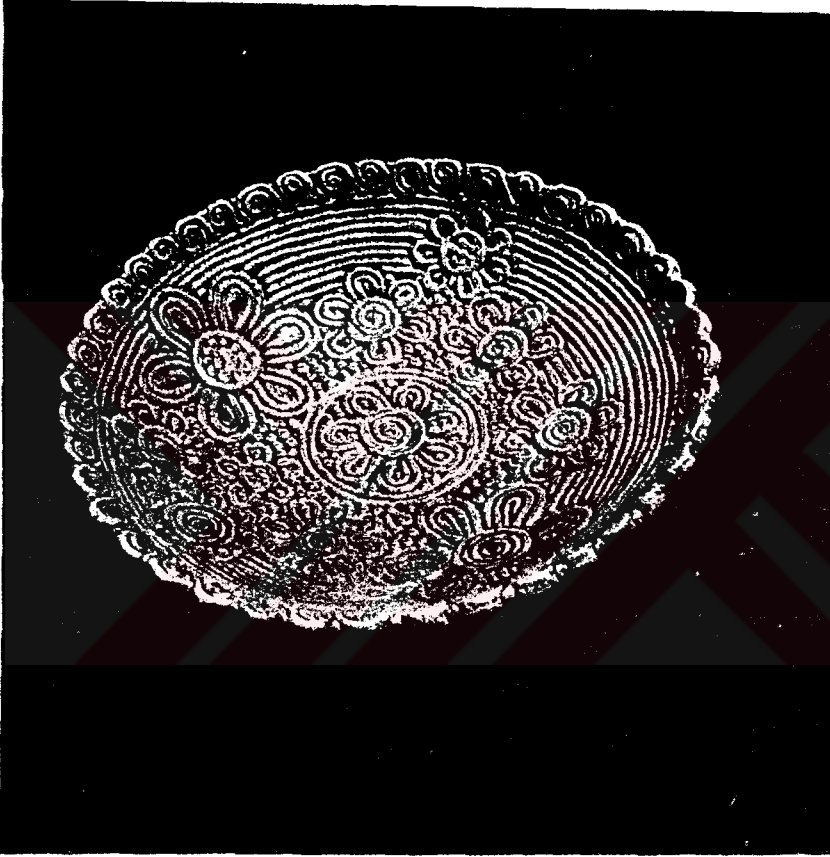
Resim 4.2.c. İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Tekstil Sanatları Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.

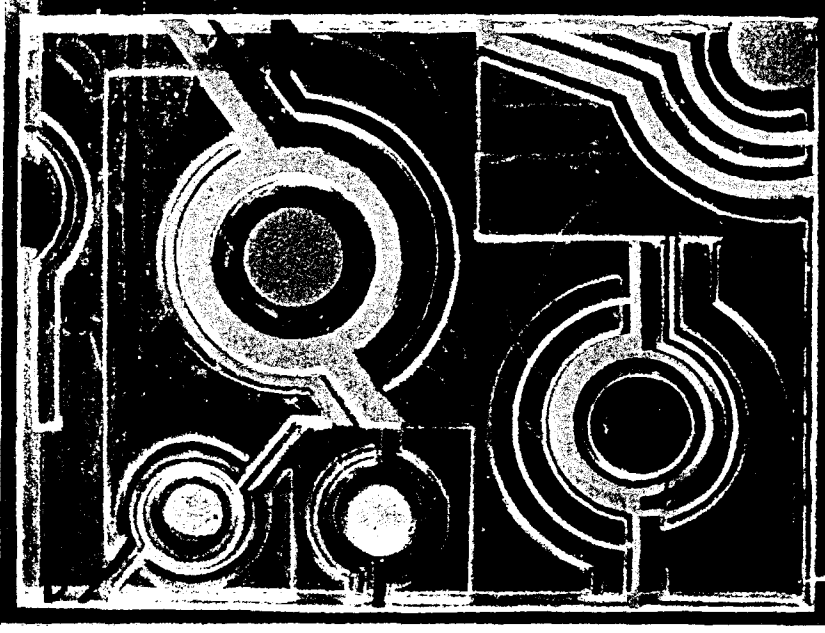
Resim 4.2.d. İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Tekstil Sanatları Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.

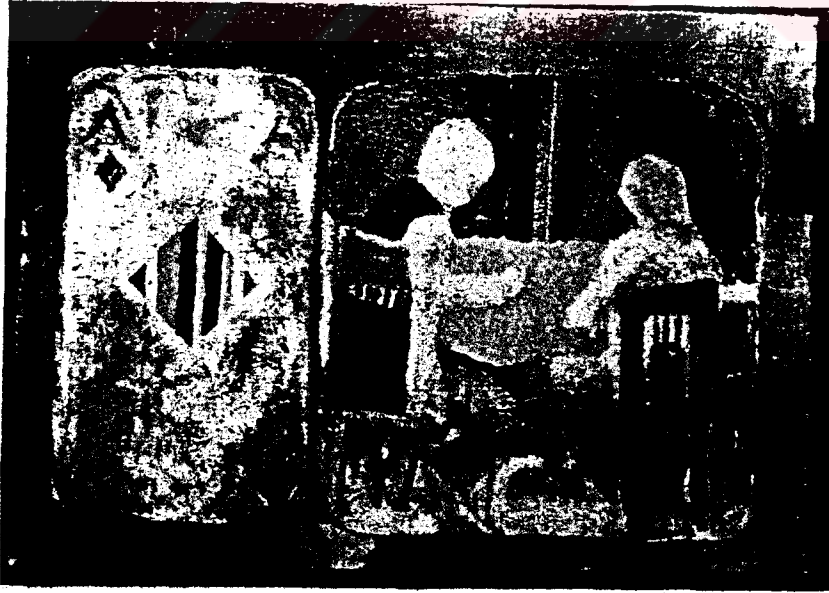
Resim 4.2.e. İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Tekstil Sanatları Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.

Resim 4.2..f. İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Tekstil Sanatları Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.

Resim 4.3.a. İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Dekoratif Resim Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.

Resim 4.3.b. İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Dekoratif Resim Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.

Resim 4.3.c. İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Dekoratif Resim Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.

Resim 4.3.d. İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Dekoratif Resim Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.

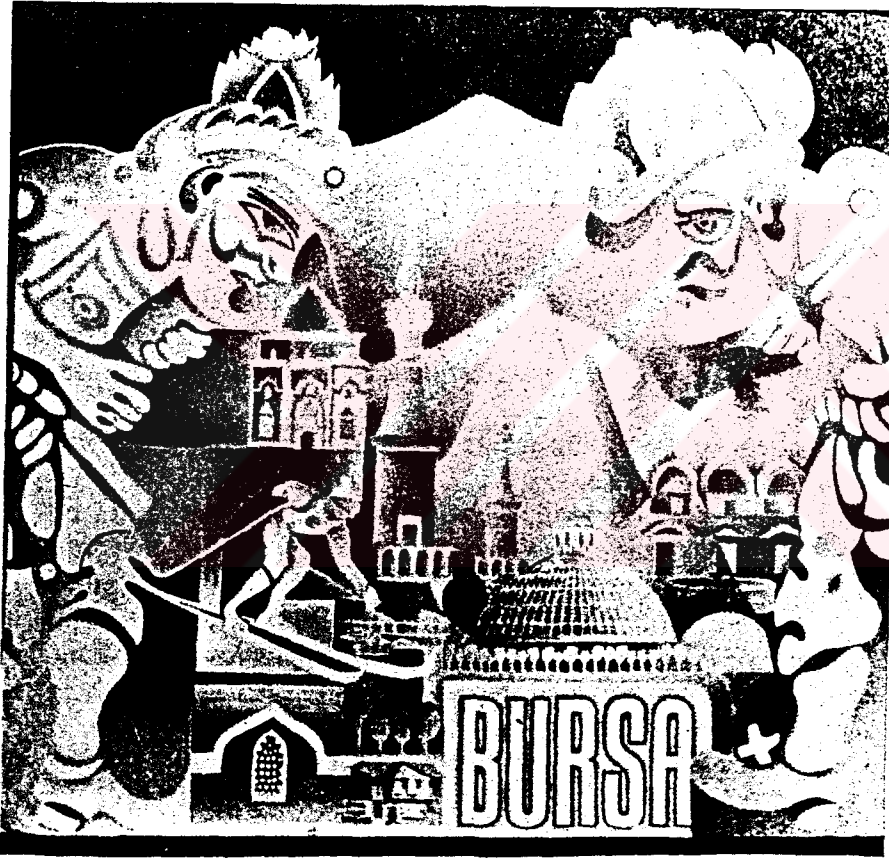
Resim 4.3.e. İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Dekoratif Resim Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.

Resim 4.3.f. İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Dekoratif Resim Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.

Resim 4.4.a İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Grafik Sanatları Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.

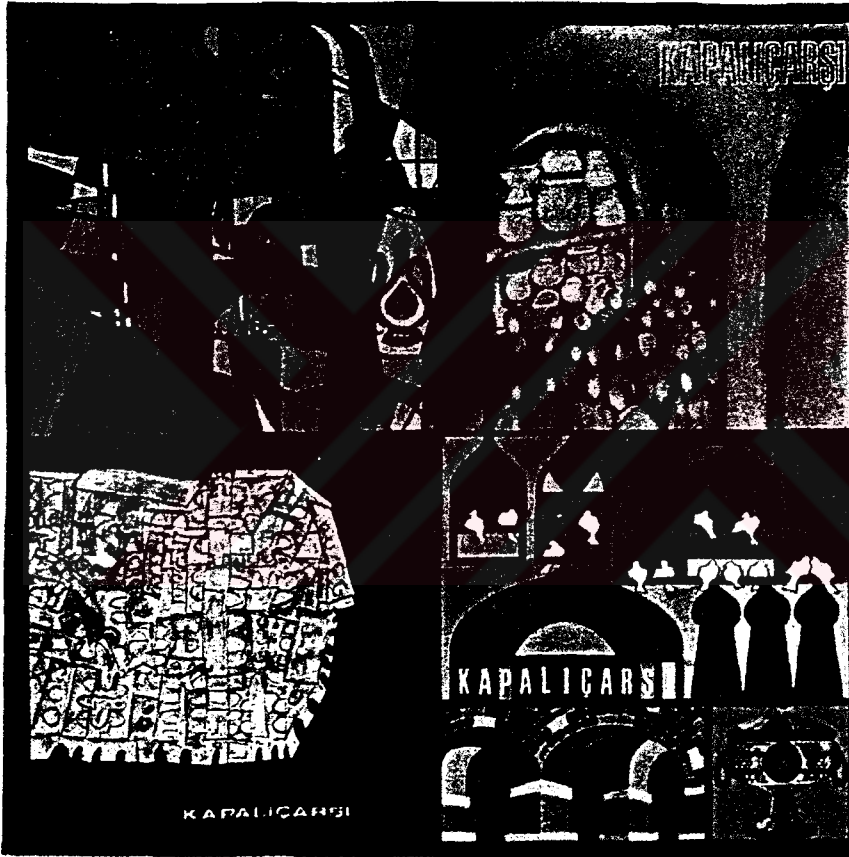
Resim 4.4.b. İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Grafik Sanatları Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.

Resim 4.4.c. İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Grafik Sanatları Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.

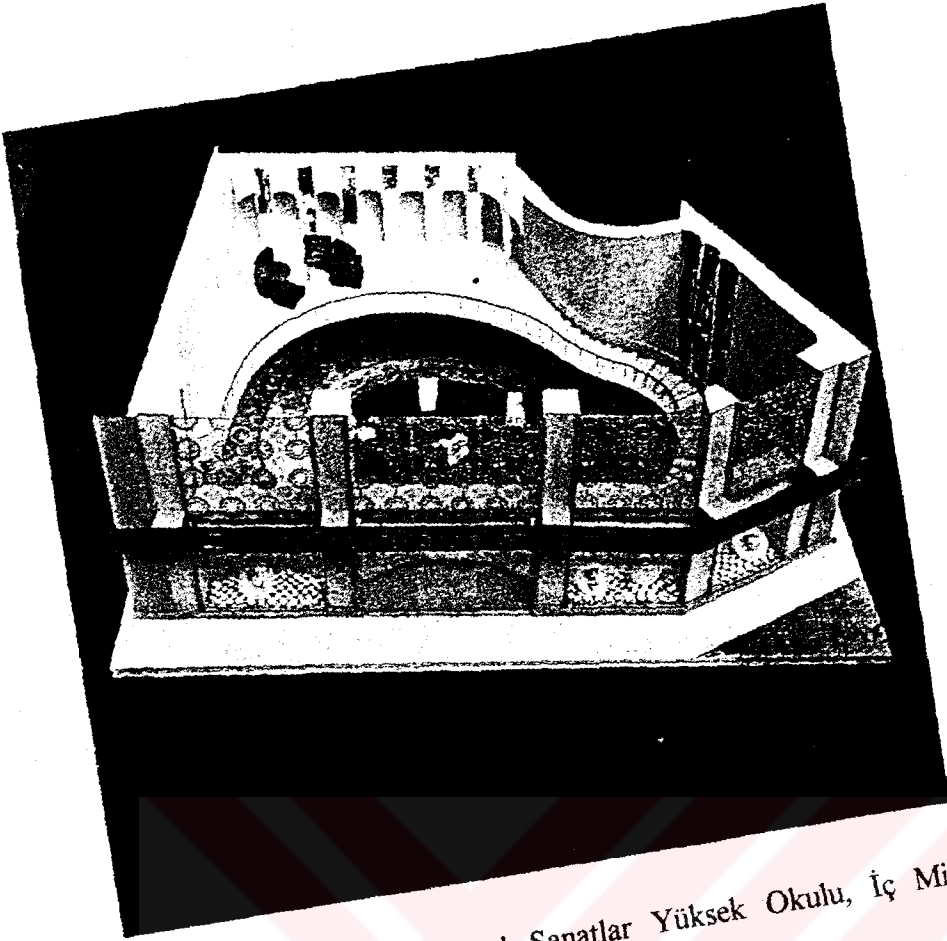
Resim 4.4.d. İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Grafik Sanatları Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.

Resim 4.4.e. İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Grafik Sanatları Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.

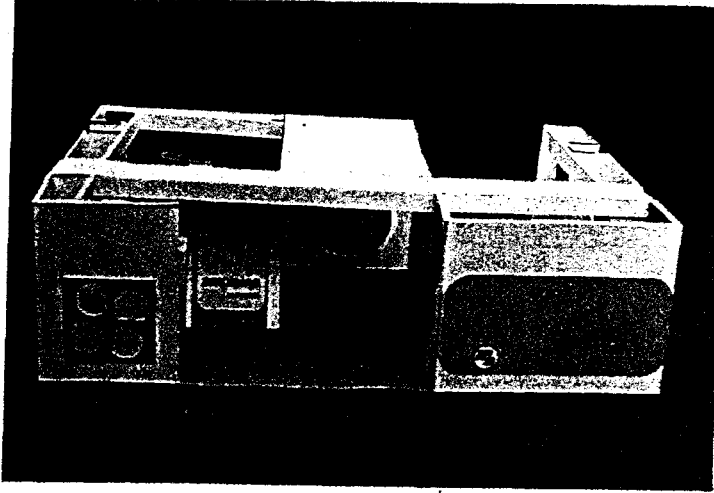
Resim 4.4.f. İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Grafik Sanatları Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.

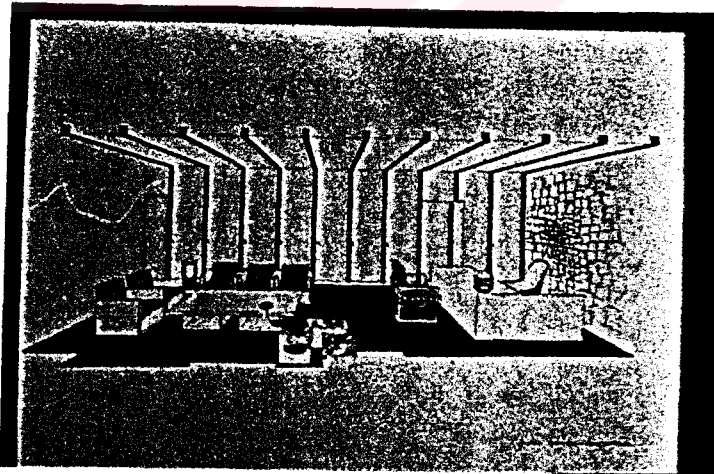
Resim 4.5.a. İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, İç Mimarlık Bölümü
Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.

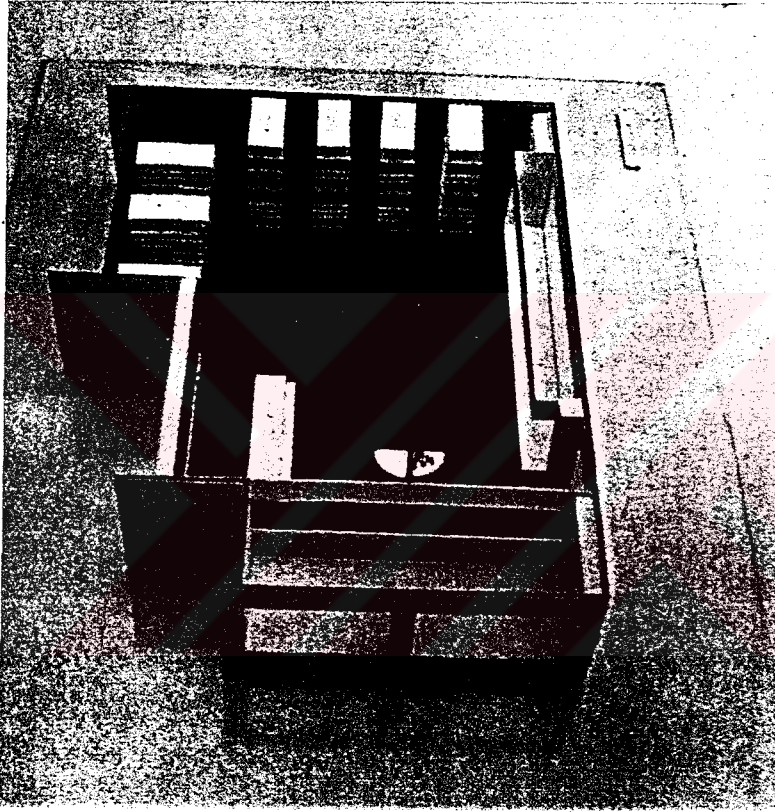
Resim 4.5.b. İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, İç Mimarlık Bölümü
Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.

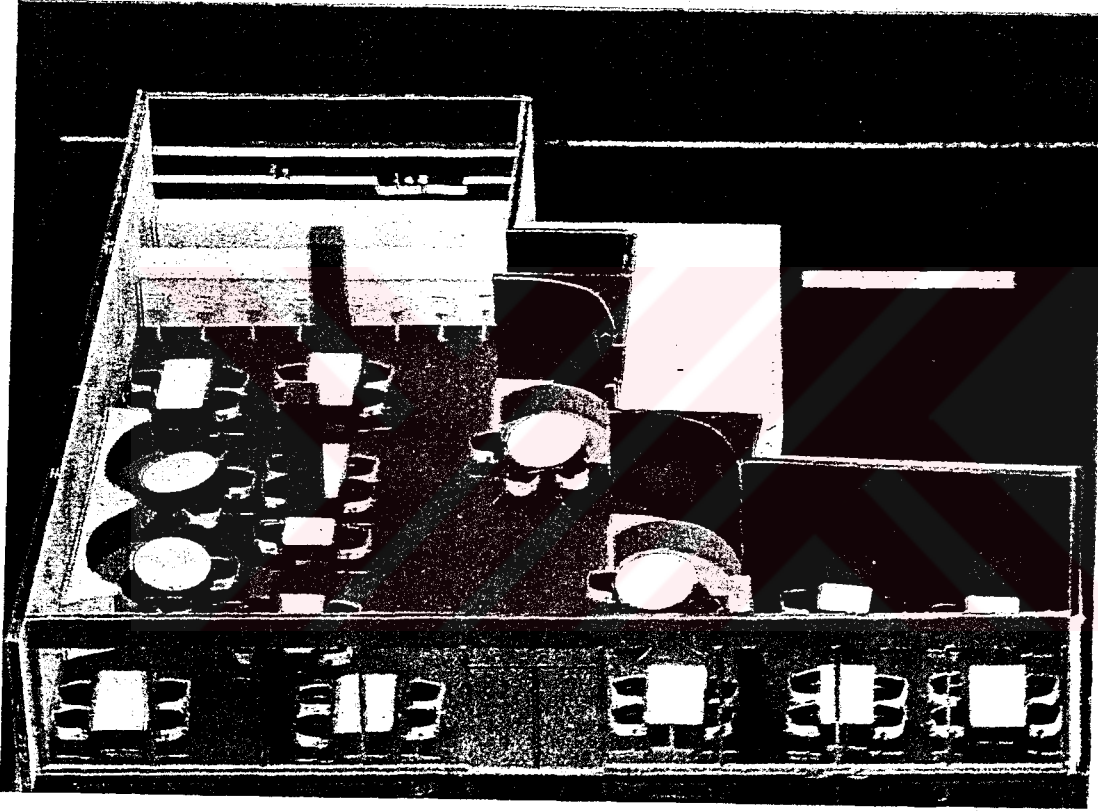
Resim 4.5.c. İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, İç Mimarlık Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.

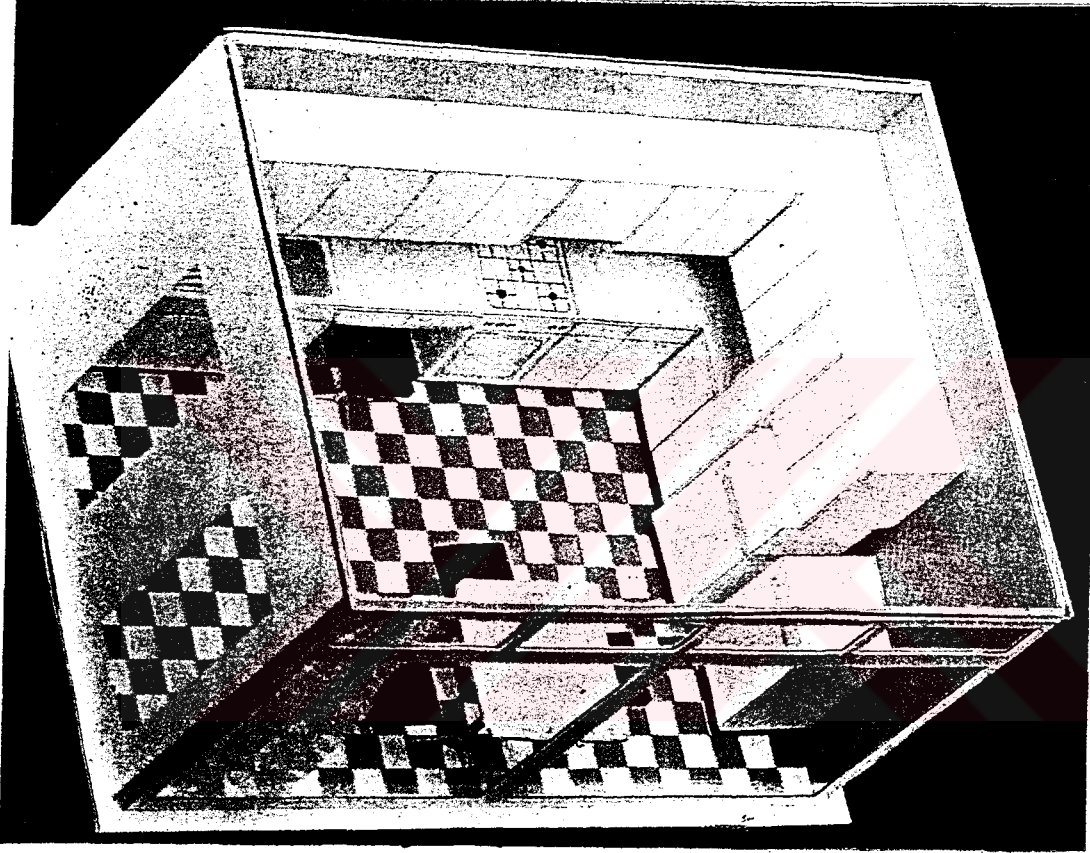
Resim 4.5.d. İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, İç Mimarlık Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.

Resim 4.5.e. İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, İç Mimarlık Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.

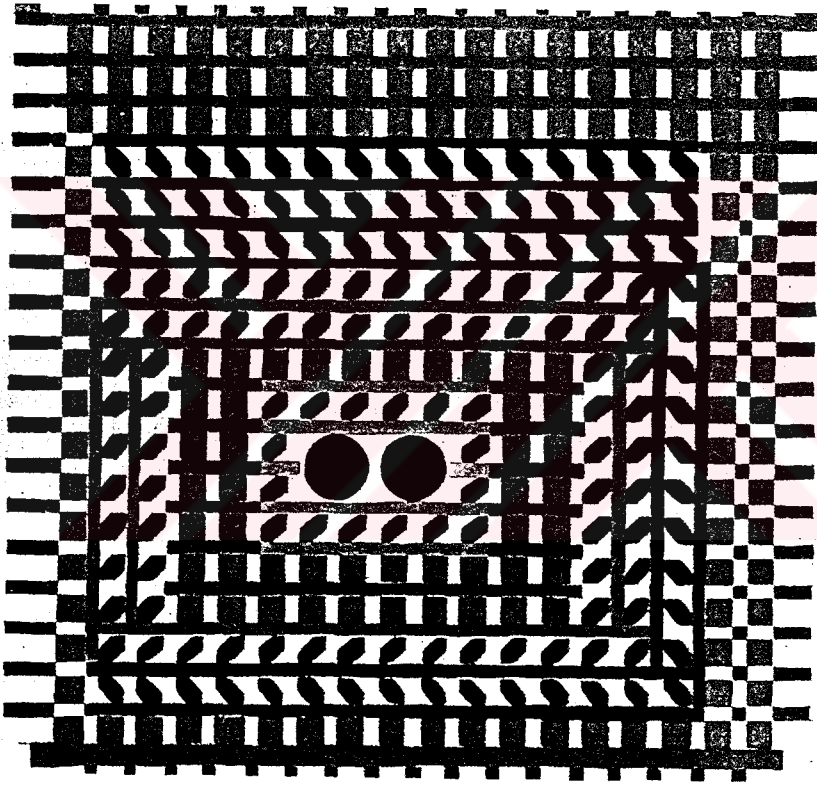
Resim 4.5.f. İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, İç Mimarlık Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.

Resim 4.5.g. İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, İç Mimarlık Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.

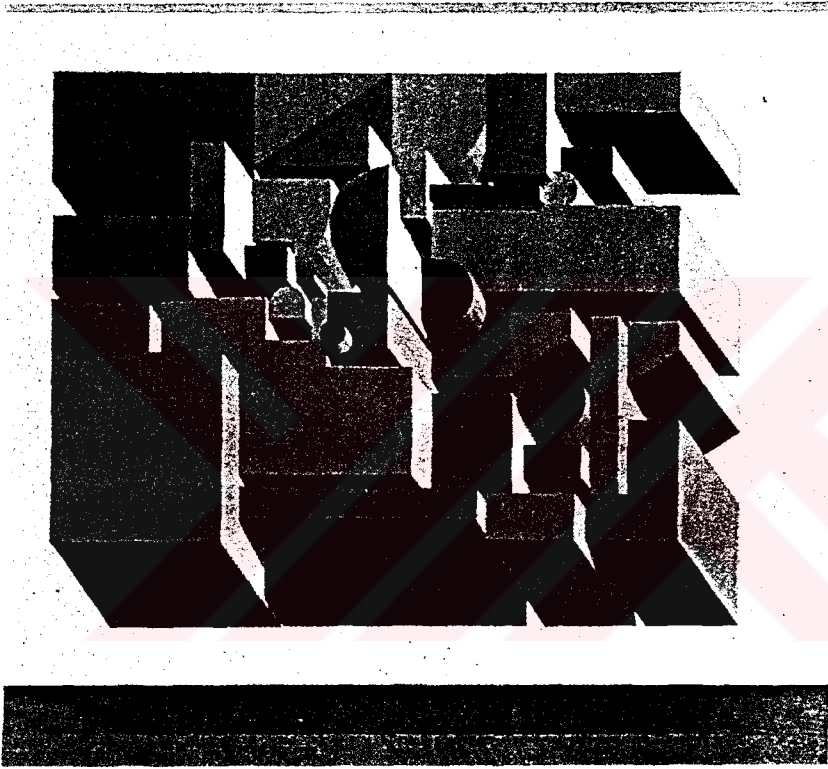
Resim 4.6.a. İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Temel Sanat Eğitimi Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.

Resim 4.6.b. İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Temel Sanat Eğitimi Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.

Resim 4.6.c. İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Temel Sanat Eğitimi Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.

Resim 4.6.d. İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Temel Sanat Eğitimi Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.

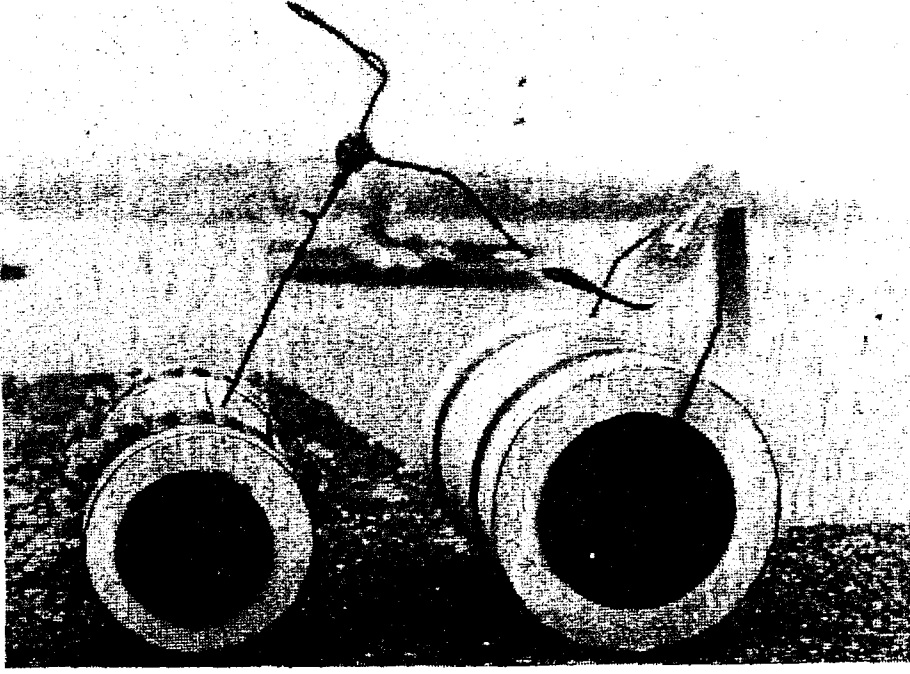
Resim 4.6.e. İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Temel Sanat Eğitimi Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.

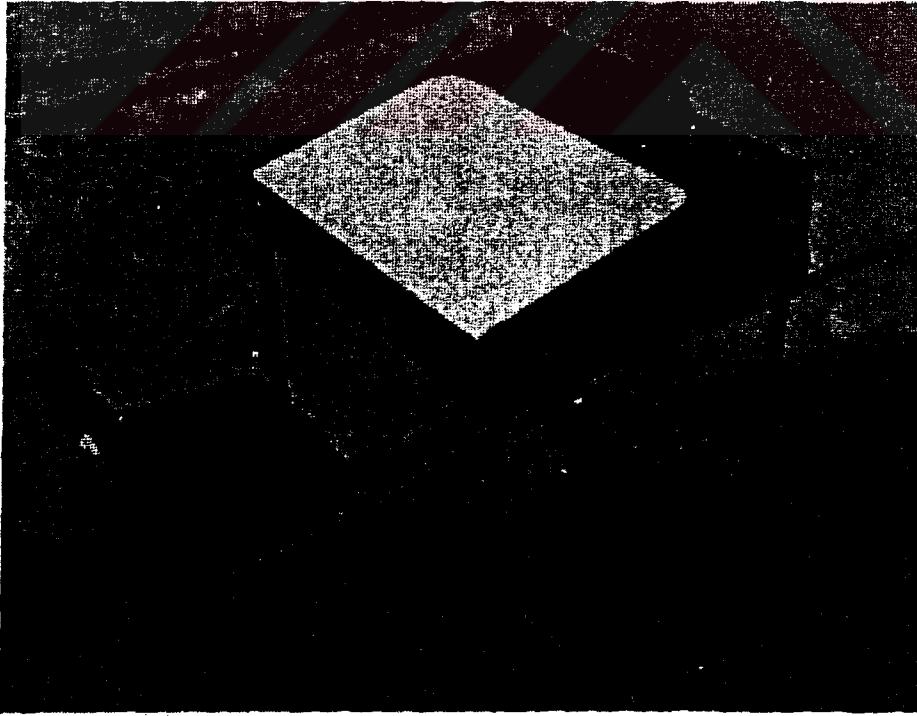
Resim 4.6.f. İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Temel Sanat Eğitimi Bölümü Çalışmalarından, İ.T.G.S.Y.O. Broşürü, 1971.

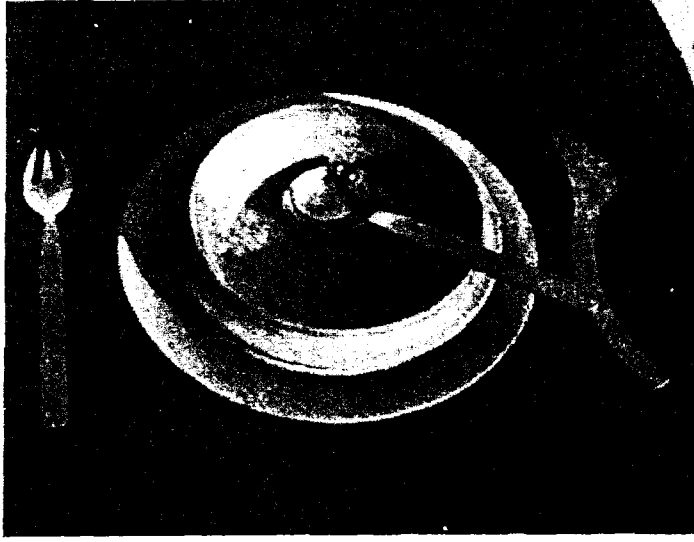
Resim 4.7.a. İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi, Uygulamalı Endüstri Sanatları Yüksek Okulu, Endüstri Tasarımı Bölümü Çalışmalarından, U.E.S.Y.O. Broşürü, 1974.

Resim 4.7.b. İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi, Uygulamalı Endüstri Sanatları Yüksek Okulu, Endüstri Tasarımı Bölümü Çalışmalarından, U.E.S.Y.O. Broşürü, 1974.

Resim 4.7.c. İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi, Uygulamalı Endüstri Sanatları Yüksek Okulu, Endüstri Tasarımı Bölümü Çalışmalarından, U.E.S.Y.O. Broşürü, 1974.

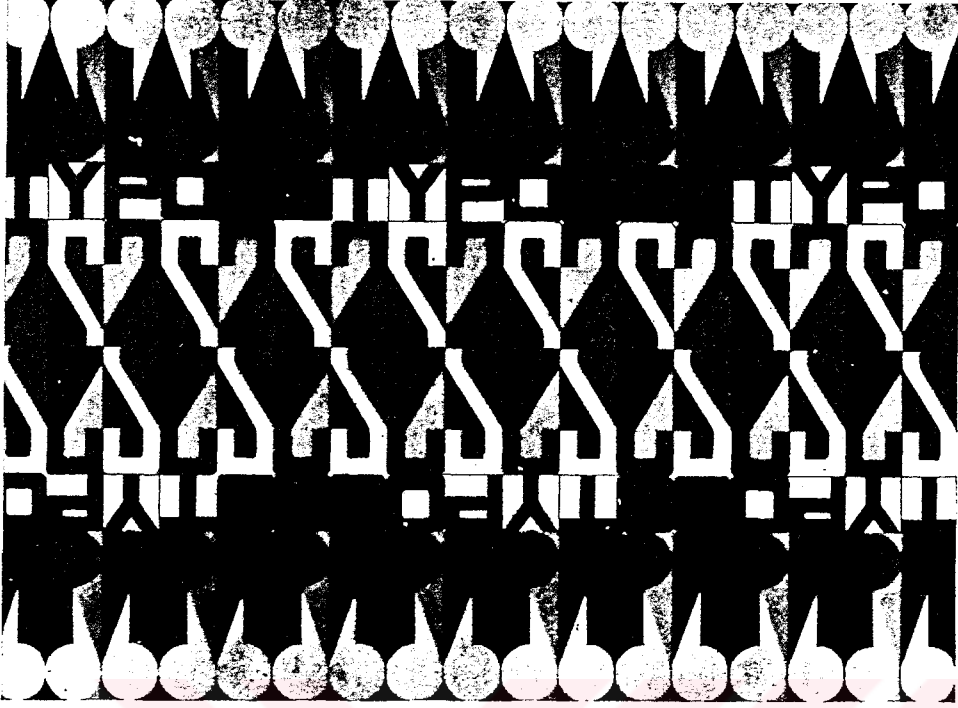
Resim 4.7.d. İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi, Uygulamalı Endüstri Sanatları Yüksek Okulu, Endüstri Tasarımı Bölümü Çalışmalarından, U.E.S.Y.O. Broşürü, 1974.

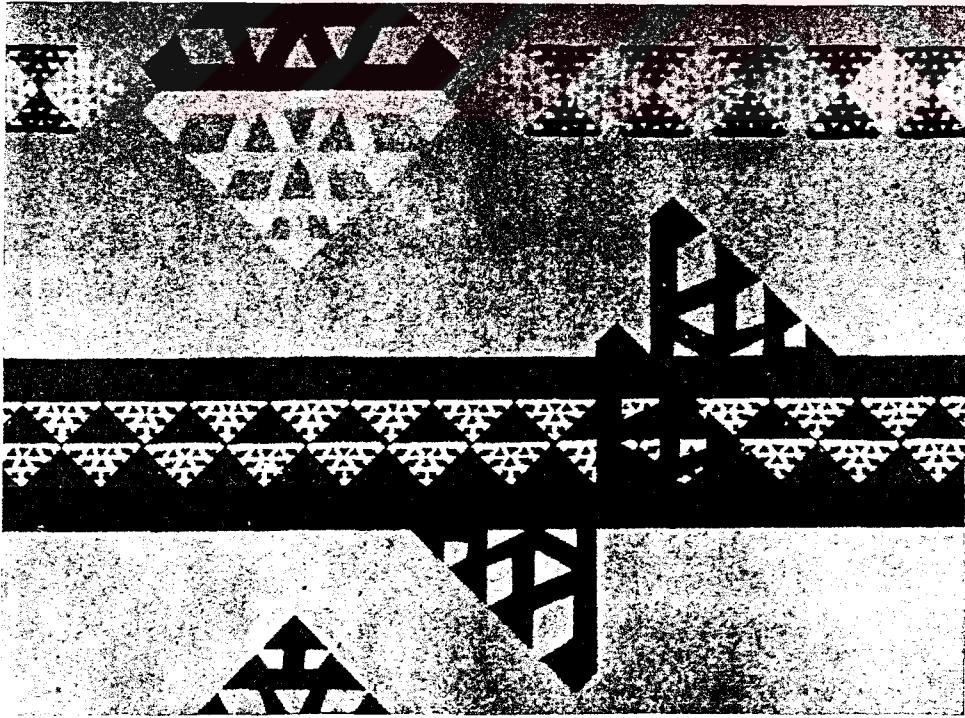
Resim 4.7.e. İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi, Uygulamalı Endüstri Sanatları Yüksek Okulu, Endüstri Tasarımı Bölümü Çalışmalarından, U.E.S.Y.O. Broşürü, 1974.

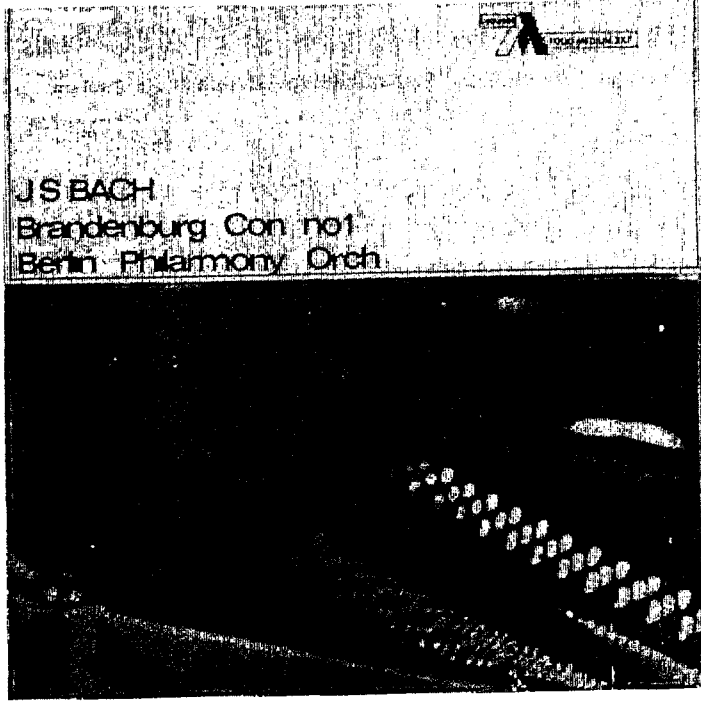
Resim 4.8.a. İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi, Uygulamalı Endüstri Sanatları Yüksek Okulu, Tekstil Bölümü Çalışmalarından, U.E.S.Y.O. Broşürü, 1974.

Resim 4.8.b. İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi, Uygulamalı Endüstri Sanatları Yüksek Okulu, Tekstil Bölümü Çalışmalarından, U.E.S.Y.O. Broşürü, 1974.

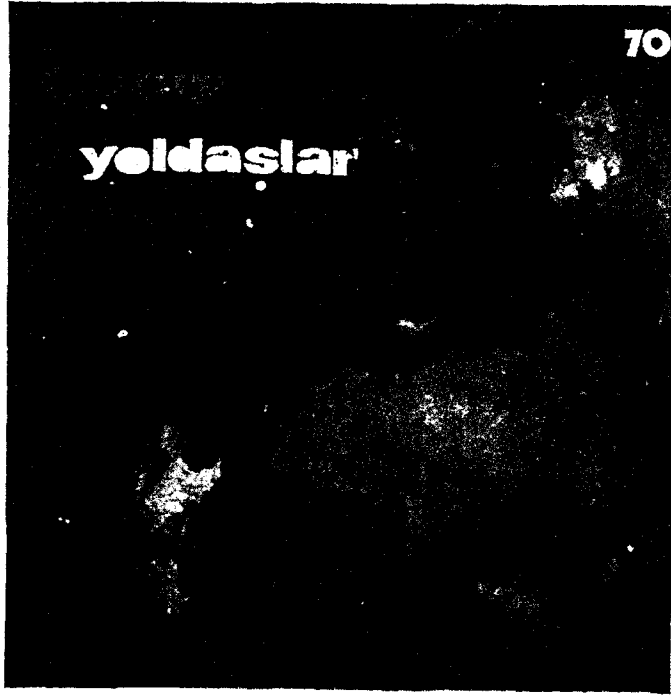
Resim 4.8.c. İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi, Uygulamalı Endüstri Sanatları Yüksek Okulu, Tekstil Bölümü Çalışmalarından, U.E.S.Y.O. Broşürü, 1974.

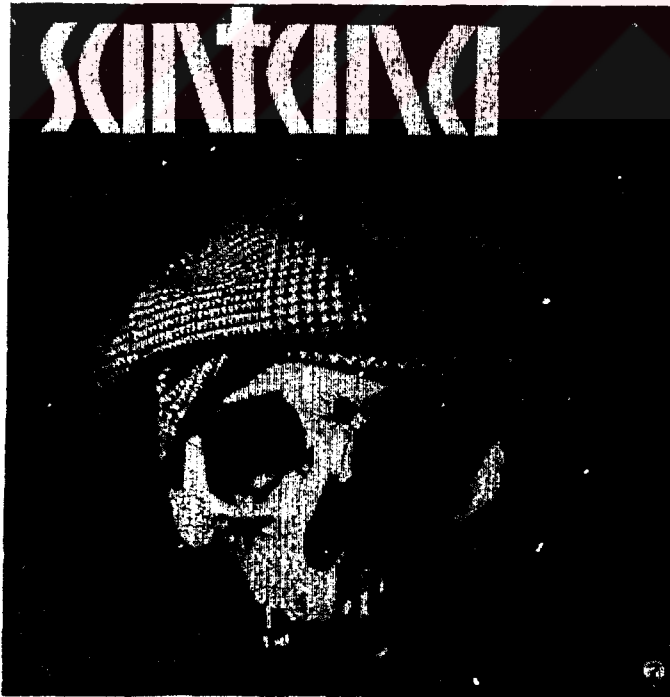
Resim 4.9.a. İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi, Uygulamalı Endüstri Sanatları Yüksek Okulu, Grafik Sanatları Bölümü Çalışmalarından, U.E.S.Y.O. Broşürü, 1974.

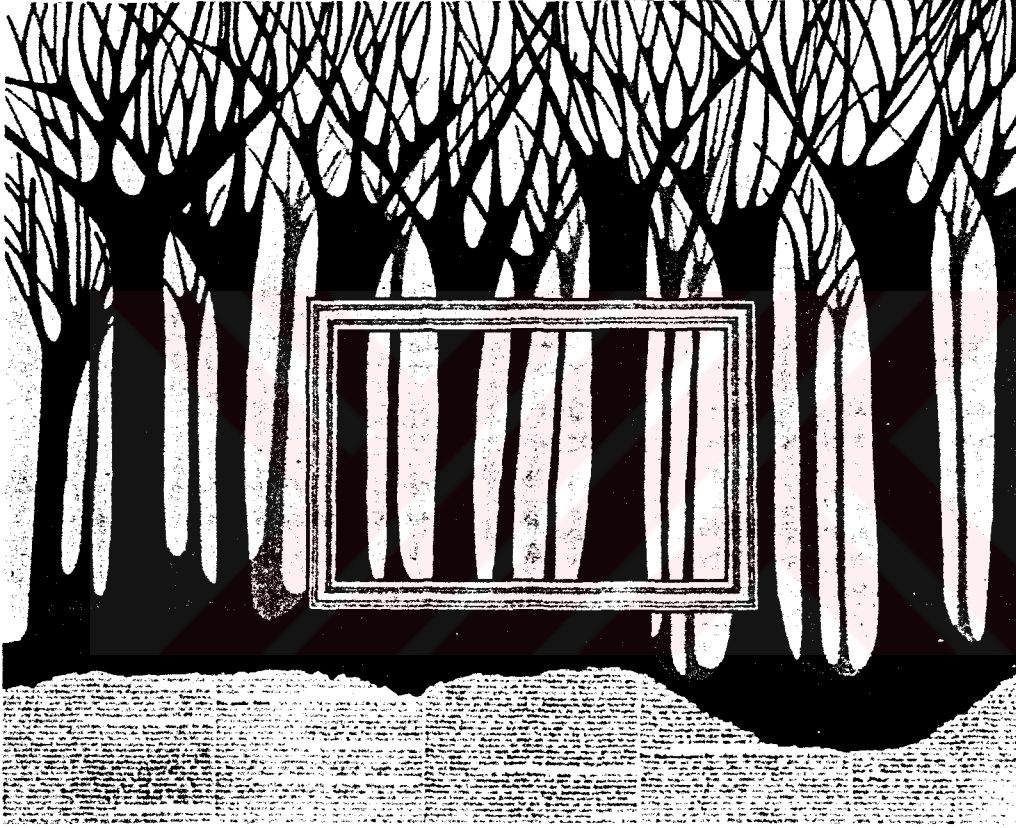
Resim 4.9.b. İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi, Uygulamalı Endüstri Sanatları Yüksek Okulu, Grafik Sanatları Bölümü Çalışmalarından, U.E.S.Y.O. Broşürü, 1974.

Resim 4.9.c. İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi, Uygulamalı Endüstri Sanatları Yüksek Okulu, Grafik Sanatları Bölümü Çalışmalarından, U.E.S.Y.O. Broşürü, 1974.

Resim 4.9.d. İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi, Uygulamalı Endüstri Sanatları Yüksek Okulu, Grafik Sanatları Bölümü Çalışmalarından, U.E.S.Y.O. Broşürü, 1974.

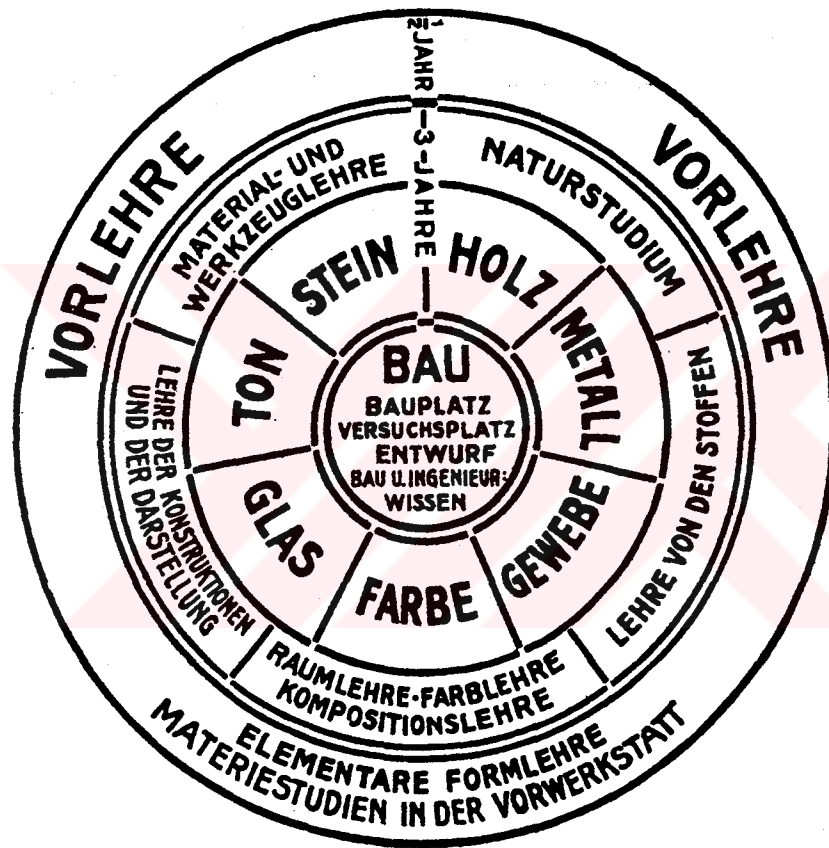

Resim 4.9.e. İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi, Uygulamalı Endüstri Sanatları Yüksek Okulu, Grafik Sanatları Bölümü Çalışmalarından, U.E.S.Y.O. Broşürü, 1974.

TABLULAR

Tablo 1. Bauhaus Eğitim Programının Diagramatik Sunumu, 1922

Tablo 2. Hazırlık Kursu'nun Programı, 1924 Yaz Yarıyılı

STUNDENPLAN FÜR VORLEHRE

VORMITTAG

	MONTAG	DIENSTAG	MITWOCH	DONNERSTAG	FREITAG	SAMSTAG
8-9						
9-10	GESTALTUNGS- STUDIEN MOHOLY REITHAUS	GESTALTUNGSLEHRE FORM-KLEE-AKTSAAL	WERKARBEIT		GESTALTUNGSLEHRE FARBE-KANDINSKY	GESTALTUNGS- STUDIEN MOHOLY REITHAUS
10-11			ALBERS			
11-12			REITHAUS			
12-1						
2-3			WERKZEICHNEN GROPIUS-LANGE-MEYER RAUM 39			
3-4						
4-5	WISSENSCHAFTL. FÄCHER-MATH- PHYS-etc. AKTSAAL	ZEICHNEN KLEE RAUM 39	<i>1/2 3 4</i> [Handwritten note]		ANALYTHISCH ZEICHNEN- KANDINSKY.R39	VERSCHIEDENE VORTRÄGE
5-6						
6-7						
7-8		ABENDAKT-KLEE OBLIGATORISCH FÜR VORKURS			ABENDAKT.	
8-9						

Tablo 3. Dessau Dönemi Söemstre Planı, 1927

semesterplan

	1. semester	2. semester	3. semester	4. semester	5. semester u. folg.						
1 architektur a. bau b. inneneinrichtung	<p>vermittlung der grundbegriffe der gestaltung</p> <p>allgemeine einführung: a) abstrakte formelemente darstellend zeichnen b) werktätig, materialübungen</p> <p>allgemeine fächer: a) darstellende geometrie b) schrift oder chemie c) gymnastik oder tanz (fakultativ)</p>	<p>einführung in die spezialausbildung</p> <p>praktische arbeit in einer bauhauswerkstatt ca. 18 std.</p> <p>vorträge und übungen: a) primäre gestaltung der fläche b) volumen raumkonstruktion</p> <p>allgemeine fächer: a) darstellende geometrie b) fachzeichnen c) schrift d) physik oder chemie</p>	<p>spezialausbildung</p> <p>prakt. arbeit in einer werkst. 18 std.</p> <p>a) baukonstr. 4 .. b) statik 4 .. c) entwurf 4 .. veranschlag. 2 .. baustofflehre 2 ..</p>	<p>entwurfstatiker mit anschließender baupraxis</p> <p>entwurfstatiker über baupraktische arbeit bei statik veranschlagte baupraxis baupraktische arbeit über statik veranschlagte baupraxis</p>	<p>wie im 4. semester</p>						
2 reklame						<p>b. inneneinrichtung</p> <p>praktische arbeit in einer werkstatt, mit entwerfen, detaillieren, kalkulieren 36 std.</p> <p>fachzeichnen 2 ..</p>	<p>praktische arbeit wie im 3. semester 18 std.</p> <p>gestaltungslehre fachzeichnen fachwissen</p>	<p>wie im 4. semester selbständige laboratoriumsarbeit in der werkstatt 36 std.</p>			
3 bühne									<p>einführung in das werbewesen</p> <p>untersuchung der werbemitel</p> <p>praktische übungen</p>	<p>wie im 3. semester und einzelvorträgen über fachgebiete</p>	<p>selbständige mitarbeit an praktischen werbeaufgaben</p>
4 seminar für freie plastische und materielle gestaltung											
	<p>korrektur eigener arbeiten nach vereinbarung selbstwahl der meister</p> <p>praktische arbeit in einer werkstatt 18 std.</p>	<p>wie im 3. semester ohne werkstatt</p>	<p>wie im 4. semester</p>								

KAYNAKLAR**A- KİTAPLAR**

ASLIER, Mustafa (1980), **Varolmayana Biçim Vermek**, İ.T.G.S.Y.O. Yayını, İstanbul.

ATAÜNAL, Aydoğın (1998), **Türkiye’de Yükseköğretim (1923-1998): Siyasal Düzenlemeler ve Değerlendirmeler**, M.E.B. Yayınları, Ankara.

BEKTAŞ, Dilek (1992), **Çağdaş Grafik Tasarımının Gelişimi**, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.

BENEVOLO, Leonardo (1981), **Modern Mimarlığın Tarihi 1.Cilt: Sanayi Devrimi**, Çev. Atilla Tokatlı, Çevre Yayınları, İstanbul.

CONRADS, Ulrich (1991), **20. Yüzyıl Mimarisinde Program ve Manifestolar**, Çev. Sevinç Yavuz, Şevki Vanlı Mimarlık Vakfı Yayını, İstanbul.

ÇAVDAR, Tefik (2001), **Milli Mücadeleye Başlarken Sayılarla Durum ve Genel Görünüm I**, Cumhuriyet Yayınları, İstanbul.

DROSTE, Magdalena (1993) **Bauhaus 1919-1933**, Benedikt Taschen Verlag GmbH, Köln.

EYÜBOĞLU, Sabahattin (1999), **Köy Enstitüleri Üzerine**, Cumhuriyet Yayınları, İstanbul.

FEIERABEND, P.- FIEDLER, J. (Ed.) (1999), **Bauhaus**, Könemann, Köln.

GERGER, Haluk (1998), **Türk Dış Politikasının Ekonomi Politigi: "Soğuk Savaş"tan "Yeni Dünya Düzeni"ne**, Belge Yayınları, İstanbul.

GIEDION , Siegfried (1954), **Walter Gropius- Work and Teamwork**, Reinhold Publishing Co., New York.

----- (1967), **Space, Time and Architecture**, Massachusetts Harvard University Press, Cambridge.

GROPIUS, Walter (1967), **Yeni Mimari ve Bauhaus**, Çev. Özgönül Aksoy-Erdem Aksoy, Mimarlar Odası Kültür Yayınları, İstanbul.

İPŞİROĞLU, Mazhar-Nazan (1993), **Sanatta Devrim**, Remzi Kitabevi, İstanbul.

JERVIS Simon (1984), **The Penguin Dictionary of Design and Designers**, Penguin Books, Londra.

KABAŞ, Özer (1976), **Tüm-Çevresel Gerçekçilik: Bildirişim ve Sibernetik Kuramları Açısından Plastik Sanatların Oluşumuna Bir Bakış**, İ.D.G.S.A. Yayını, İstanbul.

KÜÇÜK, Yalçın (1978), **Türkiye Üzerine Tezler:1908-1978**, Tekin Yayınevi, İstanbul.

ÖNSOY, Rifat (1988), **Tanzimat Dönemi Osmanlı Sanayii ve Sanayileşme Politikası**, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.

ÖZER, Bülent (1986), **Yorumlar,Resim, Heykel, Mimarlık**, Mimar Sinan Üniversitesi Yayını, İstanbul.

PAZAR, Meral (2001), **Demokratik Eğitimde Bir Anıt Kurum: Köy Enstitüleri**, Güldiken Yayınları, Ankara.

READ, Herbert (1973), **Sanat ve Endüstri, Endüstriyel Tasarımın İlkeleri**, Çev. Dr. Nigan Bayazıt, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.

RICHARDS, M. J.-MOCK, B. E. (1966), **Modern Mimarlığa Giriş**, Çev. Aptullah Kuran, ODTÜ Mimarlık Fakültesi Yayını, Ankara.

ROTH, Leland M. (2000), **Mimarlığın Öyküsü: Öğeleri, Tarihi ve Anlamı**, Çev. Ergün Akça, Kabalıcı Yayınevi, İstanbul.

SAN, İnci (1983), **Sanat Eğitimi Kuramları**, Tan Yayınları, Ankara.

TANİLLİ, Server (1991), **Uygarlık Tarihi**, Say Yayınları, İstanbul.

TANSUĞ, Sezer (1993), **Çağdaş Türk Sanatı**, 3. Baskı, Remzi Kitabevi, İstanbul.

TONGUÇ, Engin (2001), **Bir Eğitim Devrimcisi: İsmail Hakkı Tonguç (Yaşamı, Öğretisi, Eylemi)**, 2. Baskı, Güldiken Yayınları, Ankara.

TÜRKOĞLU, Pakize (2000), **Tonguç ve Enstitüleri**, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.

ÜLKEN, Ziya, Hilmi (1979), **Türkiye'de Çağdaş Düşünce Tarihi**, 2. Baskı, Ülken Yayınları, İstanbul.

WHITFORD, Frank (1992), **Bauhaus: Masters and Students by Themselves**, The Overlook Press, Londra.

WINGLER, Hans M. (1962) **Das Bauhaus 1919-1933 Weimar Dessau Berlin und die Nachfolge in Chicago seit 1937**, Verlag Gebr. Rasch & Co. Und M. Du Mont Schauberg, Köln.

B- MAKALELER

AKOZAN, Feridun (1983), Mimar Sinan Üniversitesi'nin Anlamı", **Sanat Çevresi**, 53, Mart: 40-41.

ARSLANOĞLU, N. İnci (1983a), "Bauhaus'a Kadar Endüstriyel Tasarım-Mimarlık İlişkileri" **Mimarlık Dergisi**, 193, 12-14.

----- (1983b) ,“ 1936-38 Yılları Türkiye'sinde Eğitici ve Mimar Olarak Bruno Taut”, **Bruno Taut 1880-1938**, Berlin Güzel Sanatlar Akademisi ve Ankara, İstanbul, İzmir Alman Kültür Merkezleri Ortak Yayını, İstanbul.

ASLIER, Mustafa (1970), “ Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu”, **Türkiyemiz Dergisi**, 1, Haziran:29-36.

----- (1973), “Dizaynın Oluşması”, **Yapı Dergisi**, 1, Temmuz-Ağustos: 34-36.

BENJAMİN, Walter (1998), “Paris XIX. Yüzyılın Başkenti”, Der. Enis Batur, Çev. Tevfik Turan, **Modernizmin Serüveni: Bir Temel Metinler Seçkisi 1840-1990**, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.

BİNGÖL, Yüksel (1985), “Bauhaus ve Endüstriyel Gelişmenin Sanat Eğitimine Etkileri”, **Boyut Dergisi**, 32, Mayıs: 25-27.

BORATAV, Korkut (1997), “İktisat Tarihi (1908-1980)”, Der. Sina Akşin, **Türkiye Tarihi 4: Çağdaş Türkiye 1908-1980**, Cem Yayınevi, İstanbul.

CEZAR, Mustafa (1983), “Yüzyıllık Bir Sanat Eğitimi Kurumu”, **Sanat Çevresi**, 53, Mart: 12-15

ÇEKİL, Cengiz (1989), “ Sanat Eğitimi ve Temel Sanat Eğitimi” **Güzel Sanatlar Fakülteleri’nde Temel Sanat Eğitimi Semineri**, 9, Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Yayını, Ankara.

ÇEVİK, Ayla (1992), “Mimarlık Eğitiminde Bauhaus Mirası: Temel Tasarım”, **Yapı Dergisi**, 123, Şubat,39-47.

ERKÜN, Ş. Safa(1967), “Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu”, **Yeni İnsan Dergisi**, Cilt:5, 7, Temmuz:23-27.

ERZEN, Jale Necdet (1977), “Sanat, Sosyal Yapı ve Çevre İlişkileri ve Türkiye’de Sanat Eğitimi için Yeni Yöntemler” **2000 Yılına Doğru Sanatlar Sempozyumu**, İ.D.G.S.A., İstanbul.

GENÇ, Adem (1991), “ Makine Uygarlığı ve Plastik Sanatlar” **Ülke Kalkınmasında Sanatın Yeri**, 11, Hacettepe Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi Yayını, Ankara.

GENÇAYDIN, Zafer (1989), “Temel Sanat Eğitiminin Düşünsel Temelleri”, **Güzel Sanatlar Fakülteleri’nde Temel Sanat Eğitimi Semineri**, 9, Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Yayını, Ankara.

GERMANER, A. T.- KABAŞ, Ö.-TEMİZSOYLU, N. (1977), “ Plastik Sanatlar Eğitiminin Toplumsal Gelişim Perspektifi İçinde Yöntem Olasılıkları”, **2000 Yılına Doğru Sanatlar Sempozyumu**, İ.D.G.S.A., İstanbul.

GROPIUS, Walter (1988), “Yeni Mimari ve Bauhaus”, Çev. Burcu Özgüven, **Gergedan**, 12, Şubat:103-104.

GÜLER, A. Sinan (1999), “Sanayi Devrimi, Osmanlı Sanayi Mimarisi ve Feshane Üzerine Bir Ön Değerlendirme”, Der. Çiğdem Kafescioğlu, Lucienne Thus-Şenocak, **Aptullah Kuran İçin Yazılar**, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.

HASOL, Doğan (1966), “Endüstri Dizaynı ve Mimarlığımız”, **Akademi Mimarlık ve Sanat Dergisi**, 5, Mart: 44-46.

HAUSER, Arnold (1988), “Rönesans Döneminde Sanatçının Toplumsal Konumu” Çev. Ahmet Cemal, **Gergedan**, 13, Mart: 118-131.

KABAŞ, Özer (1968), “Tüm Çevre Anlayışı ve Tasarım”, **Akademi Mimarlık ve Sanat**, 9, 4-5.

KÜÇÜKERMEN, Önder (1973), “Endüstri Tasarımı Olgusu ve Türkiye 1973”, **Yapı Dergisi**, 1, Temmuz- Ağustos: 37-46.

----- (1968), “Endüstri Tasarımında Kavram; Kapsam ve Sınırlar”, **Akademi Mimarlık ve Sanat Dergisi**, 9, 48-59.

NICOLAI, Bernd (1997), “Bruno Taut’un Akademi Reformu ve Türkiye İçin Yeni Bir Mimariye Uzanan Yolu” Çev. Ahmet Cemal, **Atatürk İçin Düşünmek. İki Eser: Katafalk ve Anıtkabir. İki Mimar: Bruno Taut ve Emin Onat**, Milli Reasürans T.A.Ş., İstanbul.

ÖDEKAN, Ayla (1997), “Mimarlık ve Sanat Tarihi (1908-1980)” **Türkiye Tarihi 4: Çağdaş Türkiye 1908-1980**, Der. Sina Akşin, Cem Yayınevi, İstanbul.

ÖZER, Bülent (1968), "Bauhaus, Dizaynlamada Rasyonalist Felsefe Üzerine Bir Deneme", **Mimarlık Dergisi**, 55, Mayıs: 15-24.

ÖZGÜVEN, Burcu (1988), "Bauhaus" **Gergedan**, 12, Şubat:106-107.

ÖZSEZGİN, Kaya (1988), "Çağdaş Sanatlar ve Teknoloji İlişkisine Bir Bakış", **Çağdaş Teknoloji ve Sanat**, Hacettepe Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi Yayını, Ankara.

SALDIRAY, Sümer (1968), "Çağdaş Tasarım Olgusu ve Teknik", **Akademi Mimarlık ve Sanat Dergisi**, 9, 60-72.

SCHLAMMINGER, Karl (1967), "Sanatta Sentetik Dizaynlama ve Mimari", Çev. Bülent Özer, **Akademi Mimarlık ve Sanat**, 7, Kasım: s.n.y.

SÖYLEMEZOĞLU, K. Hamit (1980), "Ünlü Bir Sanatçının Anılması" **Arkitekt Mimarlık Şehircilik ve Turizm Dergisi**, 378, 69-70,79.

SPEIDEL, Manfred (1997), "Bruno Taut. Çalışmaları ve Etkisi", Çev. Ahmet Cemal, **Atatürk İçin Düşünmek. İki Eser: Katafalk ve Anıtkabir. İki Mimar: Bruno Taut ve Emin Onat**, Milli Reasürans T.A.Ş., İstanbul.

TANJU, Bülent (1997), "Türkiye'de Farklı Bir Mimar: Bruno Taut", **Atatürk İçin Düşünmek. İki Eser: Katafalk ve Anıtkabir. İki Mimar: Bruno Taut ve Emin Onat**, Milli Reasürans T.A.Ş., İstanbul.

TUNÇAY, Mete (1997), "Siyasal Tarih (1950-1960)", **Türkiye Tarihi 4: Çağdaş Türkiye 1908-1980**, Der. Sina Akşin, Cem Yayınevi, İstanbul.

YADA, Sait (1966), "El ve Halk Sanatları Eğitimi", **Yeni İnsan Dergisi**, 10, Eylül: 2.

----- (1968), “Tatbiki Güzel Sanatlar Okullarının Doğuş Sebepleri ve Fonksiyonları” **Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu’nda 02 haziran 1966 tarihinde verilmiş olan Konferans metni**, İstanbul.

YAYLALI, Hale (2000), “Rasyonel Tavrıyla 20. Yüzyıl Tasarım Tarihine Damga Vuran Düşünce Sistemi Bauhaus Okulu”, **AD**, 85, Nisan: 106-120.

----- (1973), İstanbul Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu Eğitim-Öğretim Planları,

C- TEZLER

AKHUY, Selen (1995), **Sanat, Tasarım ve Bauhaus**, yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İ.T.Ü., Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

TEMİZSOYLU, Nuri (1978), **İ.D.G.S.A. Temel Sanat Eğitimi Kürsüsü İçin Yeni Bir Yöntem Önerisi**, yayınlanmamış doktora tezi, İ.D.G.S.A., T.S.B Bölümü, TSE Kürsüsü, İstanbul.

D-KATALOK

----- İstanbul Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu Broşürü, 1971.

----- İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi, Uygulamalı Endüstri Sanatları Yüksek Okulu Broşürü, 1974.

E- GAZETELER

Yeni Gazete Eki, 18 Temmuz 1965.

F- GÖRÜŞMELER

Bauhaus Archive görevlisi Ines Hildebrand ile 15 Mayıs 2001 tarihinde yapılan kişisel yazışma.

Ali Teoman Germaner ile 27 Mayıs 2001 tarihinde yapılan görüşme.

G- İNTERNET ADRESLERİ

<http://real.bauhaus.dessau.de/>

<http://www.cs.umb.edu/~alliley/bauhaus.html>.

<http://www.cc.emory.edu/ENGLISH/DRAM.A/HistDrama2/ExpressionImage.html>

EKLER

EK A:

**İSTANBUL DEVLET TATBİKİ GÜZEL SANATLAR
YÜKSEK OKULU EĞİTİM VE ÖĞRETİM PLANLARI**

T.C.
İSTANBUL
DEVLET
TATBİKİ GÜZEL SANATLAR
YÜKSEK OKULU
EĞİTİM - ÖĞRETİM
PLÂNLARI

Dekoratif Resim
Grafik Sanatlar
Mobilya - İçmimarlık
Seramik Sanatları
Tekstil Sanatları
Ortak Dersler

TALİM VE TERBİYE KURULU
20 HAZİRAN 1973 TARİH
414 SAYILI KARARI

DEKORATİF RESİM BÖLÜMÜ
DERS DAĞITIM ÇİZELGESİ

	1. YIL		2. YIL		3. YIL		4. YIL		
	Yarıyıl	1	2	3	4	5	6	7	8
(A) GRUBU DERSLERİ :									
Temel Sanat Eğitimi	24	16	—	—	—	—	—	—	—
Yazı	4	4	—	—	—	—	—	—	—
Teknik Resim ve Perspektif	4	4	—	—	—	—	—	—	—
Buluş - Kompozisyon	—	—	16	16	16	16	16	24	24
Duvar Dekorasyonu Teknikleri	—	—	15	15	14	14	14	16	16
Mesleğe Hazırlık	4	12	—	—	—	—	—	—	—
Modelden Resim	—	—	4	4	4	4	4	—	—
(B) GRUBU DERSLERİ :									
Mimarlık Bilgisi	—	—	4	4	1	1	—	—	—
(C) GRUBU DERSLERİ :									
Teknoloji	—	—	1	1	1	1	—	—	—
Mesleki Maliyet	—	—	—	—	1	1	—	—	—
(D) GRUBU DERSLERİ :									
Çağdaş Sanat	2	2	—	—	—	—	—	—	—
Sanat Tarihi	2	2	—	—	—	—	—	—	—
Türk Sanatı ve Doğu Sanatları	—	—	2	2	—	—	—	—	—
Sanat Yorumu	—	—	—	—	2	2	—	—	—
Sosyolojik ve Kültür Tarihi	—	—	—	—	—	2	2	—	—
Türk Dili	2	2	—	—	—	—	—	—	—
Yabancı Dil	2	2	2	2	2	2	2	—	—
Devrim Tarihi	—	—	—	—	—	—	—	2	2
Kurs, Seminer ve Konferanslar	—	—	—	—	—	1	1	2	2
T O P L A M :	44	44	44	44	44	44	44	44	44

DEKORATİF RESİM BÖLÜMÜ EĞİTİM - ÖĞRETİM PLANI

AMAÇ :

Bölümümüzde anlatım dilimiz olan resim ve şekillendirme estetik ve teknik eğitimi yapar.

Disiplinli pratik ve teorik bütünlüğü içinde sürdürülen öğretilerde görsel anlatım dilinde yaratıcı gelişme sağlanır.

Minarilde duvar resmi, mekânda renklendirme ve şekillendirme yapan meslek tekniklerine hakim öncü ressam dizaynerler yetiştirilir.

İLKE :

Mekânda ve biçimde daha faydalı ve güzelce varan uygulamalarla öğrencilerin yaşamla ilişki kurmaları sağlanmalıdır. Bu ilişkiler, ders yılı süresince yapılacak olan okul dışı araştırma, tetkik gezisi ve stajlarla pekiştirilir. Öğrencilerin bilgi, düşünce ve değerlendirme yeteneklerini geliştirip güçlendirmek için, bölümdeki sanat ve mesleki dizayn çalışmalarını sosyolojik, ekonomik, edebiyat, müzik, sinema ve tiyatro gibi bölüm kurulunca tesbit edilecek çeşitli bilim ve sanat konularında konferanslar ve seminerler düzenlenir. Bu gibi çalışmalar ilgili olarak düzenledikleri dersin içinde öğrencilere bir yazılı ödev yaptırarak yolu ile not değerlendirilmesine katılırlar.

Ders çalışmalarını takviye etmek veya yeni konuların işlenmesini sağlamak amacıyla, bölüm temsilciler kurulu kararı ile akşam ve tatil kursları düzenlenir. Öğrenciler devamda zorunlu olacakları kurslardan alacakları vize, ilgili dersin not değerlendirilmesi içine alınır.

Çalışma yeri, donatım, öğretim elemanı ve öğrenci sayısı durumu ile pedagojik koşullar gerektirse bütün sanat ve teknik çalışmalarında gruplara ayırma yarıyıllarda yoğunlaştırma yoluna gidilebilir.

Atelyelerde, programda gösterilen derslerin şekillendirme ve teknoloji öğretim elemanlarından başka ihtiyaca göre öğretici usta ve teknisyenler de görevlendirilir.

Programlar çerçevesinde bölümün atelye ve donatım olanakları öğrenci, asistan ve öğretim üyelerinin ders ve araştırmaları için açık bulundurulur. Bölümde okunan dersler arasında beraberlik kurulması gereklidir. Bu nedenle her ders yılı başında öğretim üyelerinin verecekleri yıllık ders programları bölüm temsilciler kurulunda görüşülerek beraberliğin kurulması sağlanır.

BULUŞ - KOMPOZİSYON

Haftada 2. ve 3. Yıllar 16 saat, 4. Yıl 24 saat

AMAÇ : Bu derste amaç, resim ve şekillendirme eğitiminde yaratıcı anlatım dilinin kazanılmasıdır.

KAPSAM VE METOT :

Öğrencinin öz yapısındaki davranış ve anlatım soyutluğu, çeşitli malzeme olanaklarıyla desen ve renk üzerine kurulacak resim çalışmalarıyla ortaya çıkarılır.

Özellikle kişisel yapının psikolojik ve düşünsel yaşantısını somutlama, illeri sınıflarda duvar resmi fikri ve mekân resim ilişkilerinin kurulmasıyla sağlanır.

İkinci sınıfta başlayan bu derste akademik kurallara kaçmadan gününe özgü anlatımlara varabilmek için öğrenciye form ve renk ilişkileriyle bunların anlatım olanakları yaratıcı açıdan aktarılır.

İli, sınıfta resim mekân ilişkileri kurularak kompozisyon fikri geliştirilir.

Son sınıf proje yılı kabul edilerek duvar resmi çalışmalarına ağırlık verilmektedir.

DUVAR DEKORASYONU TEKNİKLERİ

Haftada 2. Yıl 15, 3. Yıl 14, 4. Yıl 16 saat

AMAÇ : Mimaride bütüne varılabilmeye için mekân değerlendirmesine katkı bulunacak çalışma ve uygulamaların yapılmasıdır.

KAPSAM VE METOT :

1 — Araç ve gerecin gerektirdiği teknolojik araştırmalar

2 — Mekânda renklendirme araştırmaları

3 — Duvar resminin teknik uygulamaları

4 — Dekoratif yapı elemanları dizaynları

5 — Mimaride duvar, tavan, taban resmi araştırmaları,

Bu derste öncelikle araç-gereç ile teorik ve uygulamalı teknolojik çalışmalar yapılır.

Uygulamada okul dışı orjinal çalışmalara geniş yer verilmesine dikkat edilir. Bu dersli yapılan öğretim üyesinin teorik olarak yapılan teknoloji dersini de yapması dersin bütünlüğü kazanması yönünden zorunludur.

MESLEĞE HAZIRLIK

1. Yarıyıl haftada 4, 2. Yarıyıl 12 saat

AMAÇ : Temel resim öğretilim ve meslekle ilgili tekniklerin, öğrenciye bilimsel açıdan teorik ve uygulamalı olarak aktarılmasıdır.

KAPSAM VE METOT :

1 — Desen çalışmaları

2 — Teorik ve uygulamalı renk çalışmaları

3 — Meslekle ilgili teknolojik uygulamalar

dersin kapsamına girmektedir.

Bu ders gerekliliğinde bir veya daha fazla sayıda öğretim üyesi tarafından yapılır; yukarıda 3 maddede halinde gösterilen kısımlara ayrılabilir.

Derste malzeme tanıtımını gerçekleştirilen teknolojik uygulamalar gereğince fabrikalarda ve diğer iş yerlerinde yapılır.

MODELLEN RESİM

2. ve 3. Yıllarda haftada 4 saat

AMAÇ : Model çalışmasında, modelin resim konusu içerisinde ne denli etken olacağını belirlenmesidir.

KAPSAM VE METOT :

Doğru bir görüş ve çizime ulaştıktan sonra, modelden değişik yorumlara gidilmesi model çalışmasındaki gelişim çizgisini meydana getirir.

İster canlı ister cansız olsun; resim çalışmalarında model, kuruluşu, yönünden ele alınır.

Dersin atelye içinde gerektiğinde atelye dışında yapılması sağlanır.

GRAFİK SANATLAR BÖLÜMÜ

DERS DAĞITIM ÇİZELGESİ

MİMARLIK BİLGİSİ

2. Yıl haftada 4,3. yıl 1 saat

AMAÇ :

Yapıyla beraber oluşan Resim ve Dekorasyon çalışmalarında iç ve dış mekânlarda başarıya varılabilmesi için öğrenciyi ön mimarlık bilgilerinin verilmesidir.

KAPSAM VE METOT :

- 1 — Çizimlerle plân, kesit ve ölççek tanıtımı
- 2 — Yapı çeşitleri (Yığın, ahşap, bims, betonarme,çelik konstrüksiyon, prefabrik) ve malzemelerin tanıtımı.
- 3 — Duvar, döşeme, tavan (asma tavan) çeşitleri ve değişik duvar kaplamalarının malzemeleri ile özelliklerinin tanıtımı.
- 4 — Değişik fonksiyonlardaki yapıların (Konut, okul, büro, otel, tiyatro, sinema, sergi, stant v.b.) tanıtılması ile bu yapılarda dış ve iç mekânların ilişkileri.
- 5 — Bahçe mimarisi hakkında genel bilgi.
- 6 — İzolasyon konusunda genel bilgi ve malzeme tanıtımı.
- 7 — Yapı elemanlarının *imar kanununa göre nitelikleri.*
Bu derste görülen pratik ve teorik bilgiler gerektiğinde inşaatlarda yapılacak toplu geziler ve çalışmalarla pekiştirilir.

TEKNOLOJİ

2. ve 3. Yıl haftada 1 saat

AMAÇ :

Bu derste resimde ve dekorasyonda kullanılan malzemelerin teknolojik bilgileri verilir.

KAPSAM VE METOT :

Yapı malzemeleri, eski ve yeni resim tekniklerinde (Fresko, mozaik, vitray, değişik rölyefler v.b.) kullanılan malzemelerin teknolojik özellikleri teorik olarak örneklerle anlatılır.

Teknolojik bilgiler; okul içinde yapılacak teorik ve uygulamalı araştırmaların yanında dış kurumlarda yapılacak inceleme ve araştırmalarla verilmeli, alınacak örneklerde okulda devam edilmelidir.

Duvar dekorasyonu teknikleri dersini yapan eğitim üyesi tarafından bu dersten verilmesi; dersin bütünlüğünün sağlanması nedeniyle zorunludur.

MESLEKİ MALİYET

3. Yıl haftada 1 saat

AMAÇ :

Öğrencinin yapacağı işlerde maliyet hesaplarını, iş sözleşmelerini yapacak bilgilerin verilmesidir.

KAPSAM VE METOT :

- A — Maliyet unsurları
 - B — İş sözleşmeleri
 - C — Piyasa araştırmaları
- dersin kapsamına girer

Yapılacak çalışmalarda piyasa ilişkisinin sağlanmasına önem verilir.

GRAFİK SANATLAR BÖLÜMÜ EĞİTİM-ÖĞRETİM PLANI

BÖLÜMÜN AMACI :

Grafik Sanatları Bölümünde, Tanıtma ve Yayın Grafığı, Reklam Grafığı, Serbest Grafik ve İllüstrasyon gibi, vizüel komunikasyon alanına giren, grafik şekillendirme mesleklerinde "Grafik Dizayneri" olarak çalışabilecek seviyede, yaratıcı şekillendirme ve bilimsel düşünme yetenekleri geliştirilmiş; teknik bilgi ve beceri sahibi sanatçı elemanlar yetiştirilir.

TEMEL İLKELER :

1 — Bölümde eğitim ve öğretim çalışmaları, öğrencilerin yaratıcı sanat yeteneklerini geliştirecek ve onlara mesleklerinde kuvvetli bir sanat kişiliği kazandıracak, özgür ve bilimsel düşünme güçlerini arttıracak şekilde düzenlenir ve uygulanır.

2 — İlk iki yarıyıl içinde öğrencilerin temel bir sanat eğitimi ve öğretimi görmeleri sağlanır. Serbest resim, tablattan ve modelden resim, teknik resim, serbest şekillendirme ve yazı çalışmaları ile öğrencilerin sanat duyguları ve fantazileri uyandırılır; yaratma, anlatım ve kompozisyon yetenekleri geliştirilir.

Sanat tarihi ve sanat bilimleri konuları inceleme, karşılaştırma ve değerlendirme metodları ile işlenerek öğretilir.

3 — Üçüncü ve dördüncü yarıyıldarda yaratıcı sanat çalışmaları grafik anlatım ve grafik şekillendirme alanında yoğunlaştırılır.

Grafik şekillendirme tekniklerinin bir yandan teknolojik bilgileri teorik ve pratik olarak öğretilirken, bu çalışmalara paralel olarak, bu tekniklerin yaratıcı şekillendirme ve grafik, anlatım olanakları denenir ve araştırılır.

4 — Beşinci, altıncı, yedinci ve sekizinci yarıyıldarda mesleki çalışmalar bir birine paralel iki temel eksen üzerinde devam eder:

a — Serbest ve yaratıcı grafik çalışmalarını ile her öğrencinin grafik anlatım dil, yaratıcı ve yapıcı kabiliyetleri, sanatçı kişiliğini oluşturacak yönde geliştirilir.

b — Tanıtma ve Yayın Grafığı, Reklam Grafığı, Film ve Televizyon Grafığı gibi grafik dizaynı konularında, öğrencilere belli konuları iş hayatındaki işleniş sırasına, fonksiyonlarına uygun olarak ve kendi grafik dillerini ve yaratıcı güçlerini kullanarak işlemlerini sağlayacak çalışmalar yaptırılır.

5 — Öğrencilerin bilgilerini, düşünme ve değerlendirme yeteneklerini geliştirip güçlendirmek için, bölümdeki sanat ve mesleki dizayn çalışmalarına paralel olarak, edebiyat, sinema, sosyoloji, ekonomi ve psikoloji gibi, Bölüm Temsilciler Kurulunca tespit edilecek çeşitli bitim ve sanat konularında, konferanslar ve seminerler düzenlenir. Bu gibi çalışmalar ilgili olarak düzenledikleri, dersin içinde öğrencilere bir yazılı ödev yaptırmak şartı ile not değerlendirilmesine katılır.

6 — Öğrencilerin, planda gösterilen derslerdeki çalışmalarını takviye etmek veya yeni konuların işlenmesini sağlamak amacı ile, bölümde, Bölüm Temsilciler Kurulu Kararı ile çeşitli aşam ve tatil kursları düzenlenir. Öğrencilerin devamı zorunlu olan kurslarda yapılan çalışmalar, ilgili dersin not değerlendirilme içine alınır.

7 — Çalışma yeri, donatım, öğretim elemanı ve öğrenci sayısı durumu ile pedagojik koşullar gerektirirse, bütün sanat ve teknik çalışmalarda gruplara ayırma, yarıyıl da yoğunlaştırma yoluna gidilebilir.

8 — Öğrencilerin grafik şekillendirme ve uygulama olanaklarını deneyerek öğrenmeleri için, bölüme bağlı olarak uygulama ve araştırma atelyeleri açılır ve gerekli alet ve makinelerle donatılır. İhtiyaca ve teknik koşullara uygun olarak bu atelyeler genişletilebilir, birleştirilebilir ve yenileri açılabilir.

Bütün atelyeler, haftanın bütün iş saatlerinde, sanat ve dizayn derslerinin devamı, araştırma ve uygulama çalışmaları için öğrencilerin yararlanmasına açık bulundurulur.

9 — Atelyelerde, programda gösterilen derslerin şekillendirme ve teknoloji öğretimi üyelerinden başka, ihtiyaca göre, öğretici ustalar ve teknisyenler de görevlendirilir.

Bölümün deneme, uygulama ve araştırma atelyeleri şunlardır:

- Tipografi,
- Fotoğrafı,
- Reprodüksiyon Fotoğrafı,
- Tipo ve Ofset Teknikleri,
- Serigrafı ve Litografı,
- Film ve Televizyon Grafığı,
- Cilt ve Kartonajı.

10 — Teorik ve pratik meslek dersleri işyeri gezileri ve pratik stajlarla desteklenir.

Pratik tatil stajlarında öğrencilerin, meslekleri ilgili teknikleri işyerlerini, işlerin oluşunu iş hayatındaki durumu ile tanımaları gerekir. Bunu sağlamak için öğrencilerin stajlarını, kamu sektörü ve özel sektör işyerlerinde yapmalarına önem verilir.

Bölümde donatımı yetersiz atelyelerde yapılması gereken öğretim, varsa kamu sektörü ve özel sektör işyerlerindeki olanaklardan yararlanarak tamamlanır.

Y A Z I

1. Yıl haftada 8 saat,
2. ve 3. Yıl haftada 4 saat.

AMAÇ :

Yazı dersi bağımsız bir serbest grafik disiplini olarak güzel yazı öğretmek için yapılır. Bir grafik sanat disiplini olarak da diğer grafik derslerine yardımcı eder. Ayrıca orijinal bir sanat eğitimi açısından değerlendirilir. Türk dizaynına paralel olarak ulusal zevklere uygun yazı stillerinin doğması sağlanır.

KONU VE KAPSAMI :

- 1 — Optik kısımları öğrenilmesi için büyük harflerin konstrüktif olarak çalışılması.
- 2 — Grotesk yazı türlerinin büyük ve küçük harflerini serbest olarak kursun kalemle ve kalın uçla çizilmesi.

- 3 — Klâsik yazıların yapıları, türleri, tarihsel gelişim ve değişimleri, alıştırmalar.
- 4 — Kurşun kalem, tarama ucu ve kesik uçla el yazıları,
- 5 — Öğrencinin kendi el yazısı esas tutularak serbest çalışmalar, ritm ve kompozisyon,
- 6 — Elemanter harf formülasyonu,
- 7 — Antik ve alfabesini kendiliğinden çizmek ve çeşitli kalınlıklarda uygulamak,
- 8 — Serbest buluş ve kompozisyonlarla çeşitli amaçlar için grafik çalışmalar, yayın araştırmalar yapmak,
- 9 — Modern yazı türlerini tanımak ve kullanmak,
- 10 — Yazı karakteri yaratma araştırmaları.

GRAFİK ŞEKİLENDİRME

1. Yıl, 2. Yarıyıldaki haftada 8 saat.

AMAÇ :

Dersin amacı öğrencilere çeşitli grafik şekillendirme teknikleri ve malzemesi ile şekillendirme ve anlatım olanaklarını tanıtmak; öğrencilerin şekillendirme ve grafik anlatım kabiliyetlerini geliştirmektir.

METOT VE KAPSAM :

Grafik şekillendirme çalışmaları bölümün litografli, serigrafli ve fotoğraflı atelyelerinde yapılır. Öğrenci sayısı ve atelyelerin durumuna göre öğrenciler gruplara bölünür.

Çalışmalar, Temel Sanat Eğitimi için öngörülen amaca yönelik ve serbest resim, serbest şekillendirme ve tabiatın resim ilkelerine paralel olarak yapılır.

Çeşitli maddelerde oyma-basma, litografli, foliografli, serigrafli ve fotoğraflı çalışmalarını dersin kapsamına girer. Her madde ve tekniğin farklı anlatım ve şekillendirme olanaklarını değerlendirecek siyah-beyaz ve renkli çalışmalara yer verilir. Öğrencilere, bu çeşitli anlatım ve şekillendirme olanaklarından yararlanarak kişisel grafik dillerini bulmalarına, bilincine varmalarına ve geliştirmelerine yardımcı olacak şekilde, bazı teknikte daha yoğun çalışma fırsatları verilir.

GRAFİK RESİM

2. Yıl haftada 16 saat

AMAÇ :

Grafik resim dersinde, 1. yılda Temel Sanat Eğitimi içinde yapılan çalışmalar, grafik resim grafik şekillendirme alanına yönelmiş olarak devam eder.

Çeşitli resim alet ve malzemesi ile çeşitli grafik tekniklerinin, konuları ve maddeleri anlatımdaki olanakları araştırılır, denenir ve uygulanır.

KAPSAM VE METOT :

Dersin işleniş, serbest grafik resim, tabiat gözlemi ve anlatımı, teknik grafik resim olmak üzere üç paralel eksen üzerinde devam eder.

Yeteneklerini geliştirecek ve sanat kişiliğini oluşturacak bir şekilde seçilir ve uygulanır. **Çalışma konuları, öğrencilerin gözlem, anlatım, kompozisyon grafik uygulama**

Çalışma Konuları :

- Tablattan ve Modelden Resim,
- Çeşitli malzeme ve tekniklerle serbest grafik çalışmaları,
- Grafik elemanlarla kompozisyon çalışmaları,
- Teknik-grafik resim çalışmaları.

SERBEST GRAFİK VE İLLÜSTRASYON

3. Yıl haftada 16 saat

AMAÇ :

Dersin amacı, her öğrencinin sanatçı kişiliğinin gelişmesine, sanat değerlerinin bilincine varmasına yardımcı olmaktır.

KAPSAM VE METOT :

Dersin işlenmesinde her çeşit grafik şekillendirme, oyma-basma ve resmetme tekniklerinden yararlanılır.

Malzeme ve teknik çeşitliliğinin hazırladığı zengin şekillendirme ve anlatım olanakları ile öğrencinin grafik dili ve sanat kişiliğinin oluşması ve gelişmesi sağlanır.

Çalışmalar sınıf ve atelyelerde serbest konular ve simi ve atelyelerde serbest konular ve serbest tekniklerle, yaratıcı sanat fantazisini destekleyen bir serbest düşünme, anlatım ve yorumlama atmosferi içinde sürdürülür.

İllüstrasyon çalışmalarında zengin anlatım olanaklarından yararlanarak öğrenciler, gerek kişiliklerine, gerekse yapacakları işlere en uygun dili bulmalarına yardım edilir.

Öğrenciler eserleri üzerinde açık eleştiri ve değerlendirmeye gözlemleri yapılır. Her öğrencinin, eserlerini sanat değerleri ve kişisel görüş açısından teorik olarak açıklayabilecek bir düşünme ve yargı seviyesine varmasına önem verilir.

İhtiyaca göre çalışmalar tabiat etütleri ve modelden resim çalışmaları ile desteklenir.

REKLÂM GRAFİCİ

3. Yılda haftada 12 saat, 4. Yılda haftada 20 saat.

AMAÇ :

Dersin amacı, öğrencilere üretim, pazarlama, tüketici psikolojisi, satınalma motivasyonları koşullarının verilerine uygun ve vizüel komunikasyonu sağlayacak nitelikte grafik dizaynı çalışmaları ve yeni komunikasyon formları araştırmaları yaptırmaktır.

METOT VE KAPSAM :

Konular işlenirken, reklâm grafiğinin şekillenmesine etki yapan bilimsel veriler kadar, optik ve kişisel anlatım olanaklarının denenmesi ve araştırılması ilkelere de önem verilir. Reklâm araçlarında vizüel birliğin sağlayıcısı olan şekil, yazı, renk ve kompozisyon ilişkileri kavratılır. Optik ve kavramsal anlatımın ilişkileri ve etkileme değerleri araştırılır.

Marka sembolünden, etiket, ambalaj, dergi ve gazete fânî, prospekt, afiş ve reklâm filmine kadar bütün reklâm araçlarının konseptasyon planlaması, şekillen-

dirilmesi, gerçekleşmesi ve üretim tekniklerinin tespit edilmesi çalışmaları dersin konusu içine girer. Çalışma konuları reklam grafiği problemlerinin çözülmesi araştırmalara olanak hazırlaması ve yurdumuz ihtiyacına cevap vermesi ölçülerine uyularak seçilir.

TANITMA VE YAYIN GRAFİĞİ

4. Yıl haftada 20 saat

AMAÇ :

Dersin amacı, öğrencilere tanıtma ve yayın grafiği konularında anlatım, kompozisyon ve dizayn araştırmaları, uygulamaya esas olacak nitelikte dizayn projeleri yaptırmak; tanıtma ve yayın grafiği eserlerinin oluşmasına etki yapan çeşitli etkenleri incelemek ve belirlemektir.

KAPSAM VE METOT :

Konular işlenirken, etkenlerin incelenmesine, değerlendirilmesine, dizayn oluşmasında yerli olan veriler tespit edilmesine önem verilir.

Öğrencilerin kişisel grafik ve sanat dillerinin, ilüstratif anlatım ve yorum yeteneklerinin gelişmesini sağlayacak çalışmalar yaptırılır.

Türk kitap sanatının dizayn ve benzersiz oluş niteliklerinin çağdaş en üstün kaliteye ulaşması yönünde araştırma ve uygulamalar yaptırılır.

Tanıtma ve yayın grafiği çalışmalarının uygulanması teknikleri ile ilgili olarak, teorik ve pratik bilgi kazandırıcı çalışmalar yapılır.

Araştırma ve uygulamalar için bütün grafik şekillendirme ve üretim tekniklerinden yararlanılır.

Çalışmalar, konuların gerektirdiği geziler, konferanslar ve seminerlerde desteklenir.

Tanıtma ve yayın grafiği konuları :

- İlüstrasyon araştırma ve uygulamaları,
- Tipografik kompozisyon ve uygulama araştırmaları,
- Kitap grafiği,
- Tanıtıcı yayımlar grafiği, afişler, prospektler, broşürler v.b.
- Film ve televizyon grafiği,
- Sergileme grafiği ve çok boyutlu grafik.

F O T O G R A F İ

2. Yıl Haftada 9 Saat

AMAÇ :

Fotoğrafi dersinin amacı, fotoğrafi malzemesini alet ve makinelerini, bir grafik şekillendirme tekniği olarak fotoğrafının teknolojik ve artistik imkânlarını, teorik ve pratik paralel yürüten bir programla, grafik dizaynına yeterli seviyede öğretmektir.

KAPSAM

Fotoğrafi ders üçüncü ve dördüncü öğretim yıllarında haftada 8 saat pratik ders, 1 saat teorik teknoloji dersi olarak işlenir.

Fotoğrafi derslerinde, özellikle pratik çalışmalarda, kapsam, var olan yer, malzeme ve zaman durumuna göre, ilgili öğretim üyesi tarafından ayarlanır.

FOTOGRAFI TEKNOLOJİSİ :

- 1 — Fotoğrafi kameraları,
 - a) Kamera yapısı,
 - b) Objektifler ve özellikleri,
 - Mercekler,
 - Objektiflerin özellikleri ve kullanma yerleri,
 - Objektiflerin yapısı,
 - Objektif yardımcı mercek ve aletleri,
 - c) Kamera çeşitleri ve olanakları,
 - Kamera ilâve parçaları, yardımcı aletleri ve görevleri,
- 2 — Fotoğrafi Kimyası,
 - a) Işığa duyarlı maddeler, fotoğrafi emülsiyonları,
 - b) Fotoğrafi banyoları,
 - Açma banyoları, developmanlar yapıları, özellikleri,
 - Tespit (fiksa) ve ara banyoları,
 - Özel banyolar ve reçeteler, yapıları, etkileri ve kullanma yerleri,
 - Yedirme ve kuvvetlendirme banyoları.
- 3 — Fotoğrafi malzemesi,
 - a) Negatif duyarlı tabakalar,
 - Işık ve renk duyarlılığı,
 - Gratsiyon ve gren dereceleri, solarizasyon olayı,
 - b) Fotoğrafi kâğıtları, çeşitleri ve özellikleri,
 - Işık ve renk duyarlılığı,
 - Gratsiyon ve gren dereceleri.
- 4 — Karanlık oda donatımı,
 - a) Aydınlatma,
 - b) Kopya ve büyütme aletleri,
 - c) Banyo ve kurutma alet ve gereçleri.
- 5 — Renkli fotoğrafi temel bilgiler,
 - a) Ana renkler, additif ve subtraktif renk karışımı,
 - b) Renkli fotoğrafi malzemesi,
 - Negatif filmler, yapısı ve özellikleri,
 - Pozitif filmler, yapısı ve özellikleri,
 - Reversal filmler, yapıları ve özellikleri,
 - Renkli fotoğrafi kâğıtları yapıları ve özellikleri,
 - c) Renkli fotoğrafi, kopya ve büyütme teknikleri,
 - d) Renkli fotoğrafi banyoları.
- 6 — Fotoğrafi stüdyosu,
 - Stüdyo donatımı,
 - Stüdyo çalışma teknikleri.
- 7 — Reprodüksiyon teknikleri.

PRATİK ATELYE ÇALIŞMALARI :

- 1 — Kamerasız fotoğrafı, ışık ve ışığa duyarlı tabakalarını grafik şekillendirme imkânlarının de-
nenmesi.
- 2 — Gündüz ışığı ve suni ışıklı obje fotoğrafları.
- 3 — Hareketli ve hareketsiz objelerin aydınlatılması ve fotografisi araştı-
maları.
- 4 — Açık havada fotoğrafı, kır ve tabiat görünüşleri, insan ve hayvan figür-
leri.
- 5 — Arkitonik fotoğrafı.
- 6 — Grafik dizayn yönünde fotografik anlatım ve kompozisyon denemeleri.
- 7 — Renkli fotoğraf çalışmaları, pozlandırma, kopya ve büyüme.

2. Yıl haftada 9 saat**AMAÇ :**

Bu derste öğrencilerin uygulamalı bütün grafik çalışmalarında yararlanacakları **TİPOGRAFI** tekniklerini, tipografik şekillendirme kompozisyon ve anlatım im-
kânlarını tanımları sağlar ve öğretir. Matbaacılığın ayrı bir ihtisas dalı olan
tipografisi işlerinde, bir grafik sanatçısına gerektiği kadar, informasyon niteliğinde
bilgiler verir. Ayrıca, öğrencilerin tipografik tekniklerini bir grafik şekillendirme
ve reproduksiyon aracı olarak kullanmaları sağlanır.

KAPSAMI :**Tipografik şekillendirme (Haftada 8 saat) :**

- 1 — Dizgi malzemelerinin ve tipografik ölçü sisteminin öğretilmesi.
- 2 — Tipografik garnitürlerle ritm çalışmaları ve grafik kompozisyon araştı-
maları.
- 3 — Harflerle ritm ve kompozisyon araştırmaları,
a) Kuruşun harflerle,
b) Plastik harflerle,
c) Ağaç harflerle.

4 — Eski hazırlama çalışmaları.**5 — Çeşitli uygulamalı grafik işlerinin kompozisyon ve uygulanması.****6 — Tipografik ve resim elemanları ile kompozisyon denemeleri.****7 — Tipografik prova ve otomatik baskı makinelerinde baskı uygulamaları,****Teknoloji (Haftada 1 saat) :**

- 1 — Matbaacılığın doğuşu ve gelişimi.
- 2 — Dizgi tekniklerinin tanıtımı,
a) Elle,
b) Makina ile,
c) Işıklı.

3 — Tipografide yazı türleri ve özellikleri.**4 — Yüksek baskı teknikleri.****5 — Kâğıt, yapımı, çeşitleri, özellikleri ve kâğıt hesapları.****6 — Baskı boyaları, yapımı ve özellikleri.**

- 7 — Kılıç teknikleri.
- 8 — Tipografik sisteminin diğer baskı teknikleriyle karşılaştırılması.
- 9 — Maliyet hesapları.
- 10 — Bir tipografik atelyesinin düzenlenmesi.

M E T O D :

- 1 — Tipografik (şekillendirme) ders bir grafik disiplini olduğundan uygulama-
lı (pratik) olarak yapılır. Bu ders teknoloji ile paralel yürütülür.
- 2 — Teknoloji ders işe, matbaacılığın ayrı bir ihtisas dalı olması nedeni ile
berkeleğinde pratik, gerektiğinde teorik olarak yapılır.
- 3 — Ders konularına göre, matbaalar ve kâğıt fabrikaları görülür.

GRAFİK ÜRETİM TEKNİKLERİ**3. Yıl haftada 4 saat****AMAÇ :**

Dersin amacı, öğrencilere grafik eserlerin üretimi teknikleri bu tekniklerin
alet ve makineleri ile malzemesi hakkında teorik ve pratik olarak bilgiler vermek,
uygulamalar yaptırmaktır.

KAPSAM VE METOT :

Ders teorik ve pratik olmak üzere paralel yürütülen bir çalışma ile işlenir.
Teorik öğretim bölüm atelyelerindeki uygulamalar, işyerilerindeki inceleme
ve pratik çalışmalarla desteklenir.

Konular :

- 1 — Reproduksiyon fotoğrafı teknikleri
a) Alet ve makineler
b) Repro-fotografik malzemesi
c) Siyah-beyaz repro-fotografik
d) Yarı ton repro-fotografik
e) Renk ayırma

2 — Ofset baskı teknikleri

- a) Montaj ve kalıp hazırlama
- b) Baskı makineleri ve baskı tekniği

3 — Çukur baskı teknikleri**4 — Fleksobaskı teknikleri****5 — Elekt-baskı teknikleri****7 — Cilt ve kartonaj teknikleri****8 — Ambalaj üretim teknikleri****GRAFİK SANATLAR TARİHİ VE YORUMU****3. Yıl haftada 1 saat****AMAÇ :**

Dersin amacı, grafik sanatlarının gelişme basamakları, çağlara ve toplumlara
göre özellikleri, sanat ve dizayn olarak kültür değerlerinin oluşmasındaki yeri hak-
kında bilgiler vermek, incelemeler ve değerlendirmeler yaptırmaktır.

MOBİLYA İÇMİMARLIK BÖLÜMÜ DERS DAĞITIM ÇİZELGESİ

KAPSAMI :

- Yazı, gelişmesi, sanat ve dizayn unsuru olarak yerl ve değeri,
- Kitap sanatı ve gelişmesi,
- Serbest grafik ve illüstrasyon,
- Çağdaş sanat ve çağdaş dizaynda grafiğin yeri ve değeri
- Grafik yapıtların eleştirisi ve değerlendirilmesi.

REKLAMCILIK BİLGİLERİ

3. Yıl haftada 1 saat

AMAÇ :

Dersin amacı, öğrencilere, reklamcılığın toplum ve ekonomideki yerl, metotları, organizasyonu, bilim ve sanatla olan ilişkileri konusunda teorik genel bilgiler vermektir.

KAPSAMI :

- Reklamın tanımlanması
- Reklamcılıkta etkilene ve tanıtma metotları
- Pazarlama ve reklamcılık
- Motivasyon araştırmaları
- Reklamcılıkta organizasyon
- Reklam grafiği ve reklamcılık
- Reklamcılıkta plânlama ve uygulama

İÇMİMARLIK BÖLÜMÜ EĞİTİM - ÖĞRETİM PLANI

İçmimarlık öğrenimi, hacim, form, doku, malzeme, renk, ritm duygularını, estetik algıyı, gerçekçi düşünmeyi, meslek tutkusunu, hayal gücünü geliştirir ve çağın güzellik anlayışını öğretir.

Mevcut yarımcı ve teknik yeteneklerin yanısıra, geniş bir bilgi hazinesine sahip olmayı gerektirir.

İçmimar form, fonksiyon, konstrüksiyon ile ağaç, taş, metal, cam, seramik, heykel, resim, tekstil ve yazı gibi konuları da birlikte düşünerek hacmi bir bütün halinde şekillendirir.

Çeşitli yapıların, bëlirli hizmetlere göre iç planlarını, yapının mimari üstünlüğü ve çağın güzellik anlayışını, sosyal, ekonomik ve kültürel sorunlarını da dikkate alır.

Kişisel bir eğitim şekli uygulanan okulda, öğrenciler, bölümün amacı yönünde ki ihtisas çalışmalarına başlamadan önce, Temel Sanat eğitimi görürler. Bu eğitimle kişisel anlatım ve yaratıcı yetenekleri geliştirilen öğrenciler, fonksiyon ve formun yanı sıra, bölümün amacına uygun olarak, fonksiyonel form çalışmalarına yönelirler. Ancak, sanatçı, yaratıcı fantezi ile gerçekçi düşüncüyü, daha disiplinli ve metodlarla yanısıra saptamalıdır.

Öncelikle, serbest el eğitimine paralel olarak, kesin bir anlatım metodu olan teknik resim bilgilerini geliştirmesi gerekmektedir.

Tasarıyan bir form yada hacmin uygulama olanağı, ağaç, metal, cam, beton ve plâstik gibi çeşitli malzemelerin yapısına uygun, fonksiyonel bir şekillendirme ve malzemelerin olanakları hakkında geniş bir bilgi ve tecrübeye dayanır.

Öğrenciler bu alandaki bilgi ve tecrübelerini, malzeme teknolojisi, mobilya konstrüksiyonu derslerine paralel olarak, atelye uygulaması ve pratik stajlar yaparak kazanır ve geliştirir.

Bu nedenle, bu bölümde öğrenim yapmak isteyen öğrencilerin mobilya atelye ve fabrikaları ile mimarlık bürolarında çalışmış olmaları, içmimarlık formasyonu yönünden faydalı görülmektedir.

Çağımızda, iyi şekillendirilen fasatlar, bir yapının mimari değerini ölçmeye yetkilidir. Bunun yanısıra, fonksiyonel bir plan, hacimler arasındaki orantının doğruluğu ve teknik donatımın mükemmelliği de şarttır. Mimarın temel öğelerinden sayılan iç hacimlerin yani, insanların yaşadığı, çalıştığı ve boş zamanlarını geçirdiği yerlerde çevrenin şekillendirilmesi,

İçmimarlığın konusudur. Dış ve iç yapı, karşılıklı ilişkileri ile birbirinden ayrılmayan bir bütündür.

Bu nedenle, öğrenci, konut, mağaza, ticarethane, büro okul, hastahane, sinema, tiyatro, sergileme ve fuar favyonu gibi yapıların, fonksiyonları ile mimari şekillendirme prensiplerini yapı malzemeleri ile konstrüksiyonlarını, su elektrik, ısıtma, soğutma, havalandırma, izolasyon gibi konuların prensip ve tekniklerini öğrenir.

Öğrenciler, öğrenim süresinin büyük bir kısmını kişisel yaratıcı güçlerini geliştirme ayırır. Ele aldıkları bütün içmimarlık konularında, edindikleri çok yönlü estetik, teknik, konstrüktif bilgileri ve şekillendirme prensiplerini, yaratıcı güç-

leri ile birleştirerek, hacim içindeki mobilya ve diğer bütün elemanları, fonksiyon, form, malzeme, renk ve ışık açısından inceleyerek sentez yolu ile bir kompozisyon oluştururlar.

İçmimarlar, iş hayatına geçtiklerinde, serbest veya bağlı olarak, mobilya fabrikasyon yeteneklerini, gerçekçi düşünmeyi, meslek tutkusunu, hayal gücünü estetik ve atelyelerinde, endüstri kuruluşlarında, mimari planlama bürolarında görev alırlar.

BULUŞ VE KOMPOZİSYON

3. Yarıyıl haftada 12 saat
4. Yarıyıl haftada 20 saat
3. Yıl haftada 20 saat
4. Yıl haftada 32 saat

AMAÇ :

Bu derslerde öğrenciler, bütün konularda, edindikleri estetik, teknik, konstrüktif bilgileri ile şekillendirme prensiplerini, yaratıcı güçleri ile birleştirerek, hacim içindeki, mobilya ve diğer bütün elemanları, fonksiyon, form, malzeme (ağaç, metal, cam, seramik, heykel, resim, tekstil ve yazı v.b.) renk ve ışık açısından inceleyerek, sentez yoluyla bir kompozisyon oluşturup sonuçlandırır.

KAPSAMI VE METODU :

II. Sınıf :

Bu sınıfta, çeşitli tek mobilyaların, fonksiyonu, ölçüleri, konstrüksiyonu ve buluşları ile mobilya etüdüleri yapılacak, yerleştirmeye ve hacim çalışmalarına geçilecek genel bilgi verilecektir. Aynı zamanda, kombine mobilya (standart mobilya) tasarlanması düşüncesi uyandırılacaktır.

- a) Genel Form Bilgisi: form ve çeşitleri, formda proporsiyon, orantı, ritim kontrasyonları, yön ve karakter, yüzey bölüntüleri etüdü.
- b) Dolap, masa, oturma ve dinlenme mobilyalarının, fonksiyonlarına göre ölçü ve hacimlerinin etüdü.
- c) Mobilya buluşları üzerinde, siyah-beyaz, renkli ve çeşitli malzeme uygulamaları etüdüleri.

III. Sınıf :

Bu sınıfta, hacim etüdüleri ile proje çalışmalarına geçilir. Konut ve benzeri yapıların çeşitli piyasalarının;

- a) Yerleştirme planları,
- b) Mobilya buluşları,
- c) Duvar, tavan, taban (yer döşemesi), buluş, konstrüksiyon ve malzeme etüdüleri.

d) Isıtma ve aydınlatma konularının etüdü,

e) Hacim renklendirilmesi ve malzeme etüdüleri.

- f) Gerek konstrüktif, gerekse estetik buluşların, tamamı veya bir kısmının maketli veya atelye uygulamaları yapılacaktır.

IV. Sınıf :

Bu sınıfta genel hizmetleri gören toplum binalarının; (Büro, okul, banka, ticarethane, sinema, çayhane, lokanta, sergileme ve fuar pavilyonları v.b. gibi iç hacimlerin etüdü ile proje çalışmaları yapılır.

- a) İç hacim fonksiyonlarına göre yerleştirme planları,
 b) Mobilya buluşları ve fonksiyonları, konstrüksiyon ve malzemelerinin etüdü,
 c) Duvar, tavan, asma tavan, yer döşemesi, buluş konstrüksiyon ve malzemelerinin etüdü,
 d) Isıtma, soğütme, havalandırma ve aydınlatma konularının etüdü,
 e) İçerim renklendirilmesi ve malzeme etüdüleri,
 f) Gerek konstrüktif, gerekse artistik buluşların ve hacimlerin tamamını ve bir kısmının maketle ve gereken atelye uygulamaları yapılacaktır. (Bu sınıfta, bazı teorik konularda, ilgili uzmanlar tarafından konferanslar verilecektir.)

TEKNİK RESİM VE PRESPEKTİF

1. Yıl Haftada 8 saat

AMAÇ :

Yaratıcı sanat fantazisi ile serbest el kabiliyetini geliştirmeyle amaçlayan çözümleri yönü Temel Sanat Eğitimi çalışmalarının yanısıra, öğrencileri, gerek sanat pedagojisi ve gerekse daha sonraki ihtisas derslerine hazırlık bakımından, (dikkat, düzenlilik, titizlik isteyen) ekzagz çalışmalarına da yöneltir.

Teknik Resim ve Prespektif dersinde, tasarlanan bir form yada hacmin, biçimin boyut, konstrüksiyon, malzeme vb. özelliklerini, kesin bir şekilde anlatmaya yarayan, projeksiyon, tasarı, prespektif gibi bilgilerin kazandırılmasına önem verilir.

KAPSAMI VE METODU :

- Resim araç ve gereçleri: çizgiler ve anlamları.
- Tasarılma, izdüşüm metodları.
- Çizim, ölçek, ölçülendirme.
- Normal, eğik ve kotlu izdüşüm, net ve kesit resim anlamları.
- Çeşitli formların arakesit ve açınımları.
- Basit formların paralel ve konik perspektifi.
- Çeşitli formların hacimle birlikte paralel ve konik perspektifi.

MOBİLYA KONSTRÜKSİYONU

3. Yarıyıl haftada 16 saat

AMAÇ :

Çeşitli mobilyaların konstrüksiyonlarının, detay ve kesit resim perspektiflerini öğretimi ile gerektiğinde 1/1 detayların çizdirilmesi ve fakat çoğunlukla mevzuatla ilgili kesitlerle konstrüksiyon öğretimini gerçekleştirir.

KAPSAMI VE METODU :

- 1 --- a) Çeşitli ahşap ve metal bağlantı elemanları,
 b) Çeşitli kapak, çekme, sabit ve hareketli raf v.b. gibi ünitelerin konstrüksiyon çizimleri.

2 --- Bu elemanların, masif, çerçeve, dikme ve tabla gibi temel konstrüksiyonları ile ilgili çözümlerinin, uygulama.

TEKNİK BİLGİLER

2. Yarıyıl Haftada 8 saat

2. Yıl	8
5. Yarıyıl	2
6. Yarıyıl	2
4. Yıl	4

AMAÇ :

Bu derslerde, öğrencinin içmimarlık formasyonu için gerekli olan, iç dekorasyon ve mobilya yapımı ile ilgili teknolojik bilgi ve beceri kazanmasına önem verilecektir. Çeşitli malzemelerin özellikleri ile olanakları araştırılır, ticarettteki satış şekilleri ve biçimleri tanıtılır.

Mobilya yapımının yanısıra, daha çok teknolojik bilgilerle uygulama örnekleri ile öğrenciler tanıtılır.

Mobilya yapımının yanısıra, malzeme v.b. özelliklerini, kesin bir şekilde anlatmaya yarayan, projeksiyon, tasarı, prespektif gibi bilgilerin kazandırılmasına önem verilir.

KAPSAMI VE METODU :

Masallığe Hazırlık - Uygulama, Malzeme Teknolojisi, Mesleki Maliyet).
 Mobilya ve iç dekorasyon malzemeleri;
 Ağacın önemi, büyümesi, fiziksel özellikleri, çeşitli biçilmesi, kurutulması ve çalışması.

- Kaplama, kontrplak, kontrtable, sunta v.b. gibi prese levhalar, ağacın bükülmesi ve presle şekillendirilmesi olanakları.
- Menteşe, kilit, makas, ray, makara gibi madeni ve diğer suni malzemeler.
- Ayna ve çeşitli dekoratif camlar.
- Perde, Döşeme kumaş ve malzemeleri.
- Maliyet (masrafların incelenmesi ve çeşitli örneklerle uygulama)
- Malzeme masrafları (ağaç ve diğer çeşitli malzemelerin hesaplanması).
- İşçilik masrafları.
- Genel masraflar.
- İmalatçı, imalatçı maliyet ve satış fiyatları.
- Özel ve fenni şartnamelerle sözleşmeler.
- Öst yüzey işlemleri;
- Toprak, bitkisel, analin ve kimyasal boyalarla boyama teknikleri ile.
- Cila, vernik, lak, polyester v.b. gibi teknikler hakkında teknolojik bilgi ve uygulama örnekleri.

MİMARLIK VE YAPI BİLGİSİ

4. Yarıyıl	8 saat
3. Yıl	haftada 12 saat

AMAÇ :

Bu derslerde, öğrenciye, mimarlığın şekillendirme prensipleri, çeşitli hizmetler için gereken yapıların (konut, mağaza, ticarethane, büro, okul, hastahane, sinema,

tiyatro, sergileme ve fuar pavyonu, v.b..) fonksiyonları, yapı malzemeleri ile konstrüksiyonları, su, elektrik, aydınlatma, ısıtma, soğutma, havalandırma ve izolasyon gibi konuların prensip ve teknikleri öğretilir.

KAPSAM VE METODU :

II. Sınıf : (4. Sömestir)

1 — Yapı çeşitleri hakkında genel bilgi,

a) Taş, tuğla (yığma),

b) Ahşap, yarı ahşap, hürmıs,

c) Betonarme, çelik konstrüksiyon yapılar ve malzemelerin tanıtılması (Pretfabrike yapılır).

2 — Duvar çeşitleri : Çeşitli yapı elemanları ve sistem detayları.

3 — Konut yapılarının fonksiyonlarına göre çeşitleri;

a) Tek katlı,

a) Çok katlı,

c) Sosyal konut,

d) Zengin konut,

4 — Konut yapılarının iç hacimlerinin (çeşitli piyeslerinin), fonksiyonlarına göre boyutlarının etüdü;

a) Odaların etüdü,

b) Mutfak, banyo v.b. piyeslerin etüdü.

5 — Kapi, pencere; boyutları ve temel konstrüksiyonlarının etüdü.

6 — Kapi, pencere ve diğer önemli iç yapı elemanlarının, İmar kanununa göre nitelikleri.

III. Sınıf : (5. Sömestir)

1 — Evin programı; hacimlerinin birbirlerine bağlantısının etüdü.

2 — Küçük bir konut yapısının proje çalışması ile dış ve iç yapı konstrüksiyonlarının etüdü,

a) Kapi, pencere çeşitleri, detay çizimleri ve malzemelerinin etüdü.

b) Panjur,

c) Çiçek penceresi,

d) Döşeme (tahhan) ve duvar çeşitleri, çeşitli duvar kaplamaları,

e) Asma tavan ve lambripler

f) Sömineleler.

g) Konstrüksiyon çizimleri ve malzemelerinin tanıtılması.

h) ısıtma ve aydınlatma konularının ana prensipleri ve temel konstrüksiyonlarının etüdü.

i) Su ve elektrik tesisatlarının etüdü yapılacaktır.

(Önemli iç yapı elemanlarının, İmar kanununa göre nitelikleri).

III. Sınıf : (6. Sömestir)

1 — Genel yapılar (Okul, ticarethane, büro, otel, tiyatro, sinema, turistik tesisler; sergi yapıları v.b.) hakkında genel bilgi.

a) Fonksiyonları,

b) Hacim değerlendirme ve hacimlerin birbirlerine bağlantısı.

Asma kat

Merdivehler; çeşitli ve konstrüksiyonları

Yatırım - Dış fasat; doğrama çeşitleri ve konstrüksiyonlarının etüdü.

İstifma - Soğutma,

Havalandırma, konularının ana prensipleri ve temel konstrüksiyonları.

İzolasyon ve akustik konuları hakkında genel bilgi verilecektir.

(Önemli iç yapı elemanlarının, İmar kanununa göre nitelikleri öğretilmektedir.)

SERBEST RESİM VE TEKNİKLERİ

2. ve 3. yıl haftada 4 saat

AMAÇ :

Öğrenciler, Temel Sanat Eğitimi ile başlayan yaratıcılık ve serbest el yeteneklerini geliştirmeye amaçlayan çalışmalara, fonksiyonel şekillendirme sırasında da yer alan ederler.

Serbest Resim ve Teknikleri dersinde, çeşitli ödevlerle, formların konstrüktif yapıları, boyut oranları, doku, renk ve ışık etkileri derinlemesine incelenir. Kişisel sanat gücü ve anlatım gücünün geliştirilmesine önem verilir.

Kurşun kalem, terama ucu, boya, fırça, çini mürekkebi gibi araçlarla, noktalama, tarama, guvaş ve sulu boya gibi tekniklerle çalışmalar yapılır.

KAPSAMI VE METODU :

II. Sınıf : (3 Sömestir)

a) Basit akslı formların, facimlerini ve konstrüktif yapılarını, kurşun kalem, kömür, fırça, terama ucu v.b. araçlarla, çeşitli tekniklerde etüd etmek.

II. Sınıf : (4 Sömestir)

b) Komplike akslı formların, hacimlerini ve konstrüktif yapılarını, kurşun kalem, kömür, fırça, terama ucu v.b. araçlarla, çeşitli tekniklerde etüd etmek.

III. Sınıf : (5. Sömestir)

a) Tabiat konuları ile önceki yıllarda konuları, (basit ve komplike akslı formları) bir hacme bağlı olarak, çeşitli tekniklerde etüd etmek.

III. Sınıf : (6. Sömestir)

b) Mimari ve mobilya gibi formların, çeşitli tekniklerde, serbest çizim ve perspektifle anlatımı.

MOBİLYA STİLLERİ

4. Yıl haftada 4 saat

AMAÇ :

Bu derste, Mobilya ve iç hacimlerin, tarih boyunca, çeşitli devir ve ülkelerde, fonksiyon, form, konstrüksiyon ve malzeme açısından yaptığı gelişmeler tanıtılır. Medeniyet tarihinde derin izler bırakmış olan stiller, daha derinlemesine incelenir.

Dersler, teorik (anlatım-projeleksiyon) ve gerekirse uygulamalı olarak yapılır.

KAPSAMI VE METODU :

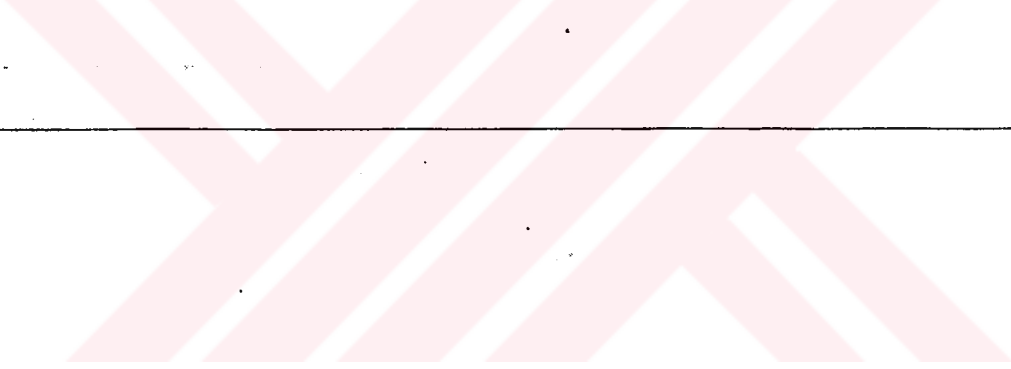
IV. Sınıf : (7. Sömestir)

1) Misir, Mezopotamya,

- 2) Yunan, Roma,
 - 3) Bizans, Romanesk, Gotik,
 - 4) Rönesans, Barok,
(GEZ) : Arkeoloji müzesi)
- IV. Sınıf : (8. Sömestr)
- 1) Barok, Régence, Rokoko (15. Louis),
 - 2) Klâsizm (16. Louis, Empire),
 - 3) Biedermeier, Art Nouveau (Jugendstil),
(GEZ) : Müze ve Saraylar)

SERAMİK SANATLARI BÖLÜMÜ

DERS DAĞITIM ÇİZELGESİ

SERAMİK SANATLARI BÖLÜMÜ
DERS DAĞITIM ÇİZELGESİ

	1. YIL		2. YIL		3. YIL		4. YIL				
	Yarıyıl	1	2	3	4	Yarıyıl	5	Yarıyıl	6	7	8
(A) GRUBU DERSLER											
Temel Sanat eğitimi	24	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Yazı	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Teknik Resim ve Perspektif	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Serbest Seramik Şekillendirmesi	4	4	16	16	—	—	—	—	—	—	—
Yapı Seramiği Dizaynı	—	—	—	—	12	12	28/12	28/12	—	—	—
Endüstriyel Kullanma Eşyası Diz.	—	—	—	—	12	12	28/12	28/12	—	—	—
(B) GRUBU DERSLER											
Alçı Şekillendirme	—	8	8	8	—	—	—	—	—	—	—
Teknoloji	—	—	8	8	—	—	—	—	—	—	—
Teknolojik Uygulama	—	—	8	8	—	—	—	—	—	—	—
Seramik Deneme ve Araştırmaları	—	—	—	—	12	12	—	—	—	—	—
(C) GRUBU DERSLER :											
Çinicilik Tarihi	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—
Üretim ve İşletme Hesapları	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—
(D) GRUBU DERSLER :											
Çağdaş Sanat	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sanat Tarihi	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Türk Sanatı	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—
Sanat Yorumu	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—
Sosyoloji ve Kültür Tarihi	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—
Türk Dili	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Yabancı Dil	2	2	2	2	2	2	—	—	—	—	—
Devrim Tarihi	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—
Kurs, Seminer ve Konferanslar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
T O P L A M	44	44	44	44	44	44	44	44	44	44	44

SERAMİK BÖLÜMÜ ÖĞRETİM VE EĞİTİM PLANI

BÖLÜMÜN AMACI :

Seramik Sanatları Bölümünde, okulun kuruluş amacına uygun olarak seramik endüstrisine ve seramik el sanatlarına hizmet edecek nitelikte seramik ile ilgili bütün konulara yönelik (teknik ve estetik) ve bu alanları kapsayan tüm araştırmaları içeren bilgilile donatılmış dizaynerler yetiştirilir.

ÖĞRETİM İLKELERİ :

Birinci sınıftaki temel sanat öğretimine paralel olarak Serbest Seramik Şekillendirme çalışmaları yapılır. Teknik Resim bütün deaylarıyla öğretilir. İkinci sınıfta teknoloji ve uygulamaları ön plânda tutularak genel seramik bilgileri verilir. Serbest seramik şekillendirmesi dersinin ön plânda tutulan konusu tornada şekillendirme'dir. Üçüncü sınıfta görülecek olan dizayn dersinde konuları tornada şekillendirebilecek kadar torna kullanmasını (çekmesini) öğrenci bu sınıfta öğrenmektedir. Böylelikle İkinci sınıfı bitiren bir öğrenci alçı tekniklerini bilen çamuru iyi tanyan, döküm, sırlama, fırınlama yapan ve tornada şekillendirmeyi bilen kişidir.

Üçüncü sınıfta dizayn araştırmaları başlar. Yapı Seramiği dizaynı ve Endüstriyel kullanma eşyası dizaynı dersleri öğrenciyi dizayn yönünden hazırlar. Seramik deneme ve araştırmaları dersinde, seramik konusunda her türlü araştırma ve deney yapılır. Üretim ve İşletme hesapları dersinde ise, seramik maliyet hesapları ve pratik hesaplar öğretilir.

4. sınıfta Yapı Seramiği ve Endüstriyel kullannya eşyası dizaynı seçmeli derslerdir. Her iki derste dizayn araştırmalar yapılır ve ilk üç sennede eksik kalan bilgiler tamamlanır. Seçmeli Derslerden birisini alan öğrenciler, seçtikleri derste haftada 28, diğer derse 12 saat devam ederler.

Haftalık ders programları ve müfredatın hazırlanmasında ön plânda tutulan husus mezun olan seramik dizaynerinin bütün seramik konularını ve uygulamalarını çok iyi bilen kişiler olarak yetiştirmeleridir.

Öğrencilerin mesleğini çok iyi bilen dizaynerler olarak yetiştirmeleri için aşağıda isimleri yazılı atölyeler açılmıştır. İhtiyaç gelişmelere ve teknik koşullara uygun olarak bu atölyeler genişletilebilir. Birleştirilebilir. Ve yenileri açılabilir. Bütün atölyeler programıda gösterilen öbür meslek derslerinin deneme araştırma ve uygulama çalışmaları için öğrenci yararına devamlı açık bulundurulur. Bu atölyelerde programıda gösterilen derslerin şekillendirme ve teknoloji öğretmenlerinde başka ihtiyaca göre öğretici ustalar da görevlendirilir.

Bu ustalar atölyelerin donatım ve bakımı malzeme alet ve makinelerin öğretmen tarafından usulüne uygun olarak kullanılmasına yardım ederler. Atölyeler şunlardır.

- 1 --- Yapı seramiği dizaynı atölyesi,
- 2 --- Endüstriyel kullanma eşyası dizaynı atölyesi
- 3 --- Serbest Seramik Şekillendirme atölyesi
- 4 --- Teknoloji Laboratuvarı
- 5 --- Alçı Atölyesi
- 6 --- Dersli olmayan atölyeler

- a) Sırlama atölyesi
- b) Seramik hazırlama atölyesi
- c) Döküm atölyesi
- d) Fırınlama,

Dersli olmayan atölyelerde VİZE sistemi uygulanmaktadır. Her öğrenci için ayrı olarak düzenlenen vizeler, atölye ile ilgili öğretim üyesi tarafından onaylanır. Öğrenciler sene sonu İmtihanna bu vizeler ile girerler. Birinci sınıfta Serbest Seramik Şekillendirme, İkinci sınıfta Teknolojik uygulama üç ve dördüncü sınıfta dizayn dersli öğretim üyeleri derslerinin notlarını bu vizeleri göz önünde bulundurarak verirler.

Öğrencilerin endüstriyi tanınması, bizzat çalışması teorik bilgilerini pekiştirmeesi gelecekteki iş kontaktlarını kurması için tatil aylarında stajlar düzenlenmiştir.

Bütün atölyelerin birer yönetmelikleri vardır. Atölye ile ilgili olarak yapılan bütün işlerde bu yönetmelikler uygulanır.

TEKNİK RESİM PERSPEKTİF BÖTÜN BÖLÜMLER

1. Yıl Haftada 4 saat

AMAÇ :

Yaratıcı sanat fantezisi ile serbest el kabiliyetini geliştirmeyi amaçlayan çok yönlü Temel Sanat Eğitimi çalışmalarının yanısıra öğrenciler, gerek sanat pedagojisi ve gerekse daha sonraki İhtisas derslerine hazırlık bakımından, (dikkat, düzen tutulizik isteyen) ekzağt çalışmalara da yönettirilir.

Teknik Resim ve perspektif dersinde, tasarlanan bir form yada hacmin, biçim, boyut, kontrüksiyon, malzeme v.b. özelliklerini, kesin bir şekilde anlatmaya yarayan, projeksiyon, tasarı, perspektif gibi bilgilerin kazandırılmasına önem verilir. İkinci yarıyıda konular bölümün özelliği gözetilerek işlenir.

KAPSAMI VE METODU :

- a) Resim araç ve gereçleri; çizgiler ve anlamlı,
 - b) Tasarıma, izdüşüm metodları.
 - d) Normal, eğik ve çoklu izdüşüm, net ve kesit resim anlamlı.
 - c) Çizim, ölçme, ölçülendirme.
 - e) Çeşitli formların arakesit ve açınımları.
 - f) Basit formların paralel ve konik perspektifi.
 - g) Çeşitli formların hacimle birlikte paralel ve konik perspektifi.
- İkinci Yarıyıl 4 Saat
- a) Dizayn ile ilgili teknik resim çizimleri
 - b) Fırın, torna değirmen gibi seramik makinelerinin teknik resimleri
 - c) Alan ve hacim hesaplarının tekrarı

SERBEST SERAMİK ŞEKİLLENDİRİLMESİ

1. Yıl Haftada 4. 2. Yıl 16 saat

AMAÇ :

Seramiğin ön bilgilerini vermek, buluş ve kompozisyon fikrini geliştirmek ve tornada şekillendirmeyi öğretmek.

KAPSAM :**1. YIL**

- a) Malzeme tanımı,
- b) Sucuk ve İnhva tekniği ile şekillendirme,
- c) plâka üzerinde struktür araştırması,
- d) Üç boyutlu modül çalışmalarını,
- e) Torna çalışmaları,
- f) Döküm, sırlama ve pişirme için ön bilgiler.

2. YIL

- Kış ve yaz yarıyılında 16 saat
- a) Torna çalışmaları (öğrenci sene sonuna kadar muhakkak tornada şekillendirme) öğrenecektir.
- b) Astar ve süsleme teknikleri.
- c) Torna ile plâstik çalışmalar.
- d) Levha ile plâstik çalışmalar.
- e) Üç boyutlu çalışmalar, (Soyut, Somut)
- f) Döküm, sırlama ve fırınlama,

YAPI SERAMİĞİ DİZAYNI

- 3. Yıl Haftada 12, 4. Yıl 28 Saat
- İkinci seçmeli ders olarak seçenler için 12 saat

AMAÇ :

İç ve dış mimaride kullanılan endüstriyel veya serbest seramiklerin dizayn araştırmaları, teori ve uygulamalarını öğrenmek.

KAPSAMI :

- 3. Yıl
 - a) İç ve dış mimariyi kapsayan seramik elemanlar ve teknikleri.
 - b) Fayans, çeşitli ebad ve struktürde.
 - c) Artistik panolar.
 - d) Dekoratif tuğla.
 - e) Kalorifer kaplaması.
 - f) Yer karoları
 - g) Üç boyutlu çalışmalar.
- 4. Yıl
 - a) Sepsasyon, balkon korkuluğu.
 - b) Üç boyutlu çalışmalar.
 - c) Sömme, salon ve banyo ankaları, lavuz beykelleri.
 - d) Panolar.
 - e) Dekor teknikleri
 - Mayolika,
 - Ulama,
 - Sır altı, Sır üstü,

- Kazıma,
- Ebru
- Şablon astar,
- Mişima (kazıma ve dolgu tekniği).

Yapı Seramiği dizaynı — Disiplin dersi olarak End. Kull. Eş. Dizaynı dersini seçmiş olanlar görecektir.

ENDÜSTRİYEL KULLANMA EŞYASI DİZAYNI

- 3. Yıl Haftada 12, 4. Yıl Haftada 28 Saat İkinci seçmeli ders olarak seçenler için 12 saat

AMAÇ :

Konusu kullanma eşyası olan her türlü endüstriyel seramiğin dizayn araştırmasını ve uygulamasını yapmak.

KAPSAM :

- a) Abajur ağılığı,
- b) Kûl tablası,
- c) Şamdan,
- d) İçki ve meşrubat takımı,
- e) Şekerlik,
- f) Vazo,
- 4. YIL

Kış ve Yaz Yarıyılında 28-12 Saat,

- a) Çay takımı (çıkartma, sıraltı ve sır üstü teknikleriyle dekorlanacak),
 - b) Mutfak takımları,
 - c) Yemek takımı (Tulo ile kenar süsü ve file çekerek dekorlanacak)
- Endüstriyel kullanma eşyası dizaynını disiplin dersi olarak Yapı Seramiği dizaynı dersini seçmiş olanlar görecektir.

Bu derste, isteyen öğrencilere, yalnız aşağıda yazılı "Sihhi Tesisat" programına göre çalışma imkânı verilir.

- a) Lavabo,
- b) Klozet biye, rezorvuar,
- c) Sabunluk, kağıtlık,
- d) Ayna ve ağılığı,
- e) Sihhi tesisat kalıplığı,

ALÇI ŞEKİLLENDİRME

- 1. Yıl İkinci Yarıyıl ve 2. Yıl haftada 8 saat.

AMAÇ :

Alçının ön bilgilerini vermek, kalıplama tekniklerini öğreterek 3 ve 4 üncü sınıflardaki Dizayn dersine öğrenciyi hazırlamak.

KAPSAMI :

- 1. YIL
 - a) — Model ve kalıplamada kullanılan malzeme ve araçların tanımı
 - b) — Duvar kaplamalarının, model ve tek parçalı kalıplaması.
 - c) — İki Parçalı kalıp.

2. Yıl.
- a — Tornada şekillendirme
b — Kapak kulp ve emzik teknikleri.
c — Çift cidarlı model ve kalıp yapımı.
d — Tekrar kalıplarının teorik ve pratik öğretimi.

TEKNOLOJİ

2. Yıl Haftada 8 Saat.

AMAÇ :

Genel Seramik Teknolojisi kapsamına giren teorik konular ile sır ve çamur hesapları ve seramik makinelerinin çalışma sistemlerini öğretmek.

KAPSAMI :

- 1 — Seramiğin tarihi ve konusu, Seramik mamullerinin sınıflandırılması.
- 2 — Keramik hammaddeleri (Türkiye'de bulunan ve yerleri bilinen keramik hammaddelerinin fiziksel kimyasal özellikleri tanıtılacak.)
a — Özlü Keramik Hammaddeleri.
b — Özsüz
- 3 — Kil Ocakları;
Açık ve yer altı ocak işletmeleri.
- 4 — Kil ocaklarından killerin çıkarılması, kil çeşitleri.
- 5 — Keolinitin süzülme ve temizlenmeleri.
- 6 — Hammaddelerin öğütülmeleri, Keramikte kullanılan kırma ve öğütme makineleri.
- 7 — Keramik hamuru hazırlama şekilleri, hamur hazırlama makineleri ve yaş kaşıncılar, filterpres, hamuru dindendirme,
8 — Şekil verme :
Kuru, yarı yaş, yaş, ve deri sertliğinde şekil verme usulleri ve bu usullerde kullanılan makineler.
- 9 — Kuru usulde şekillendirme:
Pres çeşitleri,
Pres yoluyla şekillendirme meydana gelebilecek hatalar ve bunların bertaraf edilmeleri için alınacak tedbirler.
- 10 — Yarı yaş usulde şekillendirme:
Tornada serbest ve tornada kalıpla şekillendirme ve daha başka torna ile şekil verme usulleri ve vaksit ve vakumlu preslerde, kalıplarda şekillendirme.
Burada doğacak hatalar ve bu hataların bertaraf edilmesi için alınacak tedbirler.
- 11 — Yaş usulde şekillendirme, Döküm hamuru ve hazırlanması; döküm hataları ve bertaraf edilmesi, döküm hamurunun kontrolü.
- 12 — Keramik mamullerinin kurutulmaları; havada kurutma, kurutma odaları, kurutma kanalları, salıncaklı kurutucular.
- 13 — Pişirme; katı, sıvı, gaz yakıtlar, jeneratör gazı, jeneratör çeşitleri, elektrikle pişirme.
- 14 — Pişirme esasında hamurda meydana gelen olaylar.

- 15 — Fırın çeşitleri,
Çeşitli yakıtlarla çalışan yuvarlak fırın, kamaralı fırınlar, ring fırınları, zikzak fırınlar, tünel fırın (direkt alevli ve muiffel) dekor fırınları,
- 16 — Pişirme usulleri,
Nötrül, oksitleyici, reddükleyici atmosferde pişirme.
- 17 — Fırın yerleştirme usulleri ve pişirmede kullanılan malzeme (kapsül, ayak, plâka vs.)
- 18 — Pişirmenin kontrolü
Sıcaklık ölçme vasıtası ve aletleri, seger piramidi, termoelement, optik prob metre.
- 19 — Pişirmede meydana gelebilen hatalar ve bertaraf edilmeleri için alınacak tedbirler.
- 20 — Sır nedir?
- 21 — Sırlamanın sebebi,
- 22 — Sır çeşitleri,
- 23 — Sır hazırlanmasında kullanılan hammaddeler,
- 24 — Sırların meydana gelişinde cereyan eden fiziksel ve kimyasal olaylar,
- 25 — Sırlama usulleri,
- 26 — Kurşunlu sırlarda dikkat edilmesi gereken hususlar,
- 27 — Seger formülü,
- 28 — Kimyasal formüller bilinen hammaddelerle seger formülü verilen sırların hesaplanması, kimyasal analizi bilinen bir sırın seger formülünün hesaplanması, seger formülü verilen bir sırın kimyasal analizinin hesaplanması.
- 29 — Sır boyanmasında kullanılan maden oksitleri, bunların hangi şartlarda no renk verdikleri,
- 30 — Keramik boyalarının mahiyeti ve elde edilimleri,
- 31 — Renkil sırların yapılması,
- 32 — Çömlükçi mamulleri,
- 33 — Sırçalaştırma,
- 34 — Sırçalaştırmanın sebepleri,
- 35 — Sırçalaştırmada cereyan eden olaylar,
- 36 — Sırça pota ve fırınları,
- 37 — Sırçalı sırlar ve hazırlanmaları,
- 38 — Akçini;
Kalkoril, karışık, camlı, sert ve şamotlu akçini bileşim, çamur hazırlama usulleri.
- 39 — Akçini süs ve sofra esyası,
- 41 — Sıhhi tesisat malzemesi, Akçini tipi, şamotlu, Witreous-Chino, hamur hazırlama, astar, ve çamurun boyanması,
- 42 — Pekşimmiş (camlaşmış) çini (ince ve kaba)
- 43 — Yer karoları,
- 44 — Porselen;
Porselenin tarihçesi, özellikleri; sırçalı porselen, kemik porseleni, yumuşak ve sert porselen, teknik porselen.
- 45 — Çamur hazırlama, şekillendirme ve pişirilmesi.
- 46 — Sırrı teşkil eden çeşitli oksitlerin özellikleri ve sırda meydana getirdiği te-
sirleri.

- 47 — Hamur ve sır arasındaki münasebetler.
Sır çatlama ve kavlaması,
48 — Mühtelif sır hataları ve bertaraf edilmesi,
49 — Artistik sırlar,
50 — Seramik dekorasyon usulleri,
51 — Ateş tuğlasi, ateşe dayanıklı mamüller,
Şamotlu mamüller, şamot elde etmek,
Hamur hazırlama, şekil verme pişirme,
Silika tuğlaları, hamur hazırlama, şekil verme, pişirme,
Silisyum karbittli ve korundlu mamüller,
Hamur hazırlama, şekil verme, pişirme,
52 — Özel Seramik mamülleri
Steattit, Kordierit ve oksit seramik mamüller.

TEKNOLOJİK UYGULAMA

2. Yıl Haftada 8 Saat

AMAÇ :

Öğrencilerin seramik teknolojisinde öğrendiklerinin uygulaması ile teknik ve artistik seramik işlerinin yapımında gerekli çamur ve sır deneylerinin yapılması ve bunların uygulaması öğretilir. Ayrıca, belli bir konuda dizayn araştırması yapacak olan öğrencilerle, bu konuda derinlemesine inceleme ve araştırma deneyleri yapılır.

KAPSAMI :

- 1 — Çeşitli keramik mamüllerinin tanıtılması,
- 2 — Keramik hammaddelerinin, minerallerinin tanıtılması,
- 3 — Çeşitli kil ve kaolinlerin ötek analizi,
- 4 — Bir kaolinin süzülmesi,
- 5 — Çeşitli kil ve kaolinlerle plâstik kıvamda çamur hazırlama,
a) Bu çamurların yoğrulma sularının tayini,
b) Kuru küçülmesinin tayini,
c) Kuru mukavemetin tayini,
d) 900°C — 1000°C,
1100°C, 1200°C, da pişme ve toplu küçülmelerinin bulunması,
e) Yukarıdaki sıcaklıklarda pişmiş plâkelerden, pişme renginin görülməsi,
f) Yukarıdaki sıcaklıkta pişmiş plâkelerde su emme tayini,
g) plâkelerin 1000-1040°C'da gelişen şamot ve örtücü sırlarla sırlanarak pişirilmesi,
h) Kılıfça özet keramik hammaddeleri katılması;
İlerde kuvaris tozu, aynı oranlarda şamot tozu (0.1 mm) katarak,
Özütü bir kile % 10; 20; 30; 40; 50; 60; 70; oranında mermer tozu, aynı oran-
a) Yoğrulma sularının tayini,
b) Kuru küçülmelerinin tayini,
c) Kuru mukavemetlerinin tayini

Bunlarla yapılan plâkalarda :

- d) 1000-1040°C'da pişme ve toplu küçülmelerinin tayini,
- e) Su emme tayini,
- f) Pişmiş plâkelerin 1000-1040°C'da gelişen, şamot ve örtücü sırlarla sırlanarak pişirilmeleri,
- 7 — Çeşitli çamur hazırlama usullerinin laboratuvar çapında denemeleri,
- 8 — Şekillendirme usullerinin laboratuvar çapında denemeleri,
- 9 — Basit kurşunlu sır denemeleri (1040°C'da)
- 10 — a) SiO₂'nin eşit kademelerde artırılması
b) PbO'nun bir kısmı yerine eşit kademelerde ayrı ayrı CaO, BaO, ZnO, K₂O, artırılarak sokulması ve bu sırların okulun standart akçini ve kırmızı çamurlarına tatbik edilerek, neticenin görülməsi,
- 10 — PbO, Na₂O, MgO, ZnO, BaO, bazik oksit mol sayılarını değiştirerek, okulun standart çamuruna uyan borsuz bir sırın bulunması,
- 11 — Yukarıda bulunan uygun sırım seğeri formülüne 0.2; 0.4; 0.6; 0.8; mol B₂O₃'ün sokulması ve akıcılığın Al₂O₃'ün yükselttilerek azaltılması,
- 12 — Bir sırcanın yapılması,
- 13 — CaO'yu yüksek kurşunsuz bir sırda B₂O₃'ün eşit kademelerde artırılması ve en akıcı olanın akıcılığının azaltılması,
- 14 — Hamura ve pişirme sıcaklığına uygun kurşunsuz borlu bir sırın bulunması,
- 15 — Uygun bulunan kurşunlu-borsuz, Kurşunlu-Borlu, Kurşunsuz-Borlu sırların Co, Ni, Mn, Fe, Cr, Cu, Ti, Sn oksit veya karbonatların eşit kademelerde artırılarak boyanması,

NOT : Sır denemelerinde beyaz ve kırmızı çamur kullanılacak, reçete miktarı yaklaşık 20 g. olacaktır.

Her denemede sır akma denemesi sırlanmış plâkalarla birlikte pişirilecektir.

SERAMİK DENEME VE ARAŞTIRMALARI

3. Yıl Haftada 12 Saat

- 1 — Kuru, plâstik ve yaş şekillendirme için çeşitli akçini çamurlarının araştırılması, ve bunlara uygun sırların bulunması,
- 2 — Kuru, plâstik ve yaş şekillendirme için Vitreous-China ve camlaşmış çini çamurlarının araştırılması ve bunlara uygun sırların bulunması,
- 3 — Kuru, plâstik ve yaş şekillendirme için çeşitli porselen çamuru araştırmaları ve bunlara uygun sırların bulunması,
- 4 — Plâstik ve yaş şekillendirme için şamotlu akçini çamuru araştırılması, uygun asit ve sırların bulunması,
- 5 — Çamur ve astarların boyanması,
- 6 — Seramik boyalarının yapılması,
- 7 — Sır çatlama ve kavlamasının kontrolü,
- 8 — Artistik sırların araştırılması,
- 9 — Çeşitli cinste ateş tuğlalarının araştırılması,
- 10 — Steattit ve Kordierit çamurlarının araştırılması,
- 11 — Ani sıcaklık değişmelerine dayanıklı mamüllerin çamur ve sır araştırmaları.

ÇIKIŞLIK TARİHİ
3. Yıl Haftada 1 Saat

AMAÇ :

Seramiğin günümüze kadar gelişimini incelemek ve Türk Seramik sanatını yarı-
kından tanımak.

KAPSAM :

- Seramiğin günümüze kadar gelişimi,
- Yakın Doğu ve Anadolu tarih öncesi sirsız, perdatılı ve astarlı kap-kaçak seramiği,
- Eti, Frig, Yunan ve klasik çağ seramiğinin teknik ve artistik özellikleri,
- Anadolu'da sirlı seramik sanatının Bizans, Selçuk ve Osmanlı devirlerindeki gelişmesi ve özellikleri,
- Uzak-Doğu seramiği ve Anadolu seramik sanatıyla karşılıklı ilişki ve etkileri.

ÜRETİM VE İŞLETME HESAPLARI

3. Yıl Haftada 1 Saat

AMAÇ :

Seramikle ilgili hesap işlemleri hakkında genel bir bilgi vermek.

KAPSAM :

- Üretimde gerekli olan malzeme,
- İşletme müddeti,
- Kullanılan malzeme ve yardımcı malzemenin mahiyeti,
- Amortisman
- Karın hesabı,
- Fırın ve elektrikle ilgili hesaplar,
- Makinelerde devir sayısı hesapları.

TEKSTİL SANATLARI BÖLÜMÜ
DERS DAĞITIM ÇİZELGESİ

TEKSTİL SANATLARI BÖLÜMÜ
DERS DAĞITIM ÇİZELGESİ

	1. YIL		2. YIL		3. YIL		4. YIL			
	Yarıyıl	1	2	3	4	5	6	Yarıyıl	7	8
(A) GRUBU DERSLER :										
Temel Sanat Eğitimi	24	16	—	—	—	—	—	—	—	—
Yazı	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—
Teknik Resim ve Perspektif	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—
Buluş-Kompozisyon	—	12	8	8	—	—	—	—	—	—
Tekstil Dizaynı	—	—	20	24	24	30	40	40	40	40
(B) GRUBU DERSLER :										
Tekstil Teknolojisi	—	—	12	8	12	6	—	—	—	—
(C) GRUBU DERSLER :										
Tekstil El Sanatları	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
İşletme Sevk ve İdare	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—
(D) GRUBU DERSLER :										
Çağdaş Sanat	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Sanat Tarihi	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Türk Sanatı ve Doğu Sanatları	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—
Sanat Yorumu	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—
Sosyoloji ve Kültür Tarihi	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—
Türk Dili	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Yabancı Dil	2	2	2	2	2	2	2	—	—	—
Devrim Tarihi	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
Kurs, Seminer ve Konferanslar	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
T O P L A M :	44	44	44	44	44	44	44	44	44	44

TEKSTİL SANATLARI BÖLÜMÜ EĞİTİM - ÖĞRETİM PLANI

BÖLÜMÜN AMACI :

Tekstil endüstrisi ve el sanatları alanında, yaratıcı gücünün ürünlerini, gerekli teknik bilgilerle yorumlayan ve uygulayan dizaynerler yetiştirmektedir.

TEMEL İLKELER :

1. yılda; öğrencilerin üst sınıflarda geliştireceği değişik ihtisaslara, sağlam bir zihnen teşkil edecek temel sanat eğitimi yapılır. Bunun yanında mesleğinin temel bilgileri verilmeğe başlanır. Sanat tarihi ve sanat bilimleri konuları inceleme, karılaştırma ve değerlendirme metodları ile işlenerek öğretilir.

2. yılda; başlatılan Serbest buluş- kompozisyon ile Tekstil Teknolojisi dersleri geliştirilir ve Tekstil Dizayn çalışmalarına başlanır.

3. yılda, belli tekstil konularına ait dizayn çalışmaları sürdürülür ve mesleği ile ilgili teknolojik bilgiler verilir.

4. yılda; öğrenci Tekstil Dizayn alanındaki konularda çalışmalarını geliştirmeğe devam eder. Ayrıca öğrenci kişisel yeteneğine göre seçeceği dalda ihtisas çalışmalarını yapar.

Öğrencilerin bilgilerini, düşünme ve değerlendirme yeteneklerini geliştirip güçlendirmek için, bölümdeki mesleki dizayn çalışmalarına paralel olarak, Bölüm Temsilciler Kuruluca tesbit edilerek çeşitli bilim ve sanat konularında konferanslar, seminerler, akşam ve tatil kursları düzenlenir. Öğrencilerin devamı zorunlu olan konferans, seminer ve kurslarda yapılan çalışmalar, ilgili dersin not değerlendirilmesi içine alınır.

Çalışma yeri, donatım, öğretim elemanı ve öğrenci sayısı durumu ile pedagojik koşullar değerlendirilirse, bütün sanat ve teknik çalışmalarda gruplara ayırma, yaygınlaşma ve uygulama yoluyla gidilebilir.

Öğrencilerin Tekstil Dizayn uygulamaları öğrenmelerini sağlamak için, bölüme ayrı olarak uygulama ve araştırma atelyeleri açılır ve gerekli alet ve makinalar sağlanır. İhtiyaca ve teknik koşullara uygun olarak bu atelyeler geliştirilebilir, birleştirilebilir ve yenileri açılabilir. Bölüme bağlı atelyelerin çalışma programı Bölüm Temsilciler Kurulu tarafından tesbit edilir.

Bölümün deneme, uygulama ve araştırma atelyeleri şunlardır :

Fotografli

El Dokuma

El Baskı ve Batık

Endüstriyel Dokuma

Endüstriyel Baskı

Atelyelerde, programda gösterilen derslerin dizayn ve teknoloji öğretim üyelerinden başka, ihtiyaca göre, öğretici ustalar ve teknisyenler de görevlendirilir. Teorik ve pratik meslek dersleri, işyeri gezileri ve pratik stajlar desteklenir.

Pratik yaz stajlarında öğrencilerin iş yerlerini, işlerin oluşumunu, meslekleri ile ilgili konuları iş hayatındaki gerçekleştirmeleri sağlanır, bu çalışmalar hakkında staj komisyonuna bir rapor verilir.

Bölümde donatımı yetersiz atelyelerde yapılması gereken öğretim varsa, kamu sektörü ve özel sektör iş yerlerindeki olanaklardan yararlanarak tamamlanır.

BULUŞ VE KOMPOZİSYON

2. Yarıyıl haftada 12, 3. ve 4. yarıyıl haftada 8 saat

AMAÇ :

Öğrencilerin yaratıcı gücünü geliştirmek ve tekstil dizayn alanındaki çalışmalarına temel teşkil edecek yüzey kompozisyonları araştırmak.

KAPSAM VE METOT :

Serbest ve tabiiatın resim araştırmaları yapmak, Türk tekstil sanatları örneklerinden araştırmalar yapmak, Renk, form varyantı ve yerleştirme imkânlarını araştırmak, Resimleme teknikleri, renklendirme ve foto laboratuvarı imkânları konularını uygulamak. Gereken konularda, yerinde inceleme ve araştırmalar yapılır.

TEKSTİL DİZAYN

3. Yarıyıl Haftada 20 saat

4. " " " 24 " "

5. " " " 24 " "

6. " " " 30 " "

7. " " " 40 " "

8. " " " 40 " "

AMAÇ :

Öğrencilerin tekstil endüstrisi ve el sanatları alanında yaratıcı güçlerinin ürünlerini gerekli teknik bilgilerle yorumlama ve uygulamalarını sağlamak.

KAPSAM :

El Sanatları ile ilgili dizayn çalışmaları :

a) El Dokuma (İlâit, kilim, v.b.)

b) El Baskı (Batık, Yazma, v.b.)

c) Diğer el sanatları ve serbest çalışmalar.

Endüstriyel Dizayn çalışmaları :

a) Dokuma (Armürü jakarlı v.b.)

b) Baskı (Rulo, Şablon v.b.)

c) Trikotaaj

METOD :

Dizaynlamada kullanılma yeri ve şekli etüd ettirilir. Her konunun bütününlüğünü bormamak için her atelye ile ilgili konular arka arkaya işlenir.

Dizayn fikirleri atelye uygulamaları ile kontrol edilir. Ayrıca son sınıf öğrencileri kişisel yeteneklerine göre bölüm öğretim üyeleri ile birlikte seçecekleri bir dalda ihtisas çalışmaları yapar.

TEKSTİL TEKNOLOJİSİ

3. Yarıyıl haftada 12 saat

4. " " " 8 " "

5. " " " 12 " "

6. " " " 6 " "

AMAÇ :

Öğrencilere : Tekstil dizayn çalışmalarındaki yaratıcı güçlerinin ürünlerini en-
düstride uygulayabilmek için gerekli teknik bilgiler öğretmek.

KAPSAM :**1 — Genel Teknoloji :**

- a) Tekstil Ham maddeleri (Hayvansal bitkisel suni sentetik v.b.)
- b) İplik Cinsleri ve Renkleri (ham madde, ip kalite v.b.)
- c) Apre ve Boyama

2 — Dokuma Teknolojisi :

- a) Dokuma Cinsleri (Tip, kalite, kullanımlıkları yerler v.b.)
- b) Dokuma Hazırlama Makinaları ve Hesapları (çözgü, haşıl, tahar, bobin atkı sarma v.b.)
- c) Dokuma Tezgâhları ve Hesapları,
- d) Dokuma Konstrüksiyonu analizi ve hesapları

3 — Baskı Teknolojisi

- a) Baskı Metodları (İlim, rulo v.b.)
- b) Basma Metodları (direkt, aşındırma, rezerv, v.b.)
- c) Basma Boyaları (patları, yardımcı maddeleri için hazırlanması)

4 — Trikotaaj Teknolojisi

- a) Trikotaaj Cinsleri (Tip kalite, kullanımlıkları yerler v.b.)
- b) Trikotaaj Makinaları ve hesapları.

METOD :

Konular çok çeşitli örneklerle teorik ve pratik olarak işlenir. Ayrıca tekstil fabrikalarındaki işemler yerinde incelenir ve araştırılır.

TEKSTİL EL SANATLARI

1. Yarıyıl Haftada 4 saat

AMAÇ :

Öğrencilere : Türk Tekstil Sanatını, tarihi ve zengin çeşitlerinden örnekleriyle tanımak ve bu sanatın olgun form, renk ve düzen anlayışından yararlanmasını sağ-
lamak.

KAPSAM VE METOT :

Dokuma türleri, işleme, yazma, örme v.b. konular ilgili bölgelerine ve özel-
liklerine göre işlenir.

Konular çok çeşitli orijinal örneklerin veya diya pozitiflerle incelenir. Ayrıca
müzeler ve el sanatları atölyelerine inceleme gezileri yapılır.

İŞLETME SEVK VE İDARE

5. Yarıyıl haftada 2 saat
6. Yarıyıl haftada 2 saat

AMAÇ :

Güzel Sanatlar alanında seviyeli eserler yaratma gücüne sahip bir sanatçının,
ister bir fikir işçisi olarak ister doğrudan doğruya üretim faaliyetine geçen bir iş-
letmecil olarak, sanat ürünlerine en verimli ve rasyonel bir şekilde ekonomik de-
ğer kazandırmanın yollarını gösterecek temel bilgileri vermektir.

KAPSAM :

- 1) Sevk ve İdareye giriş
- 2) İşletme sevk ve idare
- 3) Personel Sevk ve idare
- 4) Mali kontrol ve mesleki maliyet sevk ve idaresi,
- 5) Pazarlama ve satış sevk ve idaresi,
- 6) Genel sevk ve idare.

TEMEL SANAT EĞİTİMİ
Haftada 1. Yarıyı 24.2. Yarıyı 16 Saat

BÜTÜN BÖLÜMLER

AMAÇ :

Temel Sanat Eğitimi öğrencileri yeni çıkışlara, yeni deneyişlere ve olanaklara yönelten; onlara yeni bir bakış ve görüş sağlayan, onların her çeşit yaratıcı ve yapıcı güçlerini geliştiren, kişisel sanat yeteneklerinin yön ve gücünü ortaya çıkaran bir temel eğitim olarak bütün bölümlerde uygulanır.

İLKELER :

Birinci yarıyıldaki bölüm farkı gözetmeden, haftada 12 saat resim, 12 saat serbest şekillendirme çalışması şeklinde uygulanır.

İkinci yarıyıldaki bölümlerin özelliğine göre resim, renk veya şekillendirme çalışmalarına ağırlık verilir. Bu durum, her yıl, İlgili Bölüm Başkanı ve Temel Sanat Eğitimi Öğretim üyeleri tarafından tespit edilir.

Temel Sanat Eğitimi çalışmalarında yeni malzeme, yeni teknik ve yeni metodların temel eğitimdeki yeri devamlı olarak araştırılır ve denenir.

1 — SERBEST ŞEKİLLENDİRME :

a) Bu çalışmalarda, kâğıt, karton, mukavva, kumaş, metal, ağaç, kil, alçı, çimento, taş v.b. her çeşit şekillendirme malzemesinin form yaratılma olanakları, yaratmaya yönelen bir oyun disiplini içinde denenir.

Hiçbir ön yargıya dayanmadan, öğrencinin kendi yetenekleri ile, malzemenin olanaklarının karşılamasını sağlayan bir çalışma havasında, öğrencinin şekil duygularının uyanması, sanat ve anlatım elemanlarını keşfetmesi, sahte ve arınmış formları ayırdedecek duruma gelmesi sağlanır.

Öğrencide yeni ve sanat yönünden artık bir biçim düşüncesinin doğmasına; teknik ve kişisel kabiliyetin paylarını değerlendirecek bilincin gelişmesine yardım edilir.

b) Serbest Şekillendirme çalışmalarında, her maddenin gerek ayrı ayrı, gerekse başka maddelerle beraber kullandığında sağlayacağı yeni şekillendirme anlam olanakları araştırılır.

Şekillerin, statik ya da dinamik oluşuna göre, ışık etkilerinden de faydalanılarak, şekillendirme denemeleri yapılır.

Maddelerin şekillendirme yönünden olduğu kadar, dış yüz dokuları yönünden de sağladıkları yeni olanaklar denenir ve değerlendirilir.

2 — SERBEST VE TABİATTAN RESİM :

1 — a) Serbest Resim çalışmalarında; çizgi, yüzey ve renk gibi çeşitli şekillendirme elemanları ve çeşitli resim araçları ile dokular düzenler, ritimler ve anlatımlar bulma temrilleri yapılır.

Öğrencinin fantazisini uyuracak, özel resmetme ve anlatım yeteneklerini geliştirecek serbestlik ve rahatlık içinde, yaratıcılığa yönelten ve birbirini tamamlayan çalışmalar yapılır.

KAPSAMI VE METODU :

- Resim araç ve gereçleri; çizgiler ve anlamları.
- Tasarımın, izdüşüm metodları.
- Çizim, ölçme, ölçülendirme.
- Normal, eğik ve kolu izdüşüm, net ve kesit resim anlamları.
- Çeşitli formların paralel ve konik perspektifli
- Basit formların paralel ve konik perspektifli.
- Çeşitli formların hacimle birlikte paralel ve konik perspektifli.

ÇAĞDAŞ SANAT

- Yıl Haftada 2 Saat

AMAÇ :

Öğrencilere, 20. Yüzyılın sanat teorileri, sanat akımları, sanat kişilikleri ve eserleri hakkında bilgi vermek, bu konularda eleştiri ve değerlendirmeler yapmak; öğrencilerde sanat değerleri bilincinin uyanması ve gelişmesine yardımcı olmaktır.

METOD VE KAPSAM :
Konular, eser örnekleri, görüş ve fikirler üzerinde inceleme, eleştirme ve değerlendirme çalışmaları yaparak işlenir.

Sanatın kültür değerleri içindeki yeri, toplum sanatı ve sanatçı etkileşimi belirtilir.

Çağımızdaki teorik ve bilimsel gelişmelerin sanata öz ve görünüş bakımından yaptığı etkiler değerlendirilir.

Çağdaş Türk Sanatının belirgin özellikleri ve yeni değerleri tartışılır.

KONULAR :

- Endüstri çağının başlangıcında sanat
 - Mimarlık
 - Resim
 - Dekoratif Sanatlar
- Yirminci Yüzyıl Sanatının temelleri
 - Empryosyonizm
 - Ekspressionizm
 - Sanat kişilikleri ve diğer akımlar
- Yüzyılın başında yeni akımlar ve sanat kişilikleri, Yeni Realizm, Sürrealizm, a) Kübizm, Futürizm, Dadaizm, Neoplasizm, Klee ve diğer sanatçılar, b) Kandinski, Mondrian, Picasso, Klee ve diğer sanatçılar
- Soyut Sanat akımları ve sanatçıları
- Bilim-Teknik-Sanat etkileşimi
- Bireysel sanat-toplumsal sanat.
- Yeni kavramlar, yeni görüşler yeni akımlar
- Yirminci Yüzyıl Türk Sanatı.

SANAT TARİHİ

- Yıl Haftada 2 Saat

AMAÇ :

Dersin amacı, kronolojik sıraya göre sanat devirlerini, sanat akımlarını ve sanat eserlerini inceleyip değerlendirme ve bu konularda öğrencilerin sanat de-

Öğrenciye, noktalar, çizgiler, yüzeyler ve ton farkları, oranlar, perspektif ve renklerin dili tanıtılır; kendi kişisel anlatım gücü ile bu elemanların olanakları içinde bağlantı kurmasına yardım edilir.

a) Serbest resim çalışmalarında, alışılmış, kalem, fırça gibi resim araçları ve b) Serbest resim grafik şekillendirme araç ve malzemelerinden faydalanılır.

2 — c.) Tabiiatın Resim Çalışmalarında: öğrencinin tabiiattaki şekil, renk ve form zenginliğini tanıması sağlanır. Çalışmalarında, tabiiat formlarının kopyasını yapmak değil, o formların ve düzenin oluşunu, dilini sanatçının fantazisini gerektirecek, rengini kişisel keşfetmek ilkesi gözönünde tutulur.

b) Tabiiatın Resim Teminlerinde yalnız canlı tabiiat değil, cansız tabiat, her şey, makinalar, yapılar v.b. ele alınır.

Basit alımlar, küçük bitki etüdüleri, ile başlayan çalışmalar, ağaçlar, manzaralar, insan ve insan figürleri, portre gibi konuları da içine alır.

YAZI

- Yıl Haftada 4 Saat

DEKORATİF RESİM, İÇMİMARLIK, SERAMİK ve TEKSTİL**SANATLARI BÖLÜMLERİ****AMAÇ :**

Yazı dersi bağımsız bir serbest grafik disiplini olarak güzel yazı öğretiminin yanında, aynı zamanda sanat disiplini açısından Temel Sanat Eğitimi paralelinde öğrencinin düzenli, dikkatli, doğru ödev yapma alışkanlığı, kazanmasına fırsat hazırlamak için çalışmalarına sanat pedagojisi bakımından öğrencilerin bu yöndeki yetilerinin gelişmesine önem verilir. İkinci yarıyıldaki konular bölümlerini özelliği itibaretle işlenir.

KONU VE KAPSAMI :

Çeşitli yazı araçları ile çizerek, yazarak temel yazı alıştırmaları ve konstrüksiyonları, Metinlerle basit kompozisyon alıştırmaları, Basit klasik yazı formları, Yazı çeşitleri ve özelliklerinin tanıtılması Tipografinin temel ilkeleri

TEKNİK RESİM VE PERSPEKTİF

- Yıl Haftada 4 Saat

DEKORATİF RESİM, GRAFİK SANATLAR, TEKSTİL SANATLARI BÖLÜMLERİ**AMAÇ :**

Zincirli sanat tabiiat ile serbest el serbest el kabiliyetini geliştirmeyle amaçlayan çok yönlü Temel Sanat Eğitimi çalışmalarının yansıması, öğrencilerin, gerek sanat pedagojisi ve gerekse dilin sonraki illüstrasyon derslerine hazırlık bakımından, dikkatli dü-

şünlük isteyen) ekzağ çalışmalarına da yöneltilir. Teknik Resim ve perspektif dersinde, tasarlanan bir form ya da hacmin, biçim, yapı, konstrüksiyon, malzeme v.b. özelliklerini, kesin bir şekilde anlatmaya yarayan, projeksiyon, tasarı, perspektif gibi bilgilerin kazandırılmasına önem verilir. İkinci yarıyıldaki konular bölümün özelliği gözetenilerek işlenir.

ğerlerinin evrensel gelişmesini, devir için biçim ilişkilerini kavrayıp tanımlayabilecek seviyede bir formasyon almalarını sağlamaktır.

METOD VE KAPSAM :

Konular, orijinal örnekler, reproduksiyonlar ve filmler yardımı ile, inceleme, eleştiri ve değerlendirme şeklinde işlenir.

KONULAR :

- 1 — Tarih öncesi kültürler,
- 2 — İlk yüksek kültürler
a) Mısır Kültürü
b) Önasya Kültürleri
c) Ege ve Akdeniz Kültürleri
- 3 — Keşiften önce Amerika Kültürleri
- 4 — Klasik-Anıtk Kültürler
- 5 — Ortaçağ Avrupa ve Bizans Sanatları
- 6 — Rönesans Sanatı
- 7 — Rönesans endüstri çağına kadar Batı Sanatı

TÜRK SANATI

2. Yıl haftada 2 Saat

AMAÇ :

Dersin amacı, Türk toplumların çeşitli çağlarda ve yörelerde oluşturdukları sanat eserlerini, kronolojik sıraya göre inceleyip değerlendirmek ve bu konuda öğrencilerin, sanat devirlerinin genel biçim ilişkilerini kavrayıp tanımlayabilecek bir formasyon almalarını sağlamaktır.

METOD VE KAPSAM :

Konular orijinal örnekler, reproduksiyonlar ve filmler yardımı ile inceleme, eleştiri ve değerlendirme şeklinde işlenir.

KONULAR :

- 1 — Uzakdoğu kültürleri ve İslâm öncesi Önasya Kültürleri
- 2 — İslâm Sanatı
a) İslâm öncesi Türk Sanatı
b) Selçuklu Devleti Sanatı
c) Osmanlı Devleti Sanatı
- 4 — Türk El Sanatları
a) Halk El Sanatları,
b) Şehir ve Saray El Sanatları,

SANAT YORUMU

3. Yıl haftada 2 Saat

AMAÇ :

Dersin amacı, okulun ve bölümlerin amacına uygun olarak çeşitli çağlar, akımlar ve çevrelerden seçilecek sanat eserlerinin devir, akımı ve kişilik karakterlerini belirleyecek, yorumlar, eleştiriler ve değerlendirmeler yaptırmaktır.

METOD VE KAPSAM :

Konular ve işleme programı, ilgili öğretim üyelerinin teklifi üzerine, her yıl başında, Okul Kurulunda tespit edilir.

Konuların seçiminde dizayn-Sanat-Kültür ilişkilerinin değerlendirilmesi olanağı gözönünde tutulur.

Edebiyat, Müzik, Tiyatro gibi diğer sanat dalları ile vizüel sanatlar arasındaki paralellikler ve karşılıklı etkilenme durumları araştırılır.

Dersin işlenmesinde orijinal eserler, reproduksiyonlar, filmler ve diğer sanat gösterilerinden yararlanılır.

Dersler gerektiğinde, geziler, konferanslar ve seminerlerle desteklenir.

Öğrencilerin kişisel araştırmalar ve teorik yorumlar ve değerlendirmeler yapmalarına imkân verilir.

SOSYOLOJİ VE KÜLTÜR TARİHİ

3. Yıl haftada 2 Saat

AMAÇ :

Bu dersler öğrencilerin dünya görüşlerini genişleterek, olayları değerlendirmeye yeteneğini sağlar. Toplumun gözlem yoluyla inceleme amacını güder. (Örneğin sanat ve meslek konularıyla ilgili çevre monografileri yapılır.) Ayrıca sanatçı adayını somut konular üzerinde çalışma alışkanlığından kurtararak soyut konular üzerinde düşünmeye hazırlar. Orijinal nitelikte ya da ulusal karakterde buluşlar yapabilmek için kendi tarih ve folkloruna yönelme davranışını kazandırır.

Ağırlık merkezini Anadolu'da bulacak bir kültür tarihi öğrenimi insanlığın Kültür Tarihi bakımından başarısını önemli bir kesiti ile öğrencilere tanıttığı gibi onlara yaşadıkları topraklardaki kültür değerlerini özelliği ve bağlantılarıyla anlayıp kavramak olgunluğunu sağlayacaktır.

KAPSAM :

I — Sosyoloji.

- 1) Sosyolojinin temel kavramları,
- 2) Sosyolojinin bilim olarak doğuşu ve gelişmesi,
- 3) Sosyolojide açıklama denemeleri,

II — Kültür Tarihi.

- 1) Genel Kültür Tarihi
- 2) Anadolu Kültür Tarihi
- 3) Anadolu Türk Kültürleri,
- 4) Türkiye'nin İslâm Kültürü çevresinden Batı Kültürü çevresine geçişinin Kültür Tarihi bakımından incelenmesi ve değerlendirilmesi.

TÜRK DİLİ

1. Yıl Haftada 2 Saat

AMAÇ :

Türk Dili dersinin amacı yetişen gençlere doğru düşünmeyi ve dilimizin gerçeklerine uygun olarak düşüncelerini söz ya da yazıyla anlatmayı uygulamaya tutarak öğretmektir.

YABANCI DİL
1., 2. ve 3. Yıllar Haftada 2 Saat

I — DÜŞÜNME İŞLEMİ (Psikolojik ve öznel açıdan) :

- İmge ve kavram
İmgeler arasında bağlantı : Çağırışım,
Çağırışım kuralları (zıtlık, benzerlik, yerdeşlik v.b.)
II — DÜŞÜNME DİYALEKTİĞİ (yapısal açıdan) :

III — DÜŞÜNME EYLEMİ (Dışsal ve nesnel açıdan) :

- A — Plâstik anlatım yolları
B — Ponetik anlatım yolları
1 — Müzik yoluyla anlatım.
2 — Söz yoluyla anlatım :
a) Duygusal anlatım : Şiir
b) Düşünsel anlatım :
1. Konuşma ve tipleri
2. Yazma :
Cümle kurma
Hüküm
Cümlelerin gelişimi
Paragraf
Paragraf tipleri
Diyalog

DEVİRİM TARİHİ

4. Yıl Haftada 2 Saat

Devrim Tarihi dersleri, Millî Eğitim Bakanlığınca kabul edilen ilkeler ve programlara uygun olarak yapılır.

KURS - SEMİNER VE KONFERANSLAR

- Kurs, Seminer ve Konferanslar :
a) Öğretim programlarında yer alan konuları genişletmek ve desteklemek.
b) Öğretim programlarında yer almayan, ancak okulun amacını gerçekleştirmesi bakımından yararlı olacağı kabul edilen konuları işlemek amacıyla ile düzenlenir.

İLKELER :

- 1 — Devam zorunluluğu olmayan kurs, seminer ve konferanslar Okul Müdürlüğünce düzenlenir.
2 — Öğrencilerin devamı zorunlu olan kurs, seminer ve konferansları, ilgili öğretmen üyelerinin teklifi, ilgili Bölüm Kurulunun kabulü ve Okul Kurulunun onayı ile, iş günlerinde ve okul için kabul edilen çalışma saatleri içinde yapılır.

AMAÇ :

Öğrencilere, Almanca, Fransızca, İngilizce dillerinden birini, kendi meslekleri ile ilgili metinleri sözlük yardımıyla okuyup anlayacak; bir düzeyde öğretebilecek.

ALMANCA :

- I. Kurda daha ziyade okulumuza, hiç yabancı öğrenimi görmeden gelmiş olan öğrencilere yukarıda belirtilen metodun kitabı olan (Deutsche Sprachlehre für Ausländer) in 9. dersine kadar,
II. kurda 9. dersten devam ile 17. derse,
III. kurda ise 17. dersten kitabın bitimine kadar olan gramer, okuma parçaları ve konuşma uygulanmaktadır.

FRANSIZCA :

- I. Kurda
II. Kurda
III. Kurda
-Basit cümle-
-Tüm kip (mode) ve zamanlar, Kompleks cümle
-Temel cümleyle yan cümleciklik (Periphrase)
-Temel cümleyle yan cümlecik ilişkileri-Meslekleriyle ilgili ilişkileri - Meslekleriyle ilgili metinlerin çevirileri.

İNGİLİZCE :

- I. Kurda
II. Kurda
III. Kurda
-Basit cümle-
-Tüm -Mood- kip ve zamanlar, complex cümle
-Temel cümleyle yan cümlecik ilişkileri-Meslekleriyle ilgili metinlerin çevirileri.

EK B:**İSTANBUL DEVLET GÜZEL SANATLAR AKADEMİSİ
UYGULAMALI ENDÜSTRİ SANATLARI YÜKSEK
OKULU EĞİTİM VE ÖĞRETİM PLANLARI**

Tasarımı Bölümü

(MOBİLYA ve İÇMİMARLIK)

Öğr. Gör. Jurgay BETİL
Endüstri Grafisi

Öğr. Gör. Nuri DOĞAN
Tasarımlama Uygulama

Öğr. Gör. Vefa ERKÜN
Tesisat

Öğr. Gör. Ercüment TARGAN
Strüktür, Tasarımlama Uygulama

Öğr. Gör. Gürkuş UYSAL
Çevre Düzenleme, Tasarımlama Uygulama

Öğr. Gör. Abidin ZAFİR
Çevre Düzenleme

Asis. Mustafa BERDAN
Tasarımlama Uygulama

Asis. Ayşe ELAĞÖZ
Tasarımlama Uygulama

Asis. Canan ERSELÇÜK
Tasarımlama Uygulama

Asis. İlhan FIRILDAK
Tasarımlama Uygulama

Asis. Cemil TOKA
Tasarımlama Uygulama

Asis. Gülseren YAPAR
Tasarımlama Uygulama

Prof. Sadun ERSİN
Tasarımlama Uygulama

Prof. İmail Hakkı OYGAR
Tasarımlama Uygulama

Prof. Sadi ÖZİŞ
Endüstri Tasarım Terihi

Doç. Adnan ÇOKER
Serbest Resim

Doç. Murat ERİC
Malzeme

Doç. Oya Görgün BOYLA
Tasarımlama Uygulama

Doç. Altan GÜRMAN
Temel Tasarımlama II

Doç. Önder KÜÇÜKERMEN
Tasarımlama Uygulama

Doç. Yılmaz MORÇOL
Teknik Resim, Tasarı Geometri,
Perspektif

Öğr. Gör. Beki AKTAR
Tasarımlama Uygulama

Öğr. Gör. Ertül AYAYDIN
Strüktür

ENDÜSTRİ TASARIMI BÖLÜMÜ DERS DAĞITIM ÇİZELGESİ

TEMEL DISİPLİNLER	GONDOZ				AKŞAM				
	1	2	3	4	1	2	3	4	5
1	4	4	4		3	3	3	3	
2	2	2	2		1	1	2	2	
3	8	16	26		5	8	14	23	

TAMAMLAYICI DISİPLİNLER

4	12	4		5	7	4	
5	4			4			
6	2	2		2	2		
7		2			2		
8	2	2			2		
9	2	2		2	2		
10	2			2			
11	2	2		2	2		

KÜLTÜR DISİPLİNLERİ

12	1			1			
13	1			1			
14		1			1		
15	1	1		1	1		
16	2	2	1	2	1	1	1
17			2	2	2		2
18	2	2	2	2	2	2	
TOPLAM SAAT				34	34	28	28
				25	25	24	25

STRUKTUR I

AMAÇ :

Doğal ve yapay strüktürlerin kuruluşundaki temel ilkeleri, çağdaş bilimsel yöntemlerle, tasarıma yönelik olarak incelemek ve araştırmak.

KAPSAM :

TEMEL BİLİMLERE DAYALI OLARAK STRUKTUR OLGUSU

- Strüktür analizi (Malzeme, sistemler, v.b.)
- Tabii bilimler
- Meslek Matematiği
- Matematik düşünmeyi öğreten teoriler ve yöntemler, Tasarım sorunlarında çözümlere götüren matematik bilgiler. Oyun teorisi, topoloji, matematiksel mantık, kütle bilimi, matematiksel kombinasyon kavramı v.b.
- Meslek Fizikliği
- Uygulamalı fizikten özel örnekler, elektro teknik, akustik, ışık v.b...
- Meslek Kimyası
- Uygulamalı Kimya özel bilgileri, kaplamalar, aşınmalar, çevre kirlenmesi v.b..

STRUKTUR II

AMAÇ :

Doğal ve yapay strüktürlerin kuruluşundaki temel ilkeleri, çağdaş bilimsel yöntemlerle, tasarıma yönelik olarak incelemek ve araştırmak.

KAPSAM :

STATİK VE DİRENÇ BİLGİSİ

- Düzlemde Statik
- Merkezi kuvvetler sistemi, genel kuvvetler sistemi, meslek ürünleri statijği v.b..
- Ağırlık noktası bilgileri
- Temel bilgiler, yüzeylerin ağırlık noktası, doğruların ağırlık noktası, denge durumları, durma emniyeti v.b..
- Sürünme
- Kayma, sürünme ve kavramı v.b.
- Direnç Bilgisi
- Temel bilgiler, çekme direnci, basınç direnci, yüzeysel direnç, atalet ve direnme momentleri, durulma direnci, eğilme direnci, bükülme direnci, bileşik dirençler. Direnç ve iletilen gerilmeler v.b..

STRUKTUR III

AMAÇ :

Doğal ve yapay strüktürlerin kuruluşundaki temel ilkeleri, çağdaş bilimsel yöntemlerle, tasarıma yönelik olarak incelemek ve araştırmak.

KAPSAM :

DURAGAN, DEYİNGEN VE DEĞİŞKEN STRUKTÖRLER

- Uygulamalı mekanik
- Geçmişe bakış, mekanik kavramlarının gelişimi
- Mekanik temel ilkeleri
- İLERİ STRUKTÖRLER
- Temel ilkeler
- Yapısal özellikler
- Tasarıma ilişkiler

ÇEVRE DÜZENLEME I

AMAÇ :

Tasarlama olgusunu; tasarım - çevre - insan sistemlerinin etkileşimi açısından inceleyen, ölçüleyebilir kavramlara vermeye çalışan bir disiplindir.

KAPSAM :

- ANATOMI, FIZYOLOJİ, ANATOMİ POMETRİ
- GESTALT PSİKOLOJİ
- İDRAK PSİKOLOJİSİ
- HAREKET EKONOMİSİ
- İNSAN VE TOPLUM

ÇEVRE DÜZENLEME II

AMAÇ :

Tasarlama olgusunu; tasarım - çevre - insan sistemlerinin etkileşimi açısından inceleyen, ölçüleyebilir kavramlara vermeye çalışan bir disiplindir.

KAPSAM :

- ÇEVRE KAVRAMLARI
- GÖRSEL ÇEVRE
- DOKUNSAMAL ÇEVRE İLE İLİŞKİLER
- ORGANLAR İÇİN ÇEVRE

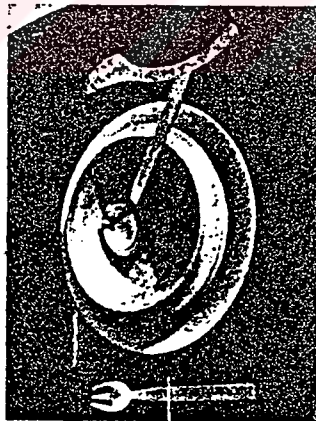
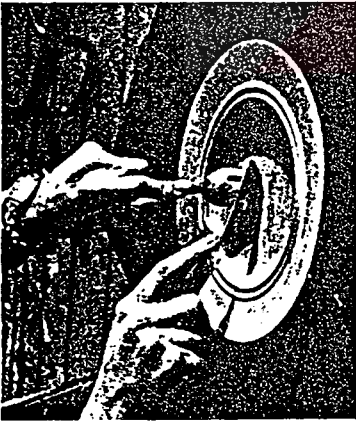
ÇEVRE DÜZENLEME III

AMAÇ :

Tasarlama olgusunu; tasarım - çevre - insan sistemlerinin etkileşimi açısından inceleyen, ölçüleyebilir kavramlara vermeye çalışan bir disiplindir.

KAPSAM :

- TEK KİŞİLİK ÇEVRE
- ÇOK KİŞİLİK ÇEVRE
- KAMUSAL ÇEVRE
- ÇEVRE KAVRAMLARININ DEĞİŞİMİ VE GELECEK İÇİN ÖNERİLER

TASARLAMA UYGULAMA I - II - III

AMAÇ :

İnsanın fizik çevresini oluşturan sistemlerin ve öğelerin kuruluşundaki temel ilkeleri, çevre düzenleme ve endüstri ürünleri alanındaki tasarım sorunlarını çözebilme ve uygulama yeteneğini ve disiplinini geliştirmek.

KAPSAM :

TASARLAMA İLE İLGİLİ TEMEL İLKELER VE DEĞER YARGILARI

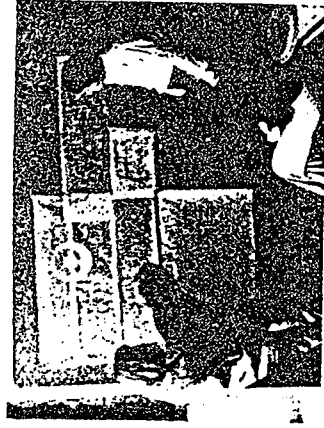
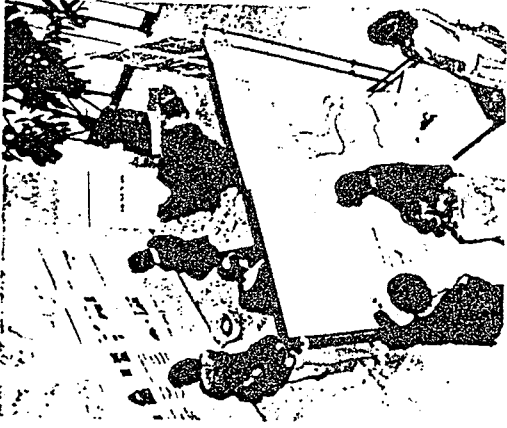
- Güncel geçerliliği olan, yalın tüketim nesnelere ilişkin tasarım ve üretim sorunları.

TASARIM SORUNLARINI ÇÖZEBİLME YETENEKLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ VE UYGULAMALI ÇALIŞMALAR

- İnsan - çevre - öğe ilişkilerinin irdelemesine yönelik tasarımlar ve uygulamaları.

DREYTIM PLANLAMASI İÇİNDE TASARIMCININ YER ALMASINI AMAÇLAYAN ÇALIŞMALAR

Planlama ve teoriye dayanan tasarım çalışmaları, illeri anlamlı çevre ve öğe sistemlerinin tasarımları ve uygulamaları.

TEKNIK RESİM	TASARI GEOMETRİ	SERBEST RESİM	TEMEI TASARLAMA II
<p>AMAÇ : Endüstri üretimi sırasında tasarımcı ile yapımcı arasında çizim, yolu ile teknik bir «DİL» beraberliğini vermek.</p> <p>KAPSAM : TEKNIK RESMİN MALZEMELERİ, YONTEMLERİ TEKNIK RESMİN NÖRLARİ ÇEŞİTLİ GEOMETRİK ÇİZİMLER YAZI ÇİZGİ ÖLÇEK KOTLANDIRMA KATALOGLAMA KONSTRÜKTİF ELEMANLAR VE MAKİNA-PARÇALARI ÖRÖN TASARLAMASINDA KONSTRÜKTİF VE FONKSİYONEL ANLAYIŞ.</p> <p>PERSPEKTİF</p> <p>AMAÇ : Öç boyutlu nesnelerin kendine özgü yöntemler aracılığı ile iki bbyutta anlaşılabilmesi yeteneğinin kazandırılması.</p> <p>KAPSAM : NOKTA, DOĞRU VE YÖZEYİN PERSPEKTİFTEKİ YERİ. KAVALİYER PERSPEKTİF SERBEST PERSPEKTİF (KONİK İZDOŞUM) TEK - ÇİFT VE ÇİFT FIRARLI PERSPEKTİF DEFORMASYON ÇEMBERİN PERSPEKTİFİ PERSPEKTİFTE GÖLGE AKSONOMETRİK PERSPEKTİF</p>	<p>AMAÇ : Tasarım çalışmalarını sırasında uzay organizasyonunun soyut düşünme yeteneğini vermek.</p> <p>KAPSAM : ÇEŞİTLİ İZDOŞUM YÖNTEMLERİ Dik Eğik Eşlenik dik Konik Küresel EŞLENİK DİK İZDOŞUM Nokta Doğru Düzlem ve birbirleri ile ara kesitleri. PLAN, CEPHE, KESİT, PROFİL İZDOŞUMUNUN DOZLEME ÇEVİRİLMESİ, YATIRIMLAR ÇEMBERİN İZDOŞUMLARI CİSİMLERİN DOZLEM VE BİRBİRLERİ İLE ARA KESİTLERİ GÖLGE</p>	<p>AMAÇ : Öğrenciye klasik ilkelere hareket ederek, görsel sanatların temel problemlerini göstermek yoluyla BİÇİM GÖRME ve ÇİZME yeteneklerini kazandırmak, gereğinde çağdaş sanat ilkeleri ile de ilişkiler kurmak.</p> <p>KAPSAM : MODEL ● Yerleştirme, modelin verilen kâğıt üzerine yerleştirilmesi ve ilkel kompozisyon bilgisi. DESEN ● Desenin bütünüyle gözden geçirilmesi, çeşitleri: İç desen - dış desen Kopuk desen - devamlı desen Çizgisel - tonal desen MODELİN BİÇİMSEL ÖZELLİKLERİ Karakter, hareket, proporsiyon, plan volüm, PLANLAR Volümü yapan planlar, mesafe planları, planların çizgi ve ton yarıdımıyla verilmesi, sert ve yumuşak kenarlı planlar, HAREKET VE RİTM Ana hareket, kontrast hareketler, tekrarlanan hareketler (Volümlerde, planlarda, çizgilerde)</p>	<p>AMAÇ : Temel tasarım disiplini temel eğitim öğretiliyle endüstri tasarımı iç mimarlık arasındaki gerekli bağlantıyı kurmayı amaçlar.</p> <p>ÖN TANIM VE KAVRAMLAR</p> <p>KAPSAM : GÖRSEL ANLATIM YÖNTEMLERİ VE TEMEL TASAR İLKELERİ ÇEVRESİNDE ARAŞTIRMA. TASAR ELEMANLARININ PSİKOFİZYOLOJİSİNE YAKLAŞIM VE TOPLUMSAL PSİKOLOJİ. TASARLAMA</p>

ENDÜSTRİ GRAFİSİ

AMAÇ :

Endüstri tasarımı ürünlerinin oluşumunda, grafik ve görsel bildirim faktörlerinin, tasarıma katılması için gerekli olan temel bilgiler ve uygulamalar.

KAPSAM :

TANIM

ENDÜSTRİDE GRAFİK VE GÖRSEL BİLDİRİM

İKİ BOYUTLU GRAFİK SİSTEMLER

Yazı sistemleri

Semboller

ÜÇ BOYUTLU GRAFİK SİSTEMLER

Küçük sistemlerde grafik (kutu, şişe, küçük araçlar v.b..)

Büyük sistemlerde grafik (taşıt araçları, mekanik geçişler, sağlık gereçleri v.b..)

Mekân sistemlerinde grafik (sergi, kant parçaları v.b..)

UYGULANMIŞ MEKANİK

AMAÇ :

Doğal ve yapay yapıların kuruluş ve işleyişindeki mekanik ilkelerinin tasarıma yönelik olarak incelenmesi.

KAPSAM :

MEKANİK SİSTEMLERİN KURULUŞU

Temel öğelerin ve sistemlerin kuruluşu (Makina öğeleri v.b..)

Tamamlayıcı öğelerin ve sistemlerin kuruluşu (Bağlayıcılar v.b..)

Gelişmiş öğelerin ve sistemlerin kuruluşu (Bağlayıcılar v.b..)

Gelişmiş öğelerin ve sistemlerin kuruluşu (Elektrikli araçlar, elektronik araçlar, motorlar v.b..)

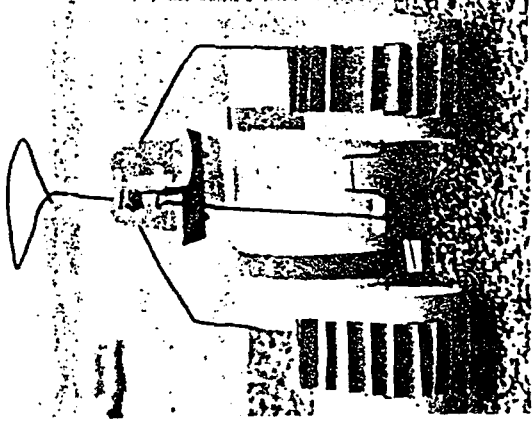
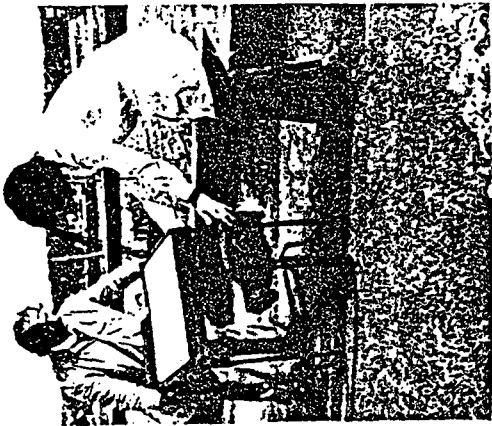
Mekanik kavramların geleceği

DURAGAN, DEVİNGEN VE DEĞİŞKEN STRÜKTÖRLERİN; MEKANİK KAVRAMLAR AÇISINDAN;

Temel ilkeler

Yapısal özellikler

Tasarımla ilişkileri

ENDÜSTRİ TASARIM TARİHİ I - II

AMAÇ :

Tasarımın, toplumsal ve teknik gelişmelerin etkisi altında, tarih içindeki evriminin ana hatları ve bununla ilgili kuramlar.

KAPSAM :

GEÇMİŞ KÜLTÜRLER

ENDÜSTRİ DEVRİMİNE KADARKI GELİŞİM

Güzel Sanatlar

ENDÜSTRİ DEVRİMİ VE TASARIMI ETKİLERİ

Mimarlıktaki gelişimler
Makine ile üretim

1851-1914 ARASINDAKİ GELİŞİMLER

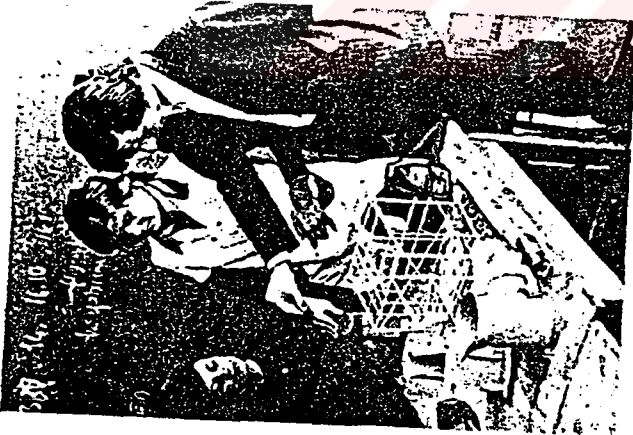
Büyük sergiler
Art Nouveau
Kübizm
Fütürizm
v.b.

1918-1939 ARASINDAKİ GELİŞİMLER

De Stijl
Bauhaus
v.b.

II. DÜNYA SAVAŞI SONRASI GELİŞİMLERİ

SON YILLARDAKİ GELİŞİMLER

MALZEME I - II**AMAÇ :**

Malzemenin fiziksel ve kimyasal özelliklerine göre, işleme olanaklarının çeşitli sistemler içinde araştırılması.

KAPSAM :**MALZEMENİN TANIMI****MALZEMENİN TEKNİK ÖZELLİKLERİ****MALZEMENİN AYRINTILI FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ****ÜRETİLMESİ, BİCİMLENDİRİLMESİ, KÖRÜNÜMASI VE TÜKETİM ALANLARI**

Ahşap

Taş

Cam

Pişmiş Toprak

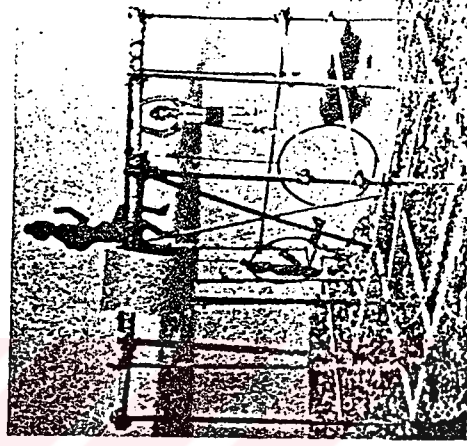
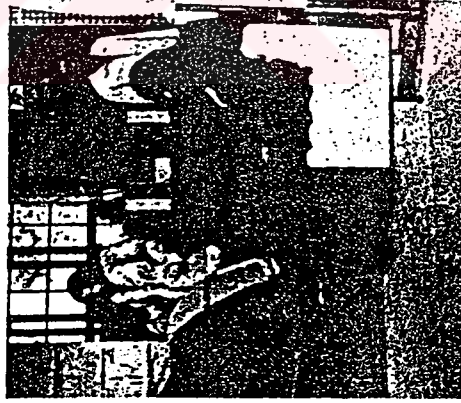
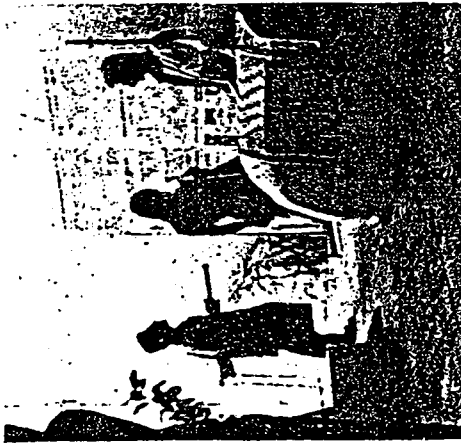
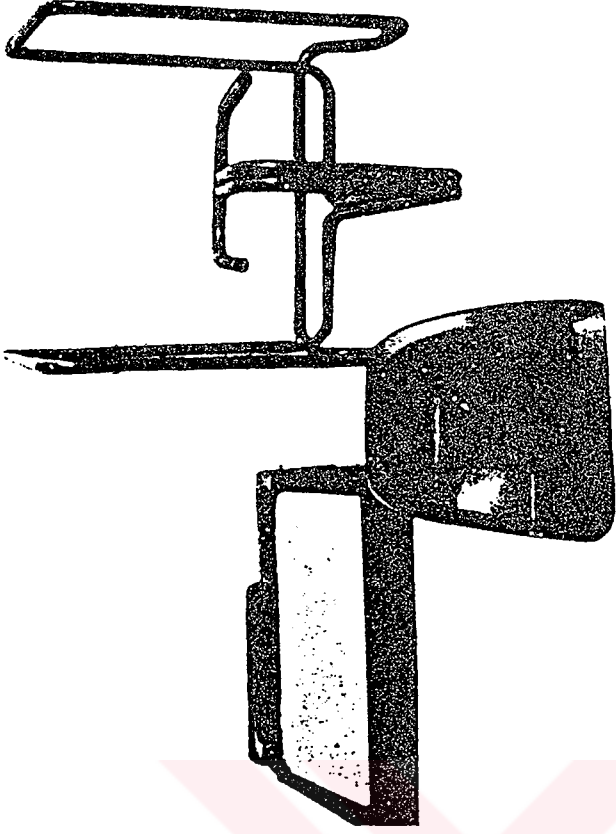
Metali

Plastik

Dokumalar

TESİSAT**AMAÇ :**

Mekan ve endüstri ürünlerinin mesleklerle ilişkili olan araç - gereç - donatım sistemlerinin kuruluşu, işçileri, işlemleri ve fonksiyonlarının incelenmesi, araştırılması.

KAPSAM :**SICAK VE SOĞUK SU ARAÇ VE GEREÇLERİ****ISI ARAÇ VE GEREÇLERİ****İŞIK ARAÇ VE GEREÇLERİ****HAVA ARAÇ VE GEREÇLERİ****ELEKTRİK ARAÇ VE GEREÇLERİ****SAGLIK ARAÇ VE GEREÇLERİ VE BUNLARIN DONATIM VE DENETİM SİSTEMLERİ.**

Prof. Gevher BOZKURT
Tasarılama Uygulama

Prof. Sabih GOZEN
Tasarılama Uygulama (Baskı)

Doç. Beyhan SALDIRAY
Tasarılama Uygulama (Baskı)

Doç. Sümer SALDIRAY
Tasarılama Uygulama

Oğr. Gör. Seim AKAL
Tasarılama Uygulama (Baskı)

Oğr. Gör. Kudret ARAL
Doküman Teknolojisi

Oğr. Gör. Gungör BAŞER
Tasarılama Uygulama (Doküman)

Oğr. Gör. Nuruallah BERK
Serbest Resim

Oğr. Gör. Kemal BILENSOY
Serbest Resim

Oğr. Gör. Muhsin DEMIRONAT
Tarih, el Yapı, El Sanatları

Oğr. Gör. Edip Hakkı KOŞEOĞLU
Serbest Resim

Oğr. Gör. Kenan ÖZBEL
Tasarılama Uygulama (Halı)

Oğr. Gör. Barbara SCHMIDT
Tasarılama Uygulama

Oğr. Gör. Esin SEZGİNTÜREDİ
Tasarılama Uygulama (Halı)

Oğr. Gör. Oğuz ŞİRVANCI
Tasarılama Uygulama (Baskı, Teknoloji)

Oğr. Gör. Tahsin TEKÖĞLU
Tasarılama Uygulama (Doküman)

Oğr. Gör. Perin UNER
Genel Tekstil, Baskı, Teknolojisi

Asis. Engin AKDOĞAN
Tasarılama Uygulama (Baskı)

Asis. Hürriye GÜNSÜR
Tasarılama Uygulama (Serbest Resim)

Asis. Bahadır SEBER
Tasarılama Uygulama (Doküman)

Asis. Aygün TUĞAY
Tasarılama Uygulama (Baskı)

Asis. Mahir YAPICIKARDEŞLER
Tasarılama Uygulama (Doküman)

TEKSTİL SANATLARI BÖLÜMÜ DERS DAĞITIM ÇİZELGESİ

TEKSTİL SANATLARI BÖLÜMÜ DERS DAĞITIM ÇİZELGESİ	GÜNÜZ				AKŞAM				
	1	2	3	4	1	2	3	4	5
TEMEL DISİPLİNLER									
1 SERBEST RESİM	6	4			6	2	2		
2 GENEL TEKSTİL	2	2			2	2			
3 TASARLAMA - UYGULAMA	12	18	26		4	13	17	22	
TAMAMLAYICI DISİPLİNLER									
4 TEMEL TASARLAMA	12				5	7			
5 YAZI	2				2				
6 DOKUMA TEKNOLOJİSİ	2				2				
		5			3				
7 TARİHSEL TÜRK EL SANATLARI	2				2				
8 BASKI TEKNOLOJİSİ	4		4		2		3	3	
KÜLTÜR DISİPLİNLERİ									
9 TEKNİK VE SOSYOLOJİ	1				1				
10 EKONOMİ	1				1				
11 İŞLETME - PAZARLAMA	1				1				
12 FİKRİ HAKLAR - İŞ HUKUKU	1	1			1	1			
13 SANAT TARİHİ	2	2	1		2	1	1	1	2
14 TÜRK DEVRİM TARİHİ			2						
15 YABANCI DİL	2	2	2		2	2	2		
TOPLAM SAAT	30	35	31	28	25	25	25	25	24

SERBEST RESİM I

AMAÇ :
Öğrenciye klasik ilkelere hareket ederek, görsel sanatların temel problemlerini göstermek yoluyla BİÇİM VE ÇİZİM yeteneklerini kazandırmak, gereğinde çağdaş sanat ilkeleri ile de ilişkiler kurmak.

KAPSAM :

MODEL:

YERLEŞTİRME:

Modelin verilen köğüt üzerine yerleştirilmesi ve ilkel kompozisyon bilgisi.

DESEN:

Desenin bütünüyle gözden geçirilmesi, çeşitleri.

● İç desen - dış desen

● Kopuk desen - devamlı desen

● Çizgisel - tonal desen.

MODELİN BİÇİMSEL ÖZELLİKLERİ:

Karakter, hareket, proporsiyon, plan boyut

PLANLAR:

Boyutu veren planlar, mesafe planları, planların çizgi ve ton yardımıyla verilmesi sert ve yumuşak kenarlı planlar.

HAREKET VE RİTM:

Ana hareket, kontrast hareketler, tekrarlanan hareketler, çok boyutta planlarda çizgilerde.

SERBEST RESİM II

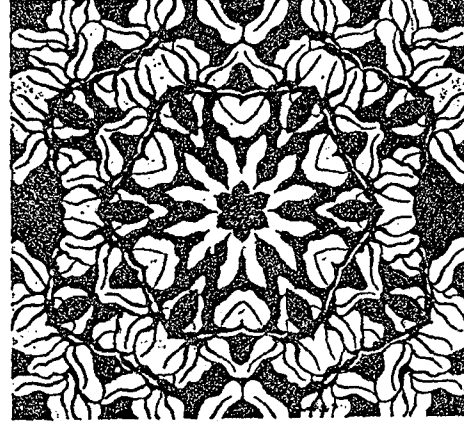
AMAÇ :
Öğrencinin ilk sene aldığı plastik sanat kültürünü daha fazla geliştirerek inceleyici döneminden ürelci dönemine geçerek kendi sanat gücünün de kalkışı ile mesleğine yönelik soyut çalışmalar yapmaktır.

KAPSAM :

OBJELERİN İNCELENMESİ VE BUNLARIN STİLİZASYONU

RENK TEORİLERİ VE UYGULAMALARI

ÇİZGİ KOMPOZİSYONLARI

GENEL TEKSTİL I - II**AMAÇ :**

- 1 — Tekstilin ekonomik, tarihsel gelişimi. Bireysel tekstil sanatlarının gelişmesi ile birlikte toplumsal olarak kitlelere yayılıp endüstrileşmesi.
- 2 — Çoğumuzun tekstil endüstrisinin gelişim düzeyi. Tekstil hammaddesinin işlenmiş maddeye dönüşüncüye değin geçirdiği aşamalar.

KAPSAM :

- 1 — TEKSTİLİN DOĞUŞU İLKEL ÇALIŞMALAR

DOKUMA VE BAŞMACILIKTA İLKEL EL SANATLARI

MANİFAKTÖR

ENDÜSTRİNİN DOĞUŞU VE GELİŞİMİ

ÇAĞDAŞ ENDÜSTRİ

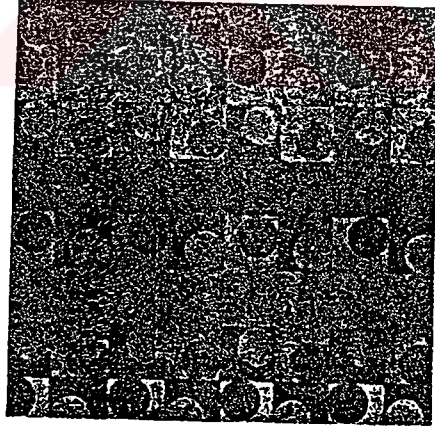
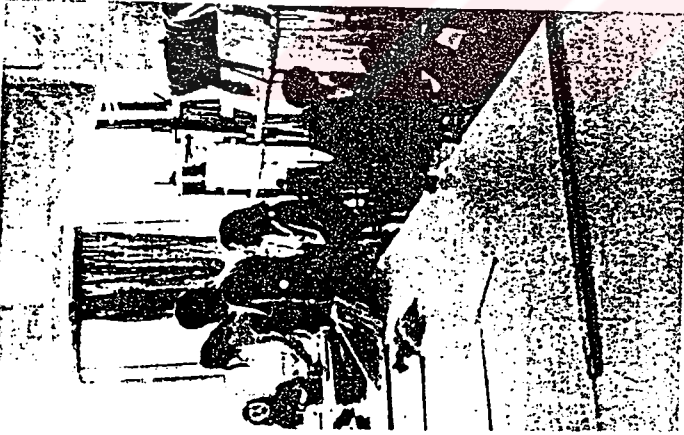
- 2 — TEKSTİL HAMMADESİNİN SINIFLANMASI

DOĞAL HAMMADE

SELOZİK HAMMADE

SENTETİK HAMMEDDENİN ÜRETİMİ, ÖZELLİKLERİ

TEKSTİLDE KULLANILMA YERLERİ

TASARLAMA UYGULAMA I**AMAÇ :**

Mesleğe yönelik sanat formasyonunu vermek; ilgili yüzey kompozisyonlarının kaynaklarını araştırmak ve meslekle ilgilerini saptamak.

KAPSAM :

- 1 — YÜZEY KOMPOZİSYONLARI VE KURALLARI

- 2 — YÜZEY KOMPOZİSYON ELEMANLARI.

- a. Yüzey
- b. Biçim
- c. Renk ve kuralları

- 3 — TARİHSEL TÜRK SÜSLEME VE EL SANATLARI.

Çağdaş uygulamalarda biçimsel değerlendirme.

- 4 — TEKSTİL SANATLARI VE FONKSİYON

MODA - TEKNİK - KALİTE - MALZEME - İLİŞKİLERİ.

TASARLAMA UYGULAMA II**AMAÇ :**

- 1 — Mesleğe yönelik sanat formasyonunu vermek; ilgili yüzey kompozisyonlarının kaynaklarını araştırmak, meslekle ilgili malzemelerin ve tekniklerin yüzey kompozisyonları üzerindeki etkilerini saptamak. Çağın teknolojik koşulları paralelinde bu kompozisyonları, baskı, dokuma ve halı dalları kapsamında değişik malzemeler kullandırarak en endüstriyel araştırmalar yapılarak geniş bir etüd haline getirmek;

- 2 — Yapılan etüd ve araştırmalar ürünü alan tasarımları okul atölyelerinde uygulamak.

KAPSAM :

Tekstil ile ilgili tekniklere uygun olmak şartıyla

- 1 — Yüzeysel kompozisyon çalışmaları.

- a. Yüzey
- b. Biçim
- c. Renk

- 2 — Endüstriyel araştırmalara dayalı çalışmalar:

- a. Yüzey
- b. Biçim
- c. Renk

TASARLAMA UYGULAMA (BASKI) III

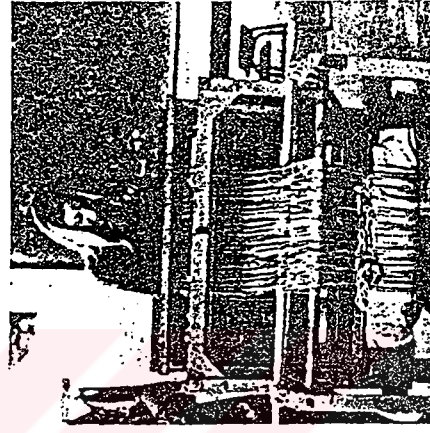
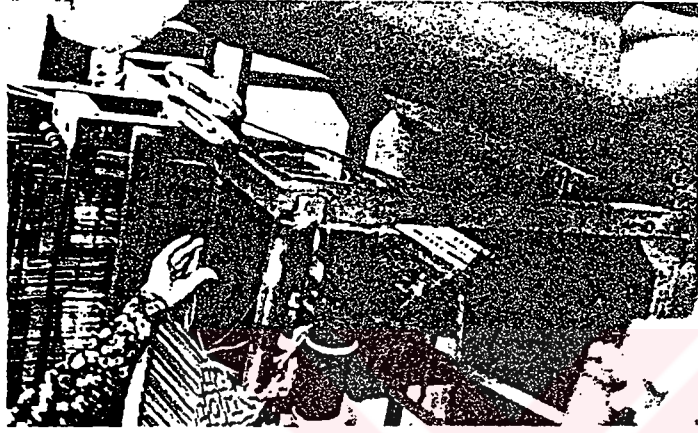
AMAÇ :

Günümüzde kullanılan tüm baskı türlerini çağımıza uygun teknik ve yöntemlerle yapabilecek tekstil tasarımcıları yetiştirmek. Bunun için:

- 1— Öğrencinin baskı teknolojisine uygun desenleri yapabilme yeteneğini olgunlaştırmak.
- 2— Önceden kararlaştırılan teknik ve artistik bilgilere dayanmak ve Türk plastik sanatlarından yararlanmak suretiyle kişisel yeteneği belirten yeni ürünler elde etmek.

KAPSAM :

- 1— ÖNCEDEN YAPILAN TASARIMLARI GELİŞTİRMEK, BUNUN İÇİN GEREKLİ ARAŞTIRMALARI YAPTIRMAK.
- 2— KİŞSEL YETENEĞİ YANSITAN TASARIM ORNLERİ ELDE ETMEK.
- 3— BU ORNLERİ UYGULATMAK BU UYGULAMANIN GERÇEKLEŞMESİ İÇİN GEREKLİ UYGULAMA TEKNİKLERİ:
 - a. Teknik resimlerin çizilmesi (negatif)
 - b. Şablon ve kalıpların hazırlanması.
 - c. Emülsiyon hazırlanması.
 - d. Poz verme (ışıklandırma)
 - e. Takviye lakları kıvamları ve rötuşları.
 - f. Poilar, boyalar ve fiksaj sistemleri.
- 4— İŞLETMECİLİK, FABRİKA ORGANİZASYONU HAKKINDA KISA BİLGİ

TASARLAMA UYGULAMA (DOKUMA) III

AMAÇ :

Günümüzde kullanılan tüm kumaş türlerini çağımıza uygun teknik ve yöntemlerle yapabilecek tekstil tasarımcıları yetiştirmek.

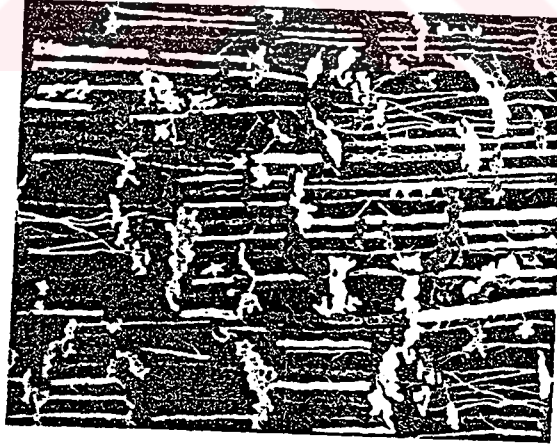
- 1— Öğrencinin tasarladığı herhangi bir kalitedeki kumaşın teknolojik hesaplarını, uygulama ve uygulamalarını yapabilme yeteneği kazandırmak.
- 2— Önceden kazandırılan teknik ve artistik bilgilere dayanmak ve Türk plastik sanatlarından yararlanmak suretiyle doku - desen ilişkisi kurarak bu alanda yeni ürünler elde etmek.

KAPSAM :

- 1— ÖNCEDEN YAPTIRILAN TASARIMLARI GELİŞTİRMEK, BUNUN İÇİN GEREKLİ ARAŞTIRMALARI YAPTIRMAK.
- 2— KİŞSEL YETENEĞİ YANSITAN TASARIM ORNLERİ ELDE ETMEK.
- 2— BU ORNLERİ UYGULATMAK.

Uygulamanın gerçekleştirilmesi için gerekli uygulama teknikleri:

 - a. Desen - konstrüksiyon ilişkileri.
 - b. Renklendirme.
 - c. Çeşitli sistemlerle yapılan dokuma çalışmaları.
- 4— İŞLETMECİLİK, FABRİKA ORGANİZASYONU HAKKINDA KISA BİLGİ.

TASARLAMA UYGULAMA (KIRKITLI DOKUMA) III

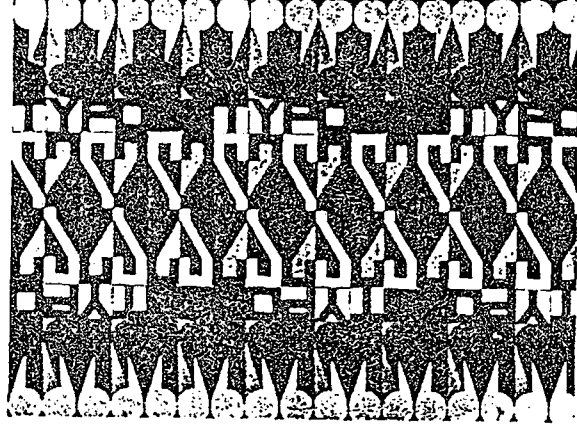
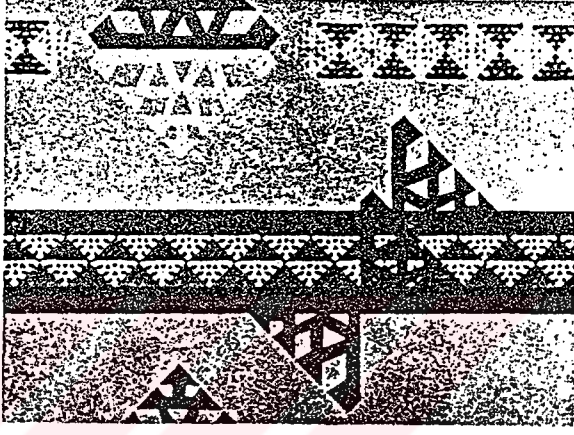
AMAÇ :

Günümüzde kullanılan tüm kırkiteli dokuma türlerini çağımıza uygun teknik ve yöntemlerle yapabilecek tekstil tasarımcıları yetiştirmek. Bunun için:

- 1— Öğrencinin tasarladığı herhangi bir kalitedeki kırkiteli dokumanın teknolojik hesaplarını, uygulama raporlarının ve uygulamasını yapabileme yeteneği kazandırmak.
- 2— Önceden kazandırılan teknik ve artistik bilgilere dayanarak ve Türk plastik sanatlarından yararlanarak suretiyle doku - desen ilişkisi kurarak bu alanda yeni ürünler elde etmek.

KAPSAM :

- 1— ÖNCEDEN YAPTIRILAN TASARIMLARI GELİŞTİRMEK, BUNUN İÇİN GEREKLİ ARAŞTIRMALARI YAPTIRMAK.
- 2— KİŞİSEL YETENEĞİ YANSITAN TASARIM ÜRÜNLERİ ELDE ETMEK.
- 3— BU ÜRÜNLERİ UYGULATMAK, UYGULAMANIN GERÇEKLEŞMESİ İÇİN GEREKLİ UYGULAMA TEKNİKLERİ.
 - a. Desen - konstrüksiyon ilişkileri
 - b. Renklendirme
 - c. Çeşitli sistemlerde yapılan kırkiteli dokuma çalışmaları.
 - a. El halıları
 - b. Makina halıları
- 4— İŞLETMECİLİK FABRİKA ORGANİZASYON HAKKINDA KISA BİLGİ.

YAZI**AMAÇ :**

Tekstil sanatları öğrencilerine, yazının temeli olan gerekli harf ve rakkamlar, yazı anatomisinin estetik kuralları içinde, periyodik bir sistemle geliştirilerek tanıtılacaktır.

KAPSAM :

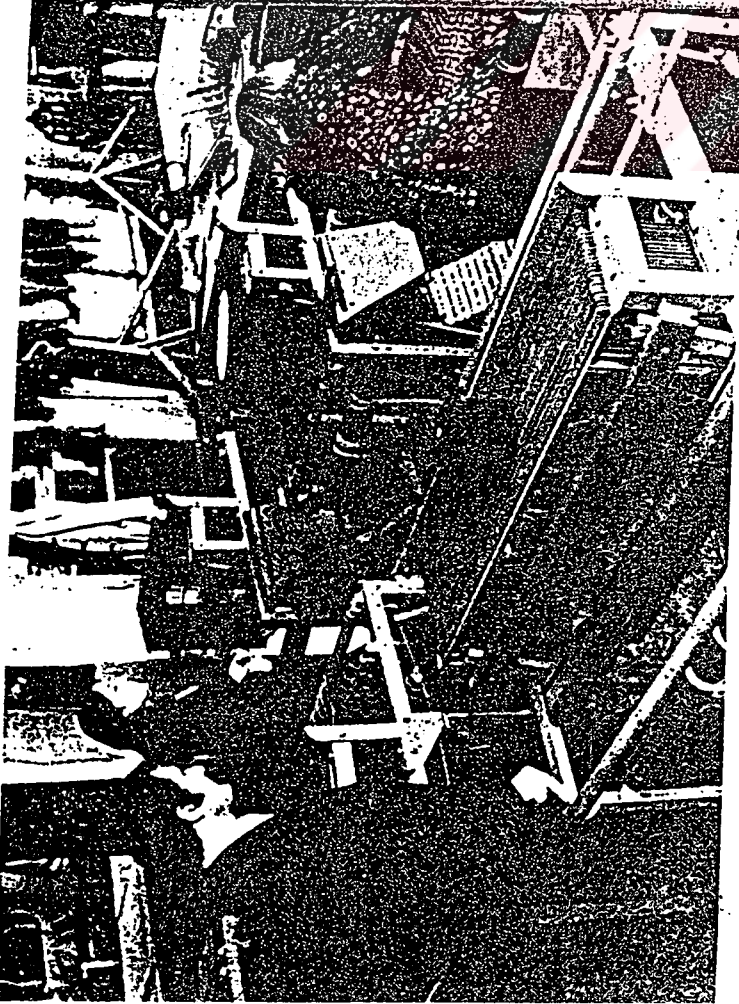
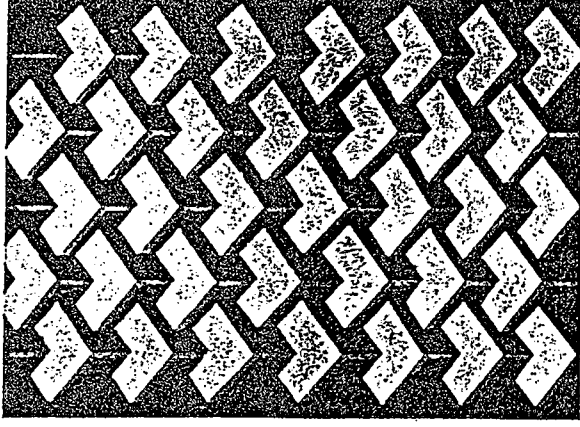
A) YAZI TURLERİ, KARAKTERLERİ VE SİSTEMLERİ HAKKINDA GENEL BİLGİ.

Alanları

Esprisi

Yazı malzemesi ve imkânları

- B) Batone karakter «BLOK»,
Batone dar karakter «BLOK»,
Batone ince ve kalınlı karakter «ANTİK»,
Batone ince ve kalınlı dar karakter «ANTİK»,
Batone meyilli karakter «ITALİK»,
Batone meyilli ince ve kalınlı karakter «ITALİK ANTİK»,
Batone dipli karakter «ANTİK»,
Batone ince ve kalınlı dipli karakter «STİL ANTİK»,
Dişli karakter «KLASTİK ANTİK»,
İnce dişli karakter «ROMEN»

BASKI TEKNOLOJİSİ I**AMAÇ :**

Baskı dalında, baskı tekniklerini ve prensiplerini teorik ve uygulamalı olarak öğretmek ve öğrenciyi bu dalda endüstriye hazırlamak, en son teknolojik gelişimleri tanıtmak ve öğrenciyi araştırıcı çalışmalar yaptırarak.

KAPSAM :

- 1 — BASKI YONTEMLERİ
- 2 — BASKI YONTEMLERİNİN UYGULAMA BİÇİMLERİ
- 3 — KUMAŞIN BASKIYA HAZIRLANMASI VE TERBİYE SİSTEMLERİ.
- 4 — BOYA MUTFAĞI
- 5 — ŞABLON BASKISI
- 6 — RAPORTLAMA TEKNİĞİ

BASKI TEKNOLOJİSİ II**AMAÇ :**

Dokuma dalında, dokuma tekniklerini ve prensiplerini teorik ve uygulamalı olarak öğretmek, öğrenciyi bu dalda endüstriye hazırlamak, en son teknolojik gelişimleri tanıtmak ve öğrenciyi araştırıcı çalışmalar yaptırarak.

KAPSAM :

- 1 — RAPORTLAMA
- 2 — BASKI BOYALARI
- 3 — PİGMENTLERLE DİREKT BASKI VE PİGMENTLERİNİ PATLARI
- 4 — RAPORT ÇEŞİTLERİ VE RENKLERİN TAŞINMASI
- 5 — NEGATİF ÇALIŞMALAR
- 6 — BOYA FIKSE TEKNİKLERİ

DOKUMA TEKNOLOJİSİ I — II**AMAÇ :**

Dokuma tekniklerini ve prensiplerini teorik ve uygulamalı olarak öğretmek, öğrenciyi endüstriye hazırlamak ve en son teknolojik gelişimleri tanıtmak.

KAPSAM :**DOKUMA KONSTRÜKSİYONU**

- Bezayağı örgüsü ve türevleri
- Dimi örgüsü ve türevleri
- Saten örgüsü ve türevleri
- Diagonal örgüler
- Krep
- Eğik Pips örgüler
- Kafes örgü
- Çevrilerek elde edilen örgülerin konstrüksiyonları hesapları ve bu örgü türünden kumaşların tahlihi.

DOKUMA TEKNOLOJİSİ

- Düz tezgahlar
- Armürlü tezgahlar
- Egzantrikli tezgahlar
- Kumaş regülatörleri
- Çözü regülatörleri
- Vuruş mekanizmaları
- Tafe hareketleri

TARİHSEL TÜRK EL SANATLARI**AMAÇ :**

Tarihsel Türk el sanatlarını endüstriye yönelik bir yöntemle tanımlamak ve günün endüstrisine yararlı olacak biçimde yararlanmaya yönelmek.

KAPSAM :

TURK MOTİFLERİNİN KOKENİ, GRUPLANMASI VE İSİMLERİ
KLASİK ÇİZİMLERİN UYGULANMASI
TEKSTİLİN MODERN ÇAĞDAŞ TEKNOLOJİYE GELİNCEYE KADAR GEÇİRDİĞİ DÖNEMLER
DESEN VE ORNEMAN ÇİZİMİNDEKİ KLASİK ÖLÇÜLER
TARİHİ KUMAŞLARIN TANITILMASI.

DOKUMA KONSTRÜKSİYONU I — II**AMAÇ :**

Dokuma dalında, dokuma tekniklerini ve prensiplerini teorik ve uygulamalı olarak öğretmek, öğrenciyi bu dalda endüstriye hazırlamak ve en son teknolojik gelişimleri tanıtmak.

KAPSAM :**İKİ KATLI KUMAŞLAR**

- Astar çözgüsü kumaşlar
- Astar atkılı kumaşlar
- Çift kat kumaşlarla bütün kumaşların birbirine bağlanması

KUMAŞLARI AĞIRLAŞTIRMAK İÇİN

- Dolgu çözgüsü ilavesi
- Dolgu alkisi ilavesi
- Dolgu çözgüsü ve alkisinin aynı zamanda ilavesi

DÜÇ KATLI KUMAŞLAR

- Pike kumaşlar
- Mailase kumaşlar
- Kadife örgüleri
- Havlu örgüleri
- Jakarlı kumaşların konstrüksiyonları ve bu tür kumaşların tahlihi.

TEKNOLOJİ

- Otomatik tezgahlar
- Masuranın olomatik değişmesi
- Mekik değiştiren tezgahlar
- Tezgahlarda emniyet tertibatı
- Mekiksiz tezgahlar ve türleri
- Jakarlı tezgahlar ve türleri, iriko makineleri.

Sanatları Bölümü

Prof. Vedat AR
Ekran Grubu Teknikleri

Prof. Emin BARIN
Yazı

Prof. Namık BAYIK
Tasarıma Uygulama - Tanıtım Grafığı

Doc. Dincer ERİMEZ
Serbest Resim, İllüstrasyon, Grafik Resim

Doc. Fehi KAYAALP
Baskı Grubu Teknikleri I

Öğr. Gör. Sabit AYASBEYOĞLU
Grafik Tarihi

Öğr. Gör. İbrahim BİLGE
Baskı Grubu Teknikleri II

Öğr. Gör. Cafer TÜRKMEN
Fotograf

Asis. Yasemin ÖZEN
Temel Tasarlama

GRAFİK SANATLARI BÖLÜMÜ DERS DAĞITIM ÇİZELGESİ

TEMEL DISİPLİNLER	GÜNDOZ				AKSAM				
	1	2	3	4	1	2	3	4	5
1	YAZI	3	4		2	2	3		
2	GRAFİK RESİM - İLLÜSTRASYON	2	4		2	2	2	2	2
3	TANITMA GRAFİĞİ	2	2		2	2	2	2	2
4	SERBEST RESİM	4			4				
5	TASARLAMA - UYGULAMA	8	10	20	3	8	8	19	
TAMAMLAYICI DISİPLİNLER									
6	TEMEL TASARLAMA	12			5	7			
7	FOTOGRAFI	3	3	3	2	2	2	3	
8	BASKI GRUBU TEKNİKLERİ	3			2				
9	EKRAN GRUBU TEKNİKLERİ	2			2				
10	UZAYSAL GRAFİK GRUBU TEKNİKLERİ	3	3			2	2	2	
11	GRAFİK TARİHİ		3	3			3		3
KÜLTÜR DISİPLİNLERİ									
12	TEKNİK VE SOSYOLOJİ EKONOMİ	1			1				
13	İŞLETME - PAZARLAMA	1				1			
14	FİKRİ HAKLAR - İŞ HUKUKU	1	1			1	1		
15	SANAT TARİHİ	2	2	1	2	1	1	1	
16	TORK DEVRİM TARİHİ								2
17	YABANCI DİL	2	2	2	2	2	2		
18	TOPLAM SAAT	35	35	28	25	25	25	24	25

YAZI I

AMAÇ :

Gratik Sanatları öğrencilerine, yazının temeli olan gerekli harf ve rakamlar, yazı anatomisinin estetik kuralları içinde, periyodik bir sistemle geliştirilerek tanıtılacaktır.

KAPSAM :

YAZI TÖRLERİ, KARAKTERLERİ VE SİS-TEMLERİ HAKKINDA GENEL BİLGİ.

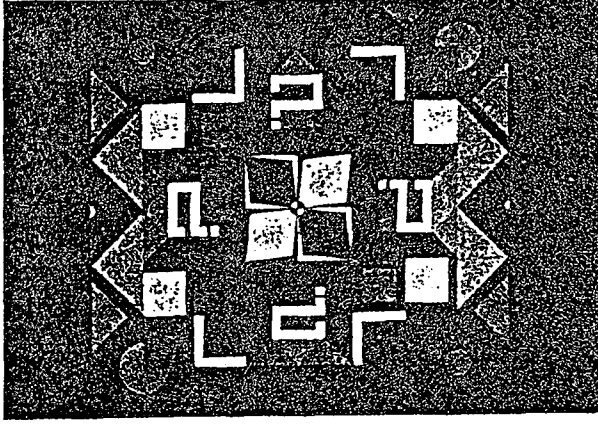
- Alanlar
- Esprisi
- Yazı malzemesi ve imkânları

BATONE KARAKTER 'BLOK'

- Batone dar karakter 'BLOK'
- Batone ince ve kalınlı karakter 'ANTİK'
- Batone ince ve kalınlı dar karakter 'ANTİK'
- Batone meyilli karakter 'İTALİK'
- Batone meyilli ince ve kalınlı karakter 'İTALİK ANTİK'
- Uygulama

Batone dışı karakter 'ANTİK'

- Batone ince ve kalınlı dışı karakter 'STİL ANTİK'
- Uygulama (siyah - beyaz)
- Uygulama (renkli)
- Dışlı karakter 'KLASİK ANTİK'
- İnce dışlı karakter 'ROMEN'
- Uygulama (siyah - beyaz)
- Uygulama (renkli)

YAZI II

AMAÇ :

Grafik Sanatları öğrencilerine ilk iki yarı yılda görmüş oldukları yazının temel olan gerekli harf ve rakamlarla çeşitli uygulamalar yaptırılarak, grafik kompozisyon yeteneğinin gelişmesini sağlamak. Bu çalışmalar yanında yeni yazı çeşitleri gösterilerek, tasarladığını ve gördüğünü yapabilmek yeteneğini geliştirmek.

KAPSAM :

BATONE YAZISININ BÖTÜN TÜRLERİNDE ÇEŞİTLİ UYGULAMA. (Siyah - Beyaz ve renkli)

İKİ KALINLIKLI YAZI

- Dik büyük harfler
- Dik küçük harfler
- Meyilli büyük harfler
- Meyilli küçük harfler
- Rakamlar

İKİ KALINLIKLI YAZI İLE GRAFİK DÜZENLEME KOMPZİSYON UYGULAMALARI. (Siyah - beyaz, renkli)

LATİN HARFLERİNİN İÇ VE DIŞ MEKANDA UYGULAMA DÜZENLERİ VE ÇEŞİTLİ MALZEMELER HAKKINDA TEKNİK BİLGİ.

TASARLAMA UYGULAMA I - II - III

AMAÇ :

Çalışma alanına giren konularda araştırıcı ve yaratıcı güce sahip, geniş kültürü, yetenekli ve yetkili meslek adamı GRAFİKÇİ yetiştirmek.

KAPSAM :

GRAFİK SANATLAR MESLEK ÖĞRETMENLERİNE GÖRENEK

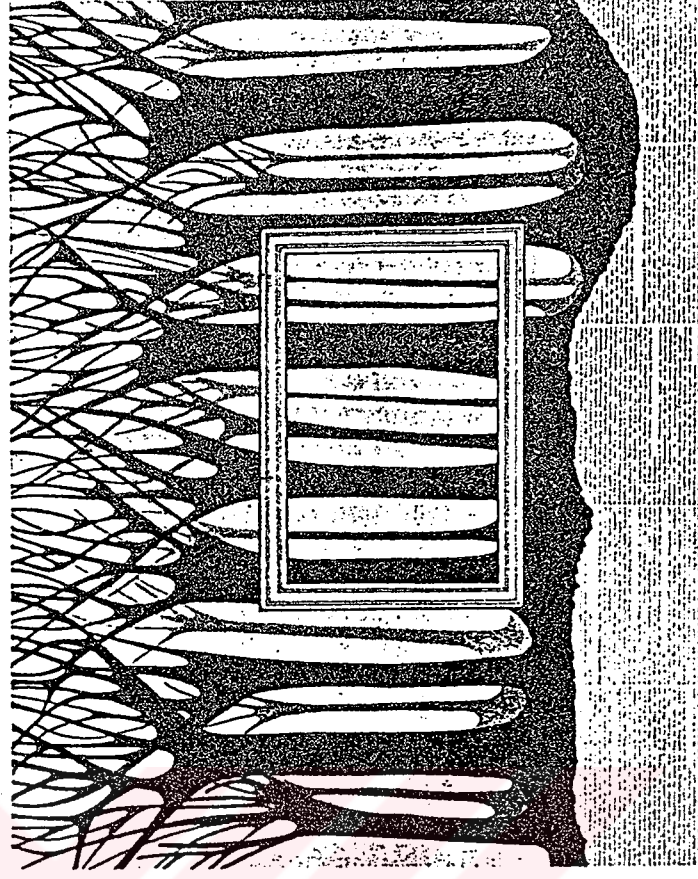
- Anlatım kuralları
- Estetik kuralları
- Teknik kuralları
- Görevsel kuralları

AZ ELEMANLI, BASİT PROGRAMLI GRAFİK DÜZENLERİN ELE ALINMASI (Siyah - beyaz)

AZ ELEMANLI, NORMAL PROGRAMLI GRAFİK DÜZENLERİN ELE ALINMASI (Siyah - beyaz)

ÇOK ELEMANLI, NORMAL PROGRAMLI GRAFİK DÜZENLERİN ELE ALINMASI (Renkli)

ÇOK ELEMANLI, TAM PROGRAMLI GRAFİK DÜZENLERİN ELE ALINMASI (Renkli - detaylı)

ANTİK - ROMAN YAZISI

- Büyük harf
- Küçük harf
- Kompozisyon uygulamaları

DİĞER YAZI ÇEŞİTLERİ

ESKİ YAZILARIMIZ HAKKINDA BİLGİ

GRAFİK RESİM

AMAÇ :

Öğrenciye grafik sanatının temel öğelerini göstermek.

KAPSAM :

Başlangıçta tek ve geometrik biçimdeki öğelerle; giderek doğa ve endüstri öğeleri ile,

- İki ve üç tonla
- Kompozisyonları hacimsiz, perspektife uğratmadan, düz yüzeylerle düzenlemek
- Giderek ikili, üçlü, çok sayıda öğelerle birlikte tonları da çoğaltarak öğrencide ton - leke - biçim, çizgi - biçim, ritm - kompozisyon kavramlarının gelişmesine yardımcı olmak.
- Başlangıçta siyah - beyaz tonlarla gidilen çalışmalarını renkli denemelerle devam ettirmek.

ILLUSTRASYON

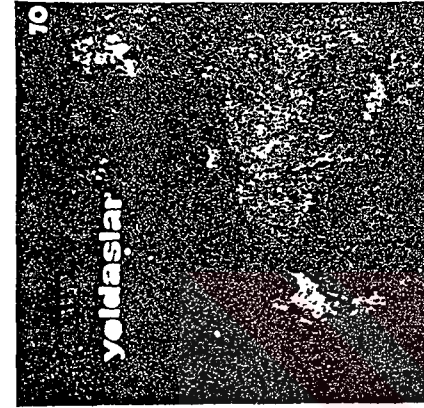
AMAÇ :

Öğrencide hayal gücü, kompozisyon ve çizim sanatının gelişmesine yardımcı olmak.

KAPSAM :

Öğrencinin, verilen herhangi bir konuyu kendi estetik yöneltişi içinde

- Kompozisyon
- Plan
- Perspektif
- Mekan
- Hacim
- Düz yüzey
- Işık - gölge açılarından siyah - beyaz tonlarla ve giderek renkli çalışması.

SERBEST RESİM

AMAÇ :

Öğrenciye klasik ilkelere hareket ederek, görsel sanatların temel problemlerini göstermek yoluyla biçim ve yeteneklerini kazandırmak. Çağdaş sanat ilkelere ile ilişki kurmak.

KAPSAM :

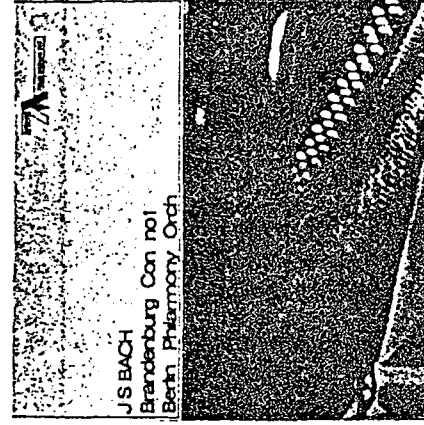
MODEL

YERLEŞTİRME

Modelin verilen kâğıt üzerine yerleştirilmesi ve ilkel kompozisyon bilgisi.

DESEN

Desenin bütünüyle gözden geçirilmesi, şekilleri.

- İç desen, dış desen
- Kopuk desen, devamlı desen
- Çizgisel desen, tonal desen

MODELİN BİÇİMSEL ÖZELLİKLERİ

Karakter, hareket, proporsiyon, plan, boyut.

PLANLAR

- Boyut veren planlar
- Mesafe planları
- Sert ve yumuşak kenarlı planlar

HAREKET VE RİTM

Ana hareket, kontrast hareketler, tekrarlanan hareketler. Volümlerde, planlarda, çizgilerde.

TANITMA GRAFİĞİ I - II

AMAÇ :

Grafik Sanatlar öğrencilerinin tasarımlarının paralelinde, bir fikrin, olayın veya ürünün topluma duyurulması ve tanıtılması eylemini küçük grafik yapılarla gerçekleştirmeleri.

KAPSAM :

AZ ELEMANLI, BASİT PROGRAMLI KÜÇÜK GRAFİK DÜZENLER.

Siyah - beyaz

AZ ELEMANLI, NORMAL PROGRAMLI KÜÇÜK GRAFİK DÜZENLER.

- Mizanpaj
- Montaj
- Pikaaj
- Kolaaj

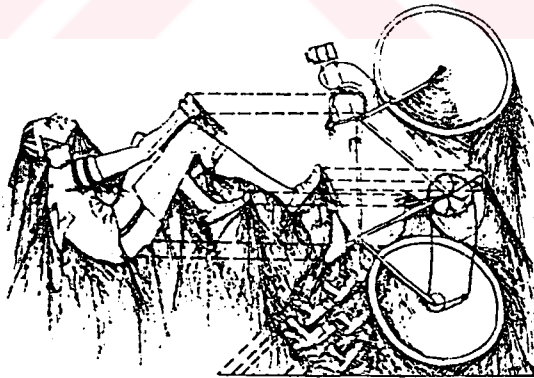
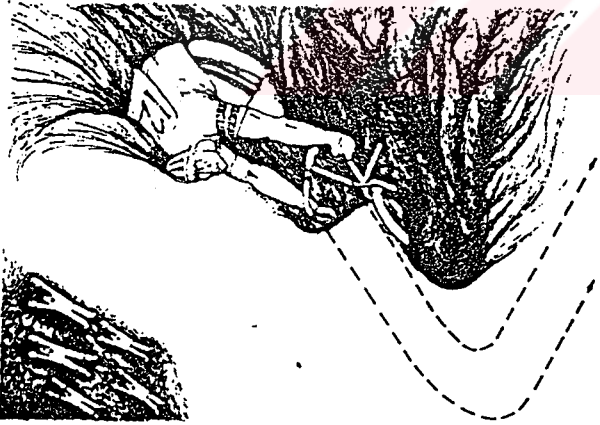
ÇOK ELEMANLI, NORMAL PROGRAMLI KÜÇÜK GRAFİK DÜZENLER.

Siyah - beyaz

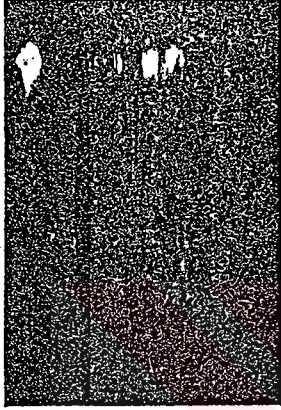
ÇOK ELEMANLI, TAM PROGRAMLI KÜÇÜK GRAFİK DÜZENLER

Renkli, siyah - beyaz.

- Sayfa düzeni
- Kitap kapağı
- Pankart
- Etiket
- Broşür

ELİBİLE İBİBİ LA MER

FOTOĞRAFI I

AMAÇ :

Grafik Sanatların en yakın yardımcısı olan fotoğrafçılığı ilgili bölüm öğrencilerine tanıtmak ve mesleklerine yararı olacak şekilde öğretmek.

KAPSAM :

FOTOĞRAFIN TANITILMASI, RESİM VE DİĞER PLASTİK SANATLARLA İLGİSİ. FOTOĞRAFIN TEKNİK VE SANAT OLARAK DEĞERİ.

FOTOĞRAFIN TARİHİ VE TEKNİK GELİŞİMİ.

FOTOĞRAF MAKİNASI, YARDIMCI PARÇALARININ TANINMASI VE KULLANMA ŞEKİLLERİ.

FOTOĞRAF MALZEMESİNİN TANITILMASI VE KULLANILMASI.

IŞIK VE RENGİN FOTOĞRAF DEĞERİ. FİLTRELER VE KULLANIŞLARI.

KADRAJ, KOMPOZİSYON, KONU SEÇİMİ, ÖRNEKLER.

FOTOĞRAFI II - III

AMAÇ :

Bir yılda öğretilen bilgilerin olgunlaştırılması ve çeşitli uygulamalarla pekiştirilmesi.

KAPSAM :

ATELYE İÇİ VE ATELYE DIŞI UYGULAMALAR

- Portre, figür, natüramor, manzara, entoryör ve gece fotoğrafları
- KARANLIK ODA ALET VE MALZEMELERİ

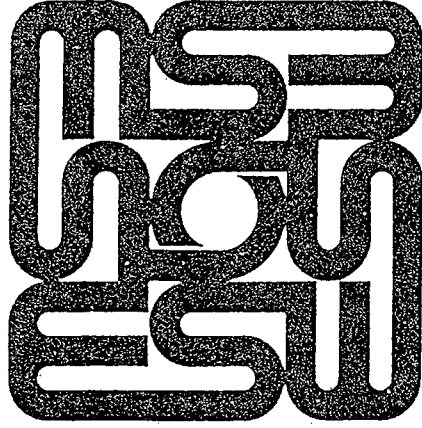
REKLAM FOTOĞRAFLARI

- Pankart, kitap kapağı, gazete ilanları, afiş v.b.

GRAFİK UYGULAMALAR

- Tram, çizgi, baskı fotoğraf v.b.
- FOTOĞRAF HİLELERİ
- Fotomontaj v.b.

DOKÜMAN OLARAK FOTOĞRAFTAN FAYDALANMA UYGULAMALARI

EKRAN I**AMAÇ :**

Gratik disiplinine paralel açıdan:
Doğal görüntünün film üzerine tesbitindeki temel ilkeler.

Sinema filmleri ve diğer malzemenin yerlerine göre kullanılışı ve özellikleri.
Çizgi filmin, grafik düzende ilk deneme desenlerinin animasyon prensipleri.

KAPSAM :**DOĞAL GÖRÜNTÜNÜN FİLM ÜZERİNE TESBİTİ VE TEMEL İLKELERİ**

- Mizansen
- Işıklandırma yöntemleri
- Film çekim işlemleri
- Zoom, travelling, pan, baş plan, Amerikan planı, genel plan, yavaşlatılmış ve hızlandırılmış hareketler

ÇEKİM ARAÇLARI

- Film kameraları ve çeşitleri
- Pozemeleler
- Objektifler
- Filtreler

HAM MALZEME

- Filmler, türleri, duyarlılıkları

FİLM ÇEKİMLERİ İÇİN

- Canlı çizgi
- Animasyon prensipleri, animasyon şemaları, background hazırlama işlemi
- Trükaaj
- Kaşlar, kontr kaşlar, süperpoze, fondü, çeşitli geçişler.

EKRAN II**AMAÇ :**

Çeşitli türdeki film çekimlerinde ana prensipler. Prensiplerin uygulanması.

KAPSAM :**FİLM ÇEKİMLERİ**

- Canlı (mizansen, ışıklandırma, tekniği, montaj, seslendirme)
- Canlı çizgi (sellüloid üzerine çalışmalar, çekim çalışmaları)
- Kukla film (animasyon prensipleri, maket, dekor, bebek tipleri)
- Trükaaj denemeleri
- Jenerik

FİLM TÜRLERİ VE ÖZELLİKLERİ

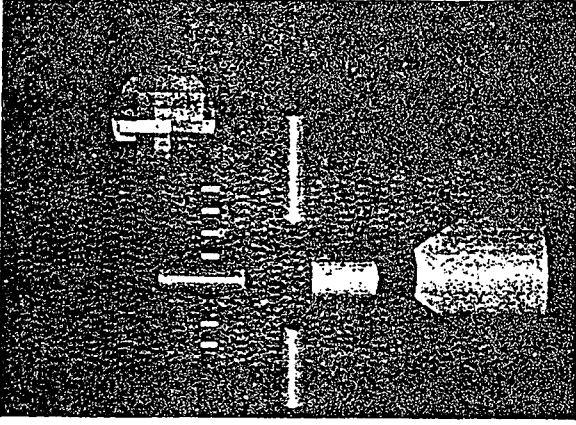
- Konulu film (konu tesbiti, senaryo - dialog, mekân ve dekor tesbiti, kurgu, oyuncu seçimi, makyaj, (renkli ve siyah - beyaz için) mizansen, ışık, yönefim, müzik, efekt, dublaj)
- Belge filmi
- Doğal değerlerin tesbiti. Tarihi değerlerin tesbiti. Doğayla tarihi değerlerin kaynaştırılması.
- Eğitici film
- Eğitici filmde attractive faktörler. Eğitici filmde grafik düzenlemeler. Direkt eğitim filmleri
- Endirekt eğitim filmleri. Reklam filmi
- Reklamın amacı, malı etkili biçimde sergileme şekilleri, direkt reklam, TV. Filmleri
- TV. ışık tekniği.
- TV. özel mizansen.
- TV. kamerasıyla özel çekim.
- TV. makyajı.
- TV. montajı.
- Film stüdyoları ve laboratuvarlarda uygulamalar.
- Developman - baskı
- Dekupaj - montaj
- Seslendirme, optik, manyetik. Synchronne

BASKI GRUBU TEKNİKLERİ I**AMAÇ :**

Gratik öğrencilerine kazı ve basım çalışmalarını gerektirdiği teorik ve pratik bilgileri vermek, bunlara ilişkin teknikleri araç, gereç ve yöntemleri ile uygulayacak yetenekleri kazandırmak.

KAPSAM :**BASKI SANATI, TANIMI VE TARİHSEL GELİŞİMİ****BASKI SANATININ KAZI VE BASKIYA İLİŞKİN ARAÇ VE GEREÇLERİNİN TANITILMASI****DEĞİŞİK ARAÇLARA BASKI YÖNTEMLERİ****BASKI KALİPLERİNİN HAZIRLANIŞLARI VE KORUNMALARI****DEĞİŞİK GEREÇLER ÜZERİNE KAZI YÖNTEMLERİ****ÇEŞİTLİ YÖNTEMLERDE SİYAH - BEYAZ, RENKLI BASKI ÇALIŞMALARI****TÜMSEK KAZI ÇALIŞMALARI:**

- Araç ve gereçlerin tanıtılması
- Alçı kalıp hazırlama ve kazı alıştırmaları
- Alçı, linolyum ve benzeri gereçlerle kazı ve baskı çalışmaları
- Birden fazla kalıpla ve şablonla renkli baskılar
- Tahta kalıp hazırlama, kazı ve baskı işlemleri
- Tahta kalıpla siyah - beyaz, renkli baskılar (üş tahta, lifli tahta ve ka-mayé)
- Metal plaklarla tümsek kazı, baskı çalışmaları (plak hazırlama, vernikleme, kemirme ve baskı).

MONO TİPI BASKILAR**ÇUKUR KAZI ÇALIŞMALARI**

- Metal plakların hazırlanışı
- Çeşitli yöntemlerle siyah - beyaz, renkli baskılar.

TAŞ BASHMASI

- Genel tanıtma
- Taşların temizlenmesi, çizim ve baskıya hazırlanışları
- Çeşitli yöntemlerde renkli ve siyah - beyaz baskılar.

BASKI GRUBU TEKNİKLERİ II

AMAÇ :

Bu disiplin baskı teknolojisindeki gelişmeleri, işin matbaaya verilişinden bitimine kadar geçirdiği aşamaları vermeyi amaçlar.

KAPSAM :

GRAFIK SANATLARI TARIFI
KÂĞIT VE CİNSLERİ
MATBAA BOYALARI
TEK TEK HARFİN BULUNUŞU İLE MATBAACILIĞA BAŞLANGIÇ OLAN TARİH

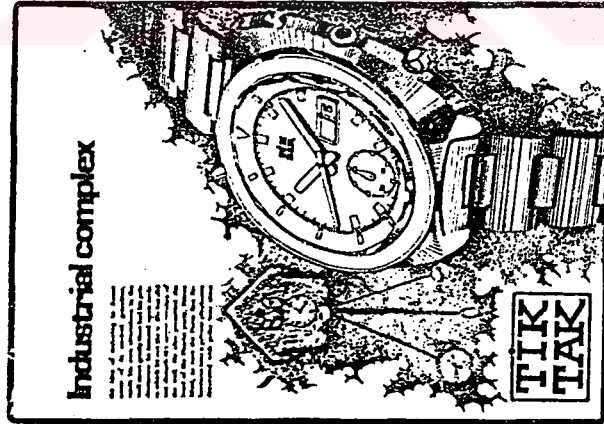
TİPOGRAFI

BASKI BÖLÜMÜ

- Yüksek baskı (Tipo)
- Düz baskı (Ofset)
- Çukur baskı (Tifduruk)

CİLTÇİLİK

MATBAACILIKTA MALİYET HESAPLARI

GRAFIK TARİHİ

AMAÇ :

Grafik Sanatlar Bölümü öğrencilerine mesleki bilgilerini kapsayan konularda tarihi bilgiler vermek, kullandıkları ve mesleklerinde kullanacakları alellerin evrimlerini aktarmak ve gelişimleri göstermek. Grafik Sanatın temelini oluşturan reklamcılığın evrimini incelemek ve bu suretle gelişimleri kıyaslama yolu ile elde edebilme olanağını sağlamak.

KAPSAM :

GRAFIK TARİHİNE GİRİŞ

- Tarih nedir?
- Grafik nedir?
- Grafik tarihi nedir? Kapsamı.
- Grafik sanatının başlangıcı.

YAZI TARİHİ

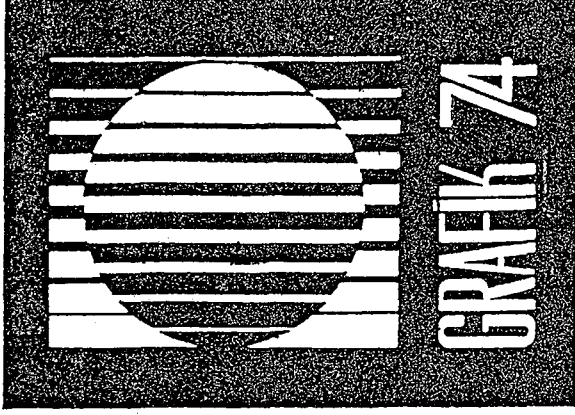
- Yazının doğuşundan önceki dönemlerde grafiksel ürünler
- Yazının gelişim tarihi
- Türklerde yazı

GRAFIKSEL ARAÇLARIN TARİHİ

- Baskı alelleri
- Taş baskı
- Matbaa
- Çekim alelleri
- Fotoğraf
- Fotoğraf makinası
- Ekran alelleri
- Sinema
- Televizyon

REKLAM TARİHİ

- Reklamcılığın tarihi
- Reklamcılığın gayesi
- Reklamcılığın doğuşu ve gelişimi, bugünkü durumu
- Eski yıllarda reklamcılık
- 19. Yüzyılda Avrupa ve Amerika da reklamcılık
- 20. Yüzyılda Avrupa ve Amerika da reklamcılık
- Türkiye de reklamcılık.

Disiplinleri

Prof. Sabri BERKEL
Temel Tasarlama

Prof. Safa Ş. ERKUN
Humanistik

Prof. Vedat Rasit SEVIG
Devrim Tarihi

Prof. Yükkel ULKEN
Humanistik

Doç. Devrim ERBİL
Sanat Tarihi

Öğr. Gör. Nihat AKYUNAK
Sanat Tarihi

Öğr. Gör. Alim GUVEN
Temel Tasarlama

Okulman Mustafa İSTANBULLU
Fransızca

Okulman Turgut KAVUR
Almanca

Okulman Nurhan OLCAY
İngilizce

Asis. Esin KUNTAY
Humanistik

EMEL TASARLAMA I

MAÇ :

kulun birinci sınıf öğrencilerine de-
n ve temel formasyonu kazandırmak,
öğrencilerin çizgi, oran biçim duy-
ularının — heykel sanatının alçı kopya-
rı ile doğadan çalışmaları ve resim
natinin büyük ustalarından desen
pyaları yoluyla oluşturulması ve ye-
nelerinin geliştirilmesi esasına daya-

APSAM :

İN TANIM VE KAVRAMLAR

iriş
evre ve insan
odelden çalışmalar

EMEL ÖGELERİN ARAŞTIRILMASI

okta, alan, çizgi
i ve üç boyutlu biçim
eğer
enk
odelden çalışmalar
onular çevresinde seminerler

URE VE UZAY İÇİNDE BİRLEŞİMLER

okusal birleşimler
rükütrel birleşimler
odel çalışmalarını.

**HUMANİSTİK
(TEKNİK VE SOSYOLOJİ)**

AMAÇ :

Bu disiplinin öğrencilerin dünya görüşle-
rini genişleterek, onlara değerlendirmeye
yetenliğini sağlar. Toplumun gözlem yo-
luyla inceleme amacını güder. Ayrıca
öğrenciyi tasarım çalışması bakımından
toplum ilişkileri üzerinde düşünmeye
hazırlar. Orijinal nitelikte ya da ulusal
karakterde buluşlar yapabilmek için
kendini tarihi ve folklorunuza yönelme
davranışını kazandırır.

Disiplinin programında, orta öğretim-
deki klasik kapsamının tekrardan ka-
çınılmış, buna karşılık metod ve araş-
tırmaların işi altında, sosyolojinin ana
kavramları, bilim olarak doğuşu ve ge-
lişmesi sosyoloji okullarının özeti ve-
rilmiştir.

KAPSAM :

SOSYOLOJİNİN TEMEL KAVRAMLARI

- Sosyoloji deyiminin anlamı ve ko-
şulları
- Sosyal alguların genel ve özel nite-
likleri
- 'Toplum' kavramı ve tanımı
- Mekanik ve organik topluluklardan
toplumun ayırımı
- Hayvan sürüleri ve bilinçsiz yığın-
lar
- İnsanların doğal ve ilkel topluluk-
ları
- Toplumsal sözleşme
- Kan, dil, kültür ve devlet halkları
- Endüstri devriminden Tekno-tronik
çağa
- Toplumun katları (sosyal sınıf ve ta-
bakaları)

- Sosyal hareketler (yatay ve dikey)
- Sosyal düzenler (feodalizm, kapitalizm, sosyalizm)
- Toplumda süreklilik ve değişiklik (gelenekler ve reformlar)
- Toplumda 'hür'lük ve 'zorunluluk
- Liberalizm ve devletçilik
- Sosyal morfoloji ve toplumun yığınlaşması

**SOSYOLOJİNİN BİLİM OLARAK DO-
ĞUŞU VE GELİŞMESİ****ANTİK ÇAĞ**

- Eflatun
- Aristo

18. YÜZYIL

- Montesquieu
- Condorcet

19. YÜZYIL

- Saint Simon
- Auguste Comte
- Hippolyte Taine

20. YÜZYIL

- Frederic Le Play ve Sosyal Bilim Okulu'
- Emile Durkheim ve 'Sosyolojik Okul'
- Georges Gurvitch ve 'Derinleşme-
ne Sosyoloji'
- Carle Zimmerman'a göre aydın
gençlik 'intelligentsia', 'aile' ve şe-
hir sosyolojisi'

**SOSYOLOJİDE AÇIKLAMA DENEMELE-
Rİ**

- Coğrafyacı okul
- Biyolojik okul
- Psikolojik okul
- Gestalt teorisi

HUMANİSTİK :KONOMİ, İŞLETME VE AZARLAMA) I - II	SANAT TARİHİ I	SANAT TARİHİ II
<p>AMAÇ :</p> <p>ağdaş dünyadaki ekonomik mekanizmaların anlaşılması, ekonomi ile teknolojinin birbirlerini tamamladıkları gerçeğinin belirgin ölçüde öğretilmesi.</p>	<p>AMAÇ :</p> <p>Endüstriye yönelik bir eğitime dayalı okulda Sanat Tarihi disiplini bu konuya dayalı ve yönelik bir düzeyde verilmektedir. Konulan kronolojik düzen ve bilimsel karşılaştırma yöntemiyle ele alınacak, sanat çağları, eserleri tanıtılarak çağdaş sanat dünyası öğrenciye aktarılacaktır.</p>	<p>AMAÇ :</p> <p>Endüstriye yönelik bir eğitime dayalı okulda Sanat Tarihi disiplini bu konuya dayalı ve yönelik bir düzeyde verilmektedir. Konulan kronolojik düzen ve bilimsel karşılaştırma yöntemiyle ele alınacak, sanat çağları, eserleri tanıtılarak çağdaş sanat dünyası öğrenciye aktarılacaktır.</p>
<p>APSAM :</p> <p>• Mikro - Ekonomi: Fiat mekanizması.</p> <p>Temel kavramlar</p> <p>Bazı uygulama örnekleri</p> <p>Üretim ve maliyet</p> <p>Çeşitli piyasalarda dengenin tayini</p> <p>Üretim faktörleri ve fiyatlanması:</p> <p>Gelir paylaşımı</p> <p>• Makro - Ekonomi:</p> <p>Millî gelir ve istihdam</p> <p>Millî gelirin hesaplanması</p> <p>Millî gelirin tayini</p> <p>Para</p> <p>Dış Ticaret</p> <p>Günümüzün iktisadi sorunları</p> <p>Ekonomik kalkınma</p> <p>Ekonomik sistemler</p> <p>Ekonomik bütünleşme eğilimleri</p>	<p>KAPSAM :</p> <p>SANATIN GENEL TANIMI VE SINIFLANDIRILMASI</p> <ul style="list-style-type: none"> • Roma sanatı • Bizans sanatı • Orta ve Kuzey Avrupa'da göçler çağında durum ve sanatları • Romen sanatı • Gotik sanatı • Rönesans • Hint sanatı • Çin sanatı • Japon sanatı • Eski Amerika yerlilerinin sanatı • Barok sanatı • 1789'dan sonra Avrupa'da sanat • Çağımız sanatı • Sanatlar birleşimi 	<p>KAPSAM :</p> <p>SANATIN GENEL TANIMI VE SINIFLANDIRILMASI</p> <ul style="list-style-type: none"> • Roma sanatı • Bizans sanatı • Orta ve Kuzey Avrupa'da göçler çağında durum ve sanatları • Romen sanatı • Gotik sanatı • Rönesans • Hint sanatı • Çin sanatı • Japon sanatı • Eski Amerika yerlilerinin sanatı • Barok sanatı • 1789'dan sonra Avrupa'da sanat • Çağımız sanatı • Sanatlar birleşimi
<p>AMAÇ :</p> <p>Tasarımcıya mesleğin uygulanmasında karşılaşılabilecek yasal sorunları çözümlenme ve yasaları yorumlama yeteneği kazandırmak.</p>	<p>AMAÇ :</p> <p>Endüstriye yönelik bir eğitime dayalı okulda Sanat Tarihi disiplini bu konuya dayalı ve yönelik bir düzeyde verilmektedir. Konulan kronolojik düzen ve bilimsel karşılaştırma yöntemiyle ele alınacak, sanat çağları, eserleri tanıtılarak çağdaş sanat dünyası öğrenciye aktarılacaktır.</p>	<p>AMAÇ :</p> <p>Endüstriye yönelik bir eğitime dayalı okulda Sanat Tarihi disiplini bu konuya dayalı ve yönelik bir düzeyde verilmektedir. Konulan kronolojik düzen ve bilimsel karşılaştırma yöntemiyle ele alınacak, sanat çağları, eserleri tanıtılarak çağdaş sanat dünyası öğrenciye aktarılacaktır.</p>
<p>KAPSAM :</p> <p>HUKUKA GİRİŞ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hukukun tanımı ve ana kavramları • Hukukun temelleri ve ana kavramları • Hukukun dalları <p>TASARIMCILIK MESLEĞİNİN HUKUKİ DURUMU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Özel Sanatlar karşısında Uygulamalı Endüstri Sanatlarının yeri ve özellikleri • Tasarımcının hak ve yetkileri <p>FIKİR HAKLARI</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fikrî ve sanat eseri olarak "Uygulamalı sanat eserleri" • Tasarımlar ve korunması; özellikleri: çoğaltma, işleme ve yayma hakkı • İhtira berati, sınavı model ve patent hukuku <p>TASARIMCI İLE İŞ SAHİBİ ARASINDAKİ YASAL İLİŞKİLER</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kamusal sektörde: Devlet Personel Statüsü • Özel sektörde: Borçlar Kanununun özel hal ve hizmet sözleşmeleri <p>İŞ HUKUKU</p> <ul style="list-style-type: none"> • İş sözleşmesi ve çalışma koşulları • İş güvenliği, iş kazaları ve Sosyal Sigortalar • Sendika, toplu sözleşme, grev ve lokavt 	<p>KAPSAM :</p> <p>SANATIN GENEL TANIMI VE SINIFLANDIRILMASI</p> <ul style="list-style-type: none"> • Roma sanatı • Bizans sanatı • Orta ve Kuzey Avrupa'da göçler çağında durum ve sanatları • Romen sanatı • Gotik sanatı • Rönesans • Hint sanatı • Çin sanatı • Japon sanatı • Eski Amerika yerlilerinin sanatı • Barok sanatı • 1789'dan sonra Avrupa'da sanat • Çağımız sanatı • Sanatlar birleşimi 	<p>KAPSAM :</p> <p>SANATIN GENEL TANIMI VE SINIFLANDIRILMASI</p> <ul style="list-style-type: none"> • Roma sanatı • Bizans sanatı • Orta ve Kuzey Avrupa'da göçler çağında durum ve sanatları • Romen sanatı • Gotik sanatı • Rönesans • Hint sanatı • Çin sanatı • Japon sanatı • Eski Amerika yerlilerinin sanatı • Barok sanatı • 1789'dan sonra Avrupa'da sanat • Çağımız sanatı • Sanatlar birleşimi
<p>AMAÇ :</p> <p>Endüstriye yönelik bir eğitime dayalı okulda Sanat Tarihi disiplini bu konuya dayalı ve yönelik bir düzeyde verilmektedir. Konulan kronolojik düzen ve bilimsel karşılaştırma yöntemiyle ele alınacak, sanat çağları, eserleri tanıtılarak çağdaş sanat dünyası öğrenciye aktarılacaktır.</p>	<p>AMAÇ :</p> <p>Endüstriye yönelik bir eğitime dayalı okulda Sanat Tarihi disiplini bu konuya dayalı ve yönelik bir düzeyde verilmektedir. Konulan kronolojik düzen ve bilimsel karşılaştırma yöntemiyle ele alınacak, sanat çağları, eserleri tanıtılarak çağdaş sanat dünyası öğrenciye aktarılacaktır.</p>	<p>AMAÇ :</p> <p>Endüstriye yönelik bir eğitime dayalı okulda Sanat Tarihi disiplini bu konuya dayalı ve yönelik bir düzeyde verilmektedir. Konulan kronolojik düzen ve bilimsel karşılaştırma yöntemiyle ele alınacak, sanat çağları, eserleri tanıtılarak çağdaş sanat dünyası öğrenciye aktarılacaktır.</p>

SANAT TARİHİ III

TÜRK DEVRİM TARİHİ

AMAÇ :

Endüstriye yönelik bir eğitime dayalı olarak Sanat Tarihi disiplini bu konuya dayalı ve yönelik bir düzeyde verilecektir.

Konuların kronolojik bir düzen ve bilimsel karşılaştırma yöntemiyle ele alınacak, sanat çağları, eserleri tanıtarak çağdaş sanat dünyası öğrenciyeye aktarılacaktır.

KAPSAM :

SANATIN GENEL TANIMI VE SINIFLANDIRILMASI

- Türk Sanatı kavramının sınırları
- İslam'dan önce Türk sanatı
- Selçuklular devrinde figüratif plastik sanatlar
- Türk süsleme sanatları
- Türk resim sanatı
- Türk minyatür sanatı
- 19. Yüzyıl Türk resmi — İlk Türk yağlıboya ressamları, Türk klasikleri
- Türk heykeli sanatı
- Türk sanatının özgürlüğü
- Sanat yaratıcılığında yerel ve ulusal sanat değerlerinin önemi ve katkısı.

AMAÇ :

Öğrenciyeye Atatürk'ün görüşün ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşu ve gelişimi hakkında gerekli bilgilerin verilmesi.

KAPSAM :

OSMANLI İMPARATORLUĞUNUN DÜŞÜŞ NEDENLERİ

19. ASRIN BAŞINDAN MONDROS MÜHÜRÜNE KADAR OLAN GELİŞME

İSTIKLAL SAVAŞI

ATATÜRK'ÜN DÜŞÜNCELERİ

ATATÜRK DEVRİMİ

GÜNÜMÜZ TÜRKİYESİ

ÖZGEÇMİŞ

15.05.1968 tarihinde İstanbul'da doğdu. İlk, Orta ve Lise öğrenimini İstanbul'da tamamladı. 1997 yılında Mimar Sinan Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Sanat Tarihi Bölümü'nden mezun oldu. 2000 yılından beri Çanakkale On sekiz Mart üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Temel Sanat Eğitimi Bölümü, Sanat Kuramları Anabilim Dalında asistan olarak görev yapmaktadır.

